V. Oblak

Kako je rabila riječca ‚črez' (novoj)slovenskoj knízi do prije 50 godina.

NAPISAO

M. VALJAVEC.

(Preštampano iz LXXXIX. knjige Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.)

U ZAGREBU

TISAK DIONIČKE TISKARE

1888.

Kako je rabila riječca ‚črez' (novoj)slovenskoj knízi do prije 50 godina.

NAPISAO

M. VALJAVEC.

(Preštampano iz LXXXV. knjige Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.)

U ZAGREBU

TISAK DIONIČKE TISKARE

1887.

Goriška knjižnica Franceta Bevka
Nova Gorica
04 -07-2021
ODPISANO

Narodna in univerzitetna knjižnica
Ljubljana

20210936

Riječ se črez u hrvatskoj ili srpskoj knjizi čita veoma rijetko a na pose štokavštini kao da nije ni poznata. U akademijskom se rječniku kod čez veli da dolazi od XVI vijeka u Hrvatskoj i po susjedstvu, izmedju rječnika u Bjelostijenčevu, Jambrešićevu i Voltiǵijinu, a primjeri se navode iz monumenta croatica jedan, iz F. Glavinića jedan, iz Vitezovića jedan, jedan s oznakom Oliva, i jedan iz Kurelčevih jačkih pjesama. Kod oblika črez kaže se da dolazi između rječnika samo u Stulićevu u značeńu inter, i u Vukovu u značeńu per: črez ńega sam propao, u kojem se značeńu još jednom čita u Vuka (pisma 20). Za tijem se navode 13 primjera, od kojih su šest iz Kraļića. Za oba oblika ima dakle jedva dvadeset primjera. Jer ako se dva tri puta čita u glagolskom misalu i brevijaru, što no ima akad. knjižnica iz Kukuļevićeve zbirke kao list 13b eda tako estъ poštenie eže azъ izvovolihъ črêsъ d'nь umučiti človêku dušu svoju? (isai. 58), list 86b prestavi e črêzъ goru i provede črêzъ more črmnoe (sap. 10, 18) itd. to nije domaće, nego iz stare slovenštine pridržano. Ova toli neznatna poraba u knjizi hrvatskoj udari mi u oči s toga što je u slovenštini toli u kranštini koli u hrvatskoj kajkavštini veoma opsežna, pa me potače na ovu monografiju, ne toliko da stvar samu iscrpem, koliko da pokažem opsežnu porabu u slovenštini i u hrvatskoj kajkavštini. U toj se raspravi pokazuje poraba riječce u knjizi do po prilici prije pedeset godina. Iz kašńe se doba donose samo ńeki primjeri iz narodnih pripovijesti pjesama i zagonetaka.

Riječ je črez po Miklošiću etym. wörterbuch der slav. sprachen pag. 115 pod kersŭ: stsl. črêsъ uz črêzъ izvorno supst. krozê, nsl. krez, črêz, čras na zapadu, črez, ug. sl. čerêz s umetnutim *e*, čez; bug. krъz, hrv. skroz ugr. čriz, u dodatku pag. 425: krez, kroz: skrozi, srb. črez, sravni kroz, skroz, slov. krez, črez; poļ. skroś, wskroś, wskloś, kaš. čez, mrus. čerez, črez, kerez uz kroż, kruż, skruż, skrôż, skrôż i skłeż, oskłeż brus. čerez, skroż, na skroz, rus. čerezъ, črêzъ, skrǫzъ, skrezъ, skrostъ, srosъ, srezъ, — prus. kirsa, lit. skersas adj. quer, skerzžakis quersack, skersaj adv. (425: sravni skradžas durch und durch), let. skjērs. grč. κάρσιος. das wort ist schwierig.

Poznato je da *čr* jedno do drugoga stoje samo na istoku slovenštine, na sjeverozapadu gubi se *r*, a na jugozapadu umeće se *e*, vidi Miklošić I² 357. Ali u riječi našoj gospoduje oblik bez *r*: čez u kranskoj knjizi gotovo bez izuzetka i u onih pisaca u kojih u

drugim riječima skupina *čr* dolazi. Tako ima Dalm. luk. 2 čredo, psl. 108 čreul, mark. 1 čreuleu, ali ni jedan put črez uz ogroman broj oblika čez. Za čudo i u kajkavskim knigama rabi malo ne samo oblik čez, samo dva puta našao sam črez u Milovca i to u psalmu, inače ima i on čez, a ipak kod svih pisaca ostale riječi dolaze sa *čr*, n. pr. Habdelić mar. 296, 1151, 1152 čreva, 270 s črevi, ad. 42 črede, 45 čredo, 38 črešńe, drevo črešńevo itd. nu nikada črez. Oblik črez dolazi u koruških i štajerskih pisaca. U Stativama, selu kraj Karlovca, dodaje se riječi na kraju *a* te glasi čeza ispred *ov, on* kad im početno *o* otpada: nar. prip. Stroh. 129 kad bu išal čeza 've brige. 132 kad smo išli čeza 'ne brige. U ugarskim se knigama čita čerez, čeres (nikada čerêz), ali nije prema rusk. čéresъ čérezъ, niti prema benetačkoj slovenštini čeries (Klodić: o narêčii venecianskihъ Slovencevъ pag. 7, jer tamo govore i čerešńa, čerievje, čerievo), nego je prilagođeno maǵarskomu izgovoru, komu je nemoguće izreći n. pr. črešńa, nego čini od tog cseresnye, čitaj čerešńe, tà u drugim riječima dolazi čr a ne čere n. pr. Küzmić luk. 2, 8 nad črejdov itd. U Štajeraca dolazi i oblik krez, kres uz črez čres n. pr. Dainko lehrbuch der windischen sprache 1824 pag. 236 mož gre iz mesta krez most na pole, 259 krez über, krez živíno, krez sad, krez glavo; Murko lex. kod über: čez oder črez, in St(eiermak) auch krèz, a u Šerfa ima jedno uz drugo: pred. 1, 140 človek more pred vsem črez svojo srce no krez svoje počytke pasko meti, 1, 285 za to se je žalostil David tak močno črez svoj greh, da je molil no prosil: smili se krez me, 2, 288 kres koga pride bolečina? črez čiga očeta pride bolezen? itd.

Krajńe se *s*, ako je zbiļa izvorno, izgovara kao *s* kad riječ sama ili na kraju rečenice stoji, ili kad dolazi ispred tvrdoga suglasnoga: čes, čes trebuh. U knizi dolazi oboje čres i črez, čes i čez, kres i krez kašto u istoga pisca i u onoga koji inače razlikuje *s* i *z*, bez obzira na to da li se riječ koja ide iza črez počima samoglasnim, tvrdim ili mehkim suglasnim.

Kao prijedlog govori se kratko črȅz, krès, čȅres. Ali u goreńskoj Krańskoj, kad je proklitika i kao adverab, govori se dugo i otisnuto: čêz n. pr. čêz me, čês te, čês se, čêz ń̥, čêz ńo, čêz ńe Dalm. jer, 51 čéz te, skriń. vis. pes. 1, 5 so se čęz-me vzdignili, sirah 4, 11 on se bo čęz-te vsmilil, Jap. mat. 14, 34 so se čęz-prepelali, Wolf. ezek. 46, 3 móž me čęz pęle, Traun psl. 9, 14 čęz da, Gol. 37 čęz moļela, Leon. 60 de so lože čęz mogli, Preš. 69 žé sédem odbíla je úra in čéz, ko jéla ravnáť se je Urš'ka na plés. Tako biće i u Koruškoj kad se piše čiez: Megiser kod ubergeben: tradere čiez dat, ubergehen: transgredi čiez jiti, Gutsmann: wind. sprachlehre 4. aufl. 1799 pag. 27: čez, črez oder čriez über. Isto naslućujem za crkļansko narječje, vidi Jagićev Archiv VIII, 26: želíznu mūrjae, čiézn pa must. U proklitici govori narod krajńe *z* u čez kao *ž* ispred *ń*: čêž ń̥, čêž ńo, čêž ńe, ali u knizi toga

nisam opazio. Mjesto čez ń govore u ńekim krajevima: čezi, gdje ono i na kraju nije nikakav preostali akuzativ stare slovenštine pronomina i ja je, nego je i nastalo od *nj* koje mjestimice biva *jn*, a *n* i otpada: kojn, koj mjesto koń, kako se na primjer govori i agi mjesto ogeń, ogń preko ogejn ogjn ogj, sravni Koritko 3, 116 čez-j stori sveti križ.

Oblik s početnim *k* mjesto č dolazi i bez krajńega *z* ili *s* kao kre u Štajerca Šerfa predg. 1, 326 ker se kre bogega smili, da gospodi na dobiček ino on de ńemi povrnil. 2, 97 v ńegovem devetńanstem leti so ńegovi starši mrli, kde se je on skrbno kre svoje male sestre Sinkletile no kres hižavańe vzel. 2, 443 bog je ńega (s. Mihala) svoji cirkvi ravno tak za variha dal, kak je on ńega prle za variha židovske sinagoge postavil ino kak je on prle sebi zavypano židosko lystvo skrbno branil, vu vseh nevarnostah pri ńem bil no je vseli rešiti skrbel: ravno tak se zdaj jemle on kre otrok sebi zavypane cirkve. Kre u štajerskoj slovenštini kao i u hrvatskoj kajkavštini može postati doduše od kraj oslabom *a* na *e* i otpadom krajńega *j* te je onda prijedlog značeći što u hrvaštini kraj ńem. neben, ali u navedenim primjerima kre lje nije od kraj, toga ne dopušta smisao. Još bi se moglo prigovoriti da je u drugom tuj navedenih primjera, naimre u : kre svoje . . krajńe *s* od kres otpalo ispred početnoga *s* u riječi koja stoji iza kre: svoje; ali ovakovu i sličnu otpadańu krajńega slova ispred istoga početnoga slova riječi koja slijedi u Šerfa pa ni u drugoga koga pisca nema primjera. S toga držim da uz krez, kres postoji zbilja i oblik kre, te mislim da nije baš nemožno da je krez postalo od kre, premda kre nisam čuo ni čitao do u Šerfa, kako je naimre vъ postalo od vъzъ, prêzъ od prê, itd. To *s* ili *z* sravńuje Miklošić synt. 198 stbaktr. hât što bi stind. glasilo sât a u grč. glasi σω u εῖσω od ἔνσω, skraćenim vokalom u πόσε i s otpalim skraćenim vokalom u εἰς od εἴσε, ἔνσε. Nu u etym. wörterbuch der sl. sprachen 69 kod *zi* pod *go* mukte otstupa od toga veleći: das im. ai. den praepositionen ā, ād, apa, anu usw. angehängte gha führt zur vermuthung, dasz slav. nizъ aus ni und zi entstanden sei: man vergleiche auch slav. iz mit lit. iš (iž). So mögen auch noch andere slav. partikeln erklärt werden: naz im. nsl. nazoči anwesend, wenn nicht na vz oči die ursprüngliche form ist[1], asl. paz aus pa in paz-

[1] Ovo će zadńe biti pravo, jer u hrv. kajkavštini dolazi uz nazoči i samo zoči, n. pr. *Milovec* 24: koji su zoči bili, osupnehu.

Jurjević 32: ńima ondé vreme niti mésta noči,
sami jesu dnevi vsigdar sami zoči.
52: zrok be koga sem ti zoči povedati
hotel, ali rečih sram né pustil dati.
59: štimam z Likaona da je spaka bila
koja bržé neg bi ja zašel pomoči
v jamu je odnesla déte mené zoči.

nogъtъ ungula, pazduha, pazuha sinus; paz in pozderije stupa; prêzŭ aus perzu: prêzъ praeter usw. U synt. 198 navodi Miklošić i našu riječ u obliku črê iz bugarskoslovenskoga kodeksa 13. vijeka: črê dьnь, ali dodaje: ist wohl ein schreibfehler. Moguće i vjerojatno da jeste, ali može biti i da nije piščeva griješka, sravni ruski: čerelêzatь = perelêzatь. U glagolskom brevijaru od 1470, koji rukopis ima zagrebačka akademija iz Kukuljevićeve zbirke, čitam na 5. listu: ženi kupiše mas'ti, êkože Luka vsvestvuetь, i v sobotu omlčaše s'kozi zapovidь, zapovid' bo zakona biše da mlčanie soboti ot vičer'ne pet'ka daže k'večeru soboti h'ranilo se bi. I minujušti soboti, eg'da juže proštenie dano bistь imь dêlati, o zagodê slьnьca ugotovaše mas'ti, i če v'su noštь ždavše i svitajuštu jutru s'gotovimi mastmi k grobu pridu. Isto mjesto u ‚brv'êlu', koji čuva biskupska knjižnica zagrebačka, od god. 1442 glasi pako: črês': na 147. listu: . . i v sobotu omlčaše zapovêdi radi, zapovêdь bo bê zakona, da mlčanie soboti ot večera petka daže k večeru soboti hranilo se bi; minujuštu že subotoju, egda juže proštenie dano bistь im delati, i zagodi slьnьca ugotovaše masti, i črês' vsu nošt' čekavše svitajuštim' jutrom' v prvuju subotu sa ugotovan'mi mastmi k grobu pridu. I ovdje može: če v'su noštь biti pogrješno napisano, tà če može biti skraćeno čez' kao dolazi skraćeno ā mjesto az' azь pslm. 37,18.19, 44.2, 108, 22, 25, 118, 111, 162; ali tuj ima svuda potez nad a : ā, dočim nad e u če nema nikakva znaka, i pisano je e ne ê, što inače u tom rukopisu ne smeta, ali je za čudo da nema ni r ispred e : če a ne čre; nu može i tuj biti če ne griješkom napisano.

Ima u kranjskoj slovenštini fraza: če dale + komparativ, n. pr. Traun. psl. 15,7 moje cèlú po noči vžganu srcę mene le to če dalej bol vučy, itd. ali dolazi i čez dale. Čez u toj frazi može nastati i od: če si preko če sь, če s' čes, čez: ono si skraćeno u *s* i dodano predńoj riječi moglo bi biti tako dodano kako se dodaje

133: ali van iziti sram ne da, i z o č i
gledeti grešniku krati boga oči.

Cantuale 210: čuvši gospa takve glasi
poče trgat svoje lasi,
prsi bijuč tak kričeči,
sinku tako govoreči:
jaj si, sinko, žeļa moja,
jaj si mene, tugo moja!
gdo mi hoče sad pomoči
pred Pilata pojti z o č i? .
320: priatele ke sem vu živote imal
od kotereh nesem ja verneše držal,
kad su z o č i, z menum vsi lepo govore,
kad me ne n a z o č i, suprot mene vstaju!

Nego u hrv. riječi: nazuti, nazuvati, nazuvak moglo bi biti naz, ako nije naz i tuj = na + vъzъ.

vezniku da, koji u Krańskoj malo ne svuda glasi de, u des glih= ńem. wenn gleich obgleich. Ali se takovu tumačeńu malko upire to, da se niti ne govori niti ne piše dez glih, nego samo des glih.

Ja dakle držim da nije apsolutno nemožno da je črêz postalo od črê usprkos tomu da se stsl. črêsa, počrêsije ne može izvoditi od inuda nego od črêsъ, tâ te su riječi mogle nastati tek onda kad je črêsъ nastalo od črêzъ kao i svakako mlada novosl. riječ počreznica od črez.

Prvo značeńe biće bilo i u slovenštini oblique quer, jer se govori n. pr.: postavi v hišo dve mizi, eno po dolgem eno pa po čêz. Tako je možda i Kreļ 1, 128²b: Jezus Nazarenus kral judovski. Le tu čez inu vrhu Kristusa pisano pismo so dosti Judov brali.

Što črez toli često u krańskoj kńizi dolazi, to dolazi s veće strane odatle što su na ńemačko uzgojeni pisci usisavši duh ńemačkoga jezika mislili da treba svako über posloveniti riječju črez.

Kao prijedlog dolazi u kranštini, kojoj ovdje pribrajam i koruštinu i štajerštinu, samo s akuzativom, a u ugarskoj kńizi i s genetivom.

I. črez kao prijedlog.

A. s akuzativom.

Akuzativ uz črez znači

1) ono na čem ili nad čim se što kako miče s jedne strane na drugu bud s ove onamo ili s one ovamo, bud zgora nizdoļe ili zdola na uzgor. Micańe se uzima u smislu najširem, u pravom i u prenesenom, te dopire do druge strane pa ju i prekoračuje, ali ne mora ni da zbiļa dopre do druge strane ni da ju prekorači; lat. per, trans, ńem. über.

a) *u kranštini*

a) *uz glagole kretńe,* n. pr. uz bežati: Dalm. 1 makab. 4 ajdje so bily pobijeni de so bežali čez ravnu pule. Rog. 2.249 zbéžal je û eno puščávo čez mórje u Francozku krajlevstvu. — bresti: Cvet. 85 ako že pri kraju ne vidiš dna, ne bredi čez vodo. Jap. imos. 32,22 je čez brod Jabok prebrędil. — dreti: Skrińm. mih. 1,4 vodę katęre čez strmino derô. joel. 1,6 eno ludstvu dere čez mojo deželo (drukčije grč. i lat: ἔθνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν γῆν μου gens ascendit super terram meam Dalm. sem gori gre v mojo deželo en močan folk, Daničić: dođe na zemļu moju, a Esz: ein Heer fällt in mein land). — po-dati se = ńem. sich begeben Šerf. pad. 50 nekda se je Jezuš podal s svojimi vučeniki prek krez galilejsko morje na ov kraj. — vz-dvignoti se = ńem. sich aufmachen: Rog. 2,20 žerjavi se čez morje vzdignejo. — genoti se: Jap. 2 mos. 12,22 obeden od vas se ne gàni čez prag svoje hiše. 3 mos. 10,7 vy se nymate čez vrata tega šotorja ganiti. jozve 10,12 sónce, ne gàni se čez Gabaon, inu ti męsèc čez dolino Ajalon. — pri-' za-gnati: Ravn. zgod. 1, 115 vzdignil vihár se je in prepelíc

neizmérne vláke je čez morje pergnal. Cruc. 5,109 Nemice je bil spet čez hribe zagnal. — hoditi: Trub luk. 11 vi ste koker ty grobi kir se ne vidio, čez katere ty ludje hodijo inu ne vejdo. Kreł 2, 109b ta evangelium nam Kristusa v predigovańu mnogotero maso naprej drži: gredočiga, stoječiga, sidečiga, hodečiga čez dežele, vozeč se po vodi po morju. Dalm. jez. 20 bus hodi čez Egypt inu teh Murov deželo. 23 kateri so čez morje hodili. ezek. 33 gore izraelske bodo taku púste de nihče ne bo kir bi čez ńe hodil. luk. 11 ste kakor zakriveni mrtvački grobi, čez katere ludje hodijo inu je ne vejdo.

ìti (samo i složeno s prijedlozi i u oblicima od osnova gred ì šed): Kreł 2, 167a kaj se pri mizi govori, to nima čez prag iti. Leon. 89 bom kratko spomin iti pustil čez vse večí dęla. Jap. 4 mos. 32, 5 prósimo de nas sturiš čez Jordan jiti. Schrey 1 sam. 30, 10 od truda niso mogli čez potok Bezor jiti. poiti: Dalm. 1 mos. 31 taisti kup bodi priča inu le tu znamine bodi tudi priča, de jest ne pojdem h tebi inu de ti ne pojdeš k meni čez le ta kup inu čez le tu znamine k škodovańu. 4 mos. 32 taku ne čemo čez Jordan pojti . . pojdìte čez Jordan . . Rubenovi otroci z vami čez Jordan pojdejo. 33 kadar čez Jordan pojdete v kanaansko deželo. 5 mos. 2 pojdite čez ta potok per Arnoni, 3 ti čez le ta Jordan ne pojdeš . . on (Jozua) ima pred tém folkom čez Jordan pojti. 4 jest nemam čez Jordan pojti. 9 ti danas čez Jordan pojdeš. 27 kadar vy čez Jordan pojdete. 30 gdu hoče nam čez murje pojti? jez. 11 čez try dny pojdete čez le ta Jordan. 2 sam 17 pojdite hitru čez to vodo. jez. 41 on pojde čez te mogoče kakor čez yl. jez. 7 bo gospod čez ńe pustil priti močne inu mnoge vodé te reke, de pojdejo čez vse nyh potoke inu čez vse nyh brege. Cruc. 2, 134 skriña božja stariga testamenta je imela čez ta dereči potok Jordan čez pojti. Jap. 4 mos. 20, 17 tebe prosímo de smęmo skuzi tvojo deželo jiti. My ne pójdemo čez nyve, tudi ne skozi vinograde. 32, 29 vsi Gadovi inu Rubenovi synovi čez Jordan pójdejo. 5 mos. 3, 28 ti ne pójdeš čez le to vodo Jordan. 11, 31 vy pojdete čez Jordan. 31, 2 ty ne pojdeš čez le ta Jordan. Skriń. izaij. 16, 8 ńega popušene mladike pojdejo čez mórje, 23, 6 pójdite čez mórje. 32, 21 tam ima ręka prav široke inu prostórne potoke, po ńę se ne bó mogel nobeni čoln z vesly, pelati, tudi ne pojde velika galęjna ladja čez ńó. 1 kraļ, 2, 37 kadar kóli čez potok Cedron pojdeš, imaš vęditi de bóš vmorjen. Ravn. zgod. 1, 122 ne pojdem čez Jordan. Kor. 3, 11 grem do mojga príjatla, de va-

svat kam pojdeva daleč čez ravno poļé. — priti (s praet prišel): Trub. joan. 6 pridejo čez tu morje v ta Kapernaum. Kreļ 2, 68b so včili da se v soboto nima priti čez nyve ali travnike. Schrey 2 sam. 19, 17 inu hitę pridti čez Jordan pred krajlam. Škrb. 1, 192 on se muja čez vodo priti. Dalm. joz. 3 dokler je vus folk čez Jordan prišàl. judit 2 kadar je on vže čez pokrajne asirerske dežele bil prišál. 6 kadar so čez ravnu púle h goram bily prišli. 1 makab. 5 kadar je vže taku Juda z' svojo vojsko ner poprej čez vodo bil prišàl, so se sovražniki v bejg spustili . . inu so prišli čez Jordan na ravnu póle. 16 inu je prišàl čez to vodo. Jap. 4 mos. 35, 20 kadar bóte čez Jordan v deželo Kanaan prišli. 5 mos. 27, 12 kadar bódo čez Jordan prišli. 31, 13 kadar bóte čez Jordan prišli. joan. 6, 17 kadar so bili v en čóln stopili, so ony čez mórje kje v Kapernaum prišli. Škrb. 1, 404 de b' peršli čez nevárno murje tega svetá. List. ceļ. 77 tedej je Jezus z nimi čez potok Cedron prišou k pristavi. Ravn. zgod. 1, 199 kadar pride čez Jordan ļudstvo. 245 nékšina Kanánka, ajdiňa, pride čez mejo. — iti (s prezentom osnove gred): Dalm. 1 kraļ. 2 kateri dan ti . . čez potok Kidron greš. job. 41 on gre čez ostre skale kakor čez blatu. jer. 4 en suh vejter gre čez gore semkaj. 12 opuščavci gredo semkaj čez vse hribe te pusčave. prip. 8 je on vodam cil postavlal, de čez ńegovu poročeńe ne gredó. Kast. cil 270 de ti zlobnúst tega srda vtolažiš, je potrebna krotkúst, de ti ne grèš čez mejnike sem ali tam. Cruc. 5, 79 kadar se sajna de gre čez en restrgan most, se bo ustrašil. Jap. 5 mos. 30, 18 bóš malu časa ostal v tęj deželi v katęro gręš čez Jordan de jo posędeš. Traun psl. 103, 9 ti si vodám mejó postávil, čez katęro ne gredó. Škriń zofon. 1, 9 inu bom pokoril slędniga katęri ta isti dan prevzętnu čez prag noter (v tempel) grędе. Škrb. 1, 218 aku lih on čez murje gre. Ravn. zgod. 2, 238 tvoji valóvi naj grèdo čez mé. Cvet, 82 zdaj grédo težáve čez moje srcé ko gredo meglíce čez ravno poļé. Nar. zagonetka: gdo gre čez vodo pa ne dela sence? (odgon. luna). — iti (s part. praet. šel): Kreļ 1, 114²b za kaj je šal Kristuš iz mesta Jeruzalema čez ta potok Cedron v ta vrt? . . David je šal čez ta potok Cedron. 2, 109b kako je čez judovsko galilejsko deželo šal inu čez ajdovske pokrajine predigujoč. Dalm. 1 mos. 32 jest nesim ništer kakor le to palico imèl kadar sim čez le ta Jordan šal. 1 mos. 13 Ebreerji so šli čez Jordan. 2 sam. 2 so šli čez ravnu pule inu so šli čez Jordan. 17 ona sta šla čez le to vodico. riht. 10 Amonovi otroki so tudi šli

čez Jordan. pslm. 66 on je premenil morje v suhoto de so k nogam čez vodo šli (ne = skozi vodo nego preko vode). pslm. 124 potoki bi šli čez našo dušo. jer. 51 enu morje je čez Babel šlu. 1 makab. 3 je krajl vunkaj šàl iz svojga mésta Antiohije čez Eufrat gori. 5 Juda inu Jonatan sta šla čez Jordan v pusčavo . . je skuz šàl čez ta mrtva trupla. joan. 18 kadar je Jezus le tu bil izgovoril, je on vunkaj šal (s) svojemi jogri čez ta potok Cedron. Cruc. 5, 579 tepli so to živino de bi čez leto vodo šla. 640 je vselej en očanaš inu češčeno Marijo zmolil za duše tamkaj pokopane, kadar je šal čez britof. Bas. 51 kir je on šal čez enu puļe, je zaslišal en velik glas. Rog. 2, 242 hčy te Herodiadis po zymi šlà je čez en premrzle potok. 392 use šle so h nogam čez gorè inu hribe ú tu rimsku mestu. 530 Xaverius šul je čez to u'soku morje u Kino. Jap. sod. 8, 4 kadar je Gideon k Jordanu prišàl, je šàl čez ńega. mat. 26, 71 kęr je pak on čez prag vùn šal, ga je dękla vidila. joan. 6, 1 po tęm je Jęzus proč šal čez galilejsko morję. joan. 18, 1 kadar je Jęzus le tó bil zgóvoril, je on z svojimi jógri vùnkaj šàl čez potok Cedron. hebr. 11, 29 skuzi vęro so ony čez rudęče morję kakòr po suhi zemli šli. Škriń. prip. 24, 30 jest sím čez ńivo lęniga človęka šal. Traun psl. 65. 6 on je morję posušil, čez ręko so ony pejš šli. Schrey 1 sam. 13, 7 so pak Hebrejci čez Jordan šli. 2 sam 15, 23 vse ludstvu je čęz šlu, tudi krajl je šal čez potok Cedron. 17, 22 nikar eden ne ostane katęri bi bil čez ręko šal. 1 kraļ 10, 22 krajlove barke so s Hiramovimi barkami en krat v tręh lęjtih čez morje šle v Tarzis. Ravn. zgod. 1, 191 Absolon je šel nad očeta z veliko vojsko čez Jordan. List. ceļ. 60 v tajistim časi je Jezus proč šou čez galilejsku murje. Šerf pred. 1, 408 prevzeto Jezabel je bog močno pokaštigal; skoz okno je bila dol vržena, końi no kola so šle krez ńo. 2, 299 Marija je se že v tistih dnevih na pot vzela ino šla krez brege v Hebron. Kor. 3, 124 sónce žé gôri gré, grôzno je žalostno, kaj b' ne b'lo žálostno, ker čez vojsko je šlo. — čez deželo iti je ńem. übers land gehen = abreisen ἀποδημεῖν: Dalm. mat. 25 en človek kateri je čez deželo šal, jo poklical svoje hlapce. (Jap. je na deželo šal. Küzm. na pout idouči.) — jezditi: Bas. 42 kir je ob enim časi čez en most jezdil, se je most pod nym polomil. — raz-kropiti: Schrey. 1 kraļ 14, 15 bô ńę čez ręko razkropil. — pre-kucnoti: Ravn. pov. 23 čez okno se prekucne. — ladjati: Šerf pred. 1, 433 ladjajte krez morja lybezni iskat. 2, 250 Vido se je podal z Modestom no Krescencjoj na morje no ladjal krez predbrežje kero se

še dnešni den Vidovo veli. — laziti: Kreļ 1, 13 kakoš vzame piščata pod se, je pokrije inu greje, pusti je de pod ńu inu čez ńu lazejo. — raz-légati se: Škrb. 2, 45 lev stri tak šum, de se čez hribe ínu doline razlega. — leteti: Cruc. 1a, 26 Artemon je bil taku močnu strašan, de li ena muha je čez ńega letela, on kakor šiba se je tresel od straha. Kor. 3, 25 davi tri ure pred dnévam sim čez neko vas letéla. Cvet. 46 sim črez morje črez letela. Bas. 278 u mrzlih deželah glastovce ne zlete čez morje. — raz-liti: Jap. prid. 2, 15 tę čez vodotóče razlite vodę. — metati, vreči: Kreļ 2, 134a so nyh mrtve čez zyd metali. Ravn. zgod. 1, 264 pomoriti jih je rekel veliko, in ńih trupla iz mesta čez zid pometati. pov. 99 Tinčetovo veseļe je bilo kámeńe ļučati, zadi na dvorišču čez mali zíd je metal. Dalm. makab. 6 so je doli čez zyd vrgli. Kor. 1, 102 prijél jo je nizko čez pas, vrgel jo je čez okno v bistro vodó. — minoti: Dalm. dan. 4 dokler čez tebe sedem časov mine. — mrdati: Nar. zagonetka: jelen mrda čez vsa brda, vzidgne glavô čez naj veči gorô (odgon. megla). — pre-nesti, pre-našati, pri-nesti, pri-našati: Cruc. 2, 122 Pachomius zapovej enemu krokotilu, de ga ima čez to veliko reko Nilus prenesti, kar precej ga prenese. Rog 2, 94 hoče tajste (ludi) čez ta pótok prenašat . . katéru délu te lubèzni dopadlu je taku Jezusu de sam . . pustil se je od ‚Christopha' čez ta pótok prenesti. Dalm. riht. 7 inu so Orebove inu Sebove glave h Gideonu pernesli čez Jordan. Jap. 1 mos. 32, 10 jest nisem drugiga kakor mojo palico čez le to vodó pèrnesèl. Dalm. jez. 23 kar je sadu per Sihori inu žita per vodi zraslu, tu so k ńej notèr pernašali čez velike vodé jer. 10 srebrne plehe pèrnašajo čez morje semkaj. — pehnoti: Skrìń. 2 mahab. 6, 10 dvę ženę so (!) bilę zatožene de so svoje otročiče obrezale; tęm so otroke na prsi obęsili inu po tęm čez zyd doli pahnili. — peļati, od-, iz-, pre-pripelati: Kreļ 1, 96²a k unimu času se je Jezus peļal čez galilejsko morje . . za kaj se Kristus peļa čez morje? 2, 96a kupci prave: my moramo . . čez morje inu vodo se pelati da z našo kupčijo naprej gremo. Dalm. 2 sam. 19 kadar se je on čez Jordan pelal. jez. 7 ti si le ta folk čez Jordan pelal. 16 ta folk pelajo čez vrbji potok . . nyh grebenice so reskroplene inu čez morje pelane. 33 bodo široki vodeni grabni, de se čez ńe obena ladja z vesly ne bode mogla pelati. jer. 48 tvoje trte so se čez morje pelale. baruh 3 gdu se je čez murje pelal? joan. 6 potle se je Jezus proč pelal čez morje. Stapl. joan. 6, 1 h teistimu času se je pelal Jezus čez

to galilejsku morje. Rog. 2, 498b na kateru zapovejdal je Kleména zbandéžat inu čez mórje u' eno samotno puščàvo peláti. Skriń. modr. 14, 1 kadar se začne čez divje valóve pelati. 14, 5 kadar se čez mórje pęlejo. Jap. prid. 1 praefat.: kupèc se podstópi med tréski inu viharji na konèc svejtá čez morske brezne pelati. Ravn. zgod. 1, 124 ta zapoved tudi ni unkraj morja de bi se izgovarjali: kdo se nam pelá čez morje po ńo de jo zaslišimo? List. ceļ. 319 se je Jezus pelal čez galilejsku murje. Šerf. pred. 1, 165 Jezuš se je pelal nekda prek galilésko morje. Kor. 3, 75 ko s' mi ļubco odpeļala čez strašno črno morje. Jap. joz. 7, 7 za káj si hotel le tó ludstvu čez vodó Jordan čęz spelati? Dalm. 1 mos. 31 se je prepelal čez vodo. 32 inu je ńe vpreg prepelal čez vodo. joz. 2 sta se čez Jordan prepelala. Cruc. 5, 261 so bily čez morje se prepelali. 616 Charontes ga čez eno glaboko vodo prepele. Jap. 5 mos. 30, 13 kdo iz nas bó zamogel čez mórję se prepelati? Schrey 2 sam. 19, 15 de bi ńega čez Jordan prepelal. 19, 18 kadar se vžę čez Jordan prepęle. Skriń. 1 mahab. 3, 37 po tęm se je krajl čez ręko Eufrat prepélal. Wolf. baruh 3, 30 kdó se je čez mórje prepelal? Škrb. 2, 30 kdó bo zamogel čez morje se prepelati? Kor. 1, 3 bóde daleč prepeļána: čez tri gore zelene, čez tri vode studene. Cruc. 4, 174 Mojzes je bil ta izvoleni folk čez tu krivavu morje pripelau. Rog. 2, 263 mogla se je čez eno vodó pred mestam perpelat. — pihnoti, pihati: Staplet. joan. 20, 22 kadar je on to zrekel, je on čez ne pihnil (grč. i lat. drukčije: ἐνεφύσησε insufflavit. Dalm. i Jap. v ńe dahnil, Luter: blies er sie an. stsl. cod. Mar. se рекъ dunu i glagola имъ. — čez ńe može biti i = na ńe po 4.). Rog. 2, 255 držali so štiri vetre, de niso pahali ne čez zemlo ne čez morje ne čez enu drevu na svejtu. Jap. apokal. 7, 1 katęri so tę štiri vetróve te zemle nazaj držali, de bi ne pihali čez zemlo ne čez morje ne čez enu drevú. — plavati, pre-, splavati: Dalm. ezek. 47 ta voda je bila pregloboka, de se je moralo čez ńo plavati. Cruc. 1a 160 jeleni kadar čez murje plavajo edin tiga drugiga glavo inu noge na hrbtu svojga bližniga drži. Red. 116 o vy presrečen izvoleni božji, kateri ste že čez to murje naše vmrjočnoste splavale inu peršli. Škrb. 1, 493 moja duša je srečno čez vodo preplavala. Kor. 2, 52 Matjaš čez reko splava široko. — potovati: Kreļ 2, 96a kupci prave: my moramo čez deželo potovati inu iti. — s-praviti se: Jap 1 mos. 31, 21 kadar se je bil čez vodo spravil. 4 mos. 34, 51 kadar se bote čez vodo Jordan čez spravili. — s-prémiti: Dalm. 2 sam·

19 ga (krajla) je čez Jordan spremil. — iz-prôžiti: Schrey. 1 sam. 20, 36 kadar je fantič tękèl, je eno drugo pušico čez fanta izprôžil. — s-pustiti demittere: Šerf pred. 2, 243 Jezuš je rešil Pavla od pregańavcov v Damaški, kde so ga vyčeniki v koši krez zid dol spystili. — skakati, skočiti: Dalm. zefan. 1 kateri čez prag skačejo. Trub. pslm. 18 (30) z mujem bogum jest čez ta zyd skočim. Dalm. ibidem: z moim bogom čez zyd skočim (a Trplan: prejk zida skočim, stsl. prêlêza stêną polag ὑπερβήσομαι τεῖχος) Dalm. 2 sam. 19 s tabo morem jest vojsko rezbiti inu z mojim bogum čez zid skočiti. Nar. pes. zapisao Kurnik: kdo vé mar za plot, kdo ve mar za zîd, de b' jest se ne upal čez ńega skočît'? — na-slańati se: Ravn. pov. 23. ne sedaj na okno in ne naslańaj se tako ćez ń. — stopati, stopiti, stopińo storiti: Skriń. sir. 9, 20 stópaš čez orožje srditih. Kreļ 1, 19a pred sadašńim časom so ludje tekali v Rim, v Ah, v Rakanat, ker se od Kristusa ništar nej predigovalo, zdaj pak ker Kristusa sa vso ńegovo milostjo celo pred vrati imamo, se nikatirim pretežko zdy le čez prag stopiti. Cruc. 2, 556 krajl Salámon je bil prepovedal timu: pod štrajfingo te smrti nima čez potok Cedrom stopit, ti pak, usmileni Jezus, naložen z butaro naši(h) grehov greš čez Cedron. Jap. 2 mos. 19, 21 opominaj to ludstvu, da se kjè ne podstópi čez mejnike stopiti. Ravn. zgod. 2, 52 Jožef in Marija sta čez prag stopila v svojo revno hišico. Jap. 5 mos. 4, 21 ne bóm čez Jordan stopńe sturil. — streliti: Dalm. 1 sam. 20 kadar je pak ta hlapčič tekèl je on eno strejlo strejlil čez ńega. — sunoti: Metelko 276 če vlěčeš očsta do praga, te bodo tvoji otroci čez prag súnilь. — raz-širjati: Leon. 60 potle razšira svojo goręčnost za božjo čast čez hribe v Bolognenskim. — špricnoti: Fant. kuga 104 z blatam se more ravnu taku sturiti, katęriga živali za volo močniga dereńa daleč čez slamo na zęmlo špricnejo. — teči = rennen i rinnen: Trub. pslm. 124 te vode bi nas bile potupile inu ty potoki bi bili tekli čez naše duše, te visoke vode bi bile tekle čez naše duše (grčki je drukčije: Χείμαρρον διῆλθε ἡ ψυχὴ ἡμῶν. ἄρα διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυποστατον lat. torrentem pertransivit anima nostra, forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem. Dalm. potoki bi šli čez našo dušo, vodé bi šle silnu visoku čez našo dušo. Traun: dereče vodę bi nas bile pokrile, zarę̀s bi nas bily visoki valovi zagrnili. Trplan: potok bi tekao po düši našoj, voda gizdávcov bi tekla prejk po düši našoj. Milovec: morè biti nas voda potopi, duša naša proidè črez bistri

potok, skoro bila bi duša naša prèšla črez vodu nèprèmoguču. stsl. sin. voda bi potopila ny, potokъ prêide duša naša, ubo prêide duša naša vodą nepostoiną, brevijar pazmanski: ubo voda bi ni potopila, potokъ preide duša naša, ubo preide duša naša vodu nenepostoênu.) — po-tegnoti Dalm. 5 mos. 27 imaš bogu en kamnat altar zydati, čez kateri nimaš obeniga železa potegniti? kraļ. 21 hočem čez Jeruzalem te Samarije merno žnoro potegniti. job. 38 gdu je eno merno žnoro čez ńo potegnil? ezek. vzami en meč inu ga potegni čez tvojo glavo inu brado (= ostrizi, obrij se). jud. 2 on je tudi potegnil (= ńem. zog) čez Frat. Skriń. iz 34, 11 męra bo čez ńó potegnena. zahar. 1, 16 svinčęna zydarska męra bo čez Jeruzalem potęgnena. pok. 3, 97 i Traun. psl. 102, 16. človek je v svojim živleńi kakùr trava, on kakùr poļska róža cvede, za kaj aku vejtèr čez ńo potęgne, ńę ni več. — vléči = ńem. ziehen: čez deželo vleči = über land ziehen = abreisen ἀποδημεῖν: Trub. mat. 25 en človik kir je čez deželo vlekal Luther: der über land zog. — pre-voditi: Kast. cil 263 on tebe bo prevodil čez place inu gase. — voziti: Bas. 233 čounarji kadar čez vodò vozijo, vesla iz rok ne položè. — Tako i *most napraviti:* Leon. 60 je bilo treba napraviti dva mosta čez vodo. — *Kašto je glagol kretńe izostavļen, ali ga je lasno mišļu nadomjestiti* n. pr. *ne magati, ne moči kaj je = ne moći iti preko čega:* Kor. 1, 45 čez goro ne magam, po ravnem ne vém, mudí se mi z blagam, nočíti ne smêm. Cruc. 2, 385 pride k eni glaboki inu široki vodi, čez katero nej mogel prez čolna. — *sméti čez kaj* znači: *smjeti ići preko čega:* Dalm. 1 makab. 5 aku on ne bode smèl čez potok sem tako hočemo my čez vodo pojti. Ravn. zgod. 2, 280 le od déleč vbožcam je kazal svojo velikóst, čez prag, bòš! de bi bili smeli. — *hoteti čez kaj* znači: *hotjeti poći preko čega:* Rog. 2, 94 je bil prišal k enimu hudimu potoku, u' katerim veliku ludy je konèc uzélu zavol kir so téga mógli bresti, če so hóteli čez tega, ker ni bilú mostà ne čolnà ne druge viže čez tega priti. — *kupčevati čez morje* znači: *trgujući hoditi preko mora:* Leon. 4 ńega oče Dominik je čez morje kupčeval. — *hlače čez kolena* znači: *hlače koje sižu ili idu preko koļena:* Dainko pes. 197 dvojne smo ene, za moške, ne žene, časi zelene, sive, sykněne, bele, platéne, dol krez kolene, prténe, vseli li ene. — *biti čez kaj* znači: *da se već prešlo preko čega:* Ravn. zgod. 1, 98 Izraelovi otroci so bili zdaj čez morje inu so v puščavi šotorili. — *Glagol se kretńe izostavļa kašto kad se kaže samo radńa za koje se što miče preko čega,* n. pr. moj fant čez travnik žvižga

= moj fant žvižgajoč čez travnik gre. Grajski vampež (der dickwanstige frohnherr) čez poļe sopiha itd. tako: Cvet. 92 kadar bčela čez cerkev frlí, pravi: vse moje gorí. — šumeti: Dalm. jez. 5 inu bo čez ńe šumélu ta isti čas kakòr morje. Škriń. ibid. (5, 30) inu bo čez ńega šumęlu kakor šumy morje. Škrb. 1, 493 k'je ńih togota čez me šumela, bi me ble morbit vode znale potopiti. — I u *gledati, videti ima pojam kretńe:* Jap. 1 mos. 26, 8 je Abimeleh čez oknu gledal (ne = skozi okno). Šerf. pred. 2, 552 Zahej je na drevo splezil, da ga je za volo svoje male zrasti naći črez lydi ne mogel viditi. Kor. 1, 102 gospod gleda čez okno (= über das fenster herab). Cvet. 14 vrtnár na travniku klečí imá zavézane očí: odveži, rabeļ, mi očí, de vidil bom čez vse ļudí. Zaveži, rabeļ, mi očí že vidil sim čez vse ljudí, med ńimi je tud ļubica.

Pojam micańa od jedne na drugu stranu ima i u nazovih dijela tjelesnih kao: pâs, prsi, ledja. Govori se n. pr. Tine je širok čez pas, čez pleča meri poludrugo ped. *Iz knige imam malo primjera za to.* Kreļ 1, 47a inu se je kožnim pasom opasoval čez svoja ledavja. Cruc. 2, 587 temu se na čudem, zakaj nej navada de bi moške peršone se prepasali čez prsi, temuč čez želodic; žene za gvišnih uržahov volo se čez prsi opašejo, ali moži ne. Rog. 2, 299 hodil je iz enim ledrastim jermenam čez ledja prepasan. Kor. 1, 102 prijel jo je nizko čez pas. Jap. 4 mos. 25, 8 je oba vkupej možá inu ženo čez pas prebódil. Cruc 2, 398 ga je bil zapovedal čez srejdo zžagat. slično: Dalm. 2 mos. ga imaš opasati zunaj čez efod. 2 sam. 20 Joab je bil opasan čez svoj gvant. mark. 14 je bil z enim platnom obličen čez nago polt.

b) u *kajkavštini:*

uz bežati: Jurj. 145 teda poj kam hočeš prez vse protivnosti, i lastivne béži očinske čez kosti. Nar. prip. 287 tak je bil negda jež i srna. Ovi dva so se vgańali da koj bode boļe čez jeden dol bežal. — od-biti: Jurj. 134 ah dva kotera je tovaruše sila čez vode tak dalko i zemļu odbila. — pre-broditi: Vram. 38a prvle nego je bil kral (Andreaš) v Carigrad došel, išče ne se bil čez morje prebrodil, Gertrudu kralicu Bankban svojim mečem i horožjem ranil i posekel beše. 49a Mathias kral ono vreme po korunenie svojem prebrodi se čez Savu, v Bosnu doide i podsede grad Srebrnik. Gašp. 3, 866 Da bi se čez morje prebrodili, otec z ladje z nami dvemi izide. — po-cureti: Vran. rob. 1, 215

suze radosti i zahvalnosti pocùreše čez lica ńegova. — drčati: Jurj. 167 teda je Rim verval čez pijac širom jezero drčati Šim mar. 19 predrčala je čez oneh petnajst stubov iliti gradičev bez ničije pomoči. Hižn. 231 zakaj je zlo znameńe, kada zajec čez put predrči? Vran. rob. 1, 225 čez jeden mali brezànčec predrčal je. — duknuti: Nar. prip. 79 kobila bejži i čez vrata (= über ne durch) duknula. — na-gańati: Venc. ovc. 41 to isto se pripeča kada pastir breje ovce čez grabe nagańa. — gaziti: Habd. ad. 956 gda tužni otec gazi čez vodu, doteče velik vúk ki mu i onoga sinka zgrabi. — hititi: Gašp. 3, 161 od vraga neprijatela čez štenge hičena cela je ostala. — hoditi, pre-hajati: Fuč. 66 Hodi taki čez ov most. Gašp. 3, 245 čez krvavo morje žuhke muke prehajati. Vran. rob. 1, 74 videl je da vu vseh oneh okolicah, čez koje on ovde prehàjal je, nikaj drugo ne raste kak neplodno drévje. — iti (složeno s prijedlozi i s part. praet. od osnove šed): Habd. ad. 50 gda bi čez Jordansku reku bil prešel. 855 iz opadca kakvoga naglo su vumrli, ali vu vode, čez ńu iduč, vtonuli. Jurj. čez vodu je v jednom brodišču prek iti, 139 ar kak male od vod vekših povekšane čez sétve i trave idu pomešane. 143 od tud čez vodè širokè cela dojde ladja v domače potoke. Mul. jur. ap. 1386 s. Antun opat, iduči čez potok Lycus, veliku težkoču je imal svoje noge odkriti i gole videti. Nar. prip. 80 kraļ pa ni mogel iti daļe čez stupe, 97 (črez dužinu) dogodilo se je da je išel črez jednu šumu koja nije bila široka, a on je moral črez dužinu iti. Gašp. 3, 789 ovako čez morje dojde vu Aziju. Habd. mar. 226 nesrečńak napetce van čez prag izide i taki pred pragom mrtev opade. Gašp. 3, 584 čez morje vu Rim odide, 4, 424 devičica prez vsake pomoči čez one petnajstere gradiče odide do oltara. Zagr. 5a 174 vzeli su mu ļuctvo silum spod oblasti, iz vuze izpeļali prek črlenoga morja i vu puščinu, čez koju su morali vu zemļu obečanu pojti, zdravo i veselo jesu zapeļali. Kraj. u predgovoru: srečno čez onu strahotu preiti, 136 dòbete i nam to da i mi oblàdavši naše neprijatelè čez ovoga sveta pogibeli srečno prejdemo. Petr. 117 vlezši Jezus vu ladícu prejde čez morje Mil. 265 bratja marianska ako poleg regulè svoje hodè i živú, naj se ufaju da segurno prèidu čez onu strašnu brv, to je čez smrtnu strahotu. 295 kada spoznaš težkoču muke (purgatorijumske), pomiluj one koji su vu ńe i ne dvoj da ti je čez ńu prejti. Habd. mar. 291 šetuju k jezerišču da čez ńe po ledu preidu, ad. 393 čez most mu je na ńem (końu) bilo preiti,

120 neki, ako i čez škole prejdu, malo več znaju nego da bi se i vučili ne bili. Ev. tirn. 105 stupivši Jezus vu lađicu prejde čez morje. Zagr. 5a 235 jeleni kada hote čez kakovu veliku vodu prejti, naj jači zmeď ńih naj prvoga se postavi. 5b 78 zagovori se ona mlada grofica ali pak koja stara babica vu svoje potreboče vu Marije Cel pojti, koje komaj mogu čes hižu prejti. Mul. jur. fer. 36 navuči me da čez ova vremenita i spadliva dobra tak spametno preidem da vekovna ne izgubim. Gašp. 1, 323 bi čez potok Liku bos prejti moral. 2, 257 premišļava kak čez potok prejde. 2, 534 kuliko goder krat čez potok zgrablivi Durius zvani bi moral prejti, tuliko krat plašč svoj na vodu prestirajuč srečno prek je preplaval. 3, 52 pošikne końe i kakti po zemļi čez vodo prejde. 499 zapove vučenikom vu ladjici čez morje prejti. 4, 316 šestdeset jezer Saracenov pobegnu do potoka Dena, da bi čez ńega mogli prejti. 701 vsaki duši zbog vučińene jedne pregreške od nebes odrińeni na prvo postavļa se jeden herubin z ogńenem mečem, čez kojega mora prejti, ako vu nebeski paradižum hoče dojti, to je: mora prejti čez osnažeńe i očiščeńe purgatoriumsko, prejti mora čez meč pravice božje, prejti mora čez plamen meča, to je: čez ogeń purgatoriumski. Kron. 51b vu onom vremenu poslani iz Beča kraļevski foreri po horvacke zemļe pute, čez koje dvoru kraļevskomu bilo bi prejti, prevideli su i gledali. Kov. kemp. 64 srdce čisto prejde čez nebo i zemļu. 160 treba je čez vsa viteški prejti. Švag. 1, 223 koji goder k ńoj doteče, čez morje ove ili one telovne pogibeli hoče prejti. Reš 120 plamni blaznosti ne listor prejdu čez zemlu, nego i tja v nebo zajdu. Mil. 102 duša naša proide črez bistri potok (psl. 123). — Habd. ad. 960 gda bi čez morje v ladje išli, otec je z ladje z nami dvemi žalosten izešel. Fuč. 336 pripetilo se je da jednoč kesno vu večer pijan domov išel je čez jeden cintorium. Gašp. 3, 141 plemeniti neki vitez de Cuge, da bi čez potok Ticin prek išel pod varaš, kojega podsesti je hotel, nut iz velikoga štuka globuš izhičen ńega vu prsi vudre. 628 tancušica da bi po zimi čez zmrzńeni glubok potok išla, pod ńum led puči. Lovr. rodb. 66 noruje se z menum prek do sitosti, dar mi je vre i čez bradu išlo. Nar. prip. 160 je išel čez jednu vodu. 210 pak je to čudnovato da su se voli tam pasli, a išli smo čez tak lepo poļe i senokoše, ali nisu šteli nigdi gobca doli deti. Gašp. 3, 788 kada bi vnožina poganinov čez morje došla vu latinsku zemlu. Kraj. 135 o dvorani nebeski i odičeni gospona boga svètci, kì ste vrè čez ovoga sveta pogibelno morje prešli, prosimo vas da

i od nas imate spomenek . . mi se izda vozimo međ pogibelnemi morskemi slàpi, čez koterè ste vi srečno prešli. Mil. 102 skoro bila bi duša naša prešla črez vodu nepremoguču (psl. 123) Habd. ad. 50 gda bi čez jordansku reku bil prešel, oroslań proti ńemu pride 297 kaj su oni ki su prvo čez te navuke prešli? vsi su proti ovomu ali malo ali ništar. Šim. 18 gde ti je ļuctvo izraelsko čez Jordana (to nije pravi genetiv, već je gen. mjesto akuzativa) pešice prez ladje prešlo. Fuč. 64 kada je čez onu ravnicu prešel, došel je do one peči. Gašp. 3, 560 Ivan bežeč opadne, čez kojega kučije pune ļudih tri krat prešle jesu . . kada vre čez dečaka kola prešla jesu, kučiš stegne końe; — jahati: prejahati: Habd. ad. 394 gda je na ńem čez glubok potok jahal, koń je oposred potoka v vodo legel. 960 gda bi jen krat bil jahal čez vodu neku po mostu, zadel se je koń za mostnicu. Nar. prip. 80 kraļ je komaj čez brege prejahal. — koračiti: Lovr. rodb. 50 več nigdar ne poufajte se čez moj prag koračiti. — lesti: vlesti: Kron. 11b markez Vieuville Placentiju je zasel, potlam bi vu ńu znevarce Michelleti čez zid od strane Fodeste vlezli bili. — nesti: Fuč. 360 koń odnesel ga je čez veliko poļe, loze i pečine. Habd. mar. 442 ta ista sveta hiža i s fundamentumi anđelskum močjum i službum spukńena i iz Galilee prenešena be čez veliku kruto zemļe i morja širinu na breg Trsat. Mul. jur. ap. 585 od onud jesu ńu prenesli čez morje. Gašp. 2, 514 iz Galilee prenešena je čez veliku kruto zemle i morja širinu na breg Trsat imenuvani (to je Gašp. prepisao iz Habd.). 4, 642 nu po angelskeh svojeh dvorjanikeh iz Galilee čes vsu Širiju, Macedoniju, Albaniju i Dalmaciju (‚Dalmatiu') mil najmre latinskeh 1895 dal je prenesti na Trsat poleg Reke, a od ovud znovič ńu po angelskeh rukah je zapovedal prenesti čez morje adrijansko po vodi i kopnom vu lozu recinetansku. 3, 863 jednoga sina otec čez vodu prenese. Nar. prip. 276 dva tri put bum te čez poļe prenesel. — padati, opasti: Gašp. 1, 273 divojčica čez visoke stupalnice iliti štenge pripetce opadši glavu si je razkolila. 3, 190 opal je čez štenge dvora svojega. 595 pater čez vse štenge opade. 4, 125 čez štenge doli opadaļuč čelo je tja do možđan razbil. — peļati: pre-, zapeļati: Gašp. 2, 786 čez vode prepeļani. 4, 145 Tereža čez potok prepeļati pajdaše nakani. 2, 247 Uršula tuliko jezer devic je sveto ravnala i ladala ter tja čez istu muku i smrt je ńe srečno vu nebo zapeļala. 3, 70 sina oprosi naj ńu domom zapela ne po občinskom putu, nego čez gorice. — plavati: preplavati: Gašp.

3, 372 vol je čez jeden glubok potok preplaval. — pustiti: spustiti: Vran. rob. 2, 295 spustil se je čez vužne lojtre dole, Gašp. 2, 862 židovi hoteli su ga skončati, kojem da se vugne, čez zid varaški vu košari spuščen odide vu Jeružalem. — putuvati: Gašp. 3, 326 putujućemu vu Tološu čez Aregiu potok ńekoje kńige vu vodu opadnu. 4, 343 čez gore putujući na razbojnika nameri se. — skakati, skočiti, preskočiti: Habd. ad. 39 skakali smo čez stole. Nar. prip. Kres V 507 pak su skakali čez ńamu. Nar. prip. 96 me je on napeļal da sem čez jednu staru podrtu bukvu skočil. 139 koń je čez vrata skočil. 274 zajec skoči čez jednoga škrakastoga hrasta. Kres. V. 507 koj god čez onu jamu skoči, ńegva bu kči kraļeva. Nar. prip. 139 preskočil je čez stražu. — sleduvati: nasleduvati: Švag. 2, 151 nasleduval je čes krvavo morje mukotrplivosti Kristuša. — sunuti: Krist. anh. 161 ako vlečeš otca do praga, budû tê tvoji sini čez prag sunuli. — teči: Jurj. 169 simo Urban zdenca device živoga veli čez breg teči meštersкoga. Vran. rob. 2, 91 vu onu grabu nakanil je takaj potóčec napeļati, nego tak da jedna stran potóčca čez dvorišče mu tekla bude. — tirati: pretirati: Šim. 428 toti me inaši s korbači pretiraše čez gradiče. — potočiti: Vran. rob. 1, 165 suza potóčila se je čez lica ńegova. — vlačiti: Jurj. 9 po tom se čez prsi i kotrige kače, ništa ne boječi, jedna z drugum vlače. — vleči, pre-vlekavati: Jurj. 62 gda se je (žena) čez vode vlekla morja duge. Mikl. diog. 43 konec prevlekava čez gledališče v drugu hižu. — tako: *most napraviti:* Mul. jur. ap. 1364 most čez ves purgatorium napraviti. — tako uz: gledati, videti: Lovr. rodb. 23 tvoj brat gledi svoje roďake čez pleča. Gašp 3, 590 človek mora čedno hoditi s takvem poglavarom, koji čez brege i dolice čineńa daleko videti mogu. — *ispovedati se čez zapovedi* znači: kazati što je sagriješio protiv zapovjedim idući mišļu od prve do zadńe preko svih: Gašp. 2, 904 ar se je spovedal lepò redom čez desetere zapovedi. — *izostavļen je glagol kretńe kod* smjeti: Zagr. 1, 37 bog postavļajući vodam meju, čes koju ne smeju, da bi nam škodile. — uz šumeti: Jurj. 167 Tybris čez mosta šumeč visinu je léta vračati se grozil potoplenja svéta.

b) *Rječe dolazi* čez *u supstantive koji znače kako micańe,* n. pr. hója: Ravn. zgod. 2, 15 bošt je svojo pergodbo ob samotni hóji čez gore premišlovala. — pót: Ravn. zgod. 2, 11 nè téža tri dní hoditi, ne hude pota čez goro, nič ne more mlade divice držati. Jurj. 84 tak se ja Belizar budem smějal gda ti z veseljem čez

*

pijac put Rim hoče dati. 128 put čez gore i strme pečine. — prenašańe: Rog. 2, 94 susebnu pak vidilu se je tu po tem kir je Krištofa od prenašajńa tèh ludy čez to vodó h nóšc svojga synú poklical. Leon. 53 teško inu dolgo je bilo to prenašańe čez ojstre gore. — prehod: Kron. 89b da bi jim zapačiti mogel prehod čez Muldu potok. — sprehańańe: Vran. rob. 2, 265 odlučil je vekšu stran dneva današńega vu lovu i sprehańańu čez brege potrošiti. — tako može se tumačiti i prestopa: Leon. 101 imeti za nar večí smrad slęhrno majnši prestópo čez to čędnost.

Kao micańe shvata se i pružańe ili protezańe: Skriń. sir. 45, 10 on je ńemu dal eno čez nogę doli viseče sukńo. Leon. 34 pade iz sedla, se vbíje de je ńemu jezik strašno iz ust čez žnable visil. Jap. 4 mos. 7, 89 kadar je Mójzes v šotor tę zavęze nòtèr šal, de bi božji odgovor za svèt prašal, je on slišal en glas od pokrova tę sprave, katęri je bil čez skrińo tiga spričovańa med dvęma herubima. Gol. 40 stręha od sprędęj naprej moly za $1^1/_2$ šoln, per o. o. o. o. so 4 štekli za te zimske sprędne urate čez te spodne 3 vrste. Cvet. 52 leží leží ravnó polé, čez pole pa bele cesté. Kron. 45b od Manduševca końaniki i pešci redom čez harmicu mimo s. Margarete do vrat mesničkeh (pogrješno: mešičkeh?) i za ńimi varašci z oružjem stali jesu.

Tako i u prenesenom smislu uz: stegnoti se = ńem. sich erstrecken über etwas: Cruc. 2, 138 božja oblast se stegne čez le te rečy katere se ne najdejo v obenem mejstu. Res. 93 takešnu pokončańe bi se le čez stvari stegnilu. 166 le ta božja zapoved se čez cielega človeka stegne. 177 so svojo hudobo čez mene stegnili. Škrb. 2, 75 ńegova mogočna kraleva palca se rastegne čez vse ludstva. 162 ktirga oblast se rastégne čez vse kralestva celiga svejta. — uz seči = ńem. reichen: Škrb. 1, 485 milost božja seže čez vse tvoje pregrehe. — *u kajkavaca uz:* pretezati se: Krist. nač. 82 vsa ova obvršańa potrebuju nedokončano sobstvo, kojega duh i moč čez vsa ova se proteže.

Akuzativ s prijedlogom čez *znači 2) ono kroza što se što miče, to je ono iznutra čega ili između čega se što miče s jedne strane na drugu. To značeńe ima* čez *samo u kajkavštini, kranjštini ugarskoj i staroj slovenštini rabi za to prijedlog* skozi *koji je istoga postańa kojega no je* črez (skous, skvosê, skvozê, vidi niže kod uho). *Ono kroza što še što miče je.*

a) *samo sobom kakav otvor, ili što ima kakav otvor, jedan ili više ńih, kao riječ:* otvor: Reš. 68 kada se prime vudarec, onde se odpre rana i čes isti otvor kojega čini rana shaja i toči se krv. — glubina: Jurj. 21 Tantaluš sem on ja, zauman čez glubine pékla tiram lačen bežeče jestvine. — predrtina: Vran. rob. 1, 209 vúžgeju se ove stvari vu zemļe kada voda do ńih dojde, i kad počnu góreti razširi se zràk koteri vu takoveh škuļah zaprt je na tuliko da več prostora nutre néma. Onda s silum rad bi van iziti i tak strèsa z zemļum dok si gde goder predere. Čez ovu onda predrtinu sili van kakti najjakši kakov viher. — *kao otvor uzima se i:* rana: Jurj. 139 tak gda se zléjavši krv van čez zijane z vnožinum je tekla neviđenum rane. Gašp. 1, 772 nekoja devojčica sedem strašnih ran zadobi na želudcu i na prsah na tuliko da čez jednu ranu nutrna tela dapače isto srdce je se vidilo. 2, 90 da bi jošče nesrečnu dušu ne mogel zbluvati čez veliku prebodenoga grla ranu, lovci peklenski na pol mrtvoga vu skrovno mesto odpeļati dokončaju. Venc. ovc. 66 ranica čez koju voda zide sama se od sebe zaceliti hoče. — kužeļ (vorago): Jurj. 107 mirnèši Getulske bi čez kužle išel. — lukńa: Habd. mar. 311 ako v večnost peklensku vlezeš, znaj za stanovito da ni oblučca ne bude ni lukńice nijedne čez ku bi listor pogledati vun mogel, da ne rečem iziti. Zagr. 5a 222 čez jednu luknicu nuter se je nalukaval. 317 kak je ona velika diña čez tak malu luknicu vu ono steklo dospela. 5b 20 vnogi zmeđ vas videli su kavkļare (gaukler) deset nitih konca slepečki čez luknicu malahne iglice prevleči. 269 van idu čez lukńe. Gašp. 3, 818 bila jest jedna lukńa s kamenom zakrivena, čez koju malo hrane vuznikom podavali jesu. Venc. duh. 32 igla imajuča okruglu lukńu, da se čez ńu zasukana nit prepeļati more. Vran. rob. 1, 84 ov sok mogel se je lehko čez tri vre od nárave za to pripravļene lukńice van iztočiti. 1, 190 lamaza prevlèkla se je čez lukńu. 248 vrezal si je lukńice, čez koje dreticu prepeļával je. 267 čez lukńu jednu palicu preteknul je. 2, 38 na nekojeh mesteh nàsipa napravil je male lukńe, čez koje on van gledeti bude mogeļ. Nauč. 209 Prevrtaj brezovo drevo tuliko da se bu kazala voda van čez lukńu. Lovr. rodb. 30 na Klaričina vrata dojde i onda čez lukńu kļučenice zove: Klarica! Nar. prip. 100 ovo zidar pusti ovoga Jožeka čez jednu lukńu dol vu drugi svet; jošte u rukopisu iz Martijanaca: Onda se je skrila pod jeden lagev i lukala je čez jednu luknu. — jama: Habd. ad. 1053 pridoše v temne noči i jednoga čez navadnu jamu (vu klet iskopanu)

z vedricum nuter poslaše. — prelo: Gašp. 3, 115 pogleda čez prelce vrat vu hižicu. — škuļa: Gašp. 2, 760 pogleda čez škuļu kļučenice. — cev: Nauč. 242 siliti jeden drugoga na zlevaňe tulcev i žmulov po tri te četiri prste iz škafa čez cevi vleči vu se. — vutlinka (foramen): Jurj. 147 gde najdem vutlinku, čez ňu brzo pojdem. — zjatlo: Mitt. svil. 50 galete vu peč vrini naj se nutri peku dotmar doklam čez pečno zjatlo nikaj vre šumeti ne počuješ. — vrata: Petr. 85 kí ne vlázi čez vráta vu ovču ovčárnicu, nego vlazi od drugod, on je tát i tolvaj, kí pak hodi vnúter čez vráta, on je pastir ovči. Mil. 24 koji su z oči bili, osupnehu i z velikim strahom moliti začehu, doklam hudi duhi kak jeden gusti črni dim čez vrata i čez obloke vun izletehu. 503 ne menšega najema i preštimaňa vredna ļubav onoga človeka koji svoja dobra dela dušam luckim na oslobođeńe čini, ar kuliko da bi čez nebeska vrata mesto sebe drugoga pred sobum porinul vživat onoga nezgovornoga i vekivečnoga dobra, sam gotov do časa stradati. Habd. mar. 293 videl je da kuliko goder pokornica ona grehov je valuvalu, tuliko je krastaveh žáb iz ńe vust izhajalo i po cirkve vun čez vrata skakalo. 311 viď da ti je čez jedna zmeď dvojeh vrata v vekovečnost priti. Habd. ad. 530 ki očiju svojeh ne čuva, nego je nerazumno na vsaku nečistoču odpira kakti vrata, čez ktera duševni neprijateli tolvajskem zakonom na dušu navale. Ev. tirn. 78—79 kí ne ide čez vráta vu ovčárnicu, nego vu nutar ide od drugud, on je tat i tolvaj, kí pa hodi vnuter čez vráta, on je pastir óvči (ioan. 10, 1—2). Jurj. 68 ravno k žalostnomu varašu dojdoše, i prva prez straha čez vrata projdoše, gda k ńim šereg drči. — Zagr. 1, 123 trsete se vlesti čes vuska vrata vu nebo. 252 vu koju ovčarnicu mi krščeniki kak ti tulike ovce od Kristuša pastira našega vpeļani jesmo čes vrata s. krsta. 253 kak ti goder ovce, ako hote vu ovčarnicu vlesti, moraju čez vrata iti, ne moguči čez plot ali zid preskočiti, ravno tak vsak zmeď nas, koji hoče vlesti vu ovčarnicu nebesku, mora iti čes vrata vrednosti muke i smrti Kristuša. 270 zapeļana vu diku nebesku čes zlata vrata. 5a 139 koji ni hotel čez cirkvena vrata hoditi nuter ponizen, potreba je da čez peklenska ide vu pekel prisiļen. Mul. jur. ap. 678 opomina da je vuzek pút i tesna vráta, čez koja vlesti moramo vu kraļestvo nebesko. 1004 i škol. 307 sveti krst je vrata, čez koja vu crkvu božju mora vlesti. 1192 nek idu čez vrata vu ovčarnicu. Gašp. 1, 456 komornik Ivanov čez vráta zapazi pišučega biskupa. 742 doteče Ivan, čez vráta med ogeń naturalski skoči. 806 ļuctvo niti

nogúm čez odprta vrata vu cirkvu koráčiti ne se poúfalo. 2, 703 puščaju nuter živinu čez vrata vust svojeh: kopune, kokoši. 3, 127 po ńih kak ti čez vrata dojdemo vu varaš. 229 on koji dojde vu cirkvu ne povrne se iz cirkve nazad čez ona ista vrata čez koja je nuter došel, nego čez druga naproti stoječa iziti mora. 276 težko budemo dojti mogli čez tesna vrata vu diku nebesku. 438 gospone, hvalu tebi dajem, ar si me vrednoga vučinil čez vrata tvoja projti. 543 čez druga vrata vu cirkvu pristupi. 712 gdo čez ova vrata ne dohaja, on nigdar vu nebo ne dojde, a čez koja vrata jesi ti vu nebeski Jeružalem došel? 755 na kola priklenu par volov, koji taki čez odprta pri gradu vrata odidu. 776 voli čez tesna vrata kapelice z vozom nuter odidu . . . vsi čudeči se kak su mogli čez mala vratca z vozom voli nuter vlesti. 4, 32 živa zakopana videla jesem odprta meni vrata peklenska, čez kotera bi mi bilo projti. 336 van čes vrata cirkvena jest odišel. 474 kada bi čez druga vrata iz váraša išel s. Andraš, ovo mrtvoga mladenca van nesli jesu. Kov. kemp. 21 lagje se neprijatel oblada, ako se čez vrata pameti vlesti nikak ne pušča. Švag. 1, 265 ova vrata jesu boga nebeskoga, čes koja ne prehaďaju drugi k ńemu, nego pravični. 361 sveta profešija je kak ti jedna vrata, čez koja vlezne v redovnički stališ. 1, app. 48 isti dan nikaj v menšem broju je se van steklo iz glubline peklenske čes odsujnena, ali da bole rečem, razbita vrata hercegov tmice peklenske. 2, 133 sveti škapular marijanski je na spodobu odprteh vrat, čez koja vsi pobožni brati i sestre dohaďaju vu kralestvo nebesko . . . Godefridus bil je viďen, da zraven čez odprta vrata nebes prešel je na počinek. 145 na zapoved ovu taki čez vrata vu palaču dojde divojka. Mul. iv. 1, 43 Kristus vlezel je k apoštolom čez zaprta vrata. 151 čes zaprta vrata vlezel je k vučenikom. Vran. rob. 1, 190 jedna vratca ili ti prelo ostavil je tak velika, da se čez ńe lámaza lehko prevleči je mogla. Lovr. rodb. 25 Tonček zalukava čez vrata. 32 vtekne glavu čez vrata. 91 oprosti mi samo, da sem toga žutoga kluna (nesretan prijevod ńem. gelbschnabel) čez vrata van hitil. Nar. prip. 161 gda pete čez vrata, onda se ga dalko vugnite. Nar. prip. u rukop.: presika je lagev koj ima zgora vraca čez koje se grozdje meče. — o b l o k: Petr. 272 i ev. tirn 273 ar su to oni obluki, čez kotere smrt vlázi (tirn.: vhaďa) vu hižu srdca tvojega. Habd. mar. 99 David je čez oblok pogledal. Habd. ad 585 nektere v navade imaju gusto krat čez obloke se nagledati. 660 hitil je čez oblok kruha psom. 779 črni oštarjaša popade, zmeď vseh zgrablenoga

čez oblok kak ti nagel viher odnese. 874 kaj je goder v hiže bilo, začeli su brzo čez obloke i vrata znašati i hitati. 967 v ruke mu ga je čez oblok podala. 1160 gori hiža, vre čez obloke plamen suva. Jurj. 81 včera da bi odprt čez oblok pogledal. 155 bi ja dolé bil čez oblok skočil. Šim. 83 ne bilo veliko dugovaňe kaj je David mozi biti iz prokšeňa van pogledal čez oblok. 194 ovi obloki nesu drugi nego našeh pet čuteń, čez ove obloke dohaďa smrt vu nas. 241 vezda znamo kaj je znamenuvalo ono vnogo čez oblok pogledaňe vu hižu Beržabeinu. Zagr. 1, 54 čes jeden odprt oblok je pogledal van. 65 čes domače obloke zbrivajuč po vulicah. 246 golubicu je s. Noe patriarka iz arke van čes obluk izpustil odleteti. 5a 14 pokazal je vu jedne male škatule iz dreva napravļene vrabce, koji su iz škatule izleteli i ne samo po komore, nego čes obluke van izletavali i pak nazad vu škatulu kak ti na gnezde doletavali. 40 rajši se je čez visoki obluk one komore naglavce dole hitila. 176 zagledal je čez obluk nekaj beloga vu potoku gibati se. 307 čez obluke gledeč 5b 183 je hotela čez obluk van vujti. Mul. jur. fer. 24 čuteňa marlivo čuvaj, ar su ovo obloki i prela čez koje nesnága ili ti greh i smrt vlezáva. Mul. jur. ap. 39 Martin Luter vu šakreštiji vitembergenske hotevši iz človeka vraga iztirati komaj sam je čez oblok van vušel. 580 da bi ne bila one žene zazvala, bila bi vezda čez oblok hičena. Za tem vu prilike črnoga psa je se sam vrag čez oblok dole hitil. 960 vsa naša čuteňa kak ti obloke, čez koje bi nečisti duh vlezel i dušu natepel, marlivo zapirajmo. 1362 ki je v noči čez oblok sirotam penceze hital. Švag. 2, 197 gdo mimo prehaja, čes obloke i vrata van zgledavate. Gašp. 1, 486 biškup čez oblok pogledavši reče: . . . 711 prepusti čez oblok po lojtri oditi sina. 2, 547 idučega zapazi kraļ Venceslaus čez oblok gledajuči. 889 kada su krivo prisegli na sudu, došel je vrag i ńe čez oblok je odnesel. 3, 707 ako mene s. Peter vu nebo ne pusti čez vrata, silum čez ov oblok vu nebo vlezem. 852 Eršek začuje larmu čez oblok. 899 Tekla, čez oblok hiže svoje čujuča rečene navuke, vu dobrom vdobrovoli se. 4, 129 čez obloke gledajuč. 281 hotejuča vodu čez oblok zlejati, samu sebe čez oblok prehiti. 480 lojtru pristranče, da čez obluk nuter dojdu. 599 Mikula čez oblok hiti zlato vu hižu. 745 čez odprti oblok zleti papiga. Mul. iv. 1, 199 mala je bila falinga ono Davida kraļa čes oblok Bedzabee noge si peruče gledaňe. Lovr. rodb. 13 ļudi čez obloke nagledavaju se. 88 dečko, ako ja mojega kamerdinara dozovem, tak se buš ti čez obluk šetal. Krist. nač. 214 ne bi li bilo bedasto

da bi se kruh čez oblok hitil? — d i m ń a k: Zagr. 5a 195 škrapec došel je čez dimńak. Fuč. 34 čez dimńak došli su dva velika psa. — o b r u č: Nar. prip. 92 mu je povedal, ako bi se gdo čez obruč, kojega mu on bi dal, štel prepelati, onda bi on bil oslobojen. 93 dojde jeden klapasti vuk pak se čez jeden obruč tri put prekopicne. — k r o v: Gašp. 2, 624 Kristuš onoga gutum vudrenoga čez krov i gorńi pod hiže med vnožinu puščenoga je zdravoga vučinil. — v u s t a: Habd. ad. 150 Pharnukes s koňa je opal i tuliko krvi čez vusta izhital da je suhi beteg dobil i vu ńem vumrl. 155 Julianus v težek beteg be opal, od koga su mu vsa ńegova nutrńa zgńila i gnoj ńegov ne več navadnem putem, nego čez vusta je išel. Zagr. 2, 185 vusta jednoga lampaša ali jedne leščerbe, čes koja vusta ide van svetlost i toplina. 5a 166 človek on čemer, koga na srcu proti bližńemu svomu nosi, čez vusta van bluje. Fuč. 293 dva jesu došli i ńemu ogeń vu vuha puhali tak jako da mu se je čez oči, nos i vusta velik plamen sipaval. Mul. jur. ap. 908 ono ne zatepe dušu kaj nuter vlezne čez vusta. Gašp. 1, 893 obrh grobá ńegovoga izkaže se z obilnoga listja zeleninum lepo odeto drévo. Biškup telo izkopati vučinivši najde da je rečeno drevo tja vu srdcu zakoreńeno čez vusta izniklo. 2, 537 k tomu začne se burkati želudec i silno se s težkum mukum čez vustica prazniti. 3, 916 na zemli z odprtemi vusti gluboko zadremle. Vu ovako spavajučega nesrečno kača vleze. Znovič sen trudnoga na zemlu povali, kača čez vusta znovič vun zleze. Lalang. vrač. 70 ako mu se preveč spuhava čez vusta. 118 otok se razpuči i gnoj čez vusta vun izide. 184 ona krv z brohańem ili ti štropotom pluč čez vusta vun se hita. *Isto tako vala* črez *tumačiti u ovim primjerima gdje može značiti i sredstvo:* Mil. 85 kak je govoril čez vusta svojeh prorokov. Habd. mar. 23 kaj s. duh govori čez vusta mudroga Salamona. 38 svedoči to s. duh čez vusta mudroga Šalamona. Habd. ad. 96 imajuči priliku z Evum na samom govoriti ne hotel sám vu svojem kipu, nego vu šegavoga zvereta kače, čez ktere vusta svojega je skušavańa čemer vlejal vu prsi prokšene Eve. 303 ar je pravo rekel duh sveti čez vusta Pavla apoštola. 687 ona je čez strašliva farizeonska vusta 'kričala: ovo je lakomec. Zagr. 1, 472 mora čes svoja vusta grehe spovedat. Mul. jur. ap. 73 muči nebo, ali ńega samo pogled, glas daje od svake trumbete glasneši, ne čes vusta nego čes oči, vučeč nas svojega stvoritela i ravnitela vnogo vekšega od človeka: boga. — v u h o: Habd. mar. 322 videl sem v varaždinskem varašu ženu, které je čez vuho do možđeni jedna stri-

žavka (forficula auricularia) i onde male črve zakotila, keh sem sam nekuliko čez vuho zvabļeneh videl. Zagr. 1, 137 kajkakve čalarne misli ne puste se vu srcu božje rèči vkliti, ar čes jedno vuho nuter, čes drugo van. Krist. anh. 163 čez jedno vuho nuter, čez drugo van. — *i lukńica u igle zove se vuho ili vuha na poznatom mjestu u svetom pismu* mat. 19, 24; mark. 10, 25; luk. 18, 25 εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος (τρυμαλιᾶς) ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν, facilius est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum coelorum *kako je pojedini pisci prevode:* Zagr. 1, 193 legļe je gamili čez vuho jedne igle prejti, nego bogatcu vu kraļestvo nebesko. Fuč. 310 lagļe je debelo brodarsko vuže prepeļati čez iglena vuha, neg bogatoga (!) vlesti vu kraļestvo božje. Mul. jur. ap. 1355 legle je brodarsko vuže čez iglena vuha prepeļati, nego bogatomu vlesti vu kraļestvo božje. Gašp. 3, 649 leže je gamili prejti čez vuho šivanke igle, nego bogatašu vlesti vu kraļestvo božje. 880 gamila leže prejde čez vuha šivanke igle, nego bogatuš v nebo. Mul. iv. 1, 117 lagļe prejde gamila čes vuha igle, nego vlezne bogatuš vu kraļestvo nebesko; u Dalm. lažej ena kamela gre s k u z i ušesa ene ygle, Jap. lóžej je de ena kaméla s k u z i vuhú ene šivanke s k u z i grę, Küzm. ležejše je kumili s k o u s iglé vüh idti. Šerf. 1, 442 ložej je, da kamela s k o z iglino vyho gre, kak pa bogatec v božjo kralestvo pride. Assem.: udobêe estъ velьbądu s k o z ê uši igьlinê proiti, nežе li bogatu vъ carstvie božie vъniti. — o č i: Habd. ad. 409 kak je prisegel, taki se je na pol razpučil i ves vońuči gnoj ž ńega je taki skisal, krv čez oči i vusta i nos izkipela. 525 lepota hitreje rani nego strela, i čez oči v srce opada. Gašp. 3, 208 pustil je plakati Magdalenu, da ves čemer grehov iz srdca van čez oči skaple. — n o s: Habd. ad. 155 Galerius Maximus tak je bil na nutreh zegńil da su mu črvi čez nos, vušesa i vusta kipeli. 151 Atila krvnem čez nos prelejańem nečistu dušu izhiti. 766 ki im se kaj na drugoga ńašepče, lahko i radi veruju, ništar ne vpitavši onoga ki je obtužen, ali ako igda čez nos opitaju, ne veruju. Gašp. 4, 574 zapove Barbaru z grebeni železnemi drapati, z goručemi dupleri pripekati i žgati, glavu pako s kladivci tuči, da ńe možđani čez nos i vusta razlevali se jesu. Lovr. rodb. 23 na kaj čez nos nekaj zamrmra. — g r l o: Habd. ad 470 gladni pas falat ki mu se v usta hiti, nikaj ga ne pregrizavajuč taki v želudec celoga čes grlo prehiti. 505 gda je pri kom drugom na obedu ali na večere, prece je jako luckemi jestvinami zube brusil, vusta

punil da je jedvaj čez grlo zrnaste založaje prehitavati vtegnul. 830 takvi su neki lakomci keh nasititi ne moči: kaj bi trem ali četirem dosti bilo, to čez ńegovo grlo kak ti čez lakomicu v trbuh opada. 873 kaj ves tjeden z velikem trudom dobe, vse ono v svetek ali v nedelu pretiraju čez grlo. 882 sta od stola i jedvaj i jedvaj da vsega pri stolu ne ostavi kaj je pri ńem pojel i popil, nego tuliko mu je išče samo sreča služila da je napuńen želudec van mogel znesti, gde ga je na grlo spraznil čez ko bil ga je napunil. Šim. 418 takovo vreme ļudi ostavļaju mešu, prodečtvo, cirkvu na stran ter idu rajši kostańa péč v klét pak mošta žulit tak da vnogem čez grlo iti mora. Zagr. 5a 77 čez ona grla tulike lakomosti nuter, tulike blaznosti, kletve, prisege i drugi grehi jesu izišli van. Gašp. 3, 716 nekoji vitez domom bogat povrne se, ali čez nekuliko vremena vsa i sledńa čez grlo prepravi. Math. 1a 80 tvoje ostavleno odvečtvo jesi čez grlo pretiral i le bud kak rastrošil. Krist. anh. 184 vse je čez grlo pretiral. — p o ž i r a k: Krist. anh. 184 vse je čez požirake prešlo. — z a d ń a s t r a n (euphemice = podex): Habd. ad. 738 i taki su vragi, veliku vońbu ostavivši, čez zadńu stran iz ńih izašli. — tako i k o m o r a, c i r k v a: Habd. mar. 299 pošel je na komediju čez nekuliko komor onoga dvora vu palaču. Fuč. 371 čez cirkvu z kloštra pobegnuti. — *što ima više otvora kao:* c e d i l o: Lalang. vrač. 335 čez cedilo precedi. Mitt. svil. 8 koje s friškum vodum čez cedilo večkrat prilevanom čisto postane. — g a t r e: Mitt. svil. 40 čez koje gatre vsa nečistost prepadne. — r e š e t o: Mul. jur. ap. 726 čez rešeto polevati. — r e t k o s e j a: Gašp. 2, 490 bog več prazne pleve čez retkoseju preseje. — p l a t n o: Venc. ovc. 57 potlam se ta voda čez gusto platno precedí i prežmika. 63 tu vodu čez platno precédi. 67 daj tu pivu ali vino čez platno preceditи. Hižn. 198 namoči ono seme vu tikvine vode isprešane van iz jednoga falata tikve čez platno. — r u b e c: Lalang. vrač. 64 potlam naj se precedi čez čísti rubec. — p e p e l: Nauč. 177 pepel on čez kojega lug je prešel dole, stavi na koreńe. — g r e b e n: Vran. rob. 1, 144 kad lan dozrele, popučeju steblenca i prevlečeju jê čez drveni greben. — j a h l i c e: Vran. rob. 1, 145 naj zadnič jahļaju ga (lan) čez jahlice. — *u prenesenom smislu:* p r s t i *u frazi:* č e z p r s t e g l e d a t i: Zagr. 1, 180 vidite da vaša deca i družina lotruju, pijančuju, kradù, blázne . . ter mučite, ter čez prste gledite, ter se smejete. 405 oh moj pater, ne zamerete vi toga, da bi to istina bila, da naimre božja voļa je da ov mene na glavu sili, da mi on drugi

blago zgràbi, da mi on treti pošten glas blàti, ter bi ja ova pod vuho moral metati, čes prste gledati, ruke vu žepu držati i vsa dobrovoļno podnašati. 413 kuliko vremena sem te čes prste gledal. 449 mučiš ter čes prste gledaš. Krist. anh. 182 treba je nekaj i čes prste pregledati. — *b) nešto što ima prolaz ili što samo znači prolaz, kuda se prolazi* n. pr. zemļa, kotar, varoš, selo, šuma, vulica i slično: prohoj: Jurj. 167 Tybris, čez mesta ne hteč pojti svoja, je novoga iskal čez varoš prohoja. — zemļa: Vram. 52a ovo isto vreme sedemnadeste jezer Turkov na koňeh čez horvacku zemļu jesu na Kransku robiti, žgati i pleniti zašly. Gašp. 4, 98 da bi nazad čez francusku zemļu išli, vu Attrebatu varašu Ulfo na smrt obeteža. Kron. 128 Turci čez horvatsku i krańsku zemļu porobili jesu Friul. 89b čul je da Dobna, glavar brusijanski, iz Pomeranije čez Torgaviju vu Eulenburg šetuje. Math. 2c 163 kada bi jednòč Jezuš odišel vu državu galileànsku, vzel je tam pùta čez Samariju. 2c 27 kada bi Jezuš išel vu Jeruzalem prehádal je čez sredinu Samarije i Galilee. 2c 214 izidúči Jezuš iz kotarov Tiruša došel je čez Sidon k morju galileánskomu. Vračan. 2, 127 Jezuš čez Galileu jednoč putujući došel je k jednomu varašu. Lovr. rodb. 14 štimal je, ako Špańólci hočeju Gibraltar obsesti, tak moraju čez nemšku zemļu iti. — kotar: Habd. ad. 356 gda vojaniki ńegovi čez kotare ili varoš budu prehajali, listor onu haļu naj pokaže, prosti budu od vsega kvara. — varaš ili ime mu: Habd. mar. 450 Herceg veselo se v svoju domovinu čez Laureatum povrne. 561 kam (v Rim) je mladenec iz Beča čez Delingu pešice zašel. Gašp. 1, 542 čakajući vremena da bi ga (Blaža) skoro čez varaš peļali. 635 vu Rim iduča čez Nikomediju. 2, 298 putujući čez váraš matiskonski za vugodnu rosicu bogu pomoli se. 3, 191 išli su Elias i Eliseus iz Galgale mesta čez Bethel i Jeriho k Jordanu potoku. 657 da bi čez stanoviti varaš išel, začuje sina pokojnoga. Mikl. diog. 31 more biti je kada čez ov varaš prešel. — selo: Gašp. 1, 197 da bi pako išli bili čez bližńe Antiokije selo. 2, 534 iduči čez selo Maloputeolana, zapazi detece. Lovr. rodb. 12 more biti je koj novinonosec čez naše selo prešel. — puščina: Math. 2c 21 na ovom pùtu moral je človek čez jednu pogibèlnu puščinu putùvati. — u opće: mesto: Math. 2c 22 ovo isto včinil je takáj levita, koteri malo potlam čez ovo mesto, gde raňeni je ležal, mimo išel je. — *tako i:* tabor, armada, neprijatel, straža; tabor: Habd. ad. 535 obodve su izašle i prešle su čes tabor. Švag. 1, 31 koji čes polovicu tabora

preiduči neprijatelskoga segurnem srdcem hladne vodice iz zdenca betlehemitanskoga žeđnomu jesu donesli Davidu. — armada: Švag. 1, 332 junaki jesu se zgovorili, da čes celu armadu i čes sredinu svojeh neprijatelov hote preiti i kraļu Davidu vode donesti. neprijatel: Kron. 10b dragoneri z mečem čez sredinu neprijatelov put si napravili. — straža: Gašp. 1, 676 misli, bi li čez stražu ali čez visok kruto oblok pobeči moral. — *tako možda i:* purgatorium: Fuč. 383 jednoga Franciška duša čez purgatorium je prešla. — loza, šuma: Hahd. mar. 532 išel je čez jednu lozu. Šim. 187 ov išel je s svojemi drugemi tovaruši jeden krat čez nekoju gustu lozu. Fuč. 26 iduč vu jedno selo čez nekoju lozu nameril se je na tolvaje. 237 putuvali su čez onu lozu. 336 išel je čez onu lozu. Nar. prip. 9 dok čez onu šumu prek prešla, ti čas ovi daleko odišli. 97 dogodilo se je da je išel čez jednu šumu koja nije bila široka. 115 hiti kefu i postane za ńim šuma velika da su ne mogli se skorom prevleči čez ńu. 184 kad su oni išli čez jednu šumu vlovili su srnu. 187 kad je dimo išel s kruhom išel je čez šumu . . kruha kupi i ide čez šumu. — vulica: Habd. ad. 895 tesna je vulica čez ku ideš. Mul. jur. ap. 1449 kuliko se nekoji vsû nôč do zorje tancajuč ili ti plešuč radi trude, â vu cirkvu čez dve vulice dojti nemoguče sude. Gašp. 2, 549 ide iz cirkve i nut komaj prejde čez jednu vulicu, do pojasa vu blato zagazi. — *tako i:* črleno morje *(kad se rastupilo i kroza se kao ulicu načinilo):* Vram. 4b Izraelsko luctvo slobodno pride po suhe čez globoko morje, ar š nimi beše bog i hvališe boga. Habd. ad. 553 tak je popeval Mojzeš, gda je z izraelskimi sinmi prešel čez morje bežeči Faraona kraļa. Šim. 418 nas je gospodin bog čez črleno morje speļal iz službe faraonske. Mul. jur. ap. 702 Židovi su iz egiptonskoga sužanstva čez črleno morje izpelani. 765 Židovi čez črleno morje srečno su prešli. Gašp. 2, 224 ne li Mojžeš po šibi put vsemu ļuctvu izraelskomu čez črleno morje vu Palestinu napravil? 553 črleno morje razdvojeno je tvrdo postalo, kak ti jeden zid stalo, doklam čez ono izebrano ļuctvo je srečno prešlo. Horv. prod. 4, 8 isto morje je vsušil, da su čez ńe prez prêčke mogli prejti. — c) *ono u što se silom načini kakav otvor da što kroza ń preći može te se obično i ozledi.* n. p. glubańa: Gašp. 2, 209 koń tresne vu slepo oko tak strašno Petra, da čez pučenu glave glubańu vnožina izteče krvi. — trbuh: Gašp. 1, 667 Judaš nesrečnu dušu ne čez grlo, niti čez vusta, nego čez razpúčeni trbuh izručí vragu peklénskomu. — bolta: Gašp. 2, 509 hižica nazarenska

od svete Helene z glasovitum crkvum obstrta i boltum zakrivena vendar od angelov kak ti jedna srčina cedra čez raztrganu boltu van cela izvađena prenešena je na breg Trsata. — oklop: Reš. 221 varaščani pune vože kipučega oļa zvrhu glav ńihoveh zlejali jesu, kotero kada čez oklopí do živoga je došlo, soldati iz zidov varaškeh vu grabe sobum hitali jesu. — tako plamen: Habd. ad. 1160 zateče se i čez plamen da kinč ogńu otme. — stena: Venc. ovc. 20 od vsake strani štale moraju se dupļa čes stene ostaviti da zrak prehajati more. — d) *nešto u što čini otvor ono što silom prolazi* n. pr. list: Venc. duh. 34 prebodne rebro iliti kocen lista (duhanovoga) čez široku stran. — vusta: Gašp. 3, 272 iz voza skoči, ali na železne rogle z glavum svojum dospe, gde jedne vile čez vusta, možđani i glavu prek i prek prebodu. — vuho: Mul. jur. ap. 1109 kopje goruče čez vuha prebito. — slepe oči: Gašp. 2, 601 Jahel je najvekšega Izraelcov neprijatela, čavel čes slepe oči prebijajuč, vumorila. 3, 753 čavel, s kojem prejaka Jahel peklenskomu šišare je glavu prek čez slepe oči k podu prikovala. — rame: Gašp. 4, 589 tolvaj živ na kolec je natekńen tak da po vsem telu van čez rame poleg glave špica je izišla. — prsa: Gašp. 4, 583 od viteza prek čez prsa preboden. — trbuh: Habd. ad. 335 stoječega pred posteļu halabardum čez trbuh prebode. — hrbet: Habd. ad. 159 Mikulu včinil je čez hrbet i boke pilum prepiliti. — slično i lagev: Krist. anh. 162 bi suh čez lagev prešel (reče se pijanici), pa i: plot u nar. zagoreci: ja imam takvu kujsicu koja prek čez plot (= durch den zaun hindurch) vgrizne (odgonetļaj: kopriva). — e) *Ono kroza što bez zapreke prodire što a da ono nema otvora u navadnom smislu* n. pr. steklo: Zagr. 5b 20 Arkimedeš napravil je takovo steklo koje kada je naproti suncu postavļeno bilo, kamo goder je ono svoje sunčene trake čez se puščalo i postavļalo, gorje neg ogeń je vužgalo. Krist. nač. 176 ludem koji svojega razuma čez steklo povekšavańa premišļàvaju, nikaj povedati némamo. Krist. anh. 168 kaj hasni med čes steklo lizati? was hilft das anschauen ohne genusz? — zrcalo: Kov. kemp. 182 o da bi dên on bil svènul i vsa ova vremenita konec vzela! Svêti se za isto svétcem neprestajnum svétlostjum svètel, ali putujúčem na zemļi nê neg i čez zrcalo. — očale: Habd. ad. 799 negda takove načine očale da, ki čez ńe gledi, vekše mu se ono vu kaj gledi pet krat ali šest krat vidi nego jè. Švag. 1, 136 proroki prorokujuč kakti čez očali jesu videli. Lovr. rodb. 42 koji svoje očale nigdar iz nosa ne vzemeju, če prem oni taki niti tri

koračaje dalečinu čez ńe videti (ne) mogu. — očnik: Vran. rob. 1, 35 kad bi čez očnik glèdeli bili, zapaziju nasred morja dve male šajke. 2, 273 kad bi čez očnik pogledel bil, skima z glavum. — kristal: Habd. ad. 1084 tak čisti moraju biti, kak je čist naj lepši i naj glajši kristal, čez koga sunčeni traki ništar ze vsema ne vraženi prehajaju i svete. — kamen: Šim. 165 vu vsem telu lepa belota kako sneg belila se je. Jasnoča ńegova je od sunca svetleja, tenkoča je ńe čez groba kamen zapelala. Gašp. 2, 41 Kristus čez kamen prez oskruńeńa pečati je zišel iz groba. — senčenica (ambrela): Vran. rob. 1, 103 napravil je tak dobru sénčenicu, da niti nàj tenši sunčeni tràk čez ńu séjati ni mogel. — zid: Fuč. 69 zid bil je svetel tak da je lehko mogel čez ńega videti vse. Mul. jur. ap. 205 kaj je Kristuševo telo po smrti osebujnoga dobilo? Tenkost da more kak ti misel čez vsako telo i čez zid prez prela prejti. Gašp. 2, 41 duša Kristuševa vu telo vleze ter isto odiči s tenčinum po koteroj kak ti misel čez vsako telo i čez zid je prez prela prejti moglo. — oblak: Habd. ad. 1074 drugi ki išče kuliku tuliku iskricu pobožnosti zadrže i kak ti čez oblake meseca gledeči na spoved negda pomisli. — zrak: Jurj. 36 idem, da na vašu čez zrak goru pridem. — tmica: Jurj. 23 ovo dobro dalko čez peklenske tmice vidim otca lépo Abrahama lice. — glava: Zagr. 5a 251 po noči misli nečiste čez glavu vu srdce dohajaju.

Gotovo samo prema osjećaju, da ńem. durch *znači* čez, *napisano je ovo:* Vran. rob. 1, 144 je li znaš čez kuliko làn rùk mora preiti predi nego se na niti presti more? Gašp. 1, 954 vsa čez ruke moje na stol dohađaju.

Od značeńa da se što miče s jedne na drugu stranu razvilo se to da akuzativ uz črez *znači 3) ono proti čemu se što neprijateljskom namjerom miče, pa dakle ono što kako udi, mjesto* proti *ili* zoper, *lat.* contra, adversus, *ńem.* wider, gegen, *stsl.* na. *Ono što je proti čemu napereno izriče se*

a) *supstantivom koji je kao ńeko sredstvo koje se pokreće suprot onomu što znači riječ u akuzativu uz* črez, *da se time ukloni ili obrani od ńega. Tako uz: arcnija*: Cruc. 1b 90 le ta je ena dobra arcnija čez preuzetnost. Škrb. 1, 213 kratko zdihvańe je arcnija čez greh. — bramba: Rog. 2, 279 znajti ni nobeniga sovražnika zuper inu čez kateriga bi Marija dala te brambe. Vojska 64 nar bulši bramba pak čez težave inu britkusti je le ta. 70 bramba

inu pomuč čez le tu je svoje oči inu ušesa skrbnu varvati. Jap. prid. 2, 293 nadloge ne služijo samu k doli zbrisańu naših grehov katęre smo dopernesli, ampak tudi k eni brambi čez te iste katęre bi znali dopernesti. — molitev: Traun psl. 55 vsak kristjan ima v tim psalmu eno lepo mólitu čez sovražnike svoje duše. — orožje: Cruc. 4, 40 kateri nas učè orožje nucat čez skrivne sovražnike naše. Vojska u podučeńu: ter yh (nauke) koker enu dobru orožje čez zmote hudičove inu tvoje grešnu nagneńe nucej. 2 de bi z orožjam čez zapelvajne inu zmote tiga sovražnika se preskrbeli. 245 le te štiri rečy so več tal to orožje, kateru ob času te smrti ta sovražnik v navadi ima čez nas nucat. Gol. 11 natura je ńeh z enim želam koker iz orožjam čez ńeh sovražnike previdla. Jap. prid. 2, 56 vędnu v svoji glavi novu orožje čez svojiga zuprnika kuje. Škrb. 1, 357 je za volo greha bogu orožje čez se v roko dal. 2, 47 nebo je z vsim ojstrim orožjam previdено čez grešnika. — pomoč: Vojska 18 skuz s. obhajilu veči pomuč čez svoje grehe iskati. 186 prosi nyh za pomuč čez vse tvoje pregrehe. Skriń. sir. 34, 20 pomoč čez padec. 43, 24 pomóč čez tó je aku hitru megla nastopi pok. 3, 15 nar bolši pomoć čez tako žalost inu otóžnost je žalost katęro resnična pokora obudy. — pomočnik: Rog. 2, 76 vsi kristjani ńega držè inu častè kakor eniga susebniga pomočnika čez ta tresk, točo inu čez vse hudu inu nevarnu uremè

b) *glagolom kojim se pokazuje kako, ili supstantivom kojim se pokazuje što se pokreće, što je napereno proti onomu što znači riječ u akuzativu uz* črez: biti: *ono proti čemu je što napereno može biti bog, čeląde ili stvar: bog i što se mjesto ńega kaže:* Rog. 2, 96 ni modrústi, ni pámeti, ni svetuvańa čez gospuda čez buga non est sapientia, non est prudentia, non est coosilium contra dominum. — *čeląde izrečeno pronominom:* Dalm. psl. 55 nyh je veliku čez mene. Stapl. luk. 11, 23 kateri ni z mano, ta je čez me, (ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν, Dalm. kateri nej z mano ta je zupàr mene, *tako i* Jap. a Küzm. ki je nej z menom, prouti meni je; zogr. iže nêstъ sъ mnoją, na me estъ, Luter: der nicht mit mir ist, der ist wider mich.) Jap. kolos. 2, 14 inu je naše roke pismu katęru je bilu čez nas inu nam zuper, doli zbrisal. — stvar kaka: čast: Cruc. 1a 200 tebi težku se bo zgodilu kateri vse kar si sturil je bilu čez čast božjo. — dolžnost: Jap. prid. 1, 379 le to naprej vzetje bi ne bilú čez našo dolžnóst. — ląubezen: Rey 1, 298 pridigar nigdar ne sme per pridigi iz svojm naukam le

eniga samiga zadeti, kir tu bi blu čez kršansko lubezen. — nagneńe: Škrb. 2, 154 resnični evangelski navki so čez vse nagneńe, tedaj se ne poslušajo. — natura: Škrb. 2, 170 una evangelska postava je čez naturo. — ordnunga: Cruc. 4, 184 boga žalijo menejoč de vener g. bug yh ne bò štrajfal, kateru je čez ordingo božje pravice. — stan, sramežļivost: Jap. prid. 1, 377 ta katęri svoj stan prav spozná, vselej na tó ględa de nič ne stury kar bi čez ńegov stan bilu. Škrb. 1, 124 na to so šle nove šege, nečimrno pohujšlivo oblačilo, če je tudi čes stan inu čes sramožljivost, nič za to, de se le dopade. — voļa: Cruc. 4, 304 jest se odpovejm vsimu timu, katiru je čez tvojo sveto volo. Rog. 2, 441 le tu je bilu čez volu inu cil te bratovšine. Škrb. 1, 182 hočmo odvrniti vse kar koli bomo skuz tojo gnado spoznali de je čez tojo voļo. — zapoved: Cruc. 1a 147 kar kuli mesu ali telu želi, temu ne morjo odpovedat kakor Adam Evi, de si glih je čez zapuvid božjo. 1a 142 le tu bi bilu čez zapuvid božjo. 1b 144 kateri vse sturè tu kar vedo te nym dopade, de si lih je čez božjo zapuvid. 2, 171 žene so dolžne svojmu možu pokorne biti (v) vsih rečeh katere nejso čez zapuvid božjo. 2, 290 boga nočejo za svojga gospuda inu firšta spoznati, kateru je čez to prvo zapuvid božjo. 2, 352 pobij je čez vse zapuvidi: je čez zapuvid te nature, čez zapuvid stariga inu noviga testamenta, čez cesarsko inu cerkovno. 4, 345 ima možu pokorna biti, de li nej čez zapuvid božjo. Jap. prid. 2, 36 smo dolžni ńim pokorni biti v vsim kar ny čez božjo zapoved. Ravn. zgod. 1, 268 vari se kaj storiti, kar bi bilo čez božje zapovdi.

Često tako dolazi sama riječ u akuzativu uz črez kao ńekakva skraćena rečenica bez glagola, koji može biti malo ne uvijek biti, n. pr. čez čistost: Leon. 84 bom pregnal misli na te reči kakor se preganajo misli čez čistost. Rey 1, 226 use radovolne misli, besede inu djańe (može se misliti: ki so) čez čistost inu pravično ordingo te nature so prepovedane. — čez naturo: Jap. rim. 1, 26 ńih ženstvú je to šego po naturi v šego čez naturo prebrnilu. — čez navado: Krel 1, 30b divica Marija je čez uso navado drugih žen prez možkiga priloženа od s. duha spočela. Rog. 2, 22 kir Urih u 12 tednu po rójstve bil je odstavlen čez vso navádo začel je bil pèr tèm postu se poprávlat. 646 pozabil je na svojo krodkust: čez navado spledel je eno gajžlo, iz to uzdignil se je čez kupcè inu prodajavce. Wolf ezek. 16, 34 per tvojim kurbańi se je čez navado drugih godilu, inu za teboj ne bo kùrbáńa tvojim ena-

GRADSKA KNJIŽNICA NOVA GORICA

kiga, v tęm namreč de si plačilu dajala inu nisi plačila prejęmala se je per tebi čez navadu godilu. *tako i:* Kreļ 1, 39b bog je tako veliku milost nad ńo skazal da je le prez bolezni čez druge žene v divičstvi rodila (čez druge žene = čez navado drugih žen.) — čez ordingo in regelco: Vojska 26 takušnu te nagiba bel inu bel čez uso ordengo inu regelco te modrusti ńo lubiti ali sovražiti. — čez postavo: Dalm. 1 mos. 4 in margine: Lameh je ta prvi kir je čez postavo dvej ženi vzel. Skriń. modr. 2, 13 on nam naprej męče grębe čez postavo. — čez pravico: Cruc. 4, 150 Turk prez vsiga uržoha inu čez vso pravico uleče čez nas. 145 gospoda katera čez vso pravico svoje kmete dere. 5, 18 ti si en lakomen Akab, kateri čez vso pravico tvojm bližnimu, tvojmu kmetu si uzel taistiga vola, taisto nyvo, taisti travnik. — čez prepoved Bas. 376 kateri se je postopel čez božjo prepovid inu čez use opominovańe Moyzesovu iti na vrh hriba. Rog. 2, 95 tega opómynat začèl je de bè nehàl od pridigavajna inu na nesel naprej te nove vjère katero oznanúje u ńegovim krajléstvi čez vso krajlévo prepóved. — čez previdnost: Bas 326 spoznaš tedaj tvojo neumnost, u kateri si tok deleč zašal de si čez previdnost božjo skuzi tvojo prošńo tok rekoč persilil, de je Evlogijo to srečo naklonil. — čez resnico: Cruc. 5, 16 so tekli dohtarji ter so jo tepli v tim ker čez vso resnico pišejo inu govore za taiste kateri ym dobru plačejo. — čez spodobnost: Rog. 2, 319 se najdeš en uhrni kryvyčni, kateri čez uso spodobnost uléčeš od posódenih denárjov te čimže. 517 pogovarjala sta se od smrti nyh lubiga inu s. mojstra, kaku so ńega Pilatus inu druga viši gosposka nedolžnu umórili inu križali čez uso spodobnost inu právyco. — čez svèt: Cruc. 5, 342 kaj z' ena velika nepamet bi bila tiga človeka, kadar bi on hotel samuvolen jesti eno gobo čez svit tih dohtarjov! — čez upańe: Kemp. 211 (III, 10, 2) ti si čez vse vupańe milost s tvojm hlapcam sturil. Jap. rim. 4, 18 katęri je čez vupańe vupal inu vęruval, de bo on oče veliku narodov postal. prid. 2, 171 če se pak kaj hujšiga perməri, čez vse naše vupańe, taku recímo: od gospóda je le tu storjenu. Skriń. modr. 5, 2 se bodo začudili, kakó so uni takú naglu inu čez vse vúpańe izveličańe dosegli. 11, 8 si unim čez ńih vupańe obilnu vodę dal. Škrb. 1, 196 čez vse vupańe strí bóg novo čudo svoje dobrote. — čez vero: Cruc. 1b 6 obari bug de bi tu ner manši zamerkali per nyh čez to zakonsko vero, ony pa de le perložnost imajo, taku v prešestvu padejo. — čez voļo: Kast. 56 skoraj pride

tá dán od boga odločen, de bodeš mogil le tú vse čez tvojo voļo inu z veliko žalostjo zapustiti. Cruc. 2, 378 ti nimaš krasti, tu je de nymaš čez inu zuper volo tvojga bližniga vzeti kar ńemu sliši. 418 vsaka nečista misu nej greh, zakaj veliku krat pridejo čez našo volo. 284 grešni človek sam svojo volo sturi, svoje žeļe inu hudiča boga, svoje lušte inu trošte ijsče, de si lih so čez voļo inu zapuvid božjo. 293 vy bi bily veliku hudy de čez vašo volo, čez vašo oblast en drugi vaše blago nuca. 4, 463 de bi čež volo božjo ta prepovedani sad vtrgal. 5, 7 bóš mogal pojti čez tvojo volo pred rihtarja. 86 po nyh nori glavi čez volo svojh stariših se ženijo. 184 ti bugaš trebuh ter mesenu čez božjo zapuvid jejš, tedaj trebuh je tvoj buh dokler temu čez volo božjo si pokoren. Bas. 464 boga boječi človek čez svojo lastno voļo svoje djańe inu zadržańe obrača toku koker je ńemo svitvano bilu . . . je bil pregovorjen čez svojo volo. Rog. 2, 24 Udalricus u 33 léjte ńegove stárosti bil je h škofu žegnan inu čez voļo postavlen. 241 una dekelca imela je enimu požrešnimu lintvernu naprej vržena biti čez volo tiga očeta. Vojska 72 kir bi v tim premišluvajnu tebe le naprej čez tvojo volo motile le táke grešne žele, neč se na boj. Tob. 71 neč ne vela ta zakon, kadar bi eden iz sylo ali gvautjo odpelal eno ledig ali udovo čez ńe inu ńe starešov volo. Skriń. sir. 14, 7 tudi dobru sturi po nevędama inu čez svojo volo. pok. 1, 98 ne dęlam dobru kar hočem, ampak sturim (to je: meni vjide čez vólo) húdu kar sovrážim. 2, 63 ne samu nesramne reči srcę ognúsijo, temuč tudi vse kar srcę lubi čez tvojo volo, o bog! 3, 78 katęri (prestopki) človęku čez ńegovo volo ujidejo. Jap. 4 mos. 35, 11 kateri bi tegnili čez svojo vólo kry prelyti. 5 mos. 4, 42 kateri bi čez svojo volo svojga bližniga okuli pernesel. Schrey 2 sam. 18, 13 inu aku bi se bil tudi čez mojo volo tó sturiti postópil, bi ne bilú moglu tó pred krajlam skritu ostati. Red. 247 ti nas tudi čez našo volo na to pravo pot perpeleš. Škrb. 1, 52 tebe hudo nagńene tudi čez toja voļo v greh zapelá. 172 kdor začne en krat iz ene strme povske visokósti nazaj letéti, se ne more vstaviti, on bo od naturne težę zmiram naprej gnan čez sojo volo. 242 dopušeńe (meso jesti) nič ne vela če ga dobiš čez voļo cirkve. 375 za to boš moglo čez tojo volo spoznati čas moje pravične jeze. 2, 69 močno ražáli bogá ta isti, ktir cajt čez božjo volo obrača. 85 kader ti zapoveduje, se mu boš mogel čez voļo, persilen, podvreči. 180 znamine de je kršen bil more obdržat čez svojo volo. 231 naj kdo kaj stri čez ńe volo, je prec kry vroča. Rey 1, 205 velikiga

greha so krivi taisti sinovi inu hčire, aku lih so sojm starišam zlo potrebni, vender le jeh čez ńeh volo zapustijo. Ravn. zgod. 2, 18 lepo je de sta se Caharija in Caharijovka čez voļo cele žlahte tako trdo angeloviga vkazíla držala. — čez zapoved: Cruc. 1b 195 en menih je čez svojo kloštersko zapuvid enu jajce na goreči svejči po noči pekel. 197 Eva ta lepi sad utrga inu pokusi ter čez zapuvid božjo ga požre. 2, 283 kadar človek svojo lastno volo čez božjo zapuvid sturi, g. bogu se v punt postavi. 5, 6 kateri čez zapuvid božjo je truplu cartal. Bas. 253 en priprosti prerok je poslušal opominvańe eniga hudobniga svitvavca, de bi čez božjo zapuvid obračal. Jap djań. ap. 18, 13 inu so ga pred sodni stol pripelali rekóč de le tá čez zapoóvèd ludęm pergovarja boga častiti. — čez zasluženje: Kemp. 211 (III, 10, 2) ti si ńemu čez vse zasluženje to gnado inu perjaznost izkazal. — čez žeļo: Traun psl. 139, 9 ne izdaj me čez moje žele grẹšniku. — delati: Skriń. 1 makab. 9, 51 inu je varhe v te iste postavil de bi čez Izraela sovražnu delali. — divjati, obdivjati: Rog. 2, 474 ta folk na le tu zàčèl je šè hujši dovjáti čez tega nedolžniga škofa. Skriń. modr. 6, 23 morjá voda bo čez ńih divjála. Jap. prid. 1, 232 nẹhajte vy rabelni čez ńega divjati. Škrb. 1, 305 grešnik ne stri le to, on divjá še čez Jezusovo razbodẹno glavo, čez ńegove raztégnene ude, čez ńegovo že umorjeno truplo. 2, 189 hudičova hudoba inu božja pravica bo čez te velike bol divjala kakor čez nevirne. 247 ni pred nehala čez svoje truplo divjat, dokler je smrt dušo od trupla ločila. Jap. djań. ap. 26, 11 kẹr sim čez ńẹ še bol obdivjal, sim jih cèlú v tẹ vunańe męsta pregańat hodil. — doprinesti kaj: Bas. 379 de kej na doperneseš čez zapovid tiga kateri poleg tebe stoji. — faliti: Red. 240 gospud, zanesi ti meni, kulkur sim čez to maso v jedi falil. — grešiti, pregrešiti, pregrẹšati, greh: Dalm. 3 mos. 4 kadar ena duša gréši ne vejdoča čez eno gospodńo zapoved. Kast. 185 vsi gréše čez lubezan svojga bližniga, čez božje zapuvidi. Cruc. 2, 298 čez le to zapuvid greši kadar eden v norčiji tu s. ime v usta vzame. 393 v dvejh vižah čez le to s. zapuvid se greši. 421 kadar eden volnu se zadrży v nečistih mislyh, ta krat čez le to deveto božjo zapuvid greši. Jap. 4 mos. 18, 1 ty inu tvoji synovi s tabo bote mogli trpẹti vse kar bóte čez vaše duhóvnstvo grẹšili. 4 mos. 18 32 vy nymate čez le to grèšiti. 5 mos. 9, 16 sim vidil de ste vy čez gospóda grẹšili. Škriń. jer. 50, 14 on je čez gospoda grešil (domino peccavit, Esz: sie hat sich wider Jehova versündigt). pok.

1, 55 nisim čez tvojo milost nehvaležnu grešil. Cruc. 1b 10 kar drugi sturè al čez boga ali čez bližniga pregrešijo, ti precej hočeš imeti pravico. 2, 163 čez kateriga se pregrešijo ta'sti kateri nečisto lubezan imajo. 4, 457 more biti se je pregrešil čez zapuvid cesarsko. Leon. 71 Ako bi pak pregrẹšil čez to, bom moj dolg spoznal. 100 de si lih bom v dopernašańi dosti krat čez to svẹto čẹdnost pregrẹšal, vunder spričam de se očem pobolšati. Jap. 1 mos. 42, 21 my smo se čez našiga brata pregrẹšili. 2 mos. 10, 16 jest sim se pregrẹšil čez gospóda vašiga boga inu čez vaju. 2 mos. 32, 33 katẹri se bo čez mene pregrẹšil, tẹga bom jest iz mojih buku zbrisal. 4 mos. 18, 1 bóte plačali vse kar se bó čez ta svẹti kraj pregrẹšilu. djań. ap. 25, 8 nisim ne čez postavo tih Judov, ne čez tempel, ne čez cesarja kaj pregrẹšil. prid. 1, 280 lakomnimu človẹku se ne more nič očitati dokler se eden kaj čez ńegovu blagú pregrẹšy. Škriń. sir. 7, 7 nikár se čez mẹstno mnóžico ne pregrẹši. jer. 16, 10 kaki je naš grẹh s katẹrim smo se čez gospóda našiga bogá pregrẹšili? Schrey 1 sam. 20, 1 kaj sim pregrẹšil čez tvojiga očẹta, de jiše mene vmoriti? Wolf baruh 6, 13 ne zamore vmoriti tigá katẹri se čez ńega pregrešy. Škrb. 1, 238 vstane prašańe, kdaj se smrtno pregrešy čes zapoved posta. 2, 12 karkol ste čez čistost(o!) pregrẹšili. 2, 77 mi bi se čez ńegovo nar vikši gospódstvo močno pregrẹšili. List. cel. 310 kolku krat se sme moj brat čez mene pregrešiti, de bi jest ńemu odpustiu? Bas. 465 veliku grehov je dopernesel Ahab čez s. preroke inu čez izvoleni božji folk. Jap. 5 mos. 9, 18 katẹre (grehe) ste vy čez gospoda dopernesli. Rey 1, 225 u le ti zapovdi bodo vsi grehi čes naturo doperneseni ojstro prepovedani. Rog. 2, 80 eni grehi so čez svetiga duha. — imeti kaj: Jap. mark. 11, 25 kadar se vy k molitvi postavite, odpustite aku kaj čez katẹriga imate (εἴ τι ἔχετε κατά τινος si quid habetis *adversus* aliquem, stsl. zogr. ašte čьto imate na kogo, küzm. či kaj máte prouti komi. Dalm. aku kaj zupàr koga imate, Esz: wenn ihr *wider* jemand etwas habet). djań. ap. 19, 38 aku Demetrius inu ti antverharji katẹri so ž ńim čez katẹriga kaj imajo, taku se ja sodne zbirališa držẹ. 24, 19 aku bi kaj čez mene imẹli. Škrb. 1, 8 al najdete ktirga, de b' po spovdi imel eno pravo sovražtvo sam čez se? — jemati mite: Trub. psl. 15 kateri suje denarje na žuh ne da inu mytov čez nedolžniga ne jemle, po Luteru: nimmt nicht geschenke *über* den unschuldigen. Dalm. psl. 15 kateri svojih denarjev na žuh ne daje inu mitov ne jemle čez nedolžniga (stsl. pslt. sin. sьrebra svoego

ne dastъ na lihvą i myta na nepovinъnychъ ne prijętъ). — misliti, izmišļevati, domišļańe: Dalm. psl. 41, 8 hudu čez me mislijo, Lut. denken böses *über* mich. Traun psl. 40, 8 ony so si čez mene hudú zmišlùvali. Škrb. 2, 198 kdo bo zrajtal vse taisto hudobno domišlańe ktiro vstane v srcu čez taistiga ktiriga ne moreš trpeti? — moči kaj: Jap. 2 kor. 13, 8 my ne móremo kaj čez resnico, ampak za resnico (a Dalm. my ne moremo ništèr zupàr resnico, küzm. ne moremo kaj prouti istini). — nadležati: Vojska 200 kateri bodo tebe nadležali bodi si čez tvojo čast, ali čez tvoje truplu. — nameniti, obrnoti kaj: Vojska 166 na tako vižo te strele nameńene čez druge, kir so imele tebe ranit, obrnene čez te inu čez tvoje tadle, bodo ozdravile tvoje rane. Trub. psl. 7 nega nesreča se bo obrnyla čez nega glavo. Dalm. psl. 81 taku bi jest hotil mojo roko čęz nyh zuprnike obrniti. Traun psl. 81, 15 bi bil jest ńegove sovražnike kmalu ponižal inu čez tę kateri ńega stiskajo mojo roko obrnil. — oznaniti praznik: Dalm. jer. klag. 1 (15) on je čez me en praznik pustil oznaniti, de bi moje mlade junake končal (vocavit adversus me tempus). — početi kaj: Škriń. sir. 8, 2 nikár se z bogatim človękam ne vlęci, de ki čęz te pravdo ne počné. — podstopiti se: Jap. 3 mos. 19, 16 ti se nimaš kaj podstopiti čez kry svojga bližniga. — poslužiti se čega: Gol. 14 matica svojga žela se na poslúži koker lę čez svojo gliho, nikol pa čez človęka. — prebuditi se: Dalm. ezek. 7 konec gre sem, on se je prebudil čez tebe (evigilavit adversum te, ἐξηγέρθη πρός σε). — privleči: Pohl. tschup. 39 gospud, pozabi na moje nevednoste, zbriši ńeh 'z teh strašneh bukuv katire boš ti čez mene naprej pervlękel. — puhati: Dalm. djań. ap. 9 Saulus pak je še puhal s priteńem inu morjeńem čez gospodńe jogre. Jap. ibid. Saul je še vselej zgol žugańe inu vbijańe čez jogre tiga gospoda puhal (ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητάς spirans minarum et caedis in discipulos a küzm. pihavši pritjé i lüdomorstvo na vučenike). — ravnati: Jap. prid. 2, 46 ta trętja stopińa tę jęze je kadar se edèn takú deleč zguby inu čez pamet ravná de krivica tèga bližniga iz tęga pride. — razdvojiti: Jap. mat. 10, 35 jest sim prišàl razdvojiti človęka čez svojga očęta inu hčęr čez svojo mater, inu nevęsto čez svojo tašo (ἦλθον διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, veni separare hominem adversus patrem suum, et filiam adversus matrem suam, et nurum adversus socrum suam.

stsl. mar. pridъ razlačitъ človêka na otьca svoego i dъšterь na materь svoją i nevêstą na svekrovь svoją. Küzm. sem prišao odločávat človeka, tou je siná prouti oči svojemi, i čér prouti materi svojoj, i sneho prouti svekrvi svojoj, a tako i u staro-hrvatskom ńegda Kukuljevićevu a sada akademijskomu misalu na 83. listu: pridohь bo razlučiti človêki: sina protivu otcu svoemu i dêšterь protivu materi svoei i nevêstu protivu svekr'vi svoei. Dalm. jest sim prišàl človeka rezdvojiti zupèr svojga očeta inu hčer zupèr svojo mater inu nevesto zupèr svojo tasčo [snaho]). — snovati kaj: Schrey 1 sam. 24, 10 David čez tebe húdu snuje. — stvoriti kaj: Kreļ 1, 93²b hudiči se edan drugiga drže kakor ripje ali ketine: kir je kuli edan, ta nyh ima vselej več polak sebe, edan čez druziga ništar ne sturi Dalm. 3 mos. 4 de bi kaj bily čez eno zapuvid tiga gospuda sturili . . . kadar pak vjuda gréši inu kaj čez zapuvid gospuda svojga boga stury, ima k ofru pernesti eniga kozla Cruc. 1a 3 Kaligula cesar še huši čez svoj visoki stan je sturil v tem kir več krat svojga kojna je v gostje povabil. 2, 129 more premislit kaj je pregrešil inu sturil čez tih deset zapuvid božjih, kaj čez tih pet zapuvid duhovne matere kršanske cerkve, kaj čez g. boga, kaj čez svojga bližniga. 466 vprašaj vejst tvojo, naj povej tebi kaj si sturil čez tih deset zapuvidi božjih. Bas. 346 kulku hudiga stury en taki zvujzdani strupeni jezik ne le čez človeka, ampak tudi čez božjo čast. 347 kar je Joab zuprniga sturil čez Davidovo peršono. 348 vidiš kulku pregrešniga sturi en taki jezik ne le čez človeško, ampak tudi čez božjo čast. 440 Absolon je djal de nema syna, ker je mejnil de zavol tiga greha kateriga je čes svojga očeta sturil, ńeega otroci neso uredni de b' živeli. 465 so tebi naprej nesli golufne uržohe, de b' to al guno čes božjo zapovid inu tvojo vejst sturil . . jim privoliš inu sturiš čez tvojo lastno volo. Jap. 3 mos. 4, 2 aku en človek kaj stury čez kar koli za eno zapóved tiga gospóda, ima za svoj grẹh enu tele brez tadla gospodu ofrati. prid. 1, 175 bi ne smel nikoli kaj čez svojo vejst sturiti. Wolf baruh 2, 12 grešili smo, hudobno dẹlali, krivičnu sturili čez vse božje zapóvèdi. Škrb. 1, 397 Agata, Helkonija preden bi ble kaj čez čistost strile, so rajši trpele. — *tako i:* potvrditi: Boln 19 skuzi le ta s. sakrament bode ta bounik na negovi duši čez te skušńave tega peklenskiga suražnika potrden. 134 de mene Jezus čez use skušńave inu zmotńave potrdi.

Tako osobito uz glagole koji znače kako god očitovati protivnost, ili uz supstantive značeńa slična takim glagolima. Neki se taki primjeri mogu na više načina tumačiti, i kako, recimo u grčkom, dolazi γογγύζειν κατά τινος *uz* ἐπί τινι, *ili u ńemačkom murren wider etwas uz über etwas, tako se može godrńati mrmrati čez kaj tumačiti ne samo tako da godrńańe dolazi na što, nego i da biva radi čega. Tako uz:* (brečati brenčati: Dalm. jez. 16 za tu brečy moje srce čez Moaba kakor ena arfa inu moje znotreńe čez Kir Harez. Škriń. iz. 16, 11 za tó bo moje srcę čez Moaba kakor citre brenčalu inu moj drób čez zyd žganiga cegla. — bučati: Dalm. jer. 48 za tu bučy moje srce čez Moaba kakor ena trobenta, inu čez ludy v Kirherezi bučy moje srce kakor ena trobenta.) — djati: Cruc. 2, 401 una dva falš priča, katera sta čez s. Štefana djala: homo iste non cessat loqui verba adversus locum sanctum et legem, sta bila uržoh de Judje so bily s. Štefana ubili. — godrńati godrńańe: Rog. 2, 41 veliku krat čez tega godrnámo. 325 prosil je ta istiga za zaméro de je taku nespodobnu godrńal čez ńega. 566 čez boga godrnámo. 657 iz srda záčel je godrńat čez tega preróka. Jap. 2 mos. 15, 24 ludstvu je čez Mojzesa godrńalu. 4 mos. 14, 36 kadar so nazaj prišli, so vso množico čez ńega godrńati sturili. 16, 11 kaj hoče Aaron biti, de bi vy čez ńega godrńali? 17, 5 bom tę tožbę izraelskih otrok od mene odvrnil, s katęrim čez vaju godrnajo. mat. 20, 11 kadar so prejęli, so godrńali čez hišniga gospodarja ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου murmurabant adversus patrem familias stsl. asem. грътаaha na gospodina. Küz. mrmrali so prouti gospodari. joan. 6, 41 Judje so čez tó godrńali, Luter: murrten darüber. prid. 2, 142 čez božjo previdnost godrnajo. Škriń. sir. 31, 29 čez tęga katęri skopú kruh vùn dęly bó męstu godrnalu. pok. 2, 42 kęr sim čez ńę godrńal, 1, 115 aku bi slišali mene čez tvojo previdnost, o bóg! godrńati, bi se nad tim mojim padècam veselili, 3, 35 aku bi čez svoje odlašańe godrńali. Škrb. 1, 10 več ne godrnaš čes križe, nesreče. 1, 61 so čes ńo godrnáli, 1, 111 ne godrnej čez križe inu nesreče. 1, 125 druge toži, čes druge godrna. 1, 176 je vselej nevolno godrńal čes vsako mejhno bolečíno. 1, 228 pomankańe lubezni prot bogó je, ako čez bogá inu ńegovo previdnost godrnáš. 1, 406 če druziga striti ne morejo, se čez boga vzdignejo, čez ńegovo previdnost godrnajo. 2, 200 Mirjam inu Aaron sta godrnala čez Mojzesa. 2, 240 si godrnal čez ńegovo previdnost. Ravn. zgod. 1, 118 nobedin vsih vas ktiri ste čez me godrnali, ne pojde v oblubleno

deželo. List. ceļ. 44 so godrńali čez hišniga gospodarja. — godrńane: Jap. 4 mos. 13, 31 godrnańe tiga ludstva je čez Mojzesa vstalu. Škrb. 2, 41 godrńáńe čez ńegovo previdnost. — golčati: Šerf. pred. 1, 131 ne guči krivo črez ńega. 2, 202 keri so med vratami sedeli, so krez me gučali. — *govoriti, govorjeńe, često s kakim dodatkom:* hudo, zaničļivo itd. Trub. psl. 27 zubper me falš pryče vstajejo kir čez me sylo inu krivu govore. Dalm. psl. 50 ty sediš inu govoriš čez tvojga brata κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις Lut. redest wider deinen bruder Trpl. gučíš prouti brati stsl. sin. sědję na bratra svoego klevetaaše. Kast. 69 kadar zvèš de edn hudú je čez tebe govuril, vprašaj tvojo vejst, je li si kriv ali nikár . . aku nési nič takešniga hudiga sturil kakòr se čez tebe govory, ti bi ga vtegnil še sturiti. 108 jeziku je vse odprtu. Ty veliki firšti inu krajli néso pred nym žyher, de bi čez nyh ne govuril. 110 takú ti tudi se zadrži, kadar se čez tebe hudú govory. 167 čèz tebe hudú govorè. Cruc. 1b 113 vse tu hudu kateru se more zmislit čez nyh govory. 2, 300 gdu je bil prebodil tiga hudobniga Julijana apostata? šentavańe kateru je čez Kristusa govoril. 301 Mojzesovo sestro Marijo bug je bil gobamy štrajfal za tiga volo de en sam krat je špotlivu čez brata Mojzesa govorila. Ah kaku veliku več bò vas štrajfal kateri vsak dan skorej špotlivu govorite čez svetnike, čez rane božje, čez s. zakramente, čez s. imè božje. 5, 6 preveč špotliv' čez žene govorite. Bas. 287 velik greh je čes čast inu pošteńe svojga bližniga opravlive besede govoriti, še veči greh govoriti čez domače. 471 začel je čez ńega govoriti inu mrmrati. Rog. 2, 26 ta kir prišál je h svojmu firštu, tu prou bilú je govórit grdú čes te s. škofe. 479 ni bilú nobéniga kateri bi bil čez ńo kaj hudiga govóril. Jap. 4 mos. 12, 8 za kaj se nista bala čez mojga hlapca Mojzesa govoriti. 13, 33 so čez to deželo katęro so oględali per izraelskih otrocih hudú govórili. 21, 7 my smo grešili de smo čez gospóda inu čez tebe govórili. 2 kor. 6, 3 obenimu pohujšańa ne dajmo, de se ne bo čez našo službo hudú govorilu. 8, 20 zraven se my varùjemo de kdó kaj čez nas ne govory, prid. 1, 278 on posluša z veselam, kadar se čez ńega hudú govory, 2, 37 dè se ne pustité preslepiti od eniga hudobnika katęri vsaki dan čez vęro govory. Škriń. pridg. 7, 22 ne poslušaj rad vse besędę, katęre se govorę, de ki svojiga hlapca čęz te hudú govoriti ne slišiš, 10, 20 ne govori hudú čez krajla, 1 mahab. 11, 11 on je hudú čez ńega govóril, pok. 1, 114 kęr so se moje nogę spodtikùvale, so čez mene mogočnu govorili. Traun psl. 34, 26

katęri čez mene prevzętnu govorę μεγαλορρημονοῦντες ἐπ' ἐμέ, 49, 20 prav z naprejvzętjam si ti čez tvojga brata govoril, 58, 13 katęri v sodíši sèdę, čez mene govorę κατ' ἐμοῦ ἠδολέσχουν, 74, 6 ne govoríte čez bogá hudobnu μὴ λαλεῖτε κατὰ τοῦ θεοῦ ἀδικίαν, 108, 3 ony so čez mene z lažnivimi jeziki govórili. Schrey 1 sam. 27, 11 de ki ne bodo čez nas govorili inu rekli: to je David sturil, 2 sam. 19, 21 ne bó már za volo teh besedy Semej vmorjen, kęr je hudu čez gospodoviga kristusa govoril? (1 kral. 13, 32 resničnu se bodo besęde dopolnile, katęre je na gospodovu povelje naprej govoril čez altár (ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον) katęri je v Beteli inu čez vse malikovske hrame na visočinah.) Wolf. ezeh. 35, 12 jest sim slišal vse tvoje očitańa, katęre si govorila čez izraelske hribe rekóča: zapušeni so. Leon. 19 misijonar je dobil perložnost še bol čez plęs govoriti. Škrb. 1, 342 je čez viro, čez andoht inu brumnost zaničlivo govoril. 2, 199 če kdo začne govórit čez tiga ktirga ne móreš trpéti, se posluša. 2, 237 vikši farji, ne govorite čez Jezusa. List cel. 246 zraven se varjemo de kdu kej čez nas ne govori. Met. 247 čez tebe govorę. g o v o r j e ń e: Kast. cil. 62 tu pride šentuvańe, mrmrańe, kletov, govorjeńe čez bogá, čez ńega stvari, čez svetnike. Škrb. 1, 151 zaničlívo govorjeńe čez viro inu božje rečí. p o g o v o r: Škrb. 1, 347 od zaničlivih pogovorov čez viro, cirku, duhovstvu inu božje rečí. — g r l o o d p r e t i: Trub. psl. 22 nih grlu so oni čez mene gori odprli (Dalm ibid. ony svoja usta z u p à r mene odpiraju. Traun. 21, 14 ony so z u p è r mene svoj góbèc odprli. Trpl. ibid. odpérajo prouti meni grla svoja. stsl. psl. sin. otvrêsję n a mję usta svoê. Luter: w i d e r mich. grč. ἤνοιξαν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν). — g r m é t i: Jap. prid. 1, 282 ali nisim jest eden od tih lakomnih ali vohrnih, čez katęre pridigar taku strašnu gàrmy? 2, 114 leta je bila ta velika pregręha tih farizerjov, čez katęro je naš izveličar tolkajn grmel. 150 ti sveti crkovni vučeniki na eno strašno vižo čez tę bogate grmę. 202 bote spoznali de se čez eno tako hudo navado ne more zadosti grmęti. Škrb. 1, 43 ako se grmí čes rezvojzdanóst v zadržańu, čes pohujšańe v tovarštvu, čes nesramnost v oblačilu, se prec oglásjo posvetni otroci. 2, 90 nobenga med vami ni, čez ktirga bi grmele en krat te strašne besede. — j e z i k b r u s i t i, i z t e z a t i: Rog. 2, 78 udari u' kako hišo ali kozelc inu vse pogory, koga ta čas delate uržoh le take nesreče? čez boga jezik brusite inu godrńate čez vaše mašnike. Škrb. 1, 60 živíš med takimi, ktiri čez víro, čez cirku, čez božje rečí inu čez duhovstvu zaničlivo jezik stégajo.

— kleti, preklinańe: Jap. rim. 14, 16 čez našo dobroto se nima klęti. Šerf. pred. 1, 2 ne smemo kleti čres ńegovo mudro ravnańe 2, 141 ludje kres vas za mojo volo klejejo. Škrb. 2, 221 inu v temu preklinvańu čez svetnike, čez Marijo, čez bogá se bo pogreznil grešnik v brezen. — kričati, kričańe: Dalm. jer. 12 tebe ferahtajo tudi tvoji bratje inu tvojga očeta hiša inu čez tebe kričé, jer. 51 eno kričańe se bo slišalo čez vso silo v deželi. — lagati, laži plesti, spletati: Trub. kateh. 185 nesramnu čez nas lažo. Cruc. 5, 441 ste se zlagal čez taisto dekelco. Wolf dan. 14, 11 katęri je čez nas lagal. Škrb. 2, 245 tam stoji grẻšnik ves v mislih ker ga svarí vést de je bližniga opravlal, čez ńega lagal. Škrń. sir. 7, 13 nikar lažę čez tvojga brata ne plédi, μὴ ἀροτρία ψεῦδος ἐπ' ἀδελφῷ σου. pok. 1, 107 vse sorte làžy čęz me splętajo. — momlati, lajati: Rog. 2, 314 farizéerji te lepe čednosti tega vsmilejna katéru izkazúval je tem publikanam niso mogli per gmahu pustyti de bi čez to na bily momlali inu lajali. — mrmrati, mrmrańe: Trub. joan. 6 Jezus je vejdel per sam sebi de so nega mlajši čez tu mrmrali. mark. 14 inu so mrmrali čez ńo. Dalm. 4 mos. 14 je čez tu vsa gmajna mrmrala. jozve 9 vsa gmajna je čez to mrmrala. mat. 20 so mrmrali čez hišniga očeta. luk. 5 farizeji so mrmrali čez ńegove jogre. joan. 6 so ńegovi jogri čez to mrmrali. Kast. 133 ti nèmaš čez take reve mrmrati. 312 aku tvoje telù se toži inu mrmrá čez post, potroštaj ga s premišlovańam večniga veselá v nebesih. Mrmrá čez hude inu žleht gvante, oblubi ńemu nebeško luč. Cruc. 1a 132 zatoraj so mrmrali čez boga. 197 mrmrat čez svojga bližniga. 1b 7 kadar je to vidil ta farizeu, je bil začel mrmrati čez *(grièškom* črz) Madaleno. 1b 8 mrmrajo čez nyh de so groby. 85 Simon Pharisaeus je čez Madaleno mrmral. 109 za kaj se tožiš de drugi čez tebe mrmrajo? 2, 111 Izraeliterji v pušavi so čez boga mrmrali . . varvajmo se de nihdar ne bomo mrmrali čez boga. 141 čez boga mrmrate. 4, 12 čez pridigarja mrmrat. 31 mrmraš čez mašnike. 51 Izraelitery so mrmrali čez Mojzesa. 61 pregreši Aron inu ńegova sestra Marija, za kaj sta mrmrala čez svojga brata Mojzesa. 5, 32 ńegova žena je čez ńega mrmrala. Bas. 8 čez božtvo si mrmral. 153 mrmraš ne le čez stvari, čez stvarnika. 468 ga je ńegova žena šuntala de bè čez boga mrmral. Rog. 2, 467 mrmrat čez vboštvu. 565 more biti je ona čez ńeh mrmrala. Tob. 191 ne mrmrej čez gospud boga. Jap. 2 mos. 16, 2 vsi izraelski otroci so v pušavi čez Mójzesa inu Aarona mrmrali. 4 mos. 14, 29 vy vsi

ste čez mene mrmrali. 16, 41 vsa množica izraelskih otrók je čez Mójzesa inu Aarona mrmrala. Rey 1, 186 čes tu ureme mrmrati. Šerf. pred. 1, 437 potrpliv človek ne mrmra proti bogi čres trpleńe no težave. 2, 340 ona je ne nikoli mrmrala črez svojo nerodovitnost. — mrmrańe: Kreł 1, 73a takovo sovražtvo se je začelo v prvej cerkvi k času teh apostolov, ker je mrmrańe vmej krščeniki vstalo čez davańe inu razdeleńe almožna. Dalm. djań. ap. 6 je enu mrmrańe vstalu mej Grki čez Ebreerje. Bas. 153 zdajci v začetku tiga vprašańa zagledaš tvojo veliko nevolo, godrnańe inu mrmrańe ne samu čez velike, ampak tudi čez majhine nadležne rèčy. Vojska 35 včasu v to mrmrańe cilu čez g. boga pade. Jap. djań. ap. 6, 1 v tih istih dnęvih pak kir je tó štivilu tih jogrov gori jemalu, je vstalu enu mrmrańe tih Grkov čez Hebrearje. — nagańati za kaj čez koga postulare aliquid adversus aliquem: Jap. djań. ap. 25, 3 inu so čez ńega za le to dobroto nagańali, de bi vkazal ńega v Jeruzalem perpelati. — obrnoti se: Jap. prid. 2, 191 bodo ony samy enkrat ta urtel prejęli, čez katęriga se ne bodo mogli k obenimu vikšemu sodniku obrniti. — omahovati: Škrb. 2, 170 v unimu tovaištvu omahujejo čez resnice, ktire je vender cirku trdnu virvala. — pisati: Cruc. 5, 592 Julius Cesar je slišal de Catulus je pisal čez čast inu poštejne ńegovu. — posvetovati se: Traun psl. 82, 4 ony se čez tvoje svètnike posvètujejo. — praviti: Trub. kateh. 185 več čez nas tudi pravijo de više zašpotujemo. 205 vsak bo sam čez se pravil de je kriv. Dalm. ezeh. 25 za tu ker vy čez mojo svetińo pravite: aha, ona je k nečasti sturjena, inu čez izraelitarsko deželo: ona je opuščena, inu čez judovsko hišo: ona je v ječo proč pelana, hočem tebi izdati. Šerf pred. 2, 482 strašne besede pravi sveti Jakop črez take keri bližnemi v potrebi ne pomagajo. — prepirańe: Jap. djań. ap. 15, 2 sta Pavl inu Barkalaz ne enu majhinu prepirańe čez ńę vzdignila (facta seditione non minima Paulo et Barnabae adversus illos). — prerokovati: Wolf. ezeh. 4, 7 inu bóš čez ńega prerokùval (prophetabis adversus eam). — pretež: Kreł 2, 201a le to da Jairus za zdravje inu za leban prosi, to je eno risnično znameńe ńegove vere, zakaj kadar bi ne veroval da hoče pomoč inu trošt per Kristusu zadobiti, taku bi ne bil k ńemu šal za pomoč prositi suseb kadar je bil edan poglavica šule inu kada je sice znal tih viših farjev inu farizeov priteš čez te kateri Kristusa spoznajo. — pričati, izpričevati, priča, izpričańe: Kreł 1, 121²b naj si je dosti krivih prič vstalo inu pričalo čez ńega, taku se vsaj nejso glih

vkup rajmale. 2, 76b nyh lastna vejst čez ńe priča, de je nyh uk inu živļeńe zanikrno inu nepravično. 138a krivo priča čez vboziga colnarja. Dalm. 4 mos. 35 ena priča nema pričati čez eno dušo k smrti. Cruc. 2, 401 ona dva sta folš pričala čez tiga nadolžniga Nabota. 4, 143 so čez Eduarda folš pričali. 5, 2 angeli bodo pèršli pričat čez nas. Škrb. 1, 322 ti s krivjo pomóčena zemla! ti pričaj čez take katiri tako govoré. Dalm. mat. 26 ništer ne odgovoriš h timu kar lety čez tebe pričujo? Jap. 5 mos. 17, 6 kadar le edèn čez ńega pričuje, nima obedèn vmorjen biti. mat. 26, 62 ali ti nič ne odgovoriš na tu kar le ty čez tebe pričujejo? Wolf. dan. 13, 49 ona dva sta čez ńó krivu pričùvala. Rey 1, 240 krivu čes bližniga pričujejo. Cruc. 2, 402 so pred rihtarjam s persego spričvali čez s. Narcisa škofa. — priča: Kreļ 1, 121²b visoki farji so iskali krivih pryč čez Jezusa. Dalm. 1 mos. 31 bo čez tebe h priči. Cruc. 2, 393 grešy kadar pred pravico krivo pričo čez svojga bližniga govory. 2, 401 Alcimus je folš priče pelal čez Juda Mahoberja. 402 kaj z' en uržoh je bil de tulikajn folš pryč se je našlu čez Kristusa dokler nihdar nej človeka režalil? . . zatoraj de bi nyh gnado dosegli, so krive priče čez Kristuša pelali. 5, 204 krivične priče so čez ńega pelali. — spričańe: Cruc. 1a 227 v rihtnih hišah ta krivična sodba inu fauš spričajne čez te vboge sirote. — pridigovati: Cruc. 2, 552 vse skuzi je pridigoval čez greh. — prinesti naprej = ńem. vorbringen: Cruc. 2, 401 uni folš priče, kateri so bili potrdili kar Tertullius čez s. Paula je bil pernesil pred rihtarju(!) Feliksam, so bili uržoh de . . Jap. djań. ap. 25, 19 ony so nekatere prašańa od svoje vraže čez ńega naprej pernesli. — psovati (= ńem. schimpfen *über* jemand): Šerf pred. 2, 491 blaženi ste vi, či lydje črez vas za mojo volo psyjejo. — razodéti: Škrb. 1, 257 nerad rezodéne sam čez se to kar mu je h špóti. — reči, izreči: Kateh. 219 hudu smo rekli čez ńega. Cruc. 5, 442 kaku hitru človek z jezikam reče eno besedo čez poštejne svojga bližniga. Rog. 2, 216 per katérem vsem véner Job kazal ni nobéne navoļe, rekal ni čez tu nobene hude beséde. 478 težkú bi brez hudih čez se rečenih besedy bila znajdena . . težkú bi sedaj Judit bila takú šréčna de bi čez ńo nobedin ene hude besede ne rekal Vojska 91 tukej perkrita leży ta peklenska kača inu je perpravlena tebe oskruniti ali usaj raniti, čez katero znaš reči: o prekleta kača! Škriń. 26, 2 kakòr ptica drugàm prelety inu grabèc kamòr bodi grę, takú bo ena brez potrębe čez koga rečéna klętva čęz šla. Wolf dan. 3, 76 kateri bo čez

bogá klętu izrękèl, more konèc vzęti. — rjuti, rjovéti: Dalm. jez. 16 za tu bo en Moabiter čez druziga rjul. Vsi bodo kmalu rjuli čez grunte tiga mesta. Skriń. jer. 12, 18 kakòr lév v gózdi je čęz me rióvel, za to sim ńega sovražil. — rohnéti: Jap. sod. 8, 3 kadar je on le tó zgovóril, se je ńih togota vlegla, od katęre so čez ńega rohnęli. — sekati: Škrb. 1, 160 živiš med nečistim ktiri nesramno klafájo, čes sramožlivost sékajo. — spoznati (= erkennen wider): Dalm. suz. hočeva čez tebe spoznati. — sramočeńe: Šerf pred. 1, 460 sramoteńe črez pobožnost. — svẽt držati (= rath halten über jemand): Dalm. mat. 12 so držali en svit čez ńega kaku bi ńega pogubili, i Jap.: so svit držali čez ńega. Mat. 27 so vsi viši farji inu stariši tiga folka svit držali čez Jezusa de bi ga vmurili, i Jap.: so svit držali čez Jezusa (συμβούλιον ἔλαβον κατὰ τοῦ Ἰησοῦ consilium inierunt adversus Jesum. Küzm. tanáč so držali prouti Jezuši. stsl. zogr. съvêtъ сътvorъše na Isusa). — svetovati se: Trub. mat. 12 farizei se svejtujo čez nega kaku bi ga pogubili; — šentovańe: Cruc. 2, 585 šentovajne čez svetnike inu boga. — škripati: Trub. psl. 35 škriplejo ž nih zobmi čez me ἔβρυξαν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας. stsl. sin. skrъžьtašję na mję. 37 škriple ž ńega zobmi čez nega. Dalm. job. 14 ta z zobmy čez me škriple. psl. 35 ony zobmy čez me škriplejo. 37 nevernik z zobmy čez ńega škripḷe. Djan. ap. 7 kadar so ony le tu slišali, je nym šlu skuzi srce inu so z zobmy škripali čez ńega. tako i Jap. 7, 54 i List. cel. 17; Jap. prid. 2, 129 vy bòte čez to od jęze škripali. Traun psl. 34, 16 ony so čez mene s svojimi zobmy škripali. 36, 12 čez ńega s svojimi zobmy škriple. Šerf. pred. 1, 86 naj on čez nas zapston škriple. — tožiti (u ‚tožiti ili tožiti se čez koga ili kaj' ima u svakom slučaju ńeko neprijatelsko kretańe proti onomu što se izriče riječju u akuzativu uz čez pa bilo ono prema ńem. klagen über, ili klagen wider ili wegen etwas, a svuda je lih germanizam. S toga ću sve primjere, tumače li se ovako ili onako, ovdje navesti): obtožiti, potožiti, pritožiti se, tožba, tožnik; klagovati, klagovańe: Trub. psl. 38 toži bogu čez sujo težko bolezan inu čez suj betež, čez suje grehe, čez suje perjatile kir so ga cilu zapustili, čez suje sovražnike. 55 toži čez vse žlaht suje sovražnike, čez Jude, Turke, tirane. 79 ta stara izraelska cerkov tože čez Kaldeerje ali Babilonerje inu čez Antioha tyrana, inu ta sadašna krščanska cerkov čez Turke, papežnike, čez antikristusove hlapce. Trub. kateh. 185 čez tako sylo, krivico komu hočmo tožiti? luk.

23 jest ne najdem na(d) nim obenih takih krivih riči, za katerih volo vi čez nega tožite. Kreļ 1, 76 Marta je tožila čez svojo sestro Marijo. 109a nyh lastna vejst bode čez nyh tožila. Dalm. sir. 4 de ne bo tožil čez tebe. 42 otroci morajo čez neverniga očeta tožiti. djań. ap. 24 kar čez me tožijo. 1 makab. 9 aku bodo ony dajle čez tebe tožili, taku moramo my ńe braniti. 13 je on Tryphonu te denarje inu otroke poslal, de bi ta folk čez ńega ne tožil. 15 ker ti pak čez tu tožiš de smo my Joppe inu Gazo vzeli, je le tu ta uržah. Kast. cil. 166 toži čez tvojo hudobo, 176 dosti krat se tóžiš čez te pretečene dny. 222 včasi se tožijo čez človeško nevernost. Cruc. 1a 18 inu vener se smejo podstopit čez boga tožit de jim ne pomaga . . kodar hodi, čez boga se toži . . nikar se ne toži čez boga, aku tvojo prošńo ne vsliši. 184 čez katere sam bug se je tožil. 211 pravičnu se morem čez vas tožit. 223 grem de bom moj' prijatelci tožila čez moža. 224 žiher se moreš čez takušne hudobne ludy tožit. 1b 4 bo nekateri syn se tožil čez svojga očeta . . bo una hčy prez vsiga konca tožila se čez svojo mater. 159 bug vsiga mogočni čez takušne se toži. 172 ah čez takušne g. bug se močnu toži. 177 za kaj se tulikajn tožite čez ta svejt? 187 eni bodo se tožili čez luft, drugi čez nerodovitnost te zemle, drugi se bodo tožili čez ludy, drugi čez hudiča inu cilu eni bodo mrmrali inu tožili čez g. boga. 189 kaj se ti žena tožiš čez Kristuša? kaj se vy čez boga tožite? 192 jest imam uržoh se čez te tožit. 2, 140 one niker se ne morijo čez nas tožit. 211 sam g. bug se toži čez kršanstvu. 210 sam g. bug se toži čez taisto dušo, 4, 154 vže več krat sim slišal tožit se čez naše generale. 186 vsi se tožijo čez vahte. 378 obari nas bug de ony bi se hoteli čez ranco gospo tožit. 382 čez koga se tožim? čez smrt? 5, 472 posly se čez ceringo tožijo. Bas. 221 nikar se ne toži čez silne skušnave, čez tvojo slabovižnost. 318 ptujga greha deležni postanejo inu vender se čez to ne obtožjo. 319 predajovc se obtoži čez tatvino. 383 kateri se komej čez deseti dev svojih grehov obtožijo. Boln. 8 se ni nihdar čez tu pertožila. Jap. 4 mos. 11, 1 med tęm je enu godrnańe teh ludy vstalu kakòr de bi se za volo truda čez gospoda pertožili. 17, 10 de ony nęhajo se čez mene potožiti, djań. ap. 25, 11 nič takušniga ny, kar le ty čez mene tožijo, hebr. 8, 8 on se čez ńę potóži. prid. 1, 310 jest se ne potožim čez tó kar za vas sturym. 2, 49 čez kogá se jest morem potožiti, kęr sim toli krat smrt zaslužil? 160 falę če se čez božjo previdnost pertóžijo. 273 gdo se čez take grešne žeļe obtóži? 291 ali se potóži en tat ka-

tęri bo k galgam pelán čez svojga sodnika ktęri ga je k smrti obsodil, ali čez rabelna katęri bo to sodbo nad ńim spolnil? Traun psl. 40 David toži čez Judaža. Skriń. sir. 29, 6 tóžijo čez drage čase. modr. 13, 6 vendèr pak se je čez tę màjn pertóžiti. pok. 1, 12 jest se čez tvojo ojstrόst celu nič ne pertóžim. 110 moja samsvojna lubęzen me žene, de bi se čez tó obnášańe mojih zuprnikov per mojih pèrjátlih pertóžil. 3, 27 čez ta moj britki stan se nič ne pertóžim. 84 pridite inu pertóžite se čęz me. Škrb. 1, 125 srditi naprejpostavleni tóži čes nebogliviga podlóžniga. 331 za to mórem tudi le sam čez se tóžiti. 113 ali bomo še perpustili de bo tóžil čes nas Jezus? 414 če tedaj nas sovražnik premága, če nas pogubí, čez kogá imamo tožiti kakor samí čez se? 475 slišim nebeškiga očeta de se toži čez sedajni svejt. 2, 67 čez zgubo cajta nobeden ne toži. 194 jest nimam nič čez ńega tožít. 194 se je čez ńih sovražno srcé potožil. Šerf pred. 1, 97 prenašajte eden ovega, odpystite eden ovemi, či ker krez ovega tožiti ma. 2, 159 bog človek se ne toži čres svoje rane, temoč le črez našo nevolo; tožba: Dalm. djań. ap. 25 so naprej pernesli veliku inu težkih tožbi čez Pavla. Kemp. 238 (3, 18, 1) dosti krat sim velike tožbe čez me slišal. Jap. luk. 6, 7 farizerji so na ńega ravnu ględali, aku bo on ob sabóti ozdravil, de bi eno tožbo čez ńega nešli (stsl. mar. da obrěštatъ rěčь na nь), joan. 18, 29 kaj za eno tožbo pernesete vy čez tiga človęka? (stsl. mar. kaję rěčь prinosite na člověka sego?), djań. ap. 25, 7 inu so čez ńega velike inu težke tožbe naprej pernesli. Kološ. 3, 13 zanesíte si med sabo, če kdo tožbo čez eniga ima; tožnik: Kreļ 1, 84a ta pravični je sam čez se tožnik; klagovati: Dalm. jerem. u predgovoru: zgul svary inu klaguje čez hudobo tih Judov. ezeh. 19 ti klaguj čez izraelske viude. Cruc. 1b 12 zakaj tulikajn klaguješ čez te druge? 2, 299 s. Hieronymus ner ble čez norust ty(h) šentuvavicev je klagoval. 4, 377 de bi ne klagoval čez smrt moje lube žene; klagovańe: Dalm. riht. 2 gospudu se je smililu klagovańe čez te kateri so ńe doli tlačili. — ukati = ńem. jubeln über jemand: Trub. pslm. 41 ti imaš na meni enu dopadene de ta muj sovražnik ne bo čez me vukal, i Dalm. moj sovražnik ne bo čez me vukal. Dalm. psl. 108 jest hočem čez Filisterje vukati. sir. 31 vukajte čez glavo teh ajdov. jer. 50 vukajte čez ńo (Babel). 51 bodo vukali čez Babel. baruh 4 so ony čez tvoj padec vukali. Škriń. jer. 51, 48 vukalu bó čez Bábilon nebú inu zemla. (Boļe slovenski je: ukati nad čim). — usta pretegovati, odpreti, odpirati:

Trub. psl. 35 oni nih vusta restegujo čez me inu pravijo: ej ej! Dalm. jez. 57 čez koga hočete vže usta odpirati? Skriń. jer. žal. 2, 16 vsi tvoji neprijátli odpęrajo svoje vusta čęz te. Traun psl. 34, 21 so svoje vusta čez mene široku odprli. — vpiti, vpitje: Trub. u kateh. 111 vsi so čez ńega vpili: le križaj ga. psl. 71 ty kir čez me vpyo: eya eya, nazaj pobegno. Kreļ 1, 89²a gospod pomagaj, jest sice ne morem daļe obstati: ako mi ne pomoreš, tako čo čez sylo vpiti. 2, 69a naši sovražniki tudi zdaj čez ta s. evangelium vpijo: le doli le doli ž nym. 2, 173a je do osem krat: ve vam! čez ńe vpil. Dalm. 5 mos. 15 de on ne bo čez tebe vpil h gospodu. 24 de on čez tebe h gospodu ne vpije. 1 sam. 8 kadar bote vpili čez vašiga krajla kateriga si izvolite, taku vas gospud ta isti čas ne bo vslišal. job. 19 ako jest vpyem čez krivico, taku jest vsaj nesim vslišan. 35 ony bodo tudi vpili čez ofert tih hudih. pslm. 43 čez me vpyeo: eja eja (Luter: die *über* mich schreien: da da!) jer. 6 ńe prevzetnost inu syla vpije čez ńe. 35 kaj vpiješ čez tvoje streńe inu čez tvoj britku hud betež? suz. ta stariša sta tudi čez ńo vpila. sir. 25 solze tih vdov rejs po lici doli tekó, ali one uvišek vpijo čez tiga kateri je vunkaj tlači. djań. ap. 22 za kakoviga ursaha volo bi ony čez ńega taku vpyli? Dalm. kateh. 167 sovražniki moji se bodo veselili ter nesramnu čez me vpili. Cruc. 2, 222 vpije ena vboga žena čez ńe požrešniga možà: oh de bi tebi gout inu svinsko kožo . . vpije en révni mòž čez svojo jezično ženó: eh de bi tvoj jezik, trmo inu kožo uni inu ta strojel! vpije drugi drgači čez drugu inu čez nyh kože, vener ne čez te žive, prave inu človeške, pač pak čez nyh tadle inu hudobije kakor čez ene nym perrašene kože. Jap. djań. ap. 22, 24 za kaj so ony čez ńega taku vpili? prid. 1, 2 čez vas vpije nebu inu zemla, čez vas vpijejo vse stvary. 145 pridigar vpije čez tu pohujšańe kateru ludęm daješ. Leon. 35 Leonard je srečno vpil čez staro navado ob praznikih delati. Škrb. 1, 140 cel take stvarí ktere živlena inu občutlivosti nimajo, polne srditosti vpijejo čes grešnika. vpyeńe, vpitje: Dalm. 2 mos. 2 nyh vpyeńe čez nyh delu je pred buga prišlu. Jap. 2 mos. 2, 23 ńih vpitjé čez dęla je k bogu gori šlu. 3, 7 sim slišal ńegovo vpitjé čez nevsmileńe tih pergańancov per dęlih. Skriń. sir. 35, 18 vdove solzę tečéjo čez ńę lica doli inu ńę vpitje čez tęga kateri jih vùn istiska. — žugańe (minae): Jap. prid. 2, 24 my vęjmo za to strašnu žugańe božje čez tę hudobne. 137 svętu pismu je pólnu tiga nar hujšiga žugańa čez bogastvu inu čez tę kateri svoje srcę na taistu vęžejo. — žvekati: Jap.

prid. 2, 38 vsakimu verjameš, kar on čez vẹro al svojga bližniga žveká. — tako i uz slišati: Bas. 349 aku si kej slišal čez tvojga bližniga, naj tistu v tebi vmrje. Rog. 2, 546 kadar slišal bo ki iz Miklaužam čez se ki kaj špotliviga.

Na daḷe dolazi črez *uz glagole i supstantive kojimi se označuje neprijateḷska navala ili spremaṅe, polaženje, poticaṅe na navalu u pravom i prenesenom smislu, često mjesto pravilnijega* na *ili* nad. *Tako uz:* bojevati, boj: Jap. 4 mos. 21, 26 katẹri se je čez moabitarskiga krajla bojval. Skriń. sir. 29, 17—18 on (dar) se bo čez tvojga sovrážnika bòl bojùval kakòr škit inu sulica eniga junaka. modr. 6, 21 cẹl svẹjt se bo z ńim čez nevumne bojùval. iz. 29, 7 katẹri so se čez Ariela bojùvali. jer. 15, 20 ony se bódo čẹz te bojùvali. 21, 5 jest se bom čez vas bojuval. 34, 7 vojskna trúma babilonskiga krajla pak se je bojùvala čez Jeruzalem inu čez vsa mẹsta Juda katẹre so ostale: čez Lahiz inu čez Aceho. 37, 7 Kaldejci bodo zupet prišli inu se čez tu mẹstu bojùvali. zahar. 14, 3 gospod se bó bojval čez te iste narode. abdija 1 vzdignite se bojujmo se čez ńega. 1 makab. 2, 35 ony so se tedaj čez ńẹ bojùvati začẹli. 2, 41 čez vsakiga človẹka katẹri se bó na sabótni dan čez nas vojskúval, se bomo bojùvali. Traun psl. 119, 7 se ony po krivim čez mene bojújejo. Schrey 1 kraḷ. 20, 1 Benadad se čez Samarijo bojuje. 20, 23 bóḷši je de se čez ńẹ na ravnim póḷi bojújemo. Škrb. 1, 413 so se z mečam v rokah čez sovražnika bojváli. boj: Cruc. 5, 516 žolnerje muštrajo poprej, kakor v ta pravi boj čez sovražnika pelejo. Jap. sodn. 20, 24 inu so izraelski otroci na drugi dan čez Benjaminove otroke na boj šli. Skriń. 1 mahab. 5, 19 nikár se v boj čez nevẹrnika ne podajta. 5, 39 so čez tebe na boj perpravleni. 2, 32 inu zdajci so na ńẹ šli inu na sabotni dan čez ńe boj napravili. Schrey 1 sam. 7, 10 kadar Samuel žgani ófèr darúje, začnéjo Filistéjci čez Izraelce boj. 17, 2 tudi Saul inu Izraelci pridejo vkup v terebíntovi dolíni inu se na boj perpravijo čez Filistejce. *(dobro bi bilo: bojevati se s kim ili zoper koga, proti komu).* — iti *(s prezentom od osnove grede i part. praet. act. od osnove šed):* Dalm. jozve 10 taku je Jozua naglu čez ńe prišàl. Cruc. 4, 314 v polski deželi en oberster gre čez Tatarje, eden ńega streli. 5, 527 po tem je šal čez ta praviga lintvorna. Rog. 2, 26 s. Urih iz tem z drugim folkam šal je čez te Vogre. 503 David en pastir šal je prez vsiga orodja iz samo fračo čez tega grozniga Golijata. Jap. 5 mos. 20, 10 kadar pojdeš čez enu mẹstu de bi tó istu nótèr vzẹl, taku imaš ńemu poprej

myr ponuditi. luk 14, 31 kaj za en krajl ima jiti vojsko pelat zuper eniga drugiga krajla inu se ne vsęde poprej inu ne premisli, aku on zamóre z desęt tavžent tęmu pruti jiti katęri z dvajset tavžent čez ńega pride? (stsl. mar. grędaštaago sъ dvêma desętъma tysąštama n a nь). Skriń. pridg. 9, 14 je bilú enu majhinu męstu: en velik krajl je čez to istu prišàl. 1 mahab. 9, 8 vzdignimo se, pojdimo čez naše sovražnike, če se bomo mogli čez ńę bojuvati. Schrey 1 sam. 4, 1 tudi Izraelci so čez Filistejce na vojsko pruti šli. 12, 12 amonski krajl čez nas grę. 2 sam. 12, 29 na to David vse ludstvu vkup pokliče inu čez Rabato grę. Škrb. 1, 108 David gre čez Golijata. 411 berem de čez Asa je peršló deset krat sto tavžent zamorcov inu vender só bi vdarjeni. — m e č b r u s i t i, i z d r e t i, p o t e g n o t i, v z d i g n o t i: Škrb. 2, 120 megla nečistiga gŕeha prut nebćsam vstaja inu brusi še zmiram bol čez nas meč božje srditósti. Dalm. ezek. 30 bom moj meč babelskimu krajlu v roke dal de je čez Egipt izdere. Wolf. ezeh. 30, 11 svoje meče bodo čez Egypt izdrli. Jap. 3 mos. 26, 33 bom čez vas moj meč vun potęgnil. Skriń. iz. 2, 4 národ ne bo meča vzdignil čez národ (non levabit gens contra gentem gladium.) — n a d r a ž i t i, n a d r a ž e v a t i: Cruc. 1a 39 kateri so te nar neusmileniši trinoge čez taiste nadražili. Skriń. izr. 19, 2 bom Egyptovca čez Egyptovca nadražil (concurrere faciam Aegyptios contra Aegyptios). Schrey 1 sam. 22, 8 je moj syn mojiga hlapca čez mene nadražil. Skriń. pok. 1, 118 aku tebe gospód čez mę nadražúje, naj ńemu ófèr dopade. — n a v a l i t i: Kreł 2, 173 edni so štimali de vkup čez ńega navale. — o r o d j e n a p r a v i t i: Skriń. 1 mahab. 11, 20 ony so čez ńega (grad) veliku vojskniga orodja napravili. (fecerunt contra eam (arcem) machinas multas). — z a o r o ž j e p r i j e t i: Skriń. iz. 29, 7 katęri so čez ńega za orožje prijęli. — p o s t a v i t i s e: Bas. 222 kdur se trdnu ne postavi čez svoje več lejt perrašene navade tiste s korenino vun izruvati, ne bo nikuli stanoviten v dobrih delah. — p o t e g n o t i, v l e č i = ńem. ziehen: Cruc. 1b 209 Amonitery čez Galaaditerje so potegnili. *s dodatkom:* z m o ž m í, v o j s k o, ž o l n e r š č i n o: kateh. 219 Turak čez nas vleče silno vojsko. Rog. 2, 392 ulekel je iz 300 možmy čez te Madianiterje. Cruc 1, 155 Filisterji z eno veliko vojsko so vlekli čez izraelskiga krajla Saula. 182 general Joab je en krat z veliko vojsko čez svoje sovražnike vlekel. 4, 151 z veliko vojsko je čez nas potegnil. 159 z eno veliko vojsko so vlekli čez Jozva. 5, 479 z mojo vojsko sim potegnil čez Amalekiterje. Rog. 2, 388 krajlica iz eno

veliko žolneršino ulekla je čez šouražnike. 494 ulékel je iz žolneršino čez te šouražne zamúrce. — pripravļati, spraviti se: Rog. 2, 181 my nismo prišli le sem tebe požreti, za tú zabstojn se mujaš inu čez nas perpravlaš. Jap. 4 mos. 16, 19 so vso množico čez niju pred vratmi tiga šotora vkup spravili. — puntati, spuntati se, punt, puntańe, puntarstvo: Skriń. iz. 3, 5 mlajši se bo puntal čez stariga inu nečastliv čez častliviga (tumultuabitur puer contra senem). pok. 1, 71 si se od napuha vnęt čez zapovèdi tvojiga stvarnika spuntal. 3, 7 Izraelci so se čez Mojzesa, katęri je bil samu človek, puntali, inu kristjani se čez odrèšenika cęliga svejtá toliku krát púntajo. 3, 108 duh spozná tvoje svęte postave za pravične, ali mesu se čez te iste punta. Traun psl. 106, 11 so se čez božjo besędo spuntali. Schrey 1 kraļ. 16, 9 čez ńega se je spuntal ńegov hlapec. Jap. 4 mos. 26, 9 kadar so se čez gospóda spuntali, prid. 1, 118 se je čez bogá spuntal . . ńegovu mesú se je spuntalu čez duhá. 2, 44 bolęče čuteńe tę duše katęru se čez tęga spunta katęri se ji ne zdy pošten. 72 moremo naše mesu s postam kaštigati, kadar se hoče čez našo dušo spuntati. 134 za tó je bil naš prvi oče kakòr hitru se je bil čez bogá spuntal, k enimu vbógimu stanu obsojen. Škrb. 1, 108 angeli prevzętni so se v nebęsih čez Jezusa spuntali, 139 grešnik se nezvesto čes ńega (boga) spunta. 2, 97 se spuntat čez božjo postavo. 229 prazen nič si se spuntal čez nar vikšiga. 246 sim se spuntal čez nar vikšiga. punt: Dalm. 2 kraļ. 14 ony so čez ńega sturili en punt. Cruc. 1b 10 en punt čez ńega so bily začeli. 2, 180 kadar bog ga je bil za izraelskiga krajla postavil, ńega lestni syn Absolom en punt po celim krajlevstvi čez očeta obudi. 4, 142 Eduardus je mislil taisti dan en punt čez ńega obuditi. Ravn. zgod. 1, 186 Absolon gre v Hebron pa velèk punt navozlá čez očeta. puntańe: Skriń. pok. 3, 117 koliku krat so Izraelci za volo hudobniga puntańa čęz te, gospód, v strašne stiske pèršli. puntarstvo: Cruc. 2, 509 puntarstvo je obudil čez malikovajne. pa tako i puntarsk: Skriń. iz. 41, 12 možę, čęz te puntarske, bóš jiskal al ne nàšàl (quaeres eos, et non invenies viros rebelles tuos, što Esz pońemčuje: suchen wirst du sie, aber nicht mehr finden die mit dir hadern). — na rajži: Rog. 2, 265 menil je te puntarske Danjerje zupet pod se správit, na mórju na rajži čez te iz eno velíko žolneršino mogel se je u tem morju te smrti podureči. — roko obrnoti: Dalm. psl. 81 bi hotil mojo roko čez nyh zuprnike obrniti, i Traun 80, 15 bi bil jest kmalu čęz tę katęri ńega stiskajo mojo rokó

obrnil, Luter: wollte ich meine hand über ihre widerwärtigen wenden, Esz: bald wollte ich wider ihre dränger meine hand wenden). — sulico povzdignoti: Schrey 2 sam. 23, 18 kateri je svojo sulico čez try stu povzdignil inu ńę pobil. — štritati, štrit, štritańe = ńem. streiten, streit: Bas. 113 se je sam čèz se štrital. 119 gdur se sam čez se štrita, h timu premagańu le polovico svoje močy pervzame, 224 se srčnu štritat čez pregrešne navade. Rog. 2, 461 trje šauražniki štritajo se čez nas brez vsiga nehajna. 528 štrital se je on čez use naspodobne fantazije. Vojska 40 božja vola inu ta životna vola se močnu štritata čez to zgurno ali pametno volo tiga človeka. 42 kir bi imeli iz uso močjo le čez te hude žele inu nagnene se uzignit inu štritat. 56 je potrebnu se štritat čez to lastno lubezen (i 58 59 62 65 135 204 208 228). štrit: Vojska 116 na svetujem ti pak čez taiste sovražnike štrit držati kateri niso tebi nadležni. — štritańe: Vojska 9 k zadobleńu svetusti se imaš v enu srčnu inu stanovitnu štritańe čez tebe samiga podati. 44 take hude skušńave žiher inu nucnu obudiš zavolo štritańa čez ńe. 49 v tim štritańu čez te skušńave bodeš skušen inu močan postal. — teči: Cruc. 5, 527 srčnu so (psi in koń) čez ńega (lintvorna) tekli. — upirati se: Škrb. 1, 476 zdaj se morem čez jezo vpirat. — vagati (= ńem wagen): Cruc. 4, 162 ty kateri blizi Dunaja se znajdejo, so preveč slabi čez eno tako veliko vojsko vagat. — vdariti: Krel 2, 210 potle je edan egipski cuprnik prišal v judovsko deželo inu je trideset tisuč muży dvignil inu spravil inu nih je pełal po pusčavi ter je prišal ž nymi k tej oleskej gori, da v naglem čez Jeruzalem vdari inu Jude od rimske gosposčine oslobodi (može biti i po 4). vojskovati (se), vojska, vojskovańe: Dalm jer. 34 kadar je babelskiga krajla vojska vže vojskovala zuper Jeruzalem, inu čez ta druga judovska męsta. Kast. 17 vojskuj čez tvoje hude navade. Cruc. 1a 5 zapovej zvejzdom de se imajo čez Sisara vojskovati. 9 v tim kir my ńemu se v punt postavimo inu orožje tih grehov vzamemo meneoč čez ńegovo mogočnost se vojskovati, bug vener je taku dobrutliv de nas za myr prosi. 1b 212 se ne moreš več čez mene vojskuvati. 2, 48 kača se bo vojskovala čez eno žensko peršono. 196 lahku se vojskujemo čez naše očitne inu skrivne saurażnike. 236 gdu vmej nami bò taku preprost inu zanikrn de se ne bo srčnu inu stanovitnu vojskoval čez hudiča, mesu inu svit? 286 bug čez le te puntarske grešnike se bò vojskoval. 423 glihi viži naš peklenski saurażnik čez nas se vojskuje. 4, 25 ge-

neral Gedeon je bil vkupaj spravil dva inu trydeset taužent žolnerjov, s katerimi se je hotel čez Madijaniterje vojskovati. 30 srčnu se vojskujejo čez te paklenske saurážnike. 37 trobente drugim srce dado čez saurážnike se vojskovati. 94 pojdem se vojskovati čez Faraona. 108 žolneri kadar so blizi eniga turna, le ta toistom da srce inu moč se čez saurážnike z veseļam vojskovati. . . z veseļam se vojskujejo čez vse težave. 163 Sampson sam se je vojskoval čez 3000 Filisterjov. 5, 383 imamo my se vojskovat čez hudiča inu naše hude žeļe. Bas. 52 vojskuj se čez skušńave. Rog. 2, 333 ńega tovarši vojskuvali so se čez Luciferja inu ńega tovarše, Lucifer pak inu ńega tovarši vojskuvali so se čez Michaela inu ńega tovarše . . Skuz ú eno miro mòremo u orožy stati inu se vojskovati adversus mundi rectores tenebrarum harum čez Luciferja inu čez ńega peklenske tovarše. 464 pole kaj za ene škodlivosti je lakomnost, iz katéro vojskuje se ta svejt čez tega ubogiga človeka. 505 Katarina srčnu se je vojskovála čez tega grozniga doujaka cesarja Maksimina. Vojska 132 se vojskuvati čez grešnu nagneńe. Poh. tschup. 46 katir be se imel čez ta svejt vojskovati, svejt zagovarja. Boln. 44 de bi še tolku peklenskih duhov se čez tebe vojskuvalú, taku vunder na bodo čez tebe nič premogli. 113 slab inu nepremožen sim jest brez tvoje gnade čez tega peklenskiga surážnika se vojskuvati (i 127 132 135). Gol. 11 le tę same čębęlle se vojskujejo čez svoje sovražnike. Skriń. sir. 4, 33 bóg se bóde za te čez tvoje sovražnike vojskuval. iz. 19, 2 vojskuval se bo brat čez brata inu prijátel čez prijátla, męstu čez męstu, krajlęstvu čez krajlęstvu. 37, 9 on je vùn šal se čęz te vojskùvat. 41, 12 kakòr nič bódo ludję katęri se čęz te vojskújejo, 63, 10 on se je čez ńe vojskòval. jer. 37, 9 katęri se čez vas vojskújejo. 1 mahab. 5, 3 Judaz se je čez otroke Ezava v Iduméji inu čez tę katęri so v Akrabatani bily vojskùval. Traun psl. 35, 1 vojskúj se s timi katęri se čez mene vojskújejo. 3 ńih veliku se čez mene vojskuje. Jap. 2 mos. 14, 25 gospod se na męjsti ńih čez nas vojskuje. 5 mos. 2, 19 varuj se de se čez ńę ne vojskuješ. prid. 2, 43 čez le to pošast, čez le to sovražnico človęškiga róda sim jest danàs prišàl se vojskovat. Schrey. 1 sam. 28, 15 Filistéjci se čęz me vojskujejo. Wolf. dan. 10, 20 zdaj se bom vrnil de se čez poglavarje Perzijánov vojskújem. Red. 185 katire si se srčnu čez tega hudiča vojskuval. Škrb. 1, 10 čez lestna naturo srčno se vojskvati. 77 so se čes Madianitarje vojskváli. 154 bo se čes soje nagneńe vojskval. 452 grehi zoper s.

duha se čez nar veči lastnosti samiga boga vojskujejo. 2, 15 vojskvat se so vso skrbjo inu mujo čez nečistiga duha. 87 al nas ne vabi pod svojim bandirjam vojskvati se čez ńegove inu inu naše sovražnike? 110 dokler sim na svejtu, se bo svejt čez mene vojskval. Ravn. zgodb. 1, 95 bog se vojskuje za ńe čez nas. vojska: Cruc. 2, 125 en krat vleče svojo vojsko čez le tu veliku inu žlahtnu mestu Jeruzalem. 204 Henricus engelenderski krajl je vojsko pelal čez firšta balvacenskiga. 5, 80 Constans je vojsko pelal čez fiiršta Abulanarija. Bas. 236 zunej vojske čez soje sovrašnike. 252 tebi je zapovedal bog de b' vojsko vižal čez hudiča. Rog. 2, 307 pelal je Heraclius eno vojsko čez tega spomneniga ajdovskiga krajla. 332 pelal je on vojsko čez Spartanarje. Jap. 1 mos. 14, 1—2 pèrgodilu se je de so vojsko začęli čez Bara sodomitarskiga krajla, inu čez Bersa itd. 2 mos. 13, 17 de bi se kjè ludstvu ne skàsalu, kadar bi vidilu čez sebe vojske vstati. Skriń. 1 mahab. 8, 24 aku se čez Rimce ali čez vse ńih továrše pod cęlo ńih gospóšino popred vojska vzdigne, bo judovsku ludstvu na pomoč prišlu. Škrb. 1, 455 de bomo po končani vojski čez svejt, mesó inu hudiča krono večne časti zadobilì. 2, 87 ko b' pozemelski krajl soje podložne povabil na vojsko čez sovražnike. vojskovańe: Boln. 149 vojskuvańe čez vse skušnave tega peklenskiga surażnika. — vstajati, vstati: Dalm. 5 mos. 28 ta ptuji kir je per tebi bo čez tebe gori vstajal. luk. 21 en folk bo gori vstajal čez drugi inu enu krajlestvu čez drugu. Jap. mark. 13, 8 en narod bó čez naród gori vstal inu krajlęstvu čez krajlęstvu (ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν exsurget gens contra gentem et regnum super regnum. Dalm. en folk bo zupàr ta drugi gori vstajal inu enu krajlestvu zupàr tu drugu, a stsl. mar. vъstanetъ językъ na językъ i cêsarьstvo na cêsarьstvo, i Küz. gori stáne národ na národ i králevstvo na králevstvo. (3 mos. 10, 6 ne strgajte vaših oblačil, de kje čez vso mnóžico srd ne vstane). luk. 21, 10 en narod bo čez narod gori vstal inu enu krajlęstvu čez krajlęstvu. 291 (mat. 12, 42) krajlica od poldneva bo na sodni dan čez to rodovino gori vstala. — vsuti se: Jap. djań. ap. 16, 22 tu ludstvu se je čez niju vsulu (Küz. vküp se je spravilo prouti ńima). zoperstańe: Kemp. poduč. 5 sturiti de tvoja vola tudi v zuperstańu čez vse pregrešnu nagneńe utrjena bode. Vojska u podučeńu: v srčnim zoperstańu čez use pregrešnu nagneńe utrjena postane. — vzdvignoti, povzdvignoti, vzdvigati, vzdvigovati se: Kreł 2, 7b kadar je Kristus sam bog moj

brat, kaj se boym hudiča, smrti, grehov, pakla inu kaj se kuli more čez me zdignit? 2, 64a za to se ravno kakor ńegov vladatel hudič čez boga vzdiguje inu stavi. Dalm. riht. 8 vstani ti gori inu se čez naju vzdigni. 9 se je on čez ńe vzdignil inu je ńe pobil djań. ap. 16, 22 folk se je čez ńu vzdignil. Kast. 108 jezik se vzdigne tudi čez te nar svetéše ludy, inu nym nyh svetu živeńe brye. Cruc. 1a 13 želiš de bi nihdar več se čiez tebe ne uzdignil iz svojo mogočnostjo? 109 potrebnu je de tvoje mesu s postom noter držiš, de se čez zapuvid božjo ne uzdigne. 1b 46 vidimo de nebu, zvezde, luft, zemla, ludje, vejter inu hudič so se čez nas vzdignili. 111 močnejši se bodo čez vas uzdignili. 2, 44 greh je taisti Jonas, čez kateriga nebu inu vsi elementi se so vzdignili. 270 nigdar hudiči se nejso bily močnejši uzdignili čez eniga človeka kakor čez Joba de bi ga u greh perpravili. 4, 155 suvražniki so se čez nas vzdignili. Bas. 27 ti si se uzdignil koker en puntar čez tok velikiga inu mogočniga boga. 271 jest se bom uzdignil čez tebe. 368 čez to povele božje se je Saul uzdignil s svojo vojskò čez ta neverni folk. Rog. 2, 42 po tem kir Olybrius pèr ti s. divici nič ni mógel oprávit, uzdignil se je čez ńò sam ta paklenski satan. 237 kadar je Kain brumnost tega nedolžniga brata vidil, uzdignil se je čez ńega. 393 Ursula stopila je ta prva iz barke inu za ńo vsi ta drugi, čèz katére uzdignili so se kakòr eni levi ty hudobni šouražniki. 574 ta navošlívost bila je táista katéra pergnála je tega hudiča de uzdignil se je čez tega človeka. Vojska 43 kadar se ta životna vola uzigne čez to pametno. 52 čez tvoje hudu nagneńe se uzigni. 57 ti sovražniki se čez te dalej z veči gvaltjo uzigniejo. 116 sovražniki imajo ob svojm času čez te se uzigniti. Boln. 21 kir se ta hudi surażnik tedej nar več čez nega vzdigne. Jap. 1 mos. 4, 8 kadar sta bila na póli, se je vzdignil Kajn čez svojga brata Abelna inu ga je ubyl. 3 mos. 26, 28 se bóm tudi jest čez vas v sovražnim srdi vzdignil. 5 mos. 22, 26 kakor se en razbojnik čez svojga brata vzdigne. 28, 7 sovražniki se čez tebe vzdignejo. mat. 10, 21 otroci se bodo vzdignili čez stariše inu jih bodo vmorili. mark. 13, 12 otroci se bodo vzdignili čez stariše (ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς consurgent filii in parentes. Lut. die kinder werden sich empören wider die eltern. Küz. prouti stane deca roditelom. Dalm. otroci se bodo starišom zupèr stavili. a stsl. mar. vъstanatъ čęda na roditelę). prid. 2, 43 za to se pa tudi vse čez jęzo vzdigne. 49 čez napuh inu prevzętnost se my móremo vzdigniti. 94 čez hudobijo tę nečistosti se bom

jest v le tim govorjeńi vzdignil. 162 pač prav se ta kronani prerok čez vas vzdigne kęr pravi: . . 316 katęri se taku ferbežnu čez resnico tvojga evangęlija vzdignejo. Traun psl. 77, 21 Srd se je čez Izrael vzdignil. Skriń. iz. 3, 5 ļudstvu se bo vzdignilu: človèk čez človęka, slędni čez svojga prijatla. jer. 12, 6 tudi tvoji bratje inu hiša tvojiga očęta so se čęz te vzdignili. mih. 7, 6 syn zasramuje očęta inu hčy se vzdigne čez svojo mater, sineha čez svojo tašo. sir. 26, 6 kadar se ludstvu čez koga vzdigne. pridgar 4, 12 kadar se kaki močnéjši čez eniga vzdigne, dva ńemu zuper stojitá. vis. pes. 1, 5 otroci moje matere so se čęz me vzdignili. pok. 1, 128 potàptal bóm vse katęri se bódo čez me uzdignili. Wolf. ezek. 38, 3 jest se čęz te vzdignem. Schrey 1 sam. 24, 8 David pogovory svoje možę inu ńim ne pusty de bi se čez Savla vzdignili. Škrb. 1, 512 čez taciga slabovirnika se sovražniki vzdignejo. 2, 49 bog je zapovedal Savlu de imá orožje vzéti inu se brez odlášańa čez Amalečane vzdignit. 144 hudič se čez nas vzdigne. 229 to de se je kdej čez boga vzdignil, ne more pozableno biti. 231 se vzdignejo čez te strupeni, opravlivi jeziki. 234 moremo premagat, ko b' se tudi cela peklenska móč čez nas vzdignila. Dalm. 2 hron. 21 Joram se je povzdignil čez svojga očeta krajlestvu. jer. 48 ona se je čez gospuda povzdignila. Rey 38 te žele téga mesa so se kmalu čes te žele téga duha al te duše povzdignile. Kreļ 2, 213b povsod se zdvigajo edni ļudje čez te druge, edno kraļevstvo čez to drugo. Škrb. 1, 476 počutki se čez nas zdvigajo. Trub. psl. 13 koku dolgu se bode muj sovražnik čez me vzdigoval? (stsl. sin. do kolê vъznesetъ sję vragъ moi na mję). Trub. kateh. 158 vse jezike kir se čez te vzdigujo hočeš cilu iztrejbiti. Kreļ 1, 79b so se edan čez druziga vzdigovali. Bas. 35 si se s timi uzdigval koker en puntar čes samiga večniga boga. Rog. 2, 243 čez to (krotkust) uzdigujejo se usi jezni, srdyti, masčuvavci. Vojska 141 kadar se čez nas tugenti zuprne žele uzigujejo. 175 srčnu zuper stoj timu kateri čez tebe se uziguje. Jap. sod. 12, 3 kaj sim pregręšil, de se čez mene takú vzdigújete? Traun psl. 12, 3 kakú dólgu se bó mój sovrážnik čez mene povzdigoval? 17, 40 si tęm katęri se čez mene vzdigujejo, pred mano nogę podbil. 58, 2 sturi me prostiga od tęh, katęri se čez mene vzdigújejo. Škrb. 2, 26 grešno poželéńe se ne bo moglo čez nas vzdigovati. — vzdvignoti peto: Jap. joan. 13, 18 katęri z mano kruh ję, ta isti bo svojo peto čez mene pozdignil (levabit contra me calcaneum suum. Küz. prouti meni. stsl. zogr. vъzdvignetъ na mę pętą).

— vzdvignoti roko: Dalm. sir. 36 vzdigni tvojo roko čez te ptuje Škriń. ib. 36, 3 vzdigni tvojo rokó čez ptúje ludstva. Traun. psl. 105, 26 takrat je on svojo roko čez ńę vzdignil de bi jih v pušavi pobil (Dalm. 106 je gori vzdignil svojo roko zupèr ńe. Trplan 105 je prizdigno ramou svojo prouti ńim, stsl. sin. vъzdviže rąką svoją na nję). Skriń. sir. 48, 20 on je svojo rokó čez ńę povzdignil. pok. 3, 6 uzdigni tvojo roko čez ptuje ludstva. *sravni:* roko istegnoti kod 4) a). — zarotiti, zrotiti se: Bas. 386 kateri so se čez te ukup zrotiti. Traun psl. 101, 9 moji sovražniki so se čez mene zarótili. Škriń. pok. 3, 24 katęri so mene sicer hvalili, so se čez mene zarótili. — zbrati se, zbirati se: Trub. mat. 27 vzamo Jezusa k sebi v to rihtno hišo inu čez nega vkupe zbero vso nih družbo. Dalm. djań. ap. 4 ony so se risničnu vkup zbralì čez tvoje svetu dete Jezusa. Jap. ib. 4, 27 rèsničnu so se vkupej zbrali v le tim męsti čez tvoje svętu dęte Jęzusa. Skriń. jer. 7, 20 moj srd inu moje razsrdeńe se zbęra čez to męstu, čez ludy, čez živino, čez drevje v deželi, čez zemle sad. Traun psl. 30, 14 ony se čez mene vkup zbęrajo. 34, 15 gajžle so se čez mene vkup zbrale. Wolf ezeh. 16, 34 bóm ńę od vsih strany čęz te vkupaj zbral. *tako i:* spraviti: Dalm. mat. 27 tedaj so vzeli Jezusa k sebi v rihtno hišo inu so čez ńega vkup spravili vso množico.

U kajkavštini.

uz biti: Zagr. 1, 96 ako bog za nas, gdo bude čes nas (si deus pro nobis, quis contra nos?) 2, 113 ako je Marija za nas, gdo bude mogel biti i podignuti se čes nas? — govoriti: Zagr. 1, 67 oh ter čes kakove grešnike mogel je ostreje s. apoštol govoriti nego čes ove govori? 344 koja peklenska potrahta ni drugo nego prokleti ogovor, mrmrańe ili morguvańe proti bližńemu svojemu rođen od odurne baburde nenavidnosti, koji na jen krat tri vsigdar rani: naj prvo svoju dušu, potlam pak i onoga kóji rad ogovore posluša; onoga pak čes koga govori, rani nemilo i vmarja 345 čes ńega govoreči čini ga pri ļudeh menšega vu preštimańu. 355 govoreči nekaj *(sestra)* čes Mojžeša gosp. bog je ju kaštigal s smrdlivum gubum. 377 ako ravno znamo da se ovde ali onde čes nas govori, ne moramo pojti poslušat. — jezik brusiti: Gašp. 3, 186 čez boga jezik brusite. — kričati: Zagr. 1, 165 kaj bi gdo rekel da bi videl kojega človeka vu jednom stekelcu ponašati presvetu krv Kristuševu po varašu ter dojduči na pijac bi pred vsem

ļuctvòm očito ovu krv vu blato hitil i svojemi nogami poteptal? ne bi li vsi na ves glas čes ńega kričali: ah nevernik, ah pogan, ah židov, ah beštija à ne človek! 5b 138 je čul prodekatore kričati i karati čez one grehe. — mrmrati: Zagr. 1, 354 koja je imala navadu čez druge mrmrati. Gašp. 3, 186 mrmrate čez mašnike i duhovne pastire. — povedati: Zagr. 1, 353 ako si ti kaj povedal čez bližńega tvojega kaj si ga videl činiti ali pak od drugeh čul povedati, dužen si pred one pojti pred kojemi si govoril i izpričati. — tužiti se, tužba, kverela: Zagr. 1, 473 niti se mora tužiti čes koga drugoga. Gašp. 2, 447 nigdar se čez muža kak druge znadu ne tužila. Zagr. 1, 403 on bogati človek čujući tužbe čes špana svojega dozva ga pred se. 2, 200 kakov zrok mora biti da vezdašńe vreme čuju se tulike vsaki dan tužbe čes coprije? kverela: Zagr. 4, 8 vu koji van . . . velike knige na prvo donešene (su bile), vu kojeh knigah bile su zapisane vse pregreške i querele čes krivce. *Ali se ovo može i drukčije tumačiti.* — *Za time mjesto običnijega* na *uz:* oboriti se: Zagr. 1, 99 ako celi šeregi čes mene se obore, ja se budem ufal vu te. — podignuti se: Zagr. 1, 160 od kojega je bil nagovarjam da bi se čes jednoga svojega bogatoga hercega podignul. 2, 97 ako se podignu celi šeregi neprijatelov čes me, ne bude se bojalo niti strašilo srce moje. — vudreti: Gašp. 4, 134 kada bi Abraham začul svojega strica Lota vlovlenoga i v sužanstvo odpelanoga, vstane gori, vzeme sobum 318 svojeh hižneh junakov ter ž ńimi čez četiri neprijalske kraļe i viteze ńihove vudre i srečno oblada. — *slično i uz:* jaj ili proklestvo dati, postaviti: Zagr. 1, 12 prvo nego sudec ovo proklectvo bude daval čes one nesrečne duše, obrne se na desnu stranu. 288 ov jaj, koga Kristuš čes spačlivce daje, spodoben je onomu koga je čes nesrečnoga Judaša bil dal. 1, 165 ne bi li cirkveni poglavari čes takvoga proklectvo postavļali? *(sravni 4).*

Kad se opazilo da ńemački gegen *znači* črez, *onda mogle su nastati izreke kao:* grozoviten čez kaj = ńem. grausam gegen etwas: Bas. 432 kateri se grozoviten skažeš ne čez mrtvu truplu, ampak čez duše tvojih starišov. — oster čez kaj streng gegen etwas: Jap. prid. 1, 89 spovedniki vsi se ńemu čez le ta grẹh preojstry zdẹ. — slep čez kaj blind gegen etwas: Jap. prid. 2, 317 tisti madeži inu maroge, čez katẹre smo slepy bily, pridejo po času na dan. — soraštvo čez kaj hasz gegen etwas: Bas. 477 v sovražtvi čez svojga bližniga. Jap. 5 mos. 19, 6 ny čez tiga vbytiga obeniga sovražtva poprẹj imel. Škrb. 2, 200 kar bi mu

blo moglo per Saulu lubezen zadobiti, je vžgalo čez ńega nar veči sovražtvo. 2, 205 Saul je oblubil de hoče vso zoprnóst, vse sovraštvo doli djati, ktero je imel čez Davida. 2, 200 hudobija sovražtva bi še ne bla popolnama ke b' ostala samo v srcú inu v besédah, al kar je nar hujši, je to de sovražtvo, ktiro se ima čez bližniga, se tudi v djańu spoznati inu občutit dá. — zaničevańe čez kaj verachtung gegen etwas: Škrb. 1, 169 od začétka je blo le eno norčlivo zaničvańe čez nektére naváde katolške cirkve, čez eno al drugo vírno resnico, al kmalo pride iz tega špotlivo posmehvańe. — nevoļa, nevoļen biti, zoprnost unwille, widerwärtigkeit gegen etwas: Trub. mark. 10 kadar tu ty deset zaslišijo, začno biti nevulni čez Jakoba inu Johaneza. Škrb. 1, 505 zoprnost ktiro čez bližniga imate vam ogrení jed inu pijačo. 2, 194 povejte al ni to do konca hudobno kazat zoprnost inu nevolo čez bližniga? 2, 199 zoprnóst ktiro imáš čez bližniga ti vse ńegove déla s črnim zmala. — tako možda: dobrotļiv čez koga wohlthätig, gütig gegen jemand: Dalm. (i Jap.) luk. 6, 35 on je dobrutliv čez nehvaležne inu hudobne, *ali to će biti prema lat.:* benignus est *super* in gratos et malos, i prema Luterovu prijevodu: er ist gütig *über* die undankbaren (Trub. ima pruti = gegen, Grk ima: χρηστὸς ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους, *a prema tomu* stsl. blagъ na nevъzblagodatьnъjię) i Dalm. rim. 10, 12 gospud je bogat čez vse *biće prema Luterovu:* reich über alle.

Akuzativ uz črez znači *4) ono na što ili nada što ńešto dolazi zgora doļe na ńegovu gorńu ili vańsku stranu tako da ono na ovo kao naleže obuhvativ je od jedne do druge strane pa se može ticati ga ili ne ticati. Ta je poraba s neznatnim izuzetkom stegnuta na krańsku slovenštinu, kamo je ušla iz ńemštine prema* über *mjesto domaćega* na *ili* nad. *Gdje je grč.* ἐπί *ili lat.* super *u ńemačkom prevedeno riječju* über, *uzimali su krańštinom se služeći pisci* črez, *dočim staroj slovenštini i ugarskomu prevodiocu novoga zakona Küzmiću i prevodiocu psalama Trplanu rabi* na *ili* nad, n. pr. math. 26, 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, effudit *super* caput ipsius, *to prevodi stara slovenština* assem. zogr. i mar.: vъzliê na glavą ego, Küzm.: vö je vlejála na glávo ńegovo, kajkavac Prvizović (muka i smrt Kristuševa 1764): zleje ju na glavu ńegovu, pa tako i Truber: vlije na nega glavo, i Dalm.: je na ńegovo glavo izlyla, jer ima Luther: gosz es *auf* sein haupt; ali Japel: ga je čez ńegovo glavo

izlyla, i List. ceļ.: mazilu je ona ńemu čez glavo ulila. — matth. 5, 45 τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους, qui solem suum oriri facit *super* bonos et malos et pluit *super* iustos et iniustos prevodi assem. zogr. i mar.: slъnьce svoe siêetъ na zъlъi i blagъi i dъžditъ na pravьdъnъiję i nepravьdъnъ(ję), Küz.: sunce svoje gori shajati čini na hüde i dobre i dá dežđž na pravične i nepravične, ali Trub.: on sturi suje sonce vzhajati čez te hude inu čez te dobre inu pošle ta dež čez pravične inu čez krive, *po Luterovu prijevodu:* er läszt seine sonne aufgehen *über* die bösen und *über* die guten, und läszt regnen *über* gerechte und ungerechte, *pa tako ima* čez *i* Dalm. *i* Japel. itd. *Ńeki primjeri koji će se ovdje navesti mogli bi se smjestiti pod 3) a i drugdje.*

a) *u pravom smislu.*

Ovdje ne mora da je sve latinizam ili germanizam, naročito onda ne kad dolazi što na što doduše zgora doļe, ali očevidno pravcem s jedne na drugu stranu. Ńeki tuj navedeni primjeri mogu se možda boļe tumačiti po onom pod 1). Tako dolazi črez *uz verba kao:*

dežiti deževati, dež toča ide gre lije: Trub. psl. 11 on deži čez te nevernike te štrike, ogen, žveplu inu točni vejter. 78 inu je dežil čez nee mesu koker prah inu ptyce koker pejsek tiga morja. Kreļ 2, 104b kateri pusti dažiti čez pravične inu nepravične, 1, 69 on hoče dažiti čez neverne bliskańe, ogajn inu žveplu. Dalm. psl. 11 on bo čez nevernike pustil dežiti blisk, ogin inu žveplu. ezek. 38 hočem pustiti dežiti ploho s točo, ogin inu žveplu čez ńega inu čez ńegovo vojsko inu čez ta velik folk kateri je ž nym. mat. 5 on pusty dežiti čez pravične inu nepravične. Jap. 1 mos. 19, 24 tedaj je gospód od gospóda pustil dežiti čez Sodomo inu Gomoro ogjin inu žveplu od nebes. mat. 4, 45 on dežy čez pravične inu nepravične. List. ceļ. 283 kateri dežuje čez pravične. Šerf pred. 2. 66 da dež iti kres pravične no nepravične. Dalm. 2 mos. 9 toča pojde čez vso egyptovsko deželo, čez človeke inu čez živino inu čez zele na puli. Jap. 2 mos. 9, 22 stęgni tvojo rokó pruti nębu de toča grę po cęli egyptovski deželi čez ludy, čez živino inu čez vse zeleńe na póli. jak. 5, 17 i prid. 2, 101 on je molil eno molitu, de bi čez zemlo dež ne šàl. 1 mos. 7, 12 čez zemlo je štiridesęt dny inu štiridesęt nočy dež bil. — djati, devati: Jap. 4 mos. 4, 12 vse posode imajo v eno višnovo ogrinalu zavyti inu čez tó eno odęjo iz jazbičovih kóž djati. 2 kor. 3, 13 je Mójzes enu zagrinalu čez svoj obraz djal. 3, 15 je zagrinalu

čez ńih srca djanu. djań. ap. 19, 21 so tudi rute od ńegoviga życota potú inu opasivnice čez bolehne dęvali. Nar. pes.: zelen kolter bil čez ń djan. — iti (složeno s prijedlozima, s prezentom od osnove grede, i part. praet. act. od osnove šed): Trub. mat. 3 je vidil tiga duha božyga glih koker eniga goloba doli gredoč inu prideoč čez ńega. Kręl 1, 25b čez kateriga budeš videl doli gredoč tiga duha, ta je. Dalm. jez. 54 Noahove vode nemajo več čez zemlo pojti. jon. 2 vse tvoje vodé inu valovi so šli čez mene. joan. 1 čez kateriga boš vidil tiga duha doli gredočiga. Bas. 102 kateri pusty sonce gori jitè čez hude inu dobre. 228 s. duh je prišal očitnu čez Kristusa kadar ga je s. Joanez krstil. Jap. joan. 1, 33 čez kateriga boš ti vidil duhá doli priti. mat. 5, 45 on pusty svoje sónce gori jiti čez hude inu dobre. Red. 142 perpustiš de to sonce gor grede čez te pravične inu čez te grešnike. 258 (u prilici:) ti sonce pravice pridi gor čez mene. Škrb. 1, 202 tudi čez Jezusa je peršal s. duh v videoči podobi le v pušavi. 439 s. duh ravno na donašni dan je peršal čez apostelne božje v podobi gorečih jezikov. Šerf predg. 2, 280 tisti kres kerega boš ti vidil svetega dyha dol priti no na ńem ostati, toti je. 2, 66 svojo sunce krez dobre no hyde gor iti da. — iz-, raz-, v-, zliti: Dalm. 2 mos. 29 oļe tiga mazila boš ti čez ńegovo glavo vlyl. Jap. 3 mos. 8, 12 le to (oļe) je tudi čez glavo Aarona zlyl de ga je pomazal. 4 mos. 19, 17 ony imajo tekóče vode v eni posodi čez ńega (človęka) vlyti. mat. 26, 7 je k ńemu perstopila ena žena katęra je imęla eno kamnitno pušico dragiga mazyla inu ga je čez ńegovo glavó izlyla. mark. 14, 3 je to pušico razbila inu ńemu čez glavo izlyla. apokal. 16, 10 ta pęti angel je izlyl svojo kupico čez sędež tę zveŕine. List. ceļ. 347 mazilu je ona ńemu čez glavo ulila. — iz-, raz- stegnoti: Trub. psl. 60 čez Edom bom muj čeul istegnil. 108 moj čevel bom čez ta Edom istegnil. mat. 12 istegne sujo roko čez suje mlajše (Lut.: und reckte die hand aus über seine jünger). Dalm. 2 mos. 7 kadar bom mojo roko čez Egypt istegnil. 14 istegni tvojo roko čez murje. jez. 23 on je svojo roko stegnil čez morje. 19 istegni tvojo roko čez egiptovske vodé, čez nyh potoke inu reke inu jezera inu čez vse ker kuli vodo imajo, de kry postano. 20 Aaron je stegnil svojo roko čez te vodé ezek. 25 jest hočem mojo roko stegniti čez Filisterje. 2 sam. 24 kadar je ta angel svojo roko bil stegnil čez Jeruzalem de bi jo končal, je grevalu gospuda. 1 hron. 22 inu je vidil gospodniga angela stoječ med nebom inu mej zemlo inu en nag meč v ńegovi

roki istegnen čez Jeruzalem. psl. 136 kateri je zemlo čez vode restegnil. jez. 14 inu je istegnena roka čez vse ajde. jer. jest hočem mojo roko čéz te istegniti. mat. 12 inu je stegnil svojo roko čez jogre. Rog. 2, 184 ta kir bil se je tega podstopil, zdajci stegnil je bog svojo s. rokò čez ńega. 360 perkazal se je ńemu Kristus u podóbe eniga serafina, kateri dve peretnice držal je istegnene čez glavo. Jap. 2 mos. 7, 19 stęgni tvojo rokó čez egyptovske vodę inu čez ńih rękе de se v kry prebrnejo. mat. 12, 49 on je svojo rokó stęgnil čez svoje jógre. Skriń. jer. 48, 40 sovražnik bo kakòr postojna letil inu svoje perute čez Moaba iztęgnil. 1 makab. 6, 25 ony niso samu čez nas, ampak tudi čez vse naše pokrajne rokó iztęgnili. Wolf ezch. 25, 16 jest bom iztęgnil mojo roko čez Palestince (ego extendam manum meam super Palaestinam). Leon. 28 je en golob lętal nad šotorjam, katęri je čez pridižnico bil raztęgnen. List. cel. 324 tedaj so vsi jiskali ńega popasti, ali nihče ni rok čez ńega stegniu. Škrb. 2, 243 mati je meč čez nedolžno dete stegnila (= umorila je je, i drugi ovih primjera kazani su više u prilici). — kapati: Dalm. 2 sam. 21 Ripca je vzela en žakel inu ga je prevrnila na eno skalo v začetku žetve dokler je voda čez ńyh iz nebes kapala. — leči, vleči se: Dalm. 5 mos. 24 nemaš leči čez ńegovo zastavo. Jap. djań. ap. 20, 10 mladęnč je iz trętjiga poda padel inu je bil mrtú gori vzdignen. U tęmu je Pavl doli šàl inu se je čez ńega doli vlęgèl (ἐπέπεσεν αὐτῷ Trub.: pade vrhu nega). — mahnoti: Rog. 2, 564 stegnil je svoj meč, inu je mahnil čez Malchusa. — metati: Skrin. jon. 1, 13 možję so veslali de bi bręg dosęgli, ali niso mogli, zakaj morję je divjalu inu čez ńę (ἐπ' αὐτούς) valóve metálu. ovako i vréči: Dalm. ezek. 12 hočem mojo mrežo čez ńega vrejči. 32 jest hočem mojo mrížo čez te vun vrejči. dan. 7 hočem jest mojo mrížo čez ńe vrejči. — nasloniti: Cvet. 6 Bredka mrtva je ležala, ženin čez ńo se naslonil, pri ti priči dušo pustil. — nositi: Trub. djań. ap. 19 od nega telesa te antvile inu kolery so se čez te bolnike nosili. — otresti: Dalm. djań. ap. 13 so prah odtresli od svojih nug čez ńe (po Luthéru: sie schüttelten den staub von ihren füssen über sie, ἐπ' αὐτοὺς, a vulgata: in eos). — padati, pasti: Trub. psl. 133 rosa pade od tiga Hermona čez te hribe sionske (Dalm.: na sionske gore, Traun: na hrib Sion. Trpl.: na sionske goré). 140 živu ogele bo čez me padalu. Dalm. 2 mos. 14 voda zupet nazaj pade čez Egypterje, čez nyh kula inu jezdice. 2 mos. 15 gospud je pustil murje čez ńe pasti. 3 mos. 26 ima eden čez dru-

ziga pasti. 5 mos. 11 on je te vodé tiga rdečiga morja pustil čez ńe vkup pasti. apokal. 6 inu so djali h tem goram inu h tem skalam: padite čez nas. Pohl. tschup. 31 vi hribci inu gore padite čez nas. Jap. 1 mos. 50, 1 kadar je Józef le tó vidil, je on čez obraz svojga očęta padel. mat. 21, 44 katęri bo čez le tá kamèn padèl, se bo ràzbil, na katęriga pak bó on padel, tęga bo strl. luk. 11, 17 vsaku krajlę-tvu, katęru je samu zupèr sebe razdejlenu, bo pustu ostalu, inu hiša bo čez hišo padla *(po vulgati:* omne regnum in se ipsum divisum desolabitur, et domus supra domum cadet, *što je doslovce ali opako iz grčkoga:* πᾶσα βασιλεία ἐφ ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον *[naime* διαμερισθεὶς] πίπτει). luk. 13, 4 če se ne bóte spokórili bóte vsi ravnu taku pogubleni kakòr unih ósemnajst čez katęre je turn v Siloe padel. 20, 18 vsaki katęri bó čez ta kamèn padèl, se bó ràzbil. 23, 30 padite čez nas. prid. 2, 102 le tá mladęnč je vse svoje lępe dny v nečistosti dopernęsel: padite čez ńega, vy plamęni peklęnskiga ogńa. Škrb. 1, 455 iz nebes je donašni dan padil čez apostelne nebęški ogin, s. duh. 2, 221 padite čez me, goré. Dalm. jer. 46 en junak pada čez druziga inu oba doli ležita. nah. 1 bodo čez nyh trupla padali. 3 tu leży veliku pobijenih inu veliki kupi truplov (!) de teh istih nej čisla inu de bodo čez nyh trupla padali. Jap. 3 mos. 26, 37 edèn za drugim bodo čez ńih brate, kakòr de bi pred vojsko bežali, na kup padali. — gledati, pogledati: Trub. psl. 53 bug je doli iz nebes pogledal čez te človeske otroke (a Jap. na) 14 ta gospud gleda doli iz nebes čez otroke tih ludy (Dalm. je pogledal na človeške otroke. Traun 13, 26 je na človęške otroke doli poględal. Trpl. gospoud gléda z nebe na sini človeče). — po-, pre-, raz-, zagrnoti- grińati: Dalm. 2 kraļ. 8 pak je on vzel en kolter inu ga je v vodo omočil inu ga je čez se pogrnil. Jap. luk. 19, 35 ona sta svoje lastne oblačila čez žrebęta pogrnila. Dalm. ezek. 16 tedaj sim jest moje krylu čez te pregrnil. 2 sam. 17 žena je rezgrnila eno odejo čez lukńo tiga studenca. joel 2 kakòr se zarja rezgrińa čez gore. Jap. 2 mos. 15, 1 gospód je čez mę vodę tiga morjá zagrnil. Ravn. zgod. 1, 95 roko iztégni po morju de se čez Egipčane, ńih końike in vozove zagrne. — pokladati: Jap. mark. 16, 18 čez bolnike bodo rokę pokladali. djań. ap. 8, 17 tedaj sta ona rokę čez ńę pokladala. — položiti: Trub. mat. 9 moja sči je zdaj vmrla, pridi inu položi tujo roko čez no, taku bode spet živa. Jap. 4 mos. 8, 10 kadar bodo leviti pred gospódam, bódo izraelski otroci svoje rokę čez ńę položili. joan. 9, 15 on je

meni enu blatu čez oči položil. 11, 38 je bila ena jama inu en kamen je bil čez ńo položćn. djań. ap. 6, 6 le tę so ony postavili pred apostelne inu rokę čez ńę položili. Gol. 41, 4 stębre v zęmlo ukoplęj, čez ta iste položi 2 od zgor katiri bodo strẹho gor držali. — pomazati: Jap. joan. 9, 6 inu je pomazal to blatu čez ńegove oči (linivit lutum super oculos eius). — postaviti: Dalm. 2 makab. 7 ponve inu kotle čez ogin postaviti. — povz-, vzdvignoti: Dalm. jez. 62 povzdignite banderu čez te folke. Jap. djań. ap. 27, 14 ne dolgu pótler se je čez ńo (Kreto) en viharni vętèr vzdignil. Skriń. modr. 5, 24 močen vętèr se bo čez ńę vzdignil. sir. 50, 21 kadar je on spęt doli šàl, je svoje rokę povzdignil čez vso množico izraelskih otrók. *više u prilici:* Trub. psl. 4 ti, gospud, vzdigni čez nas to luč tujga obličja. Dalm. 4 mos. 6 gospud, vzdigni svoje obličje čez tebe. psl. 4 ti, gospud, povzdigni čez nas to luč tvojga obraza. — pribiti: Gol. 40 late bodo v te vęči stebre noter vdęlane, čez taiste je na tem srędńem stebro ena lajšta perbita. — prisvepetati: Šerf pad 20 te se poda Jezuš v pyšavo, kam ga je sam sveti dyh pelal, ker je pri krsti krez ńega dol prisvepetal. — pritisnoti: Gol. 34 še ložęj bodeš čębęle dol spravov, če bodeš v ta spodni pajn mejhen zatik glih čez vęko gor pertisnov. — (razkropiti: Dalm. 4 mos. 11 gospud je pustil prepelice priti od murja inu je je reskrupil čez ta kamp.) — razpeti, razpeńati: Jap. 2 mos. 40, 18 inu je razpęl strẹho čez šotor. Wolf ezeh. 17, 20 mojo mrẹžo bom čez ńega ràzpęl. 37, 8 kite inu mesú na ńe (kosti) gredó inu koža se ràzpne čez ńę po vrhi. Ravn. zgod. 1, 98 čez ńo (skriño) se je brhko pisan šotor razpeńal. — razpro-, sprostreti, razprostirati: Dalm. 1 mos. 1 duh božji se je rasprostrl čez vodé . . kokalnica čez jajca peruti resprostira. 4 mos. 4 čez to mizo tiga gledańa ima tudi eno gelo odejo sprostreti . . imajo tudi čez ta zlati altar eno gelo odejo resprostrẹti. 2 kraļ. 4 je polužil svoja usta na tiga diteta usta inu svoje oči na ńegove oči inu svoje roke na ńegove roke inu se je sprostrl čez ńega, de se je tiga diteta telu ogrelu. 1 hron. 16 je božji škrińi enu mejstu naredil inu je čez ńo eno uto resprostrl. psl. 108 jest hočem moj čreul čez Edoma sprostrẹti. jer. 48 on, lety semkaj kakòr en postojn inu resprostira svoje peruti čez Moaba. rut 3 sprostri tvoja peruta čez tvojo deklo. Jap. 1 mos. duh božji je sprostrt čez vodę. rut 3, 9 sprostri tvoj plajš čez tvojo služabnico. — sabļo peļati = ńem. den säbel führen: Cruc. 5, 634 spomnite na grozo katera je bila obśla Izaka kadar je vidil

de ńegov oča z nago sablo je nad nym stal inu ta hip čez ńega glavo je hotel pelati. — sijati, svetiti: Dalm. fil. 4 ne pustite sonca čez vaš srd sjati. Trub. psl. 119 pusti tuje obličje svejtiti čez tujga hlapca. Kreł 2, 104b kateri pusti svoje solnce da sveti čez hude inu dobre. Dalm. 4 mos. 6 gospud pusti svoje obličje svejtiti čez tebe. psl. 119 pusti de tvoj obraz svejti čez tvojga hlapca. Škrb. 2, 113 to so taisti žarki, ktiri od nebeškiga sonca gnade čez nas svetijo. 183 bog da luči svoje gnade včasi tudi čez nevérnike svétit. — stvoriti, stvariti; delati; postati: Trub. mark. 15 se sturi ena tema čez vso zemlo. luk. 13 ena tema se sturi čez vso deželo. Jap. 2 mos. 26, 14 ti imaš še enu drugu ogrinalu iz rudęčkastih ovnovih kož čez strẹho sturiti inu čez tó spęt enu drugu ogrinalu iz jazbicovih kóž. List. ceł. 382 temnote so se sturile čez ves volni svet (σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, a vulgata: tenebrae factae sunt per totam terram). Dalm. 2 mos. 36 je sturil eno odejo čez to uto iz rdečkastih ovnovih kož inu čez to isto še eno odejo iz jazbičovih kož. jez. 4 gospud bo stvaril čez vsa prebivališča cionske goré oblake. jon. 4 bug je perpravil eno bučo, ta je zrasla čez Jona, de je senco delala čez ńegovo glavo. *i* Bas. 297 je zrasla ena buča, katera je senco delala čez ńegovo glavo. mark. 15(33) po šesti uri je ena tema postala čez vso dežclo. Jap.: čez vùs svęjt. — vshajati: Trub. mat. 5 on sturi suje sonce vshajati čez te hude inu čez te dobre. Dalm. ibid. on pusty svoje sonce gori izhajati čez hude inu čez dobre. job. 25 čez kateriga ńegova luč ne shaja. — vzeti *(da se na kaj dene)* = ńem. nehmen: Jap. 1 mos. 10, 23 Sem pak inu Jafet sta en plajš čez svoje rame vzęla (ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ δύο νῶτα αὐτῶν) — *amo ide:* križ delati, stvoriti, kajkavski: včiniti, napraviti čez kaj mjesto prekrižiti ili prekrižati kaj po ńem. das kreuz über etwas machen: Cruc. 2, 344 kadar ta mašnik bi ne bil znamine sve(ti)ga križa čez se sturil, more biti de tudi ńega bi bil živiga restrgal. Rog. 2, 281 sturil je sv. križ čez se. 530 ta grozni element tiga ogńa je tudi pokoršino skazal s. Ksaveriusu, zakaj kadar on je li ta sveti križ čez ńega sturil, taku zdajci je on pogasnil. Tob. 139 sturi ta s. križ čez postelo inu potler sam čez se. Rey 26 kadar križ delaš čez tojo postlo, čes tvoju truplu taistiga sturi. Šerf pred. 2, 137 oni so za to ńemi strupa v piti zmešali, naj bi se ga znebili. Ali pa da je vseli križ kres piti naredil, je glaš včasik počil. Kor. 1, 88 ko bóte léč dévale al' iz zíbeli uzdvígale, čéz ńe svét križ mi délajte. 3, 116

vrzi mu pasíco čez vrat, čézj stori stori sveti križ. Zagr. 1, 290 za vsakem veržušem mora redovnik križ čez oblake vučiniti. Gašp. 2, 370 ako bude gdo zehal, naj napravi s. križ čez vusta. — *tako i:* udriti čez usta = über den mund schlagen, mjesto po ili na: Habd. ad. 344 neprijateli dotekoše i jeden zmeď ńih blaznika tak čes blazna ńegova vusta vudri, da taki s końa v vodu mrtev opade.

b) *Često tako dolazi* črez *u prenesenom smislu (i u prilici), a to je po sve po ńemačkom jeziku iz koga su pisci naj većma crpli. Prostomu bi čovjeku rabilo ovdje* na *ili* nad, *ili on bi sve drukčije govor okrenuo. Misli se da što zgora dole kako god dolazi na koga ili na što pa ga tako snahodi. To može biti dobro ili zlo* n. pr. Dalm. 5 mos. 30 čez tebe pride le tu vse bodi si žegen ali prekletva. jer. 31 ravnu kakor sim jest čez le ta folk pustil priti vso le to veliko nesrečo, taku hočem jest tudi vse dobru čez ńe pustiti priti. *Nu naj češće je što zlo ili neugodno, pa se s toga ńeki primjeri mogu tumačiti i po 3) kao da je što proti čemu napereno. Tako osobito dolazi uz*

priti, pustiti priti = ńem. kommen, kommen lassen. aa) dobro što: duh: Kreł 2, 59a budete prijeli kripost ali mogočnost duha, kateri čez vas pride. Dalm. 1 sam. 16 gospodńi duh je prišal čez Davida. 19 božji duh je prišal čez Savlove sle de so tudi prerokovali. luk. 1 sveti duh bo prišal čez tebe. Jap. sodn. 11, 29 tedaj je prišàl duh tiga čez Jefteta. luk. 1, 35 svęti duh bo čez tebe prišàl. djań. ap. 1, 8 bote prejęli moč svętiga duhá, katęri bó čez vas prišàl. Šerf pred. 2, 148 sveti dyh bode čres te prišel. 2, 231 vi bote moč svetega dyha dobili, ker bode krez vas prišel. — kelih: Dalm. jer kl. 4 bodi vesela ti Edomova hčy, za kaj le ta kelih bo tudi čez tebe prišal (ἐπί σε διελεύσεται τὸ ποτήριον κυρίου). — leta bogata: Dalm. 1 mos. 41 sedem bogata lejta bodo prišla čez vso egyptovsko deželo. — luč božje gnade: Škrb. 2, 25 pride čez nas luč božje gnade. — mir: Trub. mat. 10 je li ta ista hiša vredna, pride čez no vaš myr. Dalm. i Jap. mat. 10, 13 aku ta ista hiša bo vrejdna, taku bo vaš myr čez ńo prišal (veniet pax vestra super eam, a grč. ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν *pa prema tomu ev. zogr. i mar.:* pridetъ mirъ vašъ na nь, i Küz.: ostane mér vaš nad ńouv). Rey 1, 83 myr bode čes nas peršou. — pravičnost: Skriń. pok. 3, 37 božja pravičnost pride iz vęre na Jęzusa inu čez vse katęri v ńega vęrujejo. — spańe: Jap. 1 mos. 2, 21 bog je pustil enu trdu

spańe čez Adama priti. 15, 12 je enu trdu spańe čez Abrama prišlú. — žegen: Krel 1, 71b kateri spravla žito inu na dragiño hrani tega ludje kelnejo *(čitaj:* klnejo), čez tega pak ker je prodaje pride žegan. Dalm. 5 mos. 28 bodo čez te prišli vsi le ty žegni. 49 mojih stareših žegni imajo priti čez Jozefovo glavo. sir. 3 poštuj očeta inu mater, de nyh žegen čez te pride. Cruc. 2, 322 pomagajte ym, de žegen boži bo čez vas prišal. Skriń. prip. 11, 26 kateri žitu perkriva, bó od ludstva klęt, čez tę pak kateri prodájajo pride žęgèn. 24, 25 čez ńih bo žęgen prišàl. sir. 3, 10 de ńegóvi žęgèn čez te pride. Jap. 5 mos. 33, 16 žęgèn tiga istiga, kateri se je v grmi prikazal, imá čez Józefovo glavo inu čez tęme tiga Nazareerja med ńegovimi bratmi priti. prid. 2, 212 kaj za eni nebęški žęgni bodo doli čez vas prišli, ako bote nedęle zvęstu praznovali ali posvečovali! žegen ne samu čez vaše duše, ampak tudi čez vaše premožeńe, čez vaše polę, čez vse vaše dęla inu djańe. Rey 1, 207 od ńega bode peršou žegen čes te. Ravn. zgod. 1, 237 ńegov sveti blagoslòv ali žégen bo tudi čez vas prišel. — bb) *zlo u opće izrečeno adjektivom* hud, zel itd.: hud: Dalm. 2 mos. 11 de bi kaj hujšiga čez ńe ne prišlu. joz. 23 taku bo gospud pustil priti čez vas vse hudu. Cruc. 2, 45 nehajte od greha, za volo kateriga tolikajn hudiga čez to dušo pride. 148 vse kar je hudiga bo čez vas prišlu. 151 vse kar hudiga inu nesrečniga si morite zmislit, bò čez vas prišlu. 184 kadar kaj hudiga inu grenkiga čez nas pride. 340 za volo preklinańa tyh stariših veliku hudiga čez otroke pride. Skriń. iza. 47, 11 húdu bo čez te prišlu. Jap. 5 mos. 31, 17 vse kar je hudiga inu žalostniga bó čez to istu prišlu. prid. 2, 83 čez koga bo vse to hudu prišlu kakòr čez tęga kdór je vędnu pri vini? — zel: Dalm. jer. 42 ty imajo vmrćti skuzi meč, lakoto inu kugo inu nema obeden ostati, ni temu zlemu vteči kateru jest hočem čez ńega pustiti priti. 44 vy ste vidili vse tu zlu, kateru sim jest pustil priti čez Jeruzalem inu čez vsa mesta v Judi. — *zlo izrečeno supstantivom: bog i što mjesto ńega dolazi, zao duh ili čeľade koje kao zlo dolazi:* jaz-bog: Dalm. 2 mos. 33 vy ste en trdovraten folk, jest hočem en krat naglu čez te priti inu tebe zatrćti. Bas. 274 jest bom s pravdo čez vas prišal. roka gospodńa = bog: Dalm. 1 kraľ. 18 gospodńa roka je prišla čez Elija. ezek. 1 ondi je gospodńa roka čez ńega prišla. 37 tiga gospuda roka je čez me prišla. djań. ap. 13 gospodńa roka pride čez tebe inu imaš slép biti. Schrey 1 sam. 12, 15 gospodovi glas ne poslušate inu niste k ńegovim povęľam pokorni, bo roka

gospodova čez vas prišla kakor čez vaše očęte. — hudi duh: Dalm. 1 sam. 18 na drugi dan je ta hudi duh od buga čez Savla prišal. — ajd: Trub. psl. 79 o bug, ty ajdi so čez tujo erbščino prišli. — far: Trub. djań. ap. 4 v tim kadar sta one dva h temu folku govurila, pridejo čez ńu ty fary inu ta viši čez ta tem el. — Filistejci: Jap. sod. 16, 9 Filistinarji so prišli čez tebe, Samson. *i bez glagola:* Dalm. riht. 16 Filisterji čez te! 1 sam. 18 de tih Filisterjev roke čez ńega pridejo. — opuščavec: Dalm. jer. 6 opuščavec naglu čez nas pride. 48 opuščavec bo čez vsa mésta prišal. — pastir: Dalm. jer. 6 pastirji bodo čez ńo prišli (s) svojimi čredami. — razbojnik: Dalm. obad. tatje ali razbojniki po noči noter čez te pridejo. ezek. 7 razbojniki imajo čez ńega priti. — trgač: Dalm. jer. 49 trgači bodo čez tebe prišli kateri ne bodo tebi ništer h paperkovańu pustili. — *životińa koja kao zlo dolazi na što, u opće:* zverina: Dalm. modr. 16 čez le te so rejs tudi prišle hude zverine. Skriń. modr. 16, 5 čez le tę je enu divjańe tęh zverín prišlu. *na pose:* kobilice: Dalm. 2 mos. 10 istégni tvojo rokó čez egyptovsko deželo za kobilice, de čez egytovsko deželo prido. Jap. 2 mos. 10, 12 stęgni tvojo rokó čez egyptovsko deželo de kobilice čez ńo pridejo. — muhe: Dalm. 2 mos. 8 jest hočem vse žlaht muhe pustiti priti čez tebe, čez tvoje hlapce, čez tvoj folk inu čez tvojo hišo. — žabe: Dalm. 2 mos. 7 so pustili žabe čez egyptovsko deželo priti. *sve se ovo može uzeti do nekle i u pravom smislu. — stvar bud tjelesna bud umna:* beseda: Dalm. jer. 39 jest hočem moje besede pustiti priti čez le tu mestu k nesreči. — boj: Skriń. oz. 10, 9 čez ńę ne bó prišal boj kakòr je bil v Gabai čez hudobne ludy. — bolečina: Schrey 2 sam. 22, 5 smrtne bolečine so čęz me prišle. Šerf pred. 2, 288 kres koga pride bolečina? — bolezen: Dalm. 5 mos. 28 vse bolezni inu štrajfinge bo gospud čez tebe pustil priti. Bas. 412 je le ta bolezen čez ńega peršla za vol grehov. Res. 12 kader tvoje telu bounu postane, ti ozdrave poprej vzemeš de čez tvoje telu naprej bolezen ne pride. 101 boliezen čez ńega pride. Skriń. sir. 31, 27 nobena bolęzen ne bo čęz te prišla. Jap. prid. 2, 50 če bolęzni, nadloge čez ńega pridejo. Škrb. 2, 53 neznane bolezni so prišle čez vse ludi. Šerf pred. 2, 288 čres čiga očeta pride bolezen? — britev: Jap. 4 mos. 6, 5 vùs čas ńegoviga odločeńa nima britu čez ńega glavo priti (= ne smije se ostrići). — britkost: Skriń. prip. 1, 27 kadar bo britkost inu težava čez vas prišla. Jap. prid. 1, 33 bo britkost čez ńega prišla. Red. 248 si ti

othl de je le ta britkust čez mene peršla. — dan: Trub. luk. 21 ta isti dan pride čez vas na naglim zakaj on pride kakor en ptyčy štrik čez vse. Kreļ 2, 131b pridejo dnevi čez te da te tvoji sovražniki v okolo obteko. Dalm. jez. 7 gospud bo čez tebe, čez tvoj folk inu čez tvojga očeta hišo pustil dny priti kateri niso prišli od tiga časa kar je Efraim od Juda razdilen. Cruc. 5, 519 pridejo ty dnevi čez te de bodo tvoji sovražniki tebe obsuli. Jap. luk. 19, 45 čez tebe bódo dnęvi prišli inu tvoji sovražniki bodo tebe obdali z enim zasipam. 21, 34—35 glęjte de ta isti dan na naglim čez vas ne pride, za kaj on bó prišal kakòr ena zadrga čez vse kateri na zemļi prebivajo. Šerf pred. 1, 347 dnevi do kres te prišli ino tvoji sovražniki bojo tebe z jezom obdali. — dež: Cruc. 2, 507 en dan gre na lov, nuč inu velik dež čez ńega pride. — ferdamańe: Dalm. rim. 5 kakor je skuzi eniga gréh ferdamneńe čez vse človéke prišlu, taku je tudi skuzi eniga pravica, tu pravično sturjeńe tiga lebna čez vse človèke prišlu. — fortuna: Trub. mat. 13 čez jogre pride po noči ena velika fortuna. Dalm. jon. 1 vem de je le ta velika fortuna čez vas prišla za mojo volo. — gajžla: Traun psl. 32, 10 čez tiga hudobniga pride veliku gajžel. — govorjeńe: Kreļ 1, 118b to Kristusovo govoreńe hoče tudi čez ńe prit. — hudoba: Trub. psl. 7 inu nega hudoba pryde čez nega čelu (‚tčelu'). — iskušńava: Trub. psalter u predgovoru: Kadar le velike težke duhovske izkušnave čez nas prido. Dalm. tob. 2 takovo skušńavo je bug čez ńega pustil priti. Jap. 1 kor. 10, 13 čez vas ne pride obena druga skušńava kakor človęška. Škrb. 1, 126 skušńave je bóg čez ńih priti pustil. 213 pride čez te skušnava, reci: hiti h moji pomóči, o gospód! 329 skušnave hitro čez vas pridejo. 2, 16 kadar skušnava zoper čistost čez te pride, ta krat si pomagaj tako. Šerf pred. 1, 136 krez nas pridejo skyšńave znotreńe no zvyńene. 146 bog dopysti skyšńave krez nas priti. 2, 140 prihajale so tydi hyde no močne skyšńave poželnosti krez ńega. — jeza: Traun psl. 87, 17 tvoje jęze so čez mene prišle. Jap. efez. 5, 6 za volo tęga pride jęza božja čez nevęrne otroke. Kolos. 3, 6 za volo katęrih rečy jęza božja čez otroke te nevęre pride. List. ceļ. 57 za vol tiga pride jeza božja čez neverne otroke. Škrb. 2, 51 tvoja jeza po sturjenimu gréhu hitro čez grešnika pride. — kaštiga: Kreļ 2, 110a tako isto ima vsaki predigar svojej službi skrbno streči na to da ta kaštiga uniga leniga nezvestiga hlapca, kateri je svojega gospodi funt zakopal, čez ńega ne pride. 2, 132b ima takova kaštiga čez ńe

priti. — kletva, prekletva: Dalm. riht. 9 inu je čez ńe prišla Jotamova kl'etva. 5 mos. 28 taku vse le te prekletve čez te pridejo. Jap. 1 mos. 27, 13 čez mene naj pride le ta klętu. 5 mos. 28, 45 čez tebe bodo prišlé vse le tę klętve. prid. 2, 153 on čez vas na duši inu na živóti klętu priti pusty. — konec: Dalm. ezek. 7 zdaj pride konec čez tebe. amos 8 konec je prišel čez moj izraelski folk. — kri: Trub. mat. 27 nega kry pride čez nas inu čez naše otroke. Kreł 1, 127²a. Dalm. Jap. mat. 27, 25 i Škrb. 1, 308 ńegova kry pridi čez nas inu čez naše otroke Jap. 3 mos. 20, 9 on je očęta inu mater klęl, ńegova kry pridi čez ńega. 20, 11 ńih kry pridi čez niju. mat. 23, 25 čez vas pride vsa pravična kry katęra je na zemlo prelyta. Šerf pred. 2, 169 ona (kri) more v me priti naj bi me posvetila, ino ne črez me da bi me obsodila. — krivica: Skrń. jer. 51, 35 meni sturjena krivica inu moje mesú naj pride čez Babilon inu moja kri čez prebivavce v Kaldeji. — križ: Kreł 1, 42a trošta svoje jogre zuper temu križu ker ima čez nyh prit. Bas. 415 bog pusty križe inu nadloge čez te priti de te prerètajo. Šerf pred. 2, 4 črez nas znajo priti vnogi no velki križi, velke težave no bridkosti, betegi, nesreče no protivnosti vnogotere. — kuga: Dalm. 2 mos. 5 bogu ofrujmo, de čez nas ne pride kuga ali meč. Kuga 8 potler bodo kuge katęre sicer čez ńo pridejo, jęńale. Jap. 2 mos. 5, 3 de kjè kuga ali meč čez nas ne pride. 9, 30 čez tvoje kojne, osle, kamęle, vole inu ovcę bo ena grozovitna kuga prišla. — kvar: Šerf pred. 1, 293 to so srednila proti tak velkim kvarom no hydim nasledkom nečistosti no hotlivosti, keri pridejo kres samerne lydi. — lakota: Trub. djań. ap. 7 pride potle ena lakota čez vso Egipto inu čez kananejsko deželo. Dalm. 1 mos. 47 Egypterji so bily prodali slejdni svojo nyvo, za kaj je bila prišla silnu velika lakota čez ńe. 2 hron. 20 lakota čez nas pride. djań. ap. 7 je prišla ena lakota čez vus Egypt inu čez Kanaan. Cruc. 4, 244 še hujši lakota bi čez vas prišla. Jap. djań. ap. 7, 11 je pak prišla ena lakota čez vso egyptovsko dèželo inu čez Chanaan. — leto obiskovańa: Dalm. jer. 48 jest hočem čez Moaba pustiti priti enu lejtu nyh obyskańa. — meč: Dalm. jer. 51 meč ima priti čez Kaldeerje inu čez te kateri v Babeli prebivajo inu čez nyh viude inu čez nyh modre; meč ima priti čez nyh vganávce de bodo norci; meč ima priti čez nyh kojne inu kula inu čez vus gmajn folk kateri so notri de bodo kakor žene; meč ima priti čez nyh šace de bodo obrupani. ezek. 11 ta meč kateriga se vy boyte hočem jest čez vas pustiti priti. 30 meč ima

čez Egypt priti. ozea 11 za tu ima meč čez nyh mésta priti. — megla: Skriń. pok. 1, 105 po grẹhu pride čez srcẹ ena megla de resnico v ńẹni čistosti ne vidi. — meščevańe: Skriń. modr. 18, 11 enaku možtùvańe je prišlu čez hlapca. Jap. prid. 1, 37 bo božje mašuvańe čez ńe prišlu. — misli: Jap. prid. 1, 30 na naglim pridejo ena za drugo tẹ žalostne misli čez bolnike. — nadloga: Kreḷ 1, 94a kako trošta Kristus svoje jogre v tej nadlogi ker ima čez ńe prit? Dalm. 1 mos. 42 za tu je le ta nadluga čez nas prišla. Kemp. 237 (III, 17, 3) nič meni na bo škoduvalu kar kuli z' ena nadluga ali britkust čez me pride. Tob. 80 tako nadlugo je bug čez ńega pustil priti. Res. 132 ne grieši taj več naprej, da še veči škoda, še hujši nadluga čez te ne pride. Vojska 101 kadar čez nas pridejo nadluge. Jap. 1 mos. 42, 21 za to je tá nadlóga čez nas prišla. rim. 2, 9 nadlóga inu britkost ima priti čez vsako človẹško dušo katera hudú dẹla, prvič čez eniga Juda, potler čez Grka. Skriń. modr. 19, 12 čez grẹšnika so nadlóge prišle. Škrb. 1, 515 preden bi iméla le tá nadlóga čez nas priti. — nesreča: Kreḷ 2, 116a da bi ga vse nesreče zadele inu čez ńega prišle. Dalm. 5 mos. 31 veliku nesreče inu britkosti čez ńe pride. job 21 koku bo teh hudobnih leščerba ugasnila inu nyh nesreča čez ńe prišla. jer. 19 jest hočem čez le tu méstu inu čez vse ńega mesta vso le to nesrečo pustiti priti. 23 jest hočem pustiti nesrečo čez ńega priti . . obena nesreča ne bo čez vas prišla. 36 jest hočem čez ńe inu čez purgarje v Jeruzalemi inu čez može v Judi pustiti priti vso to nesrečo. ezek. 14 se bodo troštali nad nesrečo katero sim jest čez Jeruzalem pustil priti zred vsim drugim kateru sim jest čez ńe pustil priti. miha 3 obena nesreča ne more čez vas priti. Kast. 241 vse nesrèče so vžè čez tebe peršle. Pohl. tschup. 70 uno nasrẹčo je buh pustil čez Joba priti. Jap. 5 mos. 31, 29 bodo nesrẹče čez vas prišlé. Schrey 2 sam. 19, 7 tó bó hujši za tebe kakòr vsa nesrẹča katera je čẹz te prišla od tvoje mladosti do zdaj. Škrb. 1, 245 bog ni pustil nesrečo čez ńega priti. 2, 47 nesreča nobena še čez me ni prišla. 131 pride nesrẹča čez te, čez tvojo hišo. *(glagol izostavḷen može se mišḷu dodati:* Dalm. job 31 jest se boga bojim kakor ene nesreče čez se). — ogeń: Dalm. ezek. 5 od tiga ima ogin vunkaj priti čez vso izraelsko hišo. Jap. prid. 1, 362 postavite si eno lepo bogato ocirano hišo pred očy: ogjin pride čez ńo inu pokončá vse. — opuščeńe: Dalm. jez. 47 naglu bo čez tebe obpuščeńe prišlu. — pogubḷeńe: Dalm. jer. 49 jest pustim enu pogubleńe čez

Ezava priti. Jap. 1 tes. 5, 3 bó pogubleńe čez ńę taku na naglim prišlú kakòr težava čez eno nósečo. Skriń. modr. 16, 4 čez me je moglu brez izgóvora pogubleńe pridti. 12, 27 za volo tiga je čez ńih popolnama pogubleńe prišlu. prip. 6, 15 čez takiga bó naglu ńegovu pogubleńe prišlú. 29, 1 čez človęka katęri svarjeńe trdovratnu zaničúje, bó naglu pogubleńe prišlu. — pomankańe: Skriń. prip. 24, 34 per tęj priči bó pomańkańe kakòr en tekár čez tebe prišlu. — potop: Dalm. 1 mos. 6 jest hočem en potop z vodami pustiti priti čez zemlo de končam vse mesu. Jap. 2 petr. 2, 5 je en potop čez tęh hudobnih svęjt priti pustil. — potrebščina: Skriń. prip. 28, 22 ne vęj de bo potrębšina čez ńega prišlá. — potreńe: Wolf ezeh. 7, 7 potreńe pride čez te. — povodeń: Kreł 1, 55a edan grad, ker je na stanovit kaman sazidan, se na svoj fundament zanese ali zaùpa tar si pridi čez ńega povudajn ali hudo vreme. Bas. 43 laterna tih hudobnih bo ugasnila inu čez ńe bo pršel povódèn (superveniet eis inundatio, iob 21). — pregrešeńe: Šerf pad 16 moja pregrešeńa so krez mojo glavo prišle. — protivnost: Šerf pred. 1, 13 či krez nas protivnosti no bolečine ali nadloge pridejo. 1, 15 mamo naše potrplivnosti na vse protivnosti rastegniti ker nam bog pošila ali krez nas priti pysti. 2, 122 rastegni tvoje potrplivosti na vse protivnosti kere bog tebi pošila no čres te priti pysti. — reč: Trub. luk. 21 ludje bodo na životu doli jemali pred strahom inu pred čakanem tih riči kir imajo priti čez vus svejt. Jap. luk. 21, 26 ludję bodo vsahnili od straha inu čakańa tęh rečy katęre imajo čez vùs vólen svęjt priti (Dalm: katere imajo priti na zemlo. Küzm. štera pridejo na zemlo, stsl. zogr. grędąštiihъ na vьselenają). — reva: Trub. psl. 90 vuči od kog vse reve, nadluge, bolezni inu ta smrt čez vse ludy prido. — slabost: Škrb. 1, 425 ako le ena nova slabost čez ńega pride, o bog, kaj za ene britkosti ga prepadejo. — slepota: Jap. rim. 11, 25 je slęjpota čez en dęjl Izraela prišla. — smrt: Rog. 2, 276 skuzi ńo (Evo) prišàl je h prvimu na svèjt ta grejh inu takú ta smrt čez ńo, Adama inu čez vse drugu človeštvu, Traun psl. 54, 16 čez táke naj náglu smrt pride. Škrb. 1, 21 on oče de smrt ima neprevidno čez človeka priti. 333 smrt bo čez te peršla. Rey 1, 39 taku je smrt čez vse ludi peršla. — sodba: Dalm. modr. 14 bo sodba čez ńe prišla. Skriń. jer. 48, 21—24 sodba je prišla čez dežélo na plańavi, čez Hebron, čez Jaza inu čez Mefaat inu čez Diban . . inu čez vse męsta dežele Moab. Šerf pred. 2, 28 sodba razvi vse mi-

lozvučnosti bode črez tistega prišla. — sol: Vojska 141 moji otroci, prenesite potrpežlivu to so katera ima čez vas priti. — spaňe: Krel 1, 108b le to duhovno spaňe je čez vas volni svet moralo priti. — sprhljivost: Šerf. pred. 1, 192 ti ne boš dopystil kaj bi sprhlivost črez tvojega svetega prišla. — sramota: Res. 68 premišlujmo zdaj kaj za ena grozna sramota ima na sodni den k sliednemu čez vse taku vkup združene pogublene priti. — srd: Trub. psl. 78 ta srd je prišal čez ta Izrael . . tedaj je ta srd božy doli čez nec prišal. Dalm. joz. 9 naj živejo de srd čez nas ne pride. 22 srd je bil prišal čez vso izraelsko gmajno. 2 hron. 24 za tu je bil prišal srd čez Jude inu čez Jeruzalem za volo le te nyh pregrehe. 29 od tod semkaj je gospodni srd prišal čez Juda inu čez Jeruzalem. ezek. 7 srd pride čez vse nyh krdelu (‚kardellu'). zefan. 2 preden dan gospodniga srda čez vas pride. Cruc. 1b, 50 varite se tiga srda božj(ig)a, de čez vas na naglim ne bo prišal. 5, 426 srd božji bi vtegnil na naglim čez tebe priti. Res. 55 sicer bode naglu božji srd čez te prišu. Skrin. sir. 5, 17 čez podpihùvávca srd, sovraštvu inu zasramoteńe pride. Traun psl. 77, 31 božji srd je čez ńe prišal. — strah: Trub. djań. ap. 5 velik strah pride čez vso gmajno inu čez vse te, kir so tu slišali. Dalm. 1 mos. 35 strah božji je prišèl čez ta mesta. 2 hron. 17 strah gospodni je prišal čez vsa krajlestva po deželah katera so okuli Juda ležala. jer. 49 jest hočem pustiti strah čez tebe priti. ester 9 nyh strah je bil čez vse folke prišal. djań. ap. 5 en velik strah je prišàl čez vse te kir so to slišali. — suša: Dalm. jer. 51 suša bo čez ńegove vodę prišla de bodo posahnile. Skriń. jer. 50, 38 suša bo čez ńegove vodę prišla de bodo posahnile. — šiba: Leon. 41 to noč ne bode peršla šiba čez ńega. Škrb. 1, 242 je že peršla čez ńeh božja šiba. 2, 53 je prišla zadńa šiba čez ńega. — škoda: Dalm. sir. 28 katiri hoče drugimu škodo sturiti, timu istinu samimu čez ńegov vrat pride. Cruc. 2, 175 katera pravičnu perpusti taisto škodo čez nas priti. 403 obena škoda ne bo čez nyh prišla. — štrafinga: 2 mos. 12 de ta štrajfinga čez vas ne pryde. 29 de ena štrajfinga čez ńe ne pride. Cruc, 1b 39 za toraj tudi ena prevelika štrajfinga ima čez vas priti. 153 velike štrajfinge bi čez vas prišle. 2, 110 bati se, de bi tudi čez ńega ta ista štrajfinga ne prišla. 185 kadar pridejo štrajfinge, nesreče inu nadluge čez vas, v nebu pogledajte. Jap. prid. 2, 8 bojmo se štrajfing katęre imajo čez nas priti. — temä: Jap. 2 mos. 10, 21 naj pride čez egyptovsko deželo ena takú gosta

tàmá de se more ošlatati. — težava: Res. 85 kadar čez tebe kakšna težava pride. Skriń. modr. 17, 12 za težavo ne vęj, katęra ima čez ńo pridti. Traun. psl. 17, 5 smrtne težave so čez mene prišle. Šerf pred. 2, 414 vidimo silno težavo čez nas priti. — toča: Cruc. 4, 192 ima toča ali snejh čez ńeh priti. — trpleńe: Škrb. 2, 180 čez ńega pride tudi trpleńe. 2, 231 nàj pride čez ńo trpleńe, prec je godrnańe. — vihar: Skriń. jon. 1, 8 vęjm de je za volo mene ta velik vihár čez vas prišal. — vihta: Šerf pred. 1, 89 bog pysti časi kako vihto čres človeka priti. — voda: Dalm. jez. 7 bo gospud čez ńe pustil priti močne inu mnoge vodé. — vojska: Dalm. jer. 18 koku si ti naglu pustil vojsko čez nas priti. Bas. 438 Saul je videl eno celo vojsko sovražnikov čez se priti. Jap. 2 mos. 1, 10 kadar bi tegnila čez nas ena vojska priti. — zasmehovańe: Skriń. sir. 27, 31 zasmehòváńe inu očítańe pride čez prevzętne. — zasramovańe: Skriń. sir. 5, 17 čez tatú pride zasramùváńe. — znameńe: Dalm. 1 sam. 2 le tu bo tebi k enimu znaminu kateru čez tvoja dva synuva pride: ona bota na en dan obadva vmrla. Traun psl. 134, 9 on je pustil svoje znamińa inu čudeže priti čez Faraona inu čez vse ńegove hlapce. — zlobost: Trub. psl 88 tuja zlobust je čez me prišla. — zoprnost: Škrb. 1, 208 pride čez te ena zóprnost, ena težava, en nepreviden križ te prec premaga nevóla. — *zlo izriče se dodanom rečenicom sa da ili relativnom rečenicom; sa* da: Dalm. 5 mos. 11 gospud bo pustil priti čez vse dežele po katerih bote hodili, de se vas bodo bali. amos 4 ta čas pride čez vas de vas bodo vnnkaj vlekli s trnky. Cruc. 2, 345 lubiš hudičovajne, zludjajne, preklinajne, treskajne; za toraj tudi čez tebe pride, de nihdar nimaš na zemli dobriga. — *relativnom rečenicom:* Trub. joan. 18 je on vejdil vse tu kar je imelu čez ńega priti. djań ap. 8 prosite vi za mé tiga gospudi de čez mene ne pride kaj le tiga kar ste vi djali. 13 na tu gledajte vi de čez vas ne pride kar je v tih prerokih rečenu. Dalm. job. 3 česar sim se bal, tu je čez me prišlu. prip. 1 čez vas pride kakor en vihar tu česar se boyte. Rog. 2, 628 spomni se na tu kar čez te priti ima . . na tu kar čez te priti ima nikar ne pozabi. Kemp. 266 (III, 24, 1) use bode čez ńega samiga peršlu, karkuli bode delal ali djal. Jap. joan. 18, 4 Jęzus je vejdil vse kar imá čez ńega priti. — *zlo se izriče pronominom u sredńem rodu:* Trub. mat. 23 le tu vse čez le to žlahto pride. Dalm. ibid. le tu vse bo čez le to žlahto prišlu. Jap. ibid. vse le tó bó prišlu čez le tá ród. Škrb. 2, 40 to vse pride čez ta

rod. List. cęl. 17 vsê tu bo prišlu čez ta rod. Rod. 247 ti si od vekumej othl de le tu ima čez mene priti. Skrb. 2, 41 vse to pride čez vas. — *Često uz* poslati; *što še čez koga ili čez što šaļe može biti* anđeo *ili* čeļade, *ili* životińa *ili* stvar *bud tjelesna bud umna.* angel: Cruc. 1a 5 bug pošle čez krajla Senaheriba eniga angela, pole: stu pet inu osemdeset taužent na zemli mrtvih ostane. Traun. psl. 77, 49 je čez ńę hude angelce poslal. — Bazilisk: Cruc. 2, 504 cesar Ceno je bil en velik grešnik. G. bug za volo ńegove hudobije pošle čez ńega Baziliska, le ta mu cesarstvu vzame. — Filisteji: Bas. 413 koker hitru so se Izraelitarji od boga odvrnili, je bog zdajci čez ńe poslal Filistejerje. — folk: Dalm. 5 mos. 28 gospud bo en folk čez tebe poslal. — obļubļeni: Jap. luk· 24, 49 jest póšlem tiga oblubleniga mojga očęta čez vas. — sovražnik: Jap. 5 mos. 28, 48 sovražnika bó gospód čez tebe poslal. — vãs (ὑμᾶς): Jap. sim. 10, 19 čez en nevęrni narod vas bom jest k jęzi poslal. — vojska = exercitus: Cruc. 1a 93 Lucifer se resrdy inu vso svojo strašno peklensko vojsko čez taiste pošle kateri so tu s. ime Kristušavu glasili. — žolner: Cruc. 5, 402 morje je potopilu ńegove žolnerje inu galee, katere je bil poslal čez grehiš deželo. 480 vari se de ta nebeški krajl ne bo poslal čez tvojo ubogo dušo te peklenske žolnerje kateri do vekoma bodò martrali. — životińa *izrečena općenitom riječju:* žival: Skriń. modr. 11, 16 kęr so živali molili, si ti k možtùvańu veliku mutastih žival čez ńe poslal. — tica: Cruc. 1a 5 pošle čez Midijo ene majhine tice, inu vse kar je bilu v deželi osijaniga so bile končale. — zverina: Jap. 3 mos. 26, 22 jest bom čez vas divje zverine poslal katęre bodo vas inu vašo živino pojedle. 5 mos. 32, 24 jest hočem tęh zverín zobę inu divjańe tęh na zemli lazeóčih živál inu kač čez ńe poslati. Skriń. modr. 16, 18 v časi je ogńa plàmęn potihnil de ny zverín sèžgal, katęre so bilę čez hudobne poslane. — *na pose:* griļ: Cruc. 1a 5 pošle grile čez Mazovijo, ter celo taisto deželo so bile *(! mislio valda da je pisao: kobilice)* končale. — kača: Cruc. 2, 111 i 302 bug je bil poslal čez Izraelitarje goreče kače. — kobilica: Cruc. 1a 5 čez katere je bug bil poslal kobilice. — lev, medved: Skriń. modr. 11, 18 tvoji vsiga mogočni roki ny bilu nemogoče veliku medvedov ali drznih levov čez ńę poslati. Dalm. ibid. čez ńe poslati mnogu medvedov. — uš: Cruc. 4, 188 trejtje pošle všy čez ludy inu živino. — žaba: Cruc. 1a 5 en krat pošle žabe čez Tracijo, inu le te vus folk so bile pregnale — *stvar tjelesna ili*

umna, dobro ili zlo: bolezen: Rog. 2, 17 poslal je čez ńega eno kradko bolézan. Jap. 5 mos. 7, 15 ne bo te silnu hude egyptovske bolęzni čez tebe poslal. Škrb. 1, 222 on pošle eno bolezen, enu zaničvańe, enu pregajneńe, eno krivo sodbo al eno drugo nesrečo čez te, in o kak hitro prideš k nemo! — čudo: Trub. psl. 135 kateri je čez te Egypte poslal čudesa, inu cajhne čez tiga Faraona inu čez vse nega hlapce. — dež: Trub. mat. 5 on pošle ta dež čez pravične inu čez krive. — kuga: Cruc. 4, 185 bug je bil poslal čez nyh deželc eno grozno kugo. — lakota: Dalm. ezek. 5 jest bom če dajle vekšo lakoto čez vas poslal. Cruc. 4, 216 bug je čez nas poslal to veliko lakoto. — meč: Jap 3 mos. 26, 25 bom čez vas poslal en meč. — nadloga: Rog. 2, 469 de bi nam ta čez nas poslana nadluga odprla te oči. 636 težke nadloge poslal je bil g. bug čez Joba. Skriń. modr. 16, 3 de bi se unim jedi želnim tudi nad potrębno jedjó gnusilo za volo nadlóg katęre so vidili inu so bilę čez ńę poslane. baruh 2 bo gospód čez nas velike nadlóge poslal. Wolf dan. 9, 14 gospód je hitil to nadlógo čez vas poslati. — nerodovitost: Cruc. 5, 328 bog je bil eno veliko nerodovitost poslau čez deželo te oblube. — nesreča: Schrey 1 kraļ. 21, 29 ob časi ńegoviga syna bóm poslal nesręčo čez ńegovo hišo. 2 kraļ. 22, 16 jest bom nesręče čez tó męstu inu čez ńega prebivávce poslal. — obečańe, obļuba: Trub. luk. 24 jest hočo čez vas poslati to oblubo mujga očeta. Dalm. ibid. jest hočem čez vas poslati to oblubo mojga očeta. stsl. zogr. azъ posъlja obêtovanie otъ otьca moego na vъi. Kreļ 2, 59b jast hoču poslati obečańe očetino čez vas katero ste od mene slišali. — ogeń: Cruc. 2, 108 čez Sodomo inu Gomoro bug je bil ta žveplenski ogin poslal. 370 kadar bi bil taku majhin greh, bi g. bug ne bil z nebes poslal ta žveplenski ogin čez te lepe inu žlahtne dežele Sodomo inu Gomoro. 560 kir ste bili ogin poslali čez taiste katiri z Elija preroka se sò špot delali. 5, 36 je bil ta žveplenski ogin čez Sodomo poslal. Skriń. amos. 1, 4 inu bom poslal ogin čez hišo Azaela. — posvarjeńe: Red. 100 gospud, pošl*(i)* čez mene tvoje posvarjeńe: — potop: Cruc. 2, 583 bug je hotel ta gmejn potop čez vus volni svejt poslat. — reva: Cruc. 5, 368 za tiga volo g. bug je čez Jude poslal velike reve, nadluge inu štrajfinge. — slana: Cruc. 5, 332 nebu čez zemlo pošila slano, točo, strele, snejh . . — smrt: Res. 51 sodnik bode smrt čez vas poslau. — strah: Skriń. sir. 36, 2 i pok. 3, 62 pošli tvoj strah čez nevęrnike. 1 mahab. 4, 32 pošli strah čez ńę. Jap. 5 mos. 11,

25 vaš strah inu trepetańe bó gospód vaš bóg čez celo deželo poslal po kateri bote hodili. — šiba: Wolf ezeh. 14, 21 štiri najhujši šibe moje pravice: meč, lakoto, hude zveri inu kugo čez Jeruzalom pôšlem. — štrafinga: Dalm. 2 mos. 9, hočem jest zdaj tudi čez tvoje srce vse moje štrafinge poslati, inu čez tvoje hlapce inu čez tvoj folk. Cruc. 1b 48 jest vidim to veliko štrajfingo katero bug hoče čez moje purgarje poslati. 52 se troštam de po seh mal se boste pobulšali, de bi bug ne bil persilen še vekši štrajfinge čez vas poslati. 2, 39 za volo katerih tulikajn štrajfinge čez ta grejšni svejt pošle. 372 volike gvišnu štrajfinge g. bug pošle čez le te nečiste ludy. 364 gdu je uržah de tulikajn štrajfing g. bug pošila čez ta revni svejt? Bas. 67 bog strašno znamińe pokazuje pred eno štrafingo, katero misli poslat čez eno mejsto al čez eno deželo. 347 za tiga volo je bog očitno štrafingo čez ńega poslal. Res. 68 bug take štrafinge, čez te ne pošle. Jap. 2 mos. 9, 14 zdaj bom poslal vse moje štrafinge čez tvoje srcę inu čez tvoje služabnike inu čez tvoje ludy. *pa tako i uz subst.* poslańe: Šerf pred. 2, 457 ti si skrivnost Jezušovega poslańa svetega dyha črez apoštole no Marijo divico v obilnosti Marijinih milosti liki v gibati rôži skrita. — toča: Cruc. 5, 49 pošle točo čez nyve inu vinograde. — trpleńe: Rog. 2, 470 de bi te nadlúge inu drugu čez človéstvu od boga poslanu trpleńe te oči odprlu. — vojska (= bellum): Cruc. 4, 152 bug je persilen vojsko čez grešnike posláti. — vročina: Cruc. 2, 143 kadar je bug to trdovratno nepokóršino vidil, pošle čez tiga gospuda eno veliko vročino, de se mu je zdelo de živ gori. — zlobnost: Dalm. job. 20 on bo zlobnost svojga srda čez ńega poslal. ezek. 7 jest hočem mojo zlobnost čez tebe poslati. — žarek: Jap. prid. 1, 168 pošli čez naše duše en žark večne modrósti. — žegen: Jap. 5 mos. 28, 8 gospód bó žegèn poslal čez tvoje kęldre inu čez vse dęla tvojih rok. prid. 2, 209 ti ga bóš prosil čez tebe inu čez tvojo hišo, čez tvoje premoženje inu čez vse dęlo tvoje en nov žęgen doli poslati. — *rečenica relativna:* Dalm. kateh. 251 bomo vse volnu trpéli, kar ti čez nas pošleš. Dalm. molit. 8 pošli čez mene kar hočeš Šerf. pred. 1, 49 vse radi trpimo, kaj on krez nas pošila. — *glagol može se i ne izreći kad se mišļu može dodati:* Dalm. 5 mos. 28 taku bo gospud čudnu ravnal s štrafingami *(misli:* katere pošle) čez tebe inu čez tvoje sęme. *tako može biti i ovo:* Dalm. miha 2 jest čez le to žlahto hudu mislim (= mislim kako bi hudo poslal čez to žlahto, *ali je načińeno prema* lat.: ego cogito super

familiam istam malum). jez. 14 le tu je tu naprejvzetje kateru on misli čez vse deželе (naimre: poslati; ali je i to puki prijevod latinskoga: quod cogitavi super omnem terram). — *Tako dolazi črez i uz druge glagole kod kojih se misli kako dolaženе s gora dole:* pri-bliževati se: Kreļ 2, 72a moj čas je tu da se imam ločiti iz sega sveta. Hudič se približuje z Judežem inu ńegovo družbo čez me. — o-buditi: Dalm. 1 sam. 3 na ta isti dan hočem jest čez Eli obuditi kar sim jest zuper ńegovo hišo govoril. 2 sam. 12 jest hočem nesrečo čez tebe obuditi. jez. 10 tedaj bo gospud Cebaot eno gajžlo čez ńega obudil. 13 jest hočem Mederje čez ńe obuditi (suscitabo super eos Medos). jer. 29 hočem mojo gnadlivo besedo čez vas obuditi. 51 jest hočem mojo gnadlivo besedo čez vas obuditi. 51 jest hočem en ojster vejter obuditi čez Babel inu čez te kateri notri prebivajo. amos 6 jest hočem čez vas, o izraelske hiše, en folk obuditi. zahar. 9 hočem tvoje otroke obuditi čez tvoje otroke. djań. ap. 13 so enu preganeńe obudili čez Pavla inu Barnaba (1 Jap. 13, 50 grčki: ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Π . . a vulg. excitaverunt persecutionem in P.) Vojska 105 zoprnost v tvojm srci obudi čez tvoje pregrešnu nagneńe susebnu čez taistu kateru je tebi zdej k timu grehu perložnost dalu. Skriń. iz. 14, 17 jest bom čez ńe Medijane obudil. Škrb. 1, 115 obudil boš čez greh sovraštvo. 2, 195 je tavžent rečí pred rókami ktire silijo sovraštvo, nevole, zoprnost zatreti, kadar se hoče obuditi čez bližniga. — dati: Dalm. 4 mos. 11 bug hotel de bi vus gospudni folk prerokoval inu de bi gospud svojga duha čez ńe dal. 1 hron. 23 jest hočem myr tar pokoj dati čez Izraela vse ńegove živoče dny. Cruc. 1, 16 bug bode svoj žegen dal čez tvoje telu inu perhodiše. Tob. 157 mašnik da s. žegen čez ta folk. — razo-devati: Dalm. rim. 1 božji srd se rezodéva iz neba čez vse pregrešnu djańe inu krivico téh ludy kateri risnico v krivici zadržujo, *i* Jap. ibid. (1, 18) božji srd se ràzodęva iz nęba čez vso hudobijo inu krivico tih ludy, kateri božjo rèsnico v krivici zadržujejo (ἀποκαλύπτεται ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν . . revelatur ira dei de coelo super omnem impietatem . .) — dežiti: Dalm. ozea 10 on pryde inu čez vas dežy pravico. Traun pslm. 10, 7 on bo čez grešnike zadrge dežil. — za-dobiti: Škrb. 1, 103 Abraham je vupal skuz zaklańe svojga sina obilni blager čez se inu čez celo človeštvo zadobiti. 2, 131 kako dolgo je mogel Elias prót nebesam vpiti, dokler je čez deželo Izrael potrebni dež zadobil! — dreti, pri-vdreti: Skriń. joel 1, 6 eno ludstvu dere čez mojo deželo (gens ascendit

super terram meam). Wolf dan. 11, 40 ponočni krajl bo čez tęga kakór hudú vreme perderèl (veniet contra illum rex aquilonis). 2 mahab. 11, 11 ony so se z veliko silo kakor levi čez sovražnike vdrli (irruentes in hostes). — po- dreti: Šerf pad. 10 (Adam) se da zapelati no vkaniti no podere kres se no kres ves volen svet žmečo večne smrti. — vz- dvignoti: Trub. psl. 4 (7) ti gospud vzdigni čez nas to luč tujga obličja (ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου), vzdvignoti se Jap. 2 mos. 10, 14 kobilice so se vzdignile (= prišle) čez ceło egyptovsko deželo. 4 mos. 18, 5 čujte de se ne vzdigne srd čez izraelske otroke. Skriń. sir. 25, 14 strah božji se čez vse povzdigne. — pri- gnati: Ravn. 1, 53 peržène še taka nesreča naj se čez nas. — govoriti, reči, izreči: Dalm. jer. 40 tvoj bug je le to nesrečo čez le tu méstu govoril (locutus est malum hoc super locum istum). Kreļ 1, 71a bog tako svoj žegan čez ńe reče. 25a kadar my to storimo, tako on hoče svoj žegan čez naše delo reči, de vse dobro rata. 2, 66a kateri vže božjo besedo, ta sveti evangelium, srčno vmeje sramotiti inu psovati, ta je od tega sveta za drago držan, temu se da vse kar prosi: dobre plebanije, debele provende, korarije, episkopije, dežele inu ludy, blago inu denarji. Ali naj se daje inu jemļe, bug hoče takov žegan čez to isto reč kakor ga je s. Peter čez Simona rekal. Jap. 4 mos. 5, 18 on bó to silnu grenko vodo držal, čez katęro je z roteńam kletve izrękal. 22, 6 tęmu po sręči grę, čez kateriga ti žęgen zrečeš. prid. 1, 145 ti izrečeš tedaj sam čęz se tvoje ferdamańe. Rey 1 mašnik kir oče požegnati to hostjo inu vinu, on zreče čez letu te Kristusove besede u soj zadni večerj. — pre-, raz- grnoti, griňati: Dalm. psl. 36 pregrni tvojo dobruto čez te kateri tebe znajo, inu tvojo pravico čez te brumne. Boln. 44 ona bode ta plajš svoje pomoči čez tebe razgrnila. Kreļ 1, 13a on svoje peruti sa vso svojo pravico, zaslužeńem inu milostjo čez nas razgrina. — vz- hajati, vz- iti: Dalm. ezek 7 konec gre sem, on se je prebudil čez tebe, pole, on gre sem; on že gre sem inu izhaja čez tebe. Šerf 2, 89 gospodova čast je čres te izašla (iz. 70, 1). — imenovatí: Dalm. djań. ap. 19 (13) so se podstopili eni okoli tekajoči Judje kir so panovali tu ime gospuda Jezusa imenovati čez te kateri so hude duhe imeli. — iti *(složeno s prijedlozi, s prezentom od osnove* gred *i* part praet. act. *od osnove* šed): iti: Kreļ 1, 90a gdo je spačil ali nazaj pahnul Balaamovo kļetvo ker je imela čez Izraela iti kakor angel? pojti: Trub. psl. 192 in margine: prerokovane od štrajfinge kir

čez sovražnike te cerkve pujde. Kreļ 1, 24a čez le takove grozovitna sodba na sodny dan pojde. Dalm. 4 mos. 6 nema obena britva čez ńegovo glavo pojti (= ne sme se striči). jez. 2 (12) ta dan tiga gospuda Cebaot pojde čez vse ofrtnu inu visoku inu čez vse povišenu de bo ponižanu; tudi čez vse visoke inu povišane cedre na Libani inu čez vse hraste v Basani, čez vse visoke gore inu čez vse povišane hribe, čez vse visoke turne inu čez vse močne ziduve, čez vse ladje na morju inu čez vse žlahtnu delu. jer. 1 jest hočem sodbo čez ńe pustiti pojti. 11 za tu hočem jest čez ńe pustiti pojti vse besede le te zaveze. 34 moj meč je pjan v nebesih inu pole on le sem doli pojde čez Edoma inu čez ta zaklet folk k štrajfingi. ezek. 10 za tu sim jest mislil vus moj srd čez ńe pustiti pojti. 23 jest hočem moj ajfer pustiti čez te pojti. 28 bom pustil sodbo čez ńo pojti . . imajo do smrti rańeni notri pasti skuzi meč kateri povsod čez ńe pojde. 30 jest hočem čez Egypt pustiti pravdo pojti. 38 jest hočem tvoje roke pustiti pojti čez te rezdjane (dežele) v katerih se spet prebiva, inu čez ta folk kateri je iz ajdov vkup zbran. dan. 2 pojde pravda čez vas. 9 je čez vas pustil pojti takovo nesrečo, de se takova nej pod vsem nebom zgodila kakor se je zgodila čez Jeruzalem. ozea 5 ena štrajfinga čez vas pojde. zahar. 14 takova štrajfinga pojde čez kojne, mezge, kamele, osle inu čez vse žlaht zverine. sal. modr. 6 pojde ena cilu ostra sodba čez oblastnike. Jap. prid. 2, 83 čez koga pojde božja klętu? grede: Trub. mat. 27 ne slišiš kakove velike tožbe čez te gredo? Dalm. 1 mos. 42 onu vse le čez mene gre. job 38 moji grehi gredo čez mojo glavo. psl. 42 vse tvoje povudńe inu valuvi gredo čez mene. 88 tvoja zlobnost gre čez mene. jez. 54 ti revna, čez katero vsi viharji gredó. ezek. 7 konec gre sim konec čez vse štiri kraje deželé. sir. 4 aku si kaj krivu rekal, taku naj špot čez tebe gre. 18 človeško vsmileńe gre le čez svojga bližniga ali božje vsmileńe gre čez vus svejt. joan. 12 zdaj gre sodba čez le ta svejt. rim. 4 izveličańe tedaj jeli gre čez obrejzo ali neobrejzo? Jap. 1 mos. 42, 36 vse le tę nesręče lę čez mene gredó. 2 mos. 16, 8 vaše godrnańe ne grę čez naju, ampak čez gospóda. 4 mos. 5, 14 krivo natolcvańe čez ńo grę. šel: Kreļ 1, 14a je li tudi ta kaštiga šla čez ńe? 1, 14b kako je strašna kaštiga šla čez Judje. Dalm. jer. 42 ravnu kakor je šal moj srd inu zlobnost čez te kateri so v Jeruzalemi prebivali, taku ima tudi čez vas pojti. 52 gospodni srd je šal čez Jeruzalem inu Juda. sal. modr. 18 enaku masčovańe je šlu čez gospuda inu hlapca. Bas. 313 tistu use bo išlu čez eniga

grešnika. *Mnogi ovih primjera mogu se tumačiti i po 3).* — prejeti: Dalm. rim. 13 bodo čez sebe eno sodbo prejeli. — klicati: po-, pri-, sklicati: Dalm. jer. 15 jest meč kličem čez vse te kateri na zemļi prebivajo (= kličem da pride meč čez . .). Škrb. 2, 54 se ne pravi to klicat čez se nesrečno smrt? Dalm. hag. 1 jest sim sušo poklical čez deželo inu čez gore, čez žitu, mošt, oļe inu čez vse kar iz zemļe izhaja, čez ludy tudi inu čez živino, čez vse delu teh rok. Skriń. ag. 1, 11 inu sim poklical súšo čez zemló inu čez gorę inu čez žitu inu vinu inu čez óļe inu čez vse kar zemla rody, inu čez ludy inu živíno inu čez vse kar se z rokami stury. Jap. 4 mos. 6, 27 ony bodo moje imę čez izraelske otroke poklicali inu jest jih bom požęgnal. djań. ap. 15, 17 gospoda ti drugi ludję inu vsi nevęrniki yšejo, čez katęre je moje imę poklicanu. 19, 13 so nekatęri od tih Judov katęri so se okoli vlačíli inu hudiče rotili poskušali imę gospóda Jęzusa čez tę poklicati katęri so hude duhove imęli. Ravn. zgod. 1, 33 slani jezer je še dandanašen strašno znameńe nebeške jeze, ki so jo človeške hudobije poklicale čez se. Jap. prid. 2, 155 le tá čędnost vam tudi žégen božji čez vaše polę doli skliče. Škrb. 1, 245 požrešnost je smrt čez ludí sklícala. 247 za sklicati od nebes obilni žegen čez dušo, telo inu vse kar imate, postite se. — kropiti: Jap. prid. 2, 28 katęri kropy roso svoje gnade čez tę pravične. — pri-leteti: Rog. 2, 521 če le čez eniga perlety ena zuprna beséda, je žè ta ogyn u strehi. — iz-, raz-liti, lejati-livati: Kreļ 2, 212b bog hoče zuseb takov srd čez le te ļudij izliti, da od ostrega meča padejo. Dalm. tob 3 po jokańu inu plakańu veseļe čez nas izliješ. jez. 33 de bo čez ńe izlyt ta duh iz visokosti. jer. 6 izly vunkaj čez tvoje otroke na gasi inu čez može v svejtu vse kmalu. 7 moj srd inu moja zlobnost je izlivena čez le tu mejstu, čez človéke inu čez živino, čez drivesa na puli inu čez sad te zemle. 10 izly tvoj srd čez ajde kateri tebe ne znajo, inu čez te rodove kateri tvoje ime ne kličejo. 14 hočem nyh hudobo čez ńe izlyti. ezek. 7 zdaj skoraj hočem jest mojo zlobnost čez tebe izlyti. 30 hočem mojo zlobnost izlyti čez Sin. joel 2 jest hočem moj duh vunkaj izlyti čez vse mesu . . jest hočem tudi v tem istem času čez hlapce inu dekle moj duh izlyti. zefan. 3 moj srd čez ńe izlijem (‚izlyem‘). zahar. 12 čez Davidovo hišo inu čez purgare v Jeruzalemi hočem jest izlyti duha te gnade. sir. 1 je modrust vunkaj izlyl čez vsa svoja dela inu čez vse mesu. djań. ap. 10 je dar svetiga duha tudi čez ajde bil izlyt. Kemp. 264 izli čez me od zgur doli tvojo gnado.

Dalm mol. 160 izly čez ńega dobrutlivu tu dragu zaslužeńe tvojga lubiga synu. Tob. 84 i Vojska 230 po jokańu inu plakańu vesele čez nas izliješ. Pohl. tschup. 52 koker de be se bla pregręha koker en dereč potok čez use staroste inu stanove kristijanskega svejta rezlyla. Skriń. zahar. 12, 10 inu bom čez Davidovo hišo inu čez prebivávce v Jeruzalemi izlíl duhá gnade. joel 2, 28 izlyl bom mojiga duhá čez vse mesú. ozea 5, 10 čez ńę bom mojo jęzo kakòr vodó izlyl. habak. 2, 16 kęlih gospódove desníce se bo čez tę izlyl. Traun psl. 58, 25 izly čez ńę tvojo jęzo. Wolf ezeh. 30, 15 čez Peluziom, móč Egypta, bóm moj srd izlyl. 36, 18 sim moj srd čez ńę izlyl. 39, 29 čez vso hišo Izrael sim mojiga duha izlil. List. cel. 13 katiriga (s. duha) je on čez nas obilnu izliu. Škrb. 1, 141 za kaj ne izliješ čez ńega tojo jezo kakòr si jo čez nas izlíl? Kreł 2, 69b hoče bog svoj srd inu nemilost čez ńe razlit ali presut. Jap. 1 mos. 7, 10 kadar so ti sędèm dnęvi minili, so se vodę tiga potopa čez zęmlo razlyle. rim. 5, 15 taku se je veliku več božja gnada inu dar skuzi gnado eniga samiga človęka Jęzusa Kristusa čez ńih več ràzlyla. Škrb. 1, 74 kletu, laží, tatvíne, prešeštvo se je rezlílo čez svet kakòr povoden. 1, 226 dokler si tvoj obilni žegen izlíval čez me, sim rekel de te lubim. 1, 180 srditost pra vice božje se izliva čez krstjane več kakor čez vse druge. Rog. 2, 622 čèz ńè (nedolžne pubiče) razlival je (Herodež) to nevošlivost. Skriń. sir. 18, 9 za tó ima bóg z ńimi potrpłeńe inu ràzlíva svoje vsmileńe čez ńę. Škrb. 2, 162 je izvoleni nograd, čez ktirga se razliva obilnost božjih gnad. Šerf pad 13 on (Adam) se je zagrešil ino razlejal toti greh črez nas vse. — moliti: Dalm. djań. ap. 8 (15) sta čez ńe molila. Tob. 16 spovednik ta ‚absolution' čez tiga grešnika moli. Jap. jak. 5, 14 ony imajo čez ńega moliti. Šerf 2, 566 on de molil krez ńe. — pri-nesti: Dalm. ezek. 5 hočem meč čez te pernesti. dopri-nesti.= opraviti: Dalm. 1 mos. 27 kadar je vže Izaak bil dopernesel ta žegen čez Jakoba. — oči povzdvignoti, odpreti = pogledati na: Dalm. 2 kral. 19 ti si svoje oči povzdignil čez tiga svetiga v Izraeli. job 14 ty vsaj čez taciga tvoje oči odpreš. — pasti, padati: Dalm. psl. 27 kadar ty hudobni kir so meni sovraž inu meni zubper čez me naglu pado inu hote muje mesu snesti, taku se oni spotakno inu pado. 106 inu je pala čez nee ta štrajfinga. Kreł 1, 103a v naglim pogubleńe čez nyh pade. Dalm. jez. 4 ena nesreča bo čez tebe padla. sal. predg. 9 ptice vlové z enim štrikom: taku se tudi človéki lové v hudim času kadar naglu čez ńe pade. 1 makab. 9 so

padli čez Joaneza. Kast. 142 kakeršna kuli nadluga čez tebe pade, srčnu jo prenesi. 193 aku kaj nagliga čez tebe pade de se prestrašiš inu trepečeš, ne bodi cagliviga srca. Jap. 5 mos. 29, 20 de ne padejo čez ńega vse klętve. Škrb. 1, 375 o bog otel, de b' to Jezusovo jokańe, žugańe inu ńegove solzé ne padle tudi čez enga ali druziga zmed nas! 2, 54 na dan tvoje smrti bo cela jeza božja čez te padla ktiri zdaj zaničuješ. 2, 43 šiba božja občutlivo pada še dandanašni čez taiste ktiri se ne pobulšajo. — pri-peļati: Dalm. 3 mos. 26 hočem čez vas en meč k masčovańu perpelati. 2 sam. 17 de bi gospod nesrečo čez Absaloma perpelal. 1 kraļ. 14 jest hočem nesrečo čez Jerobeamovo hišo perpelati. 2 kraļ. 22 jest hočem nesrečo čez le tu mejstu inu čez te kir tukej prebivajo perpelati. jer. 5 jest hočem čez vas vy izraelske hiše, en folk od daleč perpelati. 6 jest hočem eno nesrečo čez le ta folk perpelati. ezek. 23 perpelaj sem gori enu veliku krdelu (‚kardellu') čez ńe. sir. 48 je lakoto čez ńe perpelal. Skriń. sir. 47, 22 skuzi to si čez tvoje otroke jęzo perpelal. 48, 2 on je lakoto čez ńę perpelal. Schrey 2 kraļ. 21, 12 jest bom perpelal čez Jeruzalem inu čez Juda nesrečo. Wolf ezeh. 11, 8 meča ste se bali inu meč bóm čez vas perpelal. 23, 46 perpeli mnóžico čez ńę. — pri-praviti, pravļati: Dalm. 1 mos. 20 kaj sim jest tebi pregrešil de si hotel en tak velik greh čez moje krajlestvu perpraviti? 26 onu bi se lahku bilu moglu pergoditi de bi gdu od folka k tvoji ženi bil legel inu bi taku en greh čez nas bil perpravil. 2 mos. 32 kaj je tebi ta folk sturil, de si ti čez ńe taku en velik greh perpravil? baruh 4 kateri je to nesrečo čez nas perpravil. Jap. 2 mos. 8, 7 cóprniki so žabe čez egyptovsko deželo perpravili. prid. 2, 85 skuzi pjanost je tó męstu Sódoma mašvańe nebęškiga ogńa čez sę perpravilu. Dalm. 5 mos. 32 jest hočem vso nesreco čez ńe vkup spraviti. Jap. 5 mos. 32, 23 jest bom nesręče čez ńę vkup spravil. Šerf. pad 10 sta tak spravila kres se no kres vse od sebe prihajajoče lydi smrt. 11 pad Adamove nepokornosti je spravil čres ńega no nas smrt no kaštigo. 15 pad no greh prvega človeka je črez ńega no črez nas vse smrt spravil. 16 toti so kvari no nesreče, kere je pad no greh prvega človeka čres ves svet spravil. pred. 2, 49 Adam no Eva sta na skorem velko nesrečo mela svojemi bogi nepokorna biti, skos toti greh pogybleńe kres se no kres vse svoje otroke, otrokov otroke no kres ves človečji narod spraviti. Cruc. 4, 751 ob taisti minuti čez naše veseļe se je bila začela perpravlat žalost, čez naše upańe strah, čez naše rajže razbojniki,

čez naše blagu ty tatje, čez naš myr te škodlive vojske. — od-pre ti: Dalm. jer. 1 o pulnoči se bo odprla vsa nesreča čez vse te kateri v deželi prebivajo. — iz-pro siti: Škrb. 1, 405 sprositi (de pride) žegen čez žitno polę. — pla niti: Rog. 2, 106 planili so čez ńega eni navideči možjè kateri so ga začéli sylnu tepsti. Jap. 1 mos. 14, 14 kadar je on svoje tovarše razdęjlil, je po noči čez une planil. 34, 27 kadar so le ty odšly, so ti drugi Jakobovi synóvi čez tę pobite planili. 5 mos. 13, 9 tvoja roka naj bo ta prva čez ńega inu po tęm naj vse ludstvu čez ńega plane. 28, 49 enu ludstvu bó kakòr ena letęča postójna čez tebe s silo planila. joz. 11, 7 Józue inu vsa vojska z ńim je naglu prišal čez ńę per vodah Merom, inu so čez ńę planili. prid. 1, 11 ti si kakor en jastreb s tvojmi krempli čez tę nedolžne planil. Skriń. 1 mahab. 1, 32 je z ńimi prijaznu pak golufnu govóril inu so ńemu verjęli. Ali na naglim je čez męstu planil. 3, 23 kadar je pak jęńal govoríti, je hitru čez ńę planil. Schrey 2 kraļ. 3, 26 kadar moabski krajl vidi de je sovražnik močnejši, vzame k sebi sędèm stu móž katęri so za boj de bi vun planili čez edomskiga krajla. Škrb. 1, 299 to je že zadosti blo de je cela grimnost božje jeze čez ńega planila. — pu stiti, pri-, s-pustiti, s-pu ščati: Dalm. 2 mos. 11 jest hočem še eno štrajfingo čez Faraona inu čez egyptovsko deželo pustiti. dan. 9 je nesrečo čez nas pustil. job u predgovoru: bog tudi čez te brumne inu verne nesrečo perpusty. Rog. 2, 595 ta prava luč seje inu spušča svojo svetlobo super bonos et malos čez dobre inu hude, čez te izvolene u nebeseh, čez te dobre, čez te pravyčne inu pred paklam znajdene s. očake, čez te dobre, čez te uboge duše u vicah. Cruc. 2, 339 kadar bi le tu g. bug perpustil čez tvoje otroke. Boln. 102 zaslužim de bi bil ti tvojo pravično jezo čez mene spustiu. Jap. 2 mos. 8, 21 jest bom spustil čez tebe vse sorte muhe. — na-re diti: Trub. psl. 7 strele je čez te preganavce naredil. Dalm. amos 5 kateri čez močniga enu rezdjańe naredy inu perpravi enu razvaleńe čez trdna mesta. — na-sko čiti: Kreļ 1, 121²b to je ena velika nepametna hudičova reč na tih duhovnih visokih možeh, de so smeli čez eniga nedolžniga človeka ž nih krivimi pryčami naskočiti. 2, 173a zlobno čez ńega naskočiti. — na-sme jati se: Škrb. 1, 492 al se sonce čez zemlo ne bo več nasmejalo? — v-sta ti: Dalm. djań. ap. 8 ta isti čas je pak vstalu enu veliku preganeńe čez to gmajno v Jeruzalemi. Bas. 153 pregańańe čèz te ustane. — po-sta viti: Jap. hebr. 8, 8 jest bom čez hišo Izrael inu čez hišo Juda en nov testament

gori postavil (συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον . . consumabo super domum . . bọḷe Küzmić: skončam s hižov izraelskov i s hižov Jude zakon nouvi). — stopiti: Dalm. ezek. 10 čast gospodńa je stopila čez te kerubine. Jap. 1 mos. 7, 6 Noe je bil šęst stu lęjt star kadar so vodę čez zęmlo stopile. — strnoti se: Jap. prid. 1, 248 o revnu, o neusmilenu zmartranu srcę ene matere, čez kateru se ńega bolečini vse po vsih vudih tiga syna razdęjlene martre vkupej strnejo. — iz-, raz-suti: Bas. 13 cilu naglu se je čez ńe izsula jeza božja. Jap. prid. 2, 198 ńegov srd se bó čez vas doli izsul. Tob. 49 resuj tvojo jezo čez ajde kateri tebe ne poznajo inu čez taiste krajlestva katere na tvojo s. ime ne kličejo. Traun psl. 78, 6 razsúj tvojo jęzo čez nevęrnike katęri tebe ne spoznajo inu čez krajlęstva katęre tvoje imę ne kličejo. Škrb. 1, 299 so se vse strafinge čez ńega resule. — pri-teči: Skriń. prip. 6, 11 tedaj bo pomańkańe čez te kakòr popótnik pertéklu. — raz-tegnoti: Rog. 2, 282 te (Mariji) se perporočimo, de ona restegne čez nas ta plajš ńe milosti. 639 stegnil je bil bog svojo pravično šibo čez tu pregrejšnu mejstu Bononija. Traun. psl. 35, 11 raztęgni tvojo milost čez tę katęri tebe poznajo, inu tvojo pravico čez tę katęri so dobriga srcá. — po-vésiti = ńem. verhängen über jemand: Šerf pred. 1, 12 vsaka nevola no težava kero bog krez nas povési, je kaštiga za naše grehe. — na-, pri-vleči: Jap. 2 petr. 2, 1 bodo enu naglu pogubleńe čez sę navlękli. Skriń. sir. 23, 21 dvę sorte ludy imajo (!) veliku grẹhov inu ta trętja pervlęče čęz se jęzo inu pogubleńe. — voščiti: Jap. prid. 2, 44 pravično štrafingo vóšimo čez tęga katęri jo zasluži (= vóščimo da pride nad ńega). — vréči: Cruc. 5, 438 hudobniga jezik vrže čez taisto peršono eno špotlivo besedo.

U kajkavaca

ima toga veoma malo: dojti: Gašp. 3, 186 kada dojde čez grešno ḷuctvo nevoḷa. — poslati: Zagr. 1, 17 ni li čes ńega (Joba) na gnoju ležečega poslal ńegovu staru ženu, koja ga je s svojem špičastem i na obodve strane oštrem jezikom mučila?

Micańe u pravom i prenesenom smislu (voda je stopila čez travnik, čez taciga oči odpreš) *prelazi u mir* (voda stoji čez travnik, čez tacega so tvoje oči odprte), *pa akuzativ uz* črez *znači ono na čem ili nad čim se što nalazi od jedne do druge strane (= ńem.* über *s dativom) mjesto* nad. *Tako uz* biti: Trub. psl. 3 tuj žegen je čez tuje ludy (ἐπὶ τὸν λαόν σου ἡ εὐλογία σου). Dalm. 2 mos. 9

bo gospodna roka čez tvojo živino na púli, čez kojne, čez osle, čez kamele, čez vole inu čez ovce z eno silnu težko kugo. 5 mos. 13 (9) tvoja roka ima ta prva čez ńega biti de ga vbyeš. 1 sam. 6 ena štrajfinga je bila čez vas vse inu čez vaše viude. 24 moja roka nema čez tebe biti. 25 ena nesreča je pred rokami čez našiga gospuda inu čez vso ńegovo hišo. 2 hron. 19 za tiga volo je čez tebe srd od gospuda. ezr. 8 našiga boga roka je ta ner bulša čez vse te kateri ńega yščeo. psl. 121 gospud je tvoja senca čez tvojo desno roko. 125 myr bodi čez Izraela. 129 žegen gospodni bodi čez vas. luk. 21 tedaj bo velika nuja na zemli inu en srd čez le ta folk. djań. ap. 18 vaša kry bodi čez vašo glavo. galat. 6 kuliko nyh po le ti reguli hodi, čez te bodi myr inu milost inu čez Izraela božjiga. Rog. 2, 579 temé bile so čez vus pozemelski prépod tenebrae erant super faciem abyssi. Jap. 2 mos. 9, 3 boš se nazaj držal, pole taku bó moja roka čez tvoje polę. 4 mos. 7, 89 kadar je Mójzes v šotor tę zavęze nótèr šàl, de bi božji odgovor za svèt prašal, je on slišal en glas od pókrova tę sprave, katęri je bil čez skriño tęga spričovańa med dvęma cherubima. luk. 21, 23 velika nadloga bó na zemli inu jęza čez le tó ludstvu. djań. ap. 18, 6 vaša kry bódi čez vašo glavo. galat. 6, 16 katęri se bodo koli po le tęj męri držali, čez le tę bó myr inu vsmileńe, inu čez Izrael božji. 1 petr. 3, 12 i List. ceļ. 148 obraz pak tiga gospoda je čez tę katęri hudú dęlajo Skriń. sir. 18, 12 božje vsmileńe je čez vse mesú. 38, 8 žęgen božji je čez zemlo. 41, 5 ta sodba je od gospoda čez vse mesú. iz. 2, 12—16 dan gospoda vojsknih trum bó čez vse prevzętne inu visoke inu čez vse napuhnene inu bodo ponižani, inu čez vse visoke inu povišane cedre na Libani, inu čez vse hraste v Bazani inu čez vse visoke gorę inu čez vse povišane hribe, inu čez vse visoke turne inu čez vse trdne zidóve, inu čez vse barke v Tarsiz, inu čez vse kar je lepú viditi. Traun psl. 3, 9 čez tvoje ludstvu bó tvoj žęgèn (Trpl. nad lüdstvom tvoim je blagoslov tvoj. stsl. sin. na ljudehъ tvoihъ) 102, 17 vsmileńe tiga gospóda je od vękoma čez tę katęri se ńega boję. 124, 5 myr bodi čez Izrael. 128, 8 žęgèn tiga gospóda bódi čez vas. Wolf ezeh. 7, 12 jęza je čez vse ńę ludstvu. Šerf pred. 1, 372 gospodove oči so čres pravične. biti *može biti i ne izrečeno:* Dalm. ezr. 8 ony so nam perpelali, po dobrutlivi roki našiga boga čez nas, eniga zastopniga moža. — držati: Dalm. djań. ap. 19 so tudi od ńegove polty antvele inu kolerje čez bolnike držali. — ostati: Jap. joan. 3, 36 jęza božja ostane čez ńega. — stati: Dalm. psl.

34 gospodni obraz stoji čez te kateri hudu delajo. 104 vodé stojé čez gore. sal. modr. 17 čez le te je stala ena globoka nuč. Jap. 1 mos. 7, 24 vodę so čez zęmlo stu inu pętdesęt dny stale. Skriń. modr. 17, 20 čez tę je stala globoka noč. Škrb. 1, 492 so vode spet vpadle, ktire so sto inu petdeset dni stale čez celo zemlo. — rasti: Dalm. jez. 32 na mojga folka nyvi bode trńe inu grmovje raslu, tudi čez vse vesele hiše v tim vesélim městi. — odprt biti: Dalm. 2 hron. 6 de bodo tvoje očy odprte čez le to hišo, dan inu nuč čez tu mejstu. zahar. 12 čez Jeruzalem hočem jest moje očy odprte imeti. Skriń. jer. 32, 19 tvoje očy so odprte čez vse póti Adamovih otrók. — štogod raditi nad čim n. pr. Dalm. 5 mos. 21 imajo svoje roke vmyti čez to junico. Jap. 3 mos. 14, 5 inu bo vkazal de se imá eden od grabcov čez studenčino v eni prtęni posodi zaklati.

Kako je rabila riječca ‚črez' (novoj)slovenskoj knízi do prije 50 godina.

NAPISAO

M. VALJAVEC.

(Preštampano iz LXXXVII. knjige Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.)

U ZAGREBU

TISAK DIONIČKE TISKARE

1887.

Od značeńa da se što miče preko druge strane onoga što riječ u akuzativu uz črez *znači razvilo se to, da akuzativ uz* črez *znači 5) ono što se prekoračuje, nadvisuje, nadmašuje bud brojem bud mjerom, stepenom ili nutarńom snagom. Tu je* črez *kao grč.* ὑπέρ *lat.* super, *ńem.* über *u rečenicama kao* Sophocl. Antig. 1138 τὰν ἔκπαγλα τιμᾷς ὑπὲρ πασᾶν πόλεων, ili psl. 68, 5: ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου οἱ μισοῦντές με δωρεάν, multiplicati sunt super capillos capitis mei qui oderunt me gratis; psl. 54, 23 ἠπαλύνθησαν οἱ λόγοι αὐτοῦ ὑπὲρ ἔλαιον molliti sunt sermones eius super oleum itd. *Često je bolje slovenski* nad *nego* črez.

a) *Broj uz* črez *pokazuje da je ńečega više od ńega.* Kuga 62 če je živina hitru konc uzęla, ta isti krat so pluča ali cęle, ali čez polovico, ali le na eni plati bol ali majn črne. Cruc. 1a 43 štraus ne more letejti, temuč li po zemli hodi inu s peretnicamy si pomaga de hitrej teče inu nigdar od zemle čez eno pedno se ne more polzdignit. Gol. 37 de živad ne bode čębęlam nadlęge ali škode dęlala, tak more ta spodna polica čez 1 šoln od zemle povikšana biti. Jap. mat. 25, 21 dva cęnta si ti meni izročil, pole, dva druga cęnta sim jest dobil čez ta ista. Cruc. 5, 279 jest bi ne dal čez pet vinarju za le to kravico. Jap. mat. 25, 20 pęt cęntov si ti meni izróčil, pole, pęt drugih cęntov sim jest dobil čez te iste. Dalm. 4 mos. 35 inu mej témi mésti katera bote levitom dali imate šest slabodnih mést dati, da noter pobeży kateri eniga vbije, inu čez le te iste imate še dvej inu štirideset mést

dati. Cruc. 5, 279 oblubem de nikuli ne bom več škode delal kar je vrednosti čez sedem vinorju . . nočem čez sedem vinerjov škode sturiti. Gol. 39 visokost od zadej vzame $4^1/_2$ šolnov, od sprędej eno malo čez 7 šolnov. Cruc. 4, 162 ta kateri poprej je bil en hlapec, zdej vže try cesarstva inu čez trydeseti krajlevstvi ima. Cruc. 1a 206 aku želite vejdit za kaj tulikajn krat s. evangelisti Kristusa imenvajo magister, dokler čez petdeset krat mu pravijo magister. Cruc. 1b 6 ne premisliš de ti čez stu krat si prešestvu doprnesla. 4, 292 le ta nam je bil snejdil eniga celiga pečeniga kaštruna, eniga kuhaniga prešiča, 50 klobas, 100 hlebov kruha, inu čez stu fertelnov vina je bil popil. Bas. 204 so bili eni tih učenih kateri so čez stu mil deleč šli v rimsko mejsto. Cruc. 4, 162 kršenikom je bil vzel dva cesarstva, dvanajst krajlestvi inu čez 200 mest. Cruc. 4, 182 kuga v kratkim časi čez 500 ludy je pomorila. Rog. 2, 499b kè (= tja) kir prišal je bil ta s. móž inu znéšil čez 2000 kristjanov. Skriń. 2 mahab. 8, 24 kęr je vsiga mogočni ńim pomágal, so čez devęt tavžent ludy pobyli (ὑπὲρ τοὺς ἐννακισχιλίους κατέσφαξαν). Dalm. 2 makab. 8 ony so veliku bojov sturili inu so čez dvajseti tavžent mož pobyli. Skriń. 2 mahab. 8, 30 od tih katęri so se s Timotejam inu Bohidezam zupèr ńę bojùvali, so čez dvajset tavžent pobyli (ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους αὐτῶν ἀνεῖλον). Cruc. 4, 171 de si lih y(h) nej bilu čez 35000. Jap. prip. 1, 212 ony bódo vdarjeni z eno gmajn moríjo, kęr jih čez pętdesęt tavžent ob živleńe pride. Rog. 2, 98 per katerim govorjéjnu nesel je inu stavil naprej Jezusa iz takim ajfram, de so se ty ú priča stoječi ajdje vsi h Kristusavi vjeri sprebrnili, katerih je bilu čez 84000 na štiveńu. Cruc. 1b 144 en dan je pridigoval v tim mesti Antiohija, kir je bilu čez stu tavžent duš. 4, 171 si slišal de per Salankameni, kir tvojh čez 100000 je bilu dobro obkopanih, vender naši so razpodili inu pobili, de si lih yh nej bilu čez 35000. Leon. 45 komaj pride v mesto nazaj, so žę od vsih krajov tako vkupej drli de jih je bilo po zastopnih ludi števili čez sto tavžent poslušavcov. Rog. 2, 653 v tim preyskajnu znajdenu je bilu čez 200 tavžent kron dougà. 162 pred trideset lejtmi znešlu se je živih klarisaric čez try stu tavžent. Cruc. 5, 212 cesar Augustus vus rimski folk je en dan gostil inu čez osem stu tavžent ludy je bil nasitil.

U kajkavštini.

Mil. 22 vsako leto do stanovite b. d. M. cirkve čez dve mile zemļe hodila je. Šim. 233 ono telo kotero prede ne se moglo čez dva koračaja zdignuti zvrhu zemļe, danas z jednem koračajem letí daļe od sto jezér mil. Gašp. 3, 25 Fidelis izide iz cirkve, poda se na put, ali nut čez dvadeseti koračajev priskoče neprijateli. 4, 560 posledńi ńegov gazda Gregur Alvarec, da bi gole kosti iz otoka Senciana hotel v Gou prenesti, več nego čez tri jezera mil zemļe, bil je zakopal pod živo vapno čisto telo. 4, 544 po smrti ovoga svetca nekoji na skoro obrńen iz Goe vozil se je po morju tja do Navare kraljestva čez petnajst jezer mil.

Pretiče se i onda kada jedno iza drugoga nastaje: Dalm. 1 mos. 26 ena lakota je vstala v deželi čez to prvo lakoto katera je bila v Abrahamovim času ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, χωρὶς τοῦ λιμοῦ τοῦ πρότερον . . *Tako osobito kada brzo drugo dolazi iza prvoga u german. frazi:* jedno čez drugo eins über das andere: Dalm. job. 10 ti množiš moj srd čez me: enu čez drugu me kmalu martra. 16 on je meni eno rano čez drugo sturil. jer. 4 moja duša sliši enu milu kričańe čez drugu. ezek. 7 ena nesreča bo čez drugo prišla, en glas čez drugi . . ena nesreča pride čez drugo. Kemp. 283 (III, 30, 2) kaj se doby skuz to skrb od perhodnih rečy drugiga kakor ena žalost čez to drugo? Jap. 2 kor. 2, 3 de ne bom žalost čez žalost imel nad tęmi čez katęre bi bil jest imel vesęl biti. Filip 2, 27 bog se je čez ńega vsmilil, inu ne lę samu čez ńega, ampak tudi čez mene, de bi jest ne bil žalost čez žalost imel (Dalm. de bi jest eno žalost čez drugo ne imel), ne tristitiam super tristitiam haberem, a grč.: ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπῃ σχῶ, küz. naj nemam žalosti na žalost). Skrin. iz. 29, 19 pohlęvni bodo veseļe čez veseļe v gospodu imęli. Škrb. 1, 161 Jezus déla eno čudo čez druziga, 409 ena nesreča čez drugo. 2, 140 vira je strilla, de je délal Jezus eno čudo čez drugo.

Kako se nadmašuje ono što znači riječ u akuzativu uz črez, *to se označuje najčešće a) glagolom* n. pr. bati se: Jap. prid. 2, 222 se móremo tedaj čez vse tęga bati. Škrb. 2, 114 boj se čez vse gŕcha nečistosti. — biti (esse): Kreļ 1, 35b my spoznamo inu imamo Kristusa da je naš gospod, kateri je tudi doktor inu včenik čez vse doktorje inu včenike. 1, 112a je li edan majhan colnar ali očitnik v takovim imenu inu glasu, kaj je vže tedaj edan poglavica colnarski, zlasti patryarh ali glava? galufania, tatvine,

buhra inu hinbe, lotar čez vse zreznike. 2, 18a mlajši nej čez svojiga gospoda. 104b nej mlajši čez svojga mojstra. Dalm. pslm. 9 gospud je en velik bug inu en velik krajl čez vse boguve. U predgovoru čez XII. cap. Danielov: kakor je sonce čez luno taku je papež čez cesarja. sir. 25 obeniga špegańa nej čez špegańe tiga kir je nidig, obeniga masčovańa čez sovražku masčovańe . . Kateri se boga boji, čez tiga nihčer nej. mat. 10 mlajši nej čez svojga mojstra ni hlapec čez gospuda. joan. 3 kateri od zgoraj pride, ta je čez vse. Kast. 69 vsi smo hudy, sam bug je dobr inu čez vse dobrute. Schön. 197 en jóger néj čez mojstra. Cruc. 1a 115 katero (čast inu hvalo) celu kršenstvu danas iskaže krajlu čez vse krajle. 1b 93 katera čast je čez vse časti tiga svejta. 2, 129 detetce Jezus je pravi bug inu človik inu krajl čez vse krajle. 326 Kristus je bil krajl čez vse krajle. 5, 264 zapovei cesar de imajo roke inu noge Adriana odsekat. (Mati) Natalia perstopi ter za roke prime inu drży kadar rabel yh je odsekal, rekoč poda hitru noge de tudi yh odseka. Le tu je vse čez moč inu naturo človeško. Bas. 118 ni veseļa čez čistiga srca veseļe. 351 moč je čez spol bila (virtus superavit sexum). Rog. 2, 235 katéru je ena šréča čez use šréče. 284 tu (ime Marija) zunaj Jezusa est super omne nomen je čez use druge iména. 610 le tu je ena čast čez use druge. 612 le tú je en dár, ena gnada, ena čast čez use druge časty gnade inu dary. Kemp. 190 (III, 5, 4) on počiva v enem nar vikšem kir je čez use. 195 (III, 6, 2) en žlahtni lublenik na počiva v tim daru, ampak v meni, kir sim čez use dary. Res. 78 čez vse tu kar te pogublene duše nar hujši grize, peče inu martra, je ńih lastna hudobna viest. Vojska 210 enu inu to drugu je toku veliku, de veči obilnosti nobena zastopnost si na more domislit, inu skuzi to je čez vso maso inu mero. Jap. 1 mos. 30, 8 bog je mene moji sestri enako sturil inu sim še čez ńó. 2 mos. 18, 18 leto opravilu je čez tvojo móč, ti sam le tęga ne bóš mogel prenesti. mat. 10, 24 en jóger ny čez svojga mójstra, ne hlapèc čez svojga gospodarja (οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον σαύτοῦ, non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum, stsl. ev. mar. nêstъ učenikъ nadъ učitelemъ, a küzm. nej je vučenik više vučitela). fil. 2, 9 katęru je enu imę čez vse imęna. jak. 2, 13 vsmileńe je čez sodbo. joan. 3, 31 katęri pride od zgoraj, ta je čez vse (ev. mar. grędy sъviše nadъ vьsêmi estъ, gr. ἐπάνω πάντων, super omnes est) prid. 2, 72 moje zapovèdi niso čez vašo zastopnost ne čez vašo móč,

de bi jih ne mogli zastopit. Škriń. sir. 7, 21 ne lóči se od ràzvumne inu dobre žene, za kaj dar ńę pošteńa je čez zlatú. 25, 13 kakú velik je tá katęri modrόst inu znańe najde! al čez tęga katęri se gospóda bojy nobeniga ny. prip. 31, 10 kdó bó nàšàl eno srčno ženó? Čez tó kar je od dęleč inu od zadńih pokrajn je ńę cęna. 30, 16 ny bogástva čez bogástvu zdraviga života, inu ny veseļa čez srcá veseļe (οὐκ ἔστι πλοῦτος βελτίων ὑγιείας σώματος καὶ οὐκ ἔστιν εὐφροσύνη ὑπὲρ χαρὰν καρδίας). 40, 21 pišali inu árfe vkùp prijętèn glas dęlajo, al čez obóje je prijázen jezik. 43, 33 hvalite gospóda inu povikšújte ńega kar nar več premórete, vender je on čez vso hvalo. 49, 19 Set inu Sem sta per ludęh čast dobila, čez vse pak kar živy je Adam v svojim počętki. vis. pes. 4, 10 duh tvojih mazil je čez vse dišáve (ὀσμὴ ἱματίων σου ὑπὲρ πάντα ἀρώματα). pok. 2, 71 nesręča čez vse nesręče je ta: od tebe vselej zavržen biti. Traun psl. 134, 5 vęjm de je naš bog čez vse bogóve. 148, 13 ńegova hvala je čez nebęsa inu zemlo. Leon. 73 to je opravik čez vse opravke. Rey 43 katiru je enu ime čes use imene. Šerf 2, 70 lybezen svetega apoštola Ivana proti Jezuši je bila kres vse. 2, 79 toto ime je naj vekšo, naj svetéšo ino je kres vse imena. 2, 147 vyčenik ne kres svojega vyčitela. 2, 198 vesele kres kero ne ga nikakšega želeńa več. — *Glagol* biti *može se i ne izreći, ali se lasno mišļu dodaje:* Kreļ 1, 37a naj si bih mogal kakor edan gospod (= k i r j e) čez vse gospodje ostro inu trdno ž nymi andlati ali ravnati. 2, 60b za to ga je bog povišal inu mu je dal ime (= k i j e) čez vsa imena. Dalm. sir. 41 ta ima en šac (= k i j e) čez vse šace najti. ezek. 20 sim ńe izpeļal iz egyptovske dežele v eno žlahtno deželo čez vse dežele. Kast. 100 tá kateri ysče ofrtne gvante čez ńega stan, ta je gvišnu na vesti vmazan. Cruc. 2, 205 za le tu bodò ony eno takšno veliko čast imeli, de otroci boži bodo imenovani: čast čez vse časti. 5, 154 ti krajl čez vse krajle se tulikajn ponižaš de naše lasje šteješ. Kemp. 138 (II, 8, 2) kateri Jezusa najde, najde en dober šac, ja eno dobruto čez uso dobruto. 134 (II, 7) od lubezni proti Jezusu čez vse drugu. Wolf dan. 3, 90 vsi bogabojęči dajte čast gospodu bogú čez bogóve. Škrb. 1, 459 de b' se en krat iz nym, s kralam čez use krale, z gospodam čez vse angele veselili. Ravn. zgod. 1, 336 kdor ob delu živí, ima pohlévno in mirno živleńe — bogatstvo čez vse bogatstvo. Kor. 1, 9 se je rodil en nov kraļ, en kraļ čez krale vse in tud čez tebe Herodeža. Šerf. pred. 1, 143 bog ne pysti nikakše skyšńave nad vas priti krez vaše moči. 146 ne pysti

nas skyšavati krez naše moči. 1, 401 žalost črez vse žalosti trpi lyba mati cirkva. *Tako osobito u uzviku:* Cruc. 4, 428 oh urednost čez use vrednosti! Bas. 158 o krajl čez use krajle! 509 o dar čez vse darove! 514 o nesreča čez vse nesreče! Rog. 2, 612 od tod inu za tu spodobno zamogel bi čez le to zaupyti iz s. Bernardam: o amor amorum, o sacramentum sacramentorum o lubézan čez use lubézni, o zakrament čez vse skrivnosti! Vojska 82 *i* 120 o dobruta čez vse dobrute! 264 o nečemrnost čez nečemrnost! Red. 55 o dobruta čez vse dobrute! 264 o nečemrnost čez nečemrnost! *Neki se ovih primjera dadu i drukčije tumačiti.* — biti vyn = hinaus sein: Šerf pred. 2, 340 bog je htel tydi na sveti Ani kazati, či je ravno že črez leta svoje redovitnosti vyn bila, da on sam je ker neprilične reči . . prilične napravi. — častiti: Dalm. 5 mos. 26 de boš hvalen, sloveč in češčen čez vse folke. sir. 49. Adam je časčen čez vse kar je živu. Šerf. 2, 492 tydi tvoje prijatele, o bog, jas častim čres uso mero. — dati: Kast. 41 premeri sam sebi tvoj život, tvoj želodic, daj mu kolikur potribuje inu nyč več čez mèro. Skriń. jer. 37, 20 krajl Sedecija zapovę de se ima Jeremíja djati v predvor ječo, inu de se ima ńemu čez navadno jęd vsaki dan hleb kruha dati. vun dati = ausgeben: Schön. 231 oskrbi ga inu aku kaj čez le tú vùn daš, hočem jest tebi plačati. Jap. luk. 10, 35 kar boš koli čez le tó več vùn dal, bom jest tebi povrnil. — divjati: Jap. prid. 2, 63 srditi ludję so zvunaj hiš inu v družinah še dosti krat za prenesti, ali domá divjájo čez vso zverino. — dopasti: Šerf. pred. 1, 181 potrpnost se ńemi dopadne čres vse. — držan biti = gehalten werden: Dalm. 1 mos. 34 on je bil pošteno držan čez vse v ńegoviga očeta hiši. — golufati: Rey 1, 237 h nazaj dajajnu so tudi doužni oštiry, aku čes maso popotnike inu gosti golufajo. — grevati: Leon. 92 lubim te čez vse, torej me greva čez vse. — hraniti: Krelj 2, 157a mamon se reče bogatstvo, veliko zlata, srebra, dinarjev, žita, gvanta etc. katero človek vkup spravla, zbira inu k enimu šacu hrani čez vsagdano potrebo ali potrato. — hvaliti: Krelj 1, 58b ona divico Marijo čez vse druge žene hvali. Dalm. 2 mos. 33 jest inu tvoj folk bomo hvaleni čez vse ludy. Bas. 351 Laertius čez vse hvali eno Atenienzarsko gospo. Cruc. 4, 322 taisto častiti inu hvaliti s celo močjo čez vse rečy smo dolžni. Jap. jak. 2, 13 vsmileńe se hvali čez sodbo (superexaltat misericordia iudicium κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως). Šerf. pred. 1, 104 ńega kres vse hvaliti. — imeti: Cruc. 2, 226 Marija divica je

imela dar te lepote čez vse druge ludi. Ravn. zgod. 2, 252 kọlko mojiga očeta najemnikov ima kruha čez nemoč, jest pa tukaj od lakote pogíńam. — imenovati: To je ta isti dan ktirja imenuje sam bóg en praznik čez vse druge praznike. — iti (uz oblike od gred i šed): Kreļ 1, 40b takovo gre čez vsih ļudi mišleńe, čez vsu pamet inu znańe. Trub. psl. 38 muje hudobe gredo čez mujo glavo. Dalm. 1 mos. 7 petnajst komulcov visoku je šla voda čez gore. — izkazati: Rog. 2, 55 bug prou je lubil štimal inu imel v čisli te Izraelitarje, ker ńem čez use tu drugu je tudi le tu iskazal. — iskušati: Schön. 221 kateri vas ne bo pustil skušati čez to kar premorete. — jemati: Wolf ezeh. 18, 13 na obręst posojúje inu čez posodilu jemļe. — gori jemati; Škrb. 2, 227 če napuh čez premoženе raste, če části želnost čez mero gori jemle, al je to ponìžnóst? — jesti, snesti: Jap. prid. 2, 84 kęj najdete eno taku grdo živino, de bi čez móč jędla ali pyla? 116 taku se nekateri požrẻšnik hvali, koliko je vžę en krat čez nẹmoč snędèl. — ļubiti, za ļubo imęti: Trub. psl. 87 ta gospud lubi ta sionska vrata čez vsa prebyvališča Jakopova (ἀγαπᾶ κύριος τὰς πύλας Σιὼν ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ἰακώβ). Kreļ 1, 99b boga čez vse riči lubimo. 2, 193b čez vse stvary ga imamo lubiti. psl. 119 i Dalm. jest lubim tuje (tvoje) zapuvidi čez zlatu inu čez čistu zlatu (ἠγάπησα τὰς ἐντολάς σου ὑπὲρ χρυσίον καὶ τοπάζιον). Bas. 210 bog je ureden de bè ga jest čez use rèčy lubil. Rog. 2, 356 le tega lubil je čez vse te druge. 544 za vol tega čez vso čast teh ludy boš lublen. 545 syn, stúri u krodkusti tvoje delu inu super hominum ġloriam diligeris čez uso človẻško čast boš lublen. Kemp. 134 (II, 7, 1) Jezus oče sam čez use rečy lublen biti. Tob. 3 gospuda boga čez vse rečy lubi. 8 jest te lubim čez vse rečy. 163 jest tebe čéz vse rečy lubim. Vojska 39 gospud je sam od sebe ureden čez use lublen inu častit biti. Boln. 101 jest tebe lubim iz srca čez vse drugu. 122 jest tebe lubim iz srede mojga srca čez vse. 123 si nar veči dobrota, kadiro sim čez use lubiti dołžan. Jap. 1 mos. 34, 3 Izrael je Jožefa čez vse svoje synóve lubil. prid. 1, 300 katęra tẻbe čez vse lubi. 2, 230 imate ńega lubiti . . čez vse. Red. 164 kir si od tvojiga očeta čez vse nar več lublen inu tudi ti tvojiga očeta čez vse nar več lubiš. 262 kateriga moja duša čez vse lubi. Rey 1, 161 kaj se pravi: boga čez vse lubiti? Škrb. 1, 281 lubim te čez vse. 443 boga čez vse, bližniga kakor sam sebe lubìti. Ravn. zgod. 1, 9 boga sta ļubila čez vse. 81 čez vse ga je lubila. List. ceļ. 146 de tebe v vsimu inu čez vse lubimo.

462 tebe iz srca inu čez vse lubiti želim. Šerf. pad 35 lybi boga čres vse. pred. 1, 74 za to ga morem tydi čres vse lybiti. 1, 375 či mi hočemo večno živleńe doseči, te moremo lybiti boga čres vse. 1, 377 mi dobimo večno živleńe, či boga lybimo čres vse. 2, 499 one lybijo boga kres vse. Res. 22 skus le tu muč tvoje duše bi ti meu tvojga boga čez vse reči za lubu imeti. — mahnoti = hauen: Jap. prid. 2, 272 de se poželeńu ena bruzdá gori dęne inu čez le tó se ne smę mahniti; čez žnoro mahnoti je ńem. über die schnur hauen: Jap. prid. 1, 177 rad vino pyjé, ali pijanosti se vender bojí, kadar pak čez žnoro mahne, si on iz tęga nič ne dęla. 296 katęri niso navajeni čez žnoro mahniti. — martrati: Cruc. 2, 590 o aeternitas, katera čez vse te druge martre ti ner ble te ferdamane martraš. — napolniti: Kuga 57 ta bolęzen se doby, kadar se živina tèš na pašo goni inu vamp z mlado nezręlo ali màstno travo, z dętelo čez malo napolni. — navižati: Kemp. 299 (III, 33, 2) za tu se more to oku te maninge očistiti de bode dobru inu pravičnu inu čez vse druge viže k meni naviżanu. — obogateti: Wolf dan. 11, 2 še trije krajli bodo v Perziji inu četrti bo čez vse silnu obogátil (dilatabitur opibus nimis super omnes). — obrajtati: Škrb. 1, 124 vse tvoje žéle so ble: pred svetam čes druge obrajtan biti. 2, 162 obrajtamo čez vse to část. — odreti: Kreļ 2, 35a kadar faro zadobude, tako kej eniga zanikrniga potepuha ali kalefaktorja vnotar postavi vuner z le to naredbo de mu od ńe vsako leto daje edno šumo denarjev: sto zlatih, več ali mańe, inu kaj čez to isto iz vbozih ļudi odere, to je ńegovo. — piti: Jap. prid. 1, 178 ga svatje čez maso pyó. — počivati: Kemp. 249—250 (III, 21, 1) o Jezus, dodeli ti meni v tebi samimu čez vse druge stvary počivati, tu je: čez use zdravje inu lepoto, čez uso čast inu hvalo, čez uso oblast inu gospostvu, čez use znańe inu zastopnost, čez use blagu inu kunšti, čez use vesela inu lušte, čez use dobru ime inu preštimańe, čez uso slatkust inu troštańe, čez use vupańe inu oblubo, čez use zaslużeńe inu poželeńe, čez use šenkinge inu darove katere ti kuli zamoreš dati, inu petje kateru ta vum ali pamet zamore zapopasti inu občutiti, ja čez use angele inu arhangele inu čez uso nebeško vojsko, čez use videoče inu navideoče reči inu čez use drugu kar ti, moj gospod, nisi. — pogreznoti: Rog. 2, 69 katérih besédy rèjsnyco vidimo nad danášno u' te grèjhe čèz glávo pogrézńeno Magdaleno. — poveličati: Ravn. zgod. 1, 303 kako ga je kraļ poveličal čez vse svoje služabnike. — povišati: Trub. psl. 27

on bode vže zdaj to mujo glavo povišal čez muje sovražnike. 57 povišaj se bug čez ta nebesa inu tujo čast čez vso zemlo. 96 ti si silnu povišan čez vse boguve. Dalm. psl. 57 povišaj se bug čez nebu inu tvoja čast čez vus svejt. 108 povišaj se bug čez nebesa inu tvoja čast čez vse dežele. jez. 2 inu bo čez vse hribe povišana. Kast. cyl. 2 eni postavijo za nar vekšo dobruto, kadar so mogočni inu čez druge povišani. 290 kateri čez vse riči povišan na vse reči tega svitá gleda. Cruc. 1a 66 ta kateri nar več se je ponižal, danas je čez vse povikšan. 1b 193 jest sim tebe čez vse stvarjene riči povišal. 4, 90 kateri za vredniga se štima čez druge povikšan biti . . žely čez te druge povikšan biti. 5, 248 mene si povikšal čez vse stvari. 290 nejste povišani čez te druge. Rog. 2, 175 ga (Jožefa) je čez vse krajlevstvu povihšal . . danas povíhšal je mene super choros angelorum ad regna coelestia čez kore teh angelov ù krajlevstvu nebešku. 180 bila je ta od buga čez vse nebésa povíhšana. 308 o križ, ti sam si čez use druga drivesa, ja ne le samu čez te, temuč tudi čez nebu inu zemlo, čez Marija, angele inu svetnyke povihšan. Traun psl. 7, 7 povikšaj se čez pokrajne mojih sovražnikov. 17, 49 katęri mene čez tę katęri se zuper mene vzdigújejo, povikšúješ. 26, 6 vžę zdaj je on povikšal mojo glavó čez moje sovražnike. 56, 6 i 12 povikšaj se, o bóg, čez nebęsa. 96, 9 silnu si tí čez bogóve povikšan. Wolf dan. 3, 52 češen si, o gospód bóg naših očętov, hvale vrędèn inu časty polu inu čez vse povišan na vękoma. Skriń. zefan. 2, 10 tó se jim bó zgódilu za volo ńih prevzętnosti, kęr so klęli inu se povikšùvali čez ludstvu gospóda vojsknih trúm. Jap. prid. 2, 118 ali niste tudi vy želęli čez druge gospodovati ali čez ńe povikšani biti? Rey 20 ti si en čez ves folk povišani gospod. Škrb. 2, 149 kir se čez druge povikšujejo. List. cęl. 436 deleč čez kore angelske svoj tron Jezus povikšau je. Šerf pred. 2, 242 on je predaleč čez ńo povišani, da ne bi že skoz toto primerjavańe se ponizil. 2, 382 ona se je na en kres vse šerege angelskih dyhov povišani sedeš posadila. 2, 235 črez višine predńih angelov pozvišana. — pregrešiti: Cruc. 5, 232 čez mero se pregrešijo. — premišļati: Dalm. sir. 3 ne premišlaj čez tvoje premagańe (a Skriń. 3, 22 ne premišlúj kar tvojo moč presęže). — rasti: Škrb. 1, 291 moji grehi so čez mojo glavo zrasli. 2, 227 če napuh čez premožeńe raste, če části želnost čez mero gori jemle, al je to ponižnost? Škriń. jon. 4, 6 bog je perpravil en bršlin, inu ta je zrasel čez Jonazovo glavo, de je sęnco dęlal nad ńegovo glavó. pok. 1, 91 i Traun psl. 37, 5

moje hudobíje so čez mojo glavo zrasle. Šerf pred. 2, 200 naj vaša vera črez mero rase. — razsvetliti: Bas. 495 bog bel lubi samo Marijo devico koker vse druge svetnike, ravno koker sonce za lubu ima inu resvetli samo luno čez vse druge zvezde. — seči, segati: Traun psl. 112 ńegova čast sęže čez nebęsa. Kor. 2, 59 vôda séga žé čez brêje. — smrdéti: Bas. 136 ńemo ta nečisti greh smrdy čez use nèr smrdliviši mrhe. — sovražiti: Tob. 129 sovražim čez vse hude rečy vso mojo pregreho. 163 meni so moji grehi močnu zuper inu jih sovražim čez vse hude rečy. Vojska 196 čez vse iz srca sovražimo ta greh. 206 on čez vse sovraži le ta greh. 215 čez vse rečy sovražiš ta greh. Šerf pred. 2, 209 hydič križ kres vse sovraži. 2, 286 moremo greh kak škodlivo kačo kres vse sovražiti. — staviti, postaviti: Trub. mat. 15 so nih postave čez božje stavili. Kreļ 1, 108 kej bi imeli vero z dobrimi deli spričati, tukaj stave dela čez inu pred to vero kakor ty bosy ali cokulary minihi svojga Franciska čez Krístusa. Rog. 2, 421 na stavimo se čèz druge. Schrey 2 kraļ. 25, 28 inu je ńegovi trón postavil čez trón krajlov katęri so z ńim v Babilóni bily. — stopiti: Kreļ 2, 60a Kristus nej v nebesa vzet kakor poprej Enoh ali Elias, tamuč je iz svoje lastne božje mogočnosti stopil gori čez vsa nebesa. Kuga 58 dosti krat trębuh čez hrbet vùn stopi. — stvoriti: Dalm. 4 mos. 28 imate takovu sturiti zjutra čez ta žgani ofer. 1 sam. 12 čez vse naše gréhe smo my tudi le tu zlu sturili de smo si eniga krajla prosili. 1 kraļ. 16 inu (Ahab) je sturil kar je gospudu hudu dopadlu čez vse te kateri so pred nym bily. 14 inu si hudu sturil čez vse te kateri so pred tabo bily. Bas. 370 de bè ti tavžent dobrih del dopernesu, aku čez to en sami smrtni greh sturiš, bodo vsa tista dobra dela pobita. Skrin. jer. 18, 13 kdó je kàdaj takú strašne rečy slišal kakor so tę katęre je divica Izrael čez vso męro sturila? — štimati: Cruc. 2, 486 grehe sovraži inu gospuda boga čez vse stvarjene riči štima. 5, 70 Kristusa čez vse rečy štimati. Bas. 212 si ti ńega štimal čez vse stvari. Rog. 2, 484 u misli se čez druge štimamo. Tob. 12 jest tebe štimam čez vse rečy. Boln. 99 jest tebe lubim inu štimam čez vse tu drugu kar je kul v nebesih inu na zemli lubezni inu štimajna vrednu. — švigati: Wolf dan. 3, 47 ne jęńajo pęč z nafto, s pezdęrjam, s smolo inu s hósto kuriti. Inu plàmęn devęt inu štirdesęt komólcov čez pęč gori šviga (effundebatur flama super fornacem cubitis quadraginta novem). — tičati: Kreļ 2, 137b za to se je sam pravičniga delal ne hotejoč grešnik biti inu je

vuner čez všesa v grehih tičal. Rog. 2, 125 oni čez glavo tičè u' pregrèjhi. 593 mate nagybala ga je odstópit od le té (maniheerske zmame) kakòr tudi od druge pregréjhe, u' katéri tečal je čez glávo. — voščiti: Škrb. 1, 272 on voši čez vse, deb' se skuz ta s. zakrament z nami sklenil. — vstajati: Dalm. 5 mos. 28 (43) ta ptuji kir je per tebi bo čez tebe gori vstajal. *(Daničić:* popeče se nada te). — vzdignoti, povzdignoti, vzdvigovati, povzdvigavati: Kreļ 1, 104²a Kristus je svoj uk vzignil čez vsa nebesa, 2, 77b ńegovo s. ime s tim ukom inu pridigovańem visoku čez vse riči zdignemo. Cruc. 2, 46 perpusti nej jest danas čez hieruzalemsku mestu z zlatimi peruti te hvàle polzdignem tu istu božje prebivalše. 4, 58 o žegnani mašnik, bug je tebe polzdignil čez vse žlahtne stanove tiga svejtà. 5, 337 bug je bil ńega čez vse angele polzdignil. 338 gnada božja dušo polzdigne čez vse stvari. Rog. 2, 9 vidili so Maryo to cártano divíco čez vse druge pouzdigneno. 131 kraje se nema čez svoje prevzétnu pouzdiguváti. 177 zdajci pouzdignil je bil le to čèz vse nebésa. Kemp. 372 (III, 53, 3) malo ludy se pomujajo de bi sami sebi odumrli, za tu sami v sebi zamotani ostanejo inu se na morejo v tim duhu čez se pouzdigniti. 569 vošijo si čez druge pouzdigneni bìti. Skriń. sir. 25, 14 strah božji se čez vse povzdigne. Traun psl. 57, 17 za kaj se povzigujete, vę visoke gorę, čez to goró, na katęri bogu prebivati dopade? Wolf dan. 11, 36 napuh ga bó čez vse bogóve povzdignil. Jap. 4 mos. 16, 3 za kaj se čez ludstvu tiga gospoda povzdigujete? 5 mos. 28, 1 takú bo gospód bóg tebe čez vse ludstva povzdignil. 5 mos. 28, 43 ta ptuji se bó čez tebe vzdignil inu bo vikši. prid. 1, 107 ti zaničuješ tę druge, se povzdiguješ čez ńę. Rey 77 iz katerim si se ti čez druge povzdignu. Škrb. 1, 389 le to človeško naturo čez vse povzdigne. 2, 5 v tebe zalublene duše čez zvezde povzdigneš. 2, 187 ta čast, de krstjan ima pravico do nebés, ga čez vse nevirne inu krivovirne povzdigne. List. ceļ. 169 de hudi spoznate čez vse znańe povzdigneno lubezen Kristusovo. Šerf pred. 2, 471 čres vse nega pozdigavajte. 2, 443 ńegova ponižnost je ńega krez dryge v nebesah pozdignola. Met. 283 ne povzdigúj se čez druge. — vzeti činže: Rey 1, 237 h nazaj dajajnu so tudi doužni, katiri čes to perpušeno vižo činže noter vzamejo. — vživati: Cruc. 2, 191 ty mladi so ńega čez vse stvary želeli vživati. — začuditi se: Kreļ 2, 140a so se čez maso začudili. — zakopati: Škrb. 1, 16 smo čez glavo v grehih zakopani. — zaničevati: Red. 233 bolši je tvoj kruh kakor vse

veseļe celìga svejta, katiru jest ramnu za tu čez vse zaničujem inu zavržem. — zdeti se: Škrb. 1, 247 ńim (svetnikom) ne moremo enaki biti v ojstrosti, ktira se nam zdi čez našo moč. — bb) *supstantivom ali rijetko:* ležańe: Bas. 225 govorim od tistih perložnosti, katere h greho pot perpravlajo, kaker je praznu govorjeńe, v jutru čez potrebo ležańe. — povikšańe: Bas. 212 prava lubezen pruti bogo stoji v povikšańu tvojga boga čez vse tistu kar bog ny. — cc) *adjektivom:* blažen: Šerf pred. 2, 154 o blažena si ti Marija, kres vse blažena si ti. — boļši: Kemp. 250 (III, 21, 1) ti moj gospud inu bug si čez use reči ta nar bulši . . ti sam ta nar žlahtniši inu častitliviši čez use reči. Red 1420 čez vse nar bolše buh! — časten, častit: Dalm. 1 hron. 17 gospud je velik inu silnu hvale vrejden inu častan čez vse druge boguve, psl. 139 ti si tvoje ime čes vse čestitu sturil. Wolf dan. 14, 1 Daniel je per krajlovi mizi jędèl inu je čez vse ńegove prijatle častit bil. — čist: Vojska 177 koku je bil na naglim slečen inu koku, on čez uso angelsko čistost čist inu sramožliv, je bil na svojim životu zasramovan! — čuden: Trub. psl. 89 bug je čuden čez vse te kir so okuli nega. Dalm. psl. 96 gospud je čuden čez vse boguve. — debel: Rey 1, 102 eni so bli na telesi čez maso debeli. — dober: Jap. 5 mos. 4, 22 jest ne pójdem čez Jordan, vy pak pójdete inu bote posędli to čez vse dobro deželo. prid. 1, 328 čez vse dober inu vsmilen oča. — dopadļiv: Kemp. 462 (IV, 11, 1) ńe (duši) nič druziga k eni špiži na bo naprej postavlenu, koker ti sam edini ńe prelubi inu čez use poželeńe tiga srca nar dopadliviši gospud. — drag: Šerf pred. 1, 105 ńemi more bog krez vse dragi biti. 2, 286 naša nedužnost nam more kres vse draga biti. — grozoviten: Trub. psl. 96 on je grozoviten čez vse boguve. — imeniten: Škrb. 2, 180 s. krst postavi katoliškiga kristjana v en čez vse imeniten stan. — ļub: Bas. 515 katira je čez vse druge reči tebi nar lubiši. Škriń. pok. 1, 55 nisim čez tvojo milost, katęra je tebi čez vse luba, nehvaležnu grešil. — ļubezniv: Schrey 1 sam. 1, 26 žalujem po tebi, moj brat Jonata, ti prelępi inu čez lubęzen žęn lubezniv. Regl. 58 katire si čez vse reči lubezniv inu častitlev. — mogóč, mogóčen: Dalm. sal. modr. 19 ogin je bil mogoč v vodi čez svoju muč. Škriń. modr. 19, 19 ogin je v vodi čez svojo moč mogočen bil. — nadhodeč: Kreļ 1, 107b imamo takov šac v prstenih ali ilovnatih posodah, da je čez vse nadhodeča ali najviša mogučnost božja. — nesrečen: Kreļ 2, 103a čestiti so ty ka-

teri se puste naiti, čez vse pak so nesrečni ty kateri se tako v grehe zateku inu skrivajo, da se nemorejo naiti. — poblagoslavļen: Šerf pred. 2, 153 bodi poblagoslavlena med no kres vse žene no device. — pogubļiv: Šerf pred. 2, 50 božja dobrotlivost je obečala ńima odrešeńe od totega kres vse pogyblivega no žalostnoga stana večnoga zavržeńa. — potreben: Škrb. 1, 419 molitva vam je čez vse potrebna. 2, 83 ker ste Jezusa očitnu zvolili za svojiga krala, je čez vse potrebno de oblubo spolnite. — prevzeten: Skriń. 2 mahab. 9, 8 čez človęško vižo prevzęten je mislil de zamore tudi valóvam na mórji zapovędati. — prijeten: Jap. 5 mos. 23, 18 vse le to bo za žgani ófèr inu k enimu čez vse prijętnimu duhu gospodu. prid. 2, 51 stan katęri je bogú čez vse prijęten. — radovoļen: Jap. 2 kor. 8, 3 jest jim spričam, de so ony po svojim premožeńi, ja čez premožeńe radovólni bily. — resničen: Jap. prid. 2, 311 ńegove čez vse resnične besędе ne bodo prešle. — skrben: Vojska 162 kateri čez vso maso so skrbni to zravje nyh života pervaruvat. — srečen: Skriń. prip. 31, 28 ńę otroci so vstali inu so jo čez vse srękno imęnòváli. Jap. prid. 1, 21 prejmite zdaj vaše plačilu skuzi le ta očętovi žegen, katęriga vam dam v le tęj neizmęrjeni časti, katęro sim vam perpravil v le teh čez vse srękih nebesih. Šerf pred. 2, 114 kde je Simon Jezuša na svojo naročje vzel ino sebe za kres vse srečnega imel, 2, 198 mi smo v toti kres vse srečni veri rojeni. 2, 243 mi smo srečni čres vse. — svet: Jap. 2 mos. 29, 37 skuzi sędem dny imaš ta altar očišovati inu posvečovati, inu on ima čez vse svęt biti. 30, 16 le tó bó gospódu čez vse svetú. 5 mos. 7, 1 le tá je tudi ta postava eniga zaklaniga ofra za pregrešeńe katęra je čez sve svęta. 7, 6 tó je čez vse svetú. Škrb. 1, 101 svetó, ja čez vse svetó je Jezusovo imé. Šerf pred. 2, 259 apostolje so začeli v imeni kres vse svete trojice očivestno vyčiti. — veči, vekši: Trub. luk. 13 mejnite li vi de le ti Galileuci so ti ner vegši grešniki čez vse Galileuce? (stsl. mar. pače vьsêhъ) Šerf. pred. 2, 161 je né Jezuš skos to svoje čres vse najvekše lybezni do nas pokazal. — velik: Kreļ 2, 133b judovski grehi so čez vse rečy veliki bily. Jap. 2 mos. 18, 11 zdaj sèm spoznal de je gospod velik čez vse bogove. Ravn. zgod. 1, 202 velik čez vse kneze si ti. Šerf pred. 2, 200 lybezen vsakega med vami črez mero naj velka je med soboj. — verjeten: Traun psl. 92, 5 tvoje pričuváńe je čez vse verjętnu. — visok: Trub. i Dalm. psl. 99 gospud je visok čez vse folke. Dalm. psl.

113 gospud je visok čez vse ajde. 103 koker tu nebu je visoku čez to zemlo, taku veliku premaga ta nega gnada, 138 ti si tuje ime inu besedo čez vse ričy visoku sturil. Dalm. 2 kor. 4 stury eno večno inu čez vso mero visoko čast. Resn. 232 naše nadluge, katere so cielu kratke inu lohke, eno čez vso mero visoko inu večno čast nam storijo. Vojska XII naša nadluga katira je cilu kratka inu lohka, sturi eno večno inu čez vso miro visoko čast. Traun psl. 112, 4 gospod je čez vse nevernike visok, u kompar. viši: Trub. psl. 97 ti gospud si ta ner viši čez vse dežele. Rog. 2, 486 poglejmo to lubezan katéra bogà inu tu vsmilejne katéru tega bližniga zadéne, inu to bomo vidili čez use druge nèr višiši. Skriń. prid. 5, 7 čez visokiga je še en viši inu tudi čez obadva so še drugi viši. — vreden: Bas. 212 dobruta, katera je čez vse reči neizrečene lubezni vredna. Šerf pred. 2, 114 velki je gospod ino krez mero hvale vreden. — vroč: Kemp. 191 (III, 5, 4) lubezen dosti krat na zna te mase, samuč ona čez uso maso je vroča inu goreča. — zaničljiv: Škrb. 1, 303 v srco grešnika bó ponovléno trpleńe Jezusovo na eno čez vse zaničlivo vižo. — žal: Bas. 158 nagost mu je čez uso to drugo trpleńe nèr žališi inu ner teži bila. kao adv. Boln. 140 mene grivajo inu so meni čez vse 'z celiga mojga srca žou vsi moji grehi.

Tako u komparativu slično genetivu comparationis mjesto od s genetivom u hrvaštini i ugarskoj slovenštini. Ta će poraba biti prema rečenicama grčkim i latinskim kao pslm. 18, 18 τὰ κρίματα κυρίου . . γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίου dulciora super mel et favum; *ili:* o crux super omnia ligna tu sola excelsior. *Boļe je ovdje prijedlog* nad, *koji tako dolazi i u češtini,* n. pr. nad vše zlato dráží; bůh náš větší jest nade všecky bohy, *i slovački:* lepší nad bukvu oreh, itd. n. pr. Trub. psalt. u predgovoru 11a: nu čez le te pet štuke, kir so v tim psalterju: de se bug v ti s. troyci spozna, de se vej kaj dopade bogu oli nekar, de se vej za čes volo je Jezus pryšal na ta svejt de znamo prov molyti, se troštati inu hvaliti boga, oben človik k enimu pravimu krščanskimu stanu inu h timu večnimu lebnu vehše kunšti inu vehšiga vuka oli vejdena na tim svejtu ne potribuje. mat. 11 mej vsemi kir so od žeen rojeni nej gori prišal kir bi vegši bil čez Joaneza krstnika. Krel 1, 94²a kadar en mogoč orožnik svoj dvor ali grad varuję, tako mu to niegovo z myrom ostane; kadar pak en mogočneiši čez niega pride inu ga premore, taku mu vzame niega orožje. Dalm. luk. 11 (22) kadar en močan orožnik svojga dvora varuje, taku

tu ńegovu z mirom ostane, kadar pak en močneši čez ńega pride inu ga premore, taku on ńemu vse ńegovu orožje vzame. *tako i* Jap. kadar bó pak en močnejši čez ńega prišal inu . . . ἐὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν . . si autem fortior eo supervenerit . . stsl. mar. poneže krêplei ego našedъ pobêditъ i Küz. či pa močnejši od ńega pridouči ga oblada. Kast. cyl 356 ah nyč nej čez boga slajšiga, nyč lubeznivišiga. Bas. 55 če boš pravičnu inu bogaboječe živel, boš na tvojmu truplu čez sonce svitleši postal. 176 myr božji, kateri je viši čez usa pamet quae exsuperat omnem sensum, ta obari vaša srca. 505 en človek kadar je v gnadi božji je brez use perglihe častitlivši, uredniši inu imenitniši čez use bogatstva, čez mogočnost pozemelsko ino tudi čez angelsko popolnimost. Tob. 31 Jezu čistiši čez sonce, Jezu lepši čez luno, Jezu svetlejši čez zvezde, usmili se čez nas. Leon. 69 mislijoč de sim en nečimrni hlod za nič brez božje pomoči, se bom ponižal nar nižiši v pakli kakor hudobniši čez vse hudiče. Jap. prid. 1, 331 nam tvojo lubęzen na tavžent viž zastopit daš, katęrih je ena bol cartana čez drugo. Schrey 1 kraļ. 10, 23 krajl Salomon je tedaj čez vse krajle po svęjti na bogátstvu inu modrósti vękši bil.

Amo ide fraza: čez daļe + komparativ, *nu mjesto* čez *dolazi i* če, *što se može drukčije tumačiti,* vidi Rad LXXXV 38 (5) n. pr. Dalm. 2 kraļ. 9 tvoje matere Izebele kurbarija inu cupernija čez dalej vekša postaja. jer. 2 mej tém če dajle več hudobe delaš. ezek. 5 jest bom če dajle vekšo lakoto če zvas poslal. 1 tes. 4 toku imate hoditi inu bogu dopasti de bote če dajle obilnéši. djań. ap. 9 Saul je pak če dajle močneši pèrhajal. Schönl. 288 Saulus je pak če dajle močnejši perhajal. Jap. djań. ap. 9, 22 Savl je pak če dalej močnejši pèrhajal. Pohl. tschup. 3 ta čez dalej bel rezlegajoče rezglas teh ńegoveh susebnost je ńega na to prvo priženco Europe perpravel. 73 buh tvojo čednost skuša, ke ńo oče čez dalej bel k vęči popolnemasti pernesti. 124 s prvega konca čutemo mi še enmolu zuprnost inu vojskuvańe od znotrej, ke pak iz ńim čez dalej bel znani inu perjazni ratamo, kè se naše srce čez dalej bel inu bel von spusty, tok nam začne tu istu dopasti. 143 jest sem se skuz tu brez de be zamirkala čez dalej bel na ta svejt obešala, ajfr v službi božji je za tega volo v meni čez dalej bel doli uzel. 223 grešneki nasiplujejo svojo gręšno miro čez dalej iz vikšem kupam. 325 buh perpusty de peklenske duh ńega silnejši skuša, bel pregnanu k sebe pervabe inu čez dalej trdnejši v svoje želęzo zakuje. 328 'z tega pride de use skuzi bel na tu pozemelsku na-

tvęzeni v svojeh grẹheh čez dalej samopašnejše, v svojem naspokorjeńu trdouratnejši ratajo. 578 per usemu temu vekańu inu pridęguvańu teh sveteh očakov pak je le vender utraglivost čez dalej bol gori jemala. Jap. 1 tes. 4, 1 tako tudi hódite, de bote če dalej bòl gori jemali. Traun psl. 15, 7 moje cèlú po noči vžganu srcę mene le to če dalej bol vuči. Kuga 78 le tę od konca mehke inu so rudęče, potle pak čez dalje bol blędе inu trdę ratajo. Skriń. pok. 2, 35 tó so ti isti žalostni ostanki prejšnih grẹhov, od katęrih ti, o bóg, mene čez dalej bòl operi. List. ceļ. 55 taku tudi hodite de bote čez dalej obilniši. 95 ńih vpitje je čez dalej veči gratuvalu. 462 z ńih lubeznjo sklenem mojo popolnema lubezen: sturi ńo obilno v meni čez dalej bol inu bol. Veriti 171 če ļubiš zapovedi, boš čedalej bóļ božjo voļo spoznaval. 24 pomagaj nam če dalej bóļ svojo revšino spoznavati.

Dosta često dolazi: čez to, čez le to, čez vse, čez vse (le) to, čez to isto, *te znači: više nego to sve što se do sele sbivalo ili kazalo, a može se zamijeniti sa:* vrhu toga, polag toga, uz to, osim toga, iza toga, poslije toga, za tijem, usprkos tomu, *i sličnim. na pr.* Trub. psl. 78 tedaj je ta srd božy doli čez nee prišal inu je te debelake vmej nimi pomuril inu te ner bulše v tim Izraelu pobil. Ampag čez le tu vse so oni še več grešyli ἐν πᾶσι τούτοις ἥμαρτον ἔτι. stsl. sin. nado vьsêmi simi sъgrêšišję paky emu. Trpl. zvön vsega toga so ešče več grešili. luk. 16 spomisli de si tu tuje dobru v tim životu pryel inu Lazarus tudi tu hudu, zdaj pak je on potroštan inu ti boš martran. Inu čez le tu vse je mej nami inu vami en velik vtrjen mlamol. Kreļ 2, 88a spomeni se, syn, da si prijel tvojo dobro v tvojim žyvotu, ino ravno tako Lazarus to hudo. Sada vže se on vesely, ti pak se martraš. Inu čez vse to (καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις) je mej nami inu vami velika prepad vtrjena, da ty kateri bi od sod k vam hoteli pojti ne mogu. *tako i* Dalm. inu čez le tu vse je mej nami inu vami ena velika prepad potrjena, *pa i* Jap. inu čez le tó vse je med nami inu vami en velik prepád postavlen, *a stsl.* mar. i nadъ vьsêmi simi meždju nami i vami propadъ veliê utvrъdi sę, Küz. i više vsega toga med nami i vami je velika prepast potrdjena. Trub. luk. 24 my smo se vupovali de je on ta kir bi imel ta Izrael odrešiti. Inu čez le tu vse je danas ta trety dan kar so le te riči sturjene. *i* Dalm. čez le tu vse. Dalm. psl. 78 tedaj je prišal božji srd čez ńe inu je pomuril te nar imenitniše mej nymi inu je te nar bulše v Izraelu pobil, ali čez le tu vse (= usprkos svemu tomu) so ony še več gréšili.

pa tako i Traun psl. 77, 32 čez vse tó so ony še dalej grešíli. Dalm. ezeh. 23 ne češ li Ahabo inu Ahalibo štrajfati inu nyma oznaniti ńu gnusobe koku so se kurbale inu kry prelivale inu so zakon prelomile z maliki inu so tudi svoje otroke katere so meni bile rodile sèžgale tem istim k ofru. Čez tu istu ste ene tudi meni le tu sturile (sèd *et* hoc fecerunt mihi). luk. 20 inu čez tu je on še eniga hlapca poslal. kolos. 3 oblejcite tedaj srčnu vsmileńe, prijazen, pohlevsčino, krotkust, potrpleńe inu zanesi edèn drugimu inu otpustite si mej sabo, aku ima gdu tožbo čez druziga ravnu kakor je Kristus vam odpustil. Čez vse pak oblejcite lubezen. *i* Jap. 3, 14 čez vse le tó pak imejte lubęzen (ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις). Cruc. 1a 10 kadar ta človik grešij, hrbet g. bogu, obliče pak hudiču obrne, bogu se ta krat odpovej, hudiču pak se poda, boga pod noge postavi, hudiča pak na glavo posadi, g. bogu v obliče pluva inu hudiču se poklajna bogu krono z glave, scepter iz roke vzame inu hudiča krona inu na stol svojga srca ga postavi, synu božiga martra inu križa, inu vener čez vse le tu pošilaš za myr prosit tiga hudobniga človeka. 1a 74 srce v žalosti je plavalu kadar kuli sim bral de taku svete služabnike božje nejso spoznali inu častili, temuč še čez le tu so jih pregańali. 2, 357 gdu bo taku hudoben de se bo podstopel človeka vmorit v tim kir le tu sturiti g. bug prepove. Ali vender čez vse le tu poboji veliku krat se dopernašajo. 4, 413 moj bug, kaj z' eno žalost sta počutila (Adam inu Eva)! videoč de g. bug se je čez nyh resrdil, vejst yh je grizla inu pekla, hudiči so yh zašpotovali, živina se je bila v punt postavila, inu čez vse le tu se nuč stury. Bas. 27 to je resničnu, prosim, ly dobru si ù glavo uzemi inu čez to (= a za tim) gledaj de boš zastopil de . . 68 veliki inu strašni dan, ob katerim kadar naš pravični sodnik Kristus k sodbi pojde, pojde pred nym ogèn tok velik inu močan de u kratkim času bo končal inu sèžgal use hiše, mejsta, gojzde, ja uvès obras tè zemle inu cilu kámńe inu sivne skale, toku de se bodo tajale koker vosk. Čez use to bo pèršel en angel kir naprej ponese znamińe svetega križa. 319 je polomil vse malike zvunej eniga. Kir čez to (= usprkos tomu) ny zdrav postal, ga je vprašal s. Bostian, aku je za res vse malike polomil al' nekar. 352 ne pozabi, o človek, de čez use le tu kar je dosihmal rečenu, tebi prepovduje zapoved božja de . . 501 nikatere gnade se poprej sprosijo u imeni Mariae koker u' imeni gospoda Jezusa: dokler aku je lyh Jezus en dobrutni izveličar, vender je tudi en pravični bog inu sodnik, zatorej on, kar bi sicer grešnikam po svoji pravici doli

udaril (abschlagen), ta istim na prošńo svoje matere zavolo velike lubezni pruti ńi poprej inu rajši podely; čez tu je pak tudi resničnu de je zahvalila se prutje Mariji za to prejeto gnado . . tàr čèz tu u' kradkim času bila je u to prvo čast, rednost inu štimájne, htemu prvemu blagu inu bogastvu postavlena. 61 le tú kir vidil jé ta duhovni mož, pade na koléna, začne klicat na pomuč Marije divice, čez le tu ustane gori. 63 na le tu ‚pra*e*govori' ta mrtve, ga poprose de ńemu ima ta Marijni skapulir pustiti ter čez le tú ńemu eniga mašnika perpelati. 113 Francisce, pójdi tedaj h mvojmu namestniku, temu póvi de on tebi to gnado da inu potrde ta od mene tebi dani odpustik. Na kateru zgine Jezus inu Marija. Čez tu Franciscus šal je h papežu. 163 kaj mejniš katéri iz teh trjèh, namreč ta levit, ta mašnik inu Samaritan, sturil je temu revnimu človeku známeńe eniga bližniga? Na tu djàl je ta judóvski dohtar de ta, katéri je taistimu to milost izkázal. Čez tu djal je Jezus: prav si rekal. 178 na trjetji dan po muoji smrti uzeta sim bila z dúšo inu telésam u' nebésa. Zdajci posajena bila sim na en sédeš na desnyco mvojga synu, tàr na tu use try božje pèršóne dale so meni eno krono tè nebeške časty, ene take lepóte inu vrédnosti, de te glihe ni bilú inu je tudi na bóde. Čez le tú šlíšat bila je ena štíma katera je djala: prjátelca izvólena naša, od sedaj naše krajlevstvu je tvoje. 220 kir padel je bil u' eno navárno bolézan, opomńen od spovédnykov k pokúri inu h pobulšajnu de ki u' pogublójne na pride; katéru kir je začèl bil sam per sebe spreudárjat, začél je bil čez tu takú ostudnu žjulójne zdihat ter per tem trkat na prse; pogledúvat milu prutje nebesam inu prosit g. bogà za odpušajne. Čez tu poklical je eniga spovednika. 238 kir so bily Jezusa dobyli inu obsodyli h te smrte, ta se je ńega lotyla, tega vmóryla je na križu, ali iz ńè inu ne Jezusovo škodo, kir Jezus, če lih umórjen od le tè na križu, vener čez tu resurrexit je ustal častytu inu iz nucam od smrti. 309 od katérega obšal je tega firšta inu vse prične en tak strah de vsi so padli na zemlo inu taku tri cele ure kakòr mrtvi ležáli. Kir pretekle pak so bile ure, pustil je Jezus zaničvávce zupet same h sebi priti, katéri začeli so usi na glas upit inu reče: velik je bug teh kristjanov inu drugiga boga ni polek ńega. Čez tu *(možda = radi toga?)* padli so na kolena pred tem s. krucifiksam. 352 dihnil je gosp. bug u' obraz tega ylnatiga človéka inu spustil svoj duh, to zastopno dušico, inu zdajci čez le tú gratala je ta ylnata človeška statua k enimu živimu človeku. 505 Maksiminus kir vidil je on Katarino *(u)* vjéri

inu ú lubézni prutje Kristusu stanovitno, popustil je on sladke beséde inu kazát se je začèl grozóviten. Na ńega povéļe ti beriči stepli so Katarino taku neusmilenu inu groznu, de po ńe celim živótu ni bilu druziga kakor žláki inu rane. Čez tu potler zapóvej ta tyran Katarino u .eno smrdlivo 'ječo zaprejti itd. Kemp. 466 (IV, 11, 3) jest imam to svetu pismu k enmu troštu inu špeglu tiga živleńa, inu čez le tu use tvoje presvetu telu k eni arcniji inu perbižališu. Jap. 5 mos. 7, 20 takú bo vsim ludstvu sturil katęrih se bojíš. Čez tó bo gospód tvój bóg tudi sršęne nad ńę poslal. luk. 3, 20 Herodež kęr je bil od ńega svarjén za volo Herodijade inu za volo vsiga hudiga kar je Herodež sturil, je on čez vse le tó tudi Joaneza v jęčo vrgèl. 20, 11 ob časi je on poslal hlapca h kmętam, kmętji pak so ga stepli inu prazniga izpustili. Inu čez tó je on še eniga drugiga hlapca poslal. 24, 21 my pak smo upańe imęli de ima on Izrael odrešiti, ali čez vse le to je vžę danàs ta trętji dan kar se je le to zgódilu. Škriń. sir. 19, 4 kdor hitru vèrjáme, je lohkosrčèn inu bó ponižan, ja čez tó bó on za takiga držán katęri sam zuper sebe grešy. modr. 8, 13 kadar bóm mólčal, bódo ná me čákali, inu kadar bom govóril, bodo na me ravnu ględali, inu kadar bóm dolgu govóril, bodo z rokami svoje usta zatisnili. Čez vse tó bóm skuzi ńó (modrost) nevmrjóčnost zadóbil. Schrey 1 kraļ. 21, 19 vmóril si Nabota, inu čez tó si se (ńegoviga vinograda) polastil. Red. 189 kaku neizmerjena je bila tvoja lubezen, kir si othl za moje zveličańe ne samu enu prov revnu živleńe pelati, ampak tudi čez le to še to istu skuz nar groženši martre inu smrt sklenite! Šerf pred. 1, 461 oni so sramoto no bitke prestajali, ino čres to pote no ječe (hebr. 11, 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς, alii vero ludibria et verbera experti, insuper et vincula et carceres, Dalm. h temu tudi zveze inu ječe. Jap. zravèn tęga tudi želęzja inu jęče. Küz. zvün toga pa ešče po vezańi i vouzi.)

Kašto dolazi črez *mjesto* pred *kao u ńem.* über *mjesto* vor: Kreļ 1, 88a k čemu je stvaril bog te angele? Najprvič inu čez vse reči k svoji hvali inu službi. 1, 77 za to je poslušańe s. evangelija to jedino kar je tako potrebno de je čez vsa druga dela imamo izvoliti. Vojska 240 kir bi ta golufni hudič tebe vprašal, kaj veruje s. katolška cerkou . . odgovori mu: resnico, inu kir bi on dalej rekal: kaj je taista z' ena resnica, reči: ravnu taista kar ona ve-

ruje. Čez vse pak drži tvoje srce stanovitnu pruti tvojemu odrešeniku.

u kajkavštini

ima svega toga veoma malo: Zagr. 624 s. Januša ńegova čistoča je podiguula tja do neba, pače ne samo do neba, nego čes usa nebesa i čes use koruše angelske tja vu tronuš večnì.

Ńeko je prekoračivańe i onda kada akuzativ uz črez *znači 6) onoga ili ono nad koga ili nada što se je ko popeo i uzvisio tako da mu je kao nižemu od sebe kao gospodar, nadziratel, paziteļ, i slično. Tako dolazi* črez *samo u kranjštini i dva tri puta u kajkavštini prema ńemačkomu* über, *koje će biti opet prema i grč.* ὑπέρ *i lat.* super *u rečenicama kao* ephes. 1, 22 ipsum dedit caput super omnem ecclesiam αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, hebr. 10, 21 habentes sacerdotem magnum super domum dei ἔχοντες ἱερέα μέγαν ὑπὲρ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, luc. 22, 25 qui potestatem habent super eos, benefici vocantur, 1 machab. 6, 28 convocavit eos, qui super equites erant, itd. *Ali u grštini nije svuda* ὑπέρ *gdje je u lat.* super, *nego* ἐπί *što prevodi stara slovenština prijedlogom* nadъ, *s instrum.* n. pr. luc. 12, 14 quis me constituit indicem aut divisorem super vos? τίς με κατέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; cod. mar. kto mę postavi sądiją li dêlitelê (čitaj dêliteļa) nadъ vami. *pa tako i slovenski narod govori* nad.

a) *uz supstantive:* bog: Dalm. 2 mos. 7 jest sim tebe za eniga boga postavil čez Faraona. 4 mos. 27 gospud kir je bug čez vse živu mesu, ta postavi eniga moža čez to gmajno. 5 mos. 10 vaš bug je en bug čez vse boguve 2 sam. 7 gospud Cebaot je bug čez Izraela. dan. 2 naš bug je en bug čez vse boguve inu en gospud čez vse krajle. u predgovoru čez XXII cap. Danielov: za tu se on pusty imenovati en bug čez vse boge, en gospud čez vse gospude, krajl čez vse krajle. Jap. 4 mos. 27, 16 naj gospód, kir je bóg čez vse kar diha inu živy, eniga človęka postavi, kateri bó čez le to mnóžico. 2 sam. 7, 1 jest sim tebe za bogá čez Faraona postavil. Schrey 1 kraļ. 20, 28 kęr so Syrci rekli: gospód je bóg čez gorę inu ny bóg čez dolíne, bóm vso to veliko množico tebi v roke dál. — čuvâj: Škriń. jer. 17 sim postavil čez vas čuvaje. Wolf ezek. 33, 2 kadar ludstvu v deželi eniga iz svojih nar majn čislanih za čuvaja čez se postavi. — darovnik: Kemp. 190 (III, 5, 4) on ne gleda na ta dar, samuč k darovniku

čes use dary se obrne. — dvornik: Kreļ 1, 104a kadar (gospodarji) veliko hlapcov imajo, edniga zmej nyh izvole kater se jim zvestejši inu modrejši zdy, inu tega postave dvornika ali šafarja čez vso hišno družino. — erb (= ńem. der erbe): List. ceļ. 1, 14 katiriga je on za erba čez vse postaviu. erbič: Trub. psl. 82 ti si erbič čez vse ludy. — general: Cruc 4, 26 kateriga so hoteli za generala čez celo vojsko postavit. — glava: Kreļ 1, 33b ńega je bog oča posadil na svojo desnico v nebesih k enej glavi cerkve čez vse. 1, 53b kakor je cesar gospod inu glava čez pozemalska kraļevstva v posvietnih ričah, da tudi ravno tako rimski škof gospod inu glava bude čez vse duhovne riči. Jap. efez. 1, 22 on je vse pod ńegove nogę podvrgel inu ńega za glavo čez vso cerku postavil. — glavár: Schönl. 144 desetak, tu je glavar čez deset kojnikov. List. ceļ. 1, 371 kadar je bil žounirskiga glavarja čez stu mož poklicau. Schrey 1 sam. 8, 12 krajl bo sebi postavlal glavárje čez tavžent inu čez stu. — gospá: Dalm. jez. 47 ti némaš več imenovana biti gospa čez krajlestva. Rog. 2, 178 nò (Marijo) je čez vse le té k eni gospè, k eni krajlici sturil. Škriń. jer. žal. 1, 1 kaku praznu stojí męstu ludy polnu! Gospá čez naróde je postala kakòr vidova. pok. 2, 98 kaku práznu stoji męstu ludy polnu! Gospá čez naróde je postala kakòr vidóva. — gospôd: Trub. psl. 105 on ga je postavil k animu gospudi čez sujo hyšo. mat. 9 s tejm izkaže de je on tudi en gospud čez smrt. 12 ta syn tiga človejka je en gospud tudi čez to soboto. djań. ap. 10 kateri je gospud čez vse. Kreļ 1, 53b so se gospodje sturili čez posvetno inu duhovno oblastovańe ja čez nebesa inu zemļo, čez pakal inu vice. 2, 34b Kristus je vstal od mrtvih inu je čez vse gospod postavļen. 43a je gospod čez nebesko vojsko. 60a Kristus je ratal gospod čez vse kaj je v nebesih inu na zemli. Dalm. 1 mos. 27 bodi gospud čez tvoje brate. . . jest sim ńega h gospudu postavil čez tebe. 34 kateri je gospud bil čez deželo. 45 me je postavil h gospudu čez vso ńegovo hišo. 5 mos. 10 vaš bug je en bug čez vse boguve inu gospud čez vse gospude. riht. 8 bodi gospud čez nas . . moj syn nema čez vas gospud biti, temuč gospud ima gospud čez vas biti. 9 kaj vam je bule, de sedemdeset mož so gospudje čez vas, ali de je le en mož gospud čez vas? 18 kir bi gospud čez ńe bil.; u predgovoru čez XII cap. Daniela: čez katero on hoče gospud biti . . ńe h gospudom dela čez veliku blagu. 1 makab. 2 neverniki neso čez ńe gospudje postali. 10 de se bo vejdilu de je le on sam gospud čez ńe. djań.

ap. 10 čez vse gospud. 1 kor. 4 naj si je on čez vse blagu gospud. judit 6. tedaj boš ti vejdil de je Nebukadnecar čez vus svejt en gospud. sal. modr. 13 kateri je čez te iste gospud. mat. 12 tiga človeka syn je gospud tudi čez soboto. 2 kor. 2 nikar de bi my gospudje bily čez vašo vero. Dalm. mol. 182 ti boš nega h gospudu postavil čez tvojih rok dellu. Cruc. 2, 130 Jezus je gospud čez vse krajle inu cesarje. 159 Vulkan je gospud čez železu. 407 bug je gospud čez vse stvarjene rečy. 5, 505 gospud čez vus volni svejt. Bas. 31 bog je ta veliki gospod čez use rečy. Rog 2, 155 tega človeka izvólil je k enimu gospúdu čez vse druge živali. Jap. ap. 10, 36 le ta je en gospod čez vse. prid. 2, 50 katęri je sam gospód čez svoje hudu nagneńe, 153 ali ni on nar vikši gospód čez vse? Schrei 1 sam. 17, 47 on je gospód čez vojskó. Rey 1, 248 je on gospod čez naše srca. Škrb. 2, 78 Kristus je nar vikši gospód čez vse ludi. Šerf pred. 1, 332 posteči more čres svoje dobrine gospod biti. 1, 275 on je gospod čres se, čres svojo počutnost. — gospodár: Cruc. 5, 493 gospodar čez zvezde. Res. 149 on je en kral inu gospodar čez vse. Jap. galat. 4, 1 kakòr dólgu je ęrbič enu dęte, ny obeniga ràzločika med ńim inu med enim hlapcam, de si je ravnu gospodár čez vse. prid. 1, 118 od tih istih malov ny bil več sam čez sę gospodár. 2, 51 on je gospodar čez vse srca. 49 krotak človek je popolnóma v potrpłęńi gospodar svoje duše in sam čez sebe. Traun ps. 8 čudi se David da bog slabiga človęka čez vse stvary za gospodárja postavi. Leon. 74 katero sturi dušo za gospodarja čez samo sebe. Kuralt (u Marnovu jezičniku XXIII 46): člov'k, k'te je večna modrost izvolila za gospodarja čez zemljo sturiť, zbuď se nu hiť tud ti skoz opravila krajl čez to tojo podložnico biť. — gospodovavec: Skrińi. izai. 16, 1 pošli, gospod, jagne gospodùvavca čez zemlo v pušavi. amoz. 5, 16 za tiga volo tó pravi gospód bóg gospódùvávèc čez vojskne trume. Schrey 2 sam. 23, 3 ta móčni v Izraeli je govóril, pospodòvávèc čez ludy. — hižnik: Šerf pred. 1, 412 on vé da je on le za hižnika ty na zemli kres tote časne reči postavleni. — kapitan: Trub. djań. ap. 21 tiga je ta viši kapitan čez vujsko kumaj otel. Dalm. 2 mos. 14 je vzel kapitane čez vse svoje vojske. riht. 1 Juda h kapitanu čez vojsko postavlen. 10 ta ima kapitan biti čez vse te kateri v Gileadi prebivajo. 2 sam. 4 kapitana čez vojščake. 2. hron. 21 kapitane čez kula. 1 makab. 2. kapitan biti čez vojsko. 5 čez to isto (vojsko) je Timoteus kapitan bil . . inu je Jozefa inu Azarija h kapitanom postavil čez ta drugi folk.

Cruc. 2, 351 s. Ciprijan pravi, de človek je en gospud inu kapitan čez vse stvarjene reči. Rog. 2, 123 postavlen je bil k enimu glavarju ali kapitanu čez veliku soldatu. — knegiṅa: Kreļ 1, 902a le tu se vidi da je Kristus tej ženi za vere volo oblast dal čez vse inu je ńo postavil k eni kralyci inu kneginy čez nebo inu zemļo. — kraļ: Trub. psalt. u predgovoru 1: David izvolen inu postavlen iz eniga pastirja k animu kralu čez vso izraelsko gmajno. psl. 2 jest sim žalbal mujga krajla čez Sion, čez to mujo sveto goro (drukčije Dalm.: jest sim mojga krajla postavil na mojo sveto goro Sion; opet drugčije Traun: jest pak, kateri sim od ńega na ńegóvi sveti gori Sion za krajla postavlen. Küz: jas sem si pa namazao krála mojega nad Sionom, pslt. sin.: azъ že postavlenъ esmъ cêsarъ otъ nego nadъ Sionomъ). psl. 95 gospud je en velik kral čez vse boguve. Trub. psl. 47 gospud je en velik kral čez vse dežele .. bug je en kral čez te ajde. Kreļ 1, 53b tako so ga hoteli kraļa čez se postaviti. 86 2a jest te hočo k enimu gospodu inu kraļu pripravit čez vsa kraļevstva na svetu. 2, 61b on je en krall čez nebesa inu zemlo. Dalm. 1 mos. 17 folki imajo .. eniga krajla čez se postaviti. riht. 9 me hočete za krajla žalbati čez se. 1 sam. 8 postavi eniga krajla čez nas .. ony neso tebe, temuč mene zavrgli, de bi jest ne imel krajl čez ńe biti. 14 ne boš krajl čez Izraela. 23 ti boš krajl čez Izraela. 25 am. 2 inu so ondi Davida h krajlu žalbali čez judovsko hišo .. Judovska hiša je mene h krajlu žalbala čez sebe ... ga je postavil h krajlu čez Gilead. 5 ker je Saul bil čez nas krajl .. ony so Davida žalbali h krajlu čez Izraela. 8 taku je David krajl postal čez vus Izrael. 1 kraļ. 4 taku je Salomo bil krajl čez vus Izrael. 11 je bil krajl čez Syrijo. 14 gospud bo sebi eniga krajla čez Izraela obudil. 15 v dvajsetim lejti Jeroboama krajla čez Izraela je Asa krajl postal v Judi .. Nadab je krajl postal čez Izraela. 193 žalbaj Hazaela h krajlu čez Syrijo inu Jehu h krajlu čez Izraela. 22 Jozafat je krajl postal čez Juda, 2 kraļ. 9 jest sim tebe h krajlu čez Izraela žalbal. 2 hron. 1 de bi mogel moj folk soditi čez kateri sim jest tebe krajļa postavil. Ester 1 Ahasver je bil krajl od Indije do Morov čez stu inu sedem inu dvajseti dežel. pslm. 47 gospud je en velik krajl čez vus ulni svejt .. bug je krajl čez ajde. sal. predg. 1 jest predigar sim bil krajl čez Izraela. sal. modr. 9 ti si mene izvolil h krajlu čez tvoj folk. zahar 14 gospud bo krajl čez vse dežele. Schönl. 142 aku je on krajl čez Izrael, taku stopi on sedaj doli od križa. Cruc. 1a 4 nejli more biti bug

general inu krajl čez vse vojske? 1a 10 ti si krajl čez vse krajle, čez zemlo inu nebu. 2, 282 Canutus engelenderski krajl je sedel raven morja ter je vidil da valuvi se so h ńemu perbližovali, katerim je bil zapovedal de se imajo ‚dergdom' (drugam) obrniti, dokler je krajl čez zemlo iuu morje. Bas 97 de je on krajl čez use ofrtnike. 295 s katerim je Kemetes krajl čez deželo Skotia umorjen bil. Rog. 2, 155 tega človeka je postavil k enimu krajlu čez use druge ‚creaturae'. Res. 114 on je kral čez vse otroke tega napuha. Jap. 5 mos. 17, 14 jest hočem eniga krajla čez sebe postaviti. apokal. 9, 11 inu čez sebe so one imęle angela tiga za krajla (et habebant super se regem angelum καὶ ἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου). Schrey 1 kraļ. 19, 16 Jehua pomáži za krajla čez Izrael. 2 kraļ. 9, 3 pomazal sim tebe za krajla čez Izrael. 26 ne bóš krajl čez Izraelce. 2 sam. 5, 2 kadar je Saul krajl bil čez nas, si ti Izrael vùn inu nótèr vodil. 2 sam. 19, 10 Absalom, katęriga smo (za krajla) čez nas mázali, je vmrl na vojski. Skriń. 2 mahab. 7, 9 krajl čez svęjt nas bode per vstajeńi k večnimu živleńu obudil. modr. 6, 22 o krajli čez ludstva, Traun psl. 2 kęr je sam bog ńega za svojega syna, za krajla čez Sion postavil, ps. 46, 8 bóg je krajl čez vùs svęjt. pok. 2, 78 potrdi me s tim istim dúham, katęri je gospód inu krajl čez srcę. List. ceļ. 1, 29 kęj je ta rojeni krajl čez Jude? (mat 2, 2) 94 zdrav bodi ti krajl čez Jude. Škrb. 2, 75 on je kral čez ves volni svejt. — kraļíca: Rog. 2, 177 skuzi tu je postávil bug Marijo k eni krajlici čez nebó, pakál inu zemlo, čez angele inu svetnyke, čez ludy inu hudyče. 178 ona je čez try krajlévstva krajlíca. 182 kronal boš Marijo kakor eno právo krajlico čez nebéšku, posvejtnu inu podzemelsku . . Marija je tudi ena krajlica čez te vice. — mašnik: Jap. hebr. 10, 21 imamo tiga vikšiga mašnika čez božjo hišo. — mati: Jap. prid. 1, 258 o luba mati — le tó sladku imę čez nas si ti zaslužila. — mojster: Dalm. 1 hron. 16 Kenanja ta mojster čez pejtje je vučil pejti. — namestnik: Jap. ap. 18, 12 kadar je pak Gallio namęstnik čez Ahajo bil, so se Judje čez Pavla vzdignili. — oblastnik: Dalm. 1 kraļ. 4 Salomo je imel dvanajst oblastnikov čez vus Izrael. 9 teh oblastnikov, katęri so čez Salomonovu opravilu bily, je bilu pet stu inu petdeset. 1 hron. 27 kateri so oblastniki bily čez Izraela. Schön. 117 je govuril oblastnikom čez tempel. Cruc. 2, 392 Egypceri človeka kateri je bil resníčniši, so ga za oblastnika čez te druge postavili. Jap. 2 mos. 18, 25 on je iz celiga Izraela srčne možę

zbral inu ene je za oblastnike čez ludstvu, ene za poglavarje čez tavžent, ene čez stu, ene čez pętdesęt inu ene čez desęt mož postavil. 5 mos. 1, 15 sim jih ene za oblastnike čez ludstvu . . postavil. Skriń. sir. 10, 4 oblast čez dežélo je bogu v rokah inu on bo pridniga oblastnika čez ńo ob svojim časi postavil. 17, 14 čez vsaku ludstvu je eniga oblastníka postavil. 1 mahab. 10, 69 Apolon je bil oblastnik čez Celesyrijo. Wolf dan. 2, 48 ńega za višiga oblastnika čez vse babilonske módre stury. — o č a: Dalm. efez. 3, 15 kateri je ta pravi oča čez vse kar se otroci imenuje. Cruc. 4, 78 vy ste danas postavlen z' eniga duhovniga očeta čez vse le te duše. — p a s t i r: Skriń. jerem. 23, 4 inu bom čez ńę pastirje postavil de bódo ńę pasìli. — p a t r o n: Rog. 2, 76 čez ta elemènt te zemle je patron s. Patricius, na vodi je patron s. Miklauš, čez ta ogyn je s. Florian, čez ta element tega lufta, čez grméńe inu hudu uréme je patron današni s. prerok Elias, ja nikar le samù patron je on čez ta luft, ampak tudi čez use štiri elemente. — p o g l a v a r: Jap. 4 mos. 14, 12 tebe hočem jest za poglavarja čez en velik narod sturiti. sodn. 10, 4 on je imel trydesęt synov, katęri so bily poglavárji čez trydesęt męst v dèželi. 11, 11 vse ludstvu ga je za poglavárja čez sę postavilu. ap. 7, 10 on je nega postavil za poglavarja čez egyptovsko deželo inu čez svojo hišo. Schrey 1 sam. 8, 12 Saul ga za poglavárja čez tavžent móž postavi. 2 sam. 18, 1 tedaj David svoje ludstvu preględa inu čez ńę postavi poglavarje čez tavžent inu čez stu. 1 kraļ. 11, 24 ta je postal poglavár čez razbojnike. 16, 9 Ela je v Terzi pyl inu se je vpijánil v hiši Aza poglavárja čez Terzo. Wolf dan. 2, 48 ga postavi za poglavárja čez vse babilonske deželе. Skriń. 1 mahab. 2, 66 Judas Mahabéj bó za poglavárja čez vojšáke. 5, 19 bódita poglavárja čez to ludstvu. 2 mahab. 4, 27 Sostrat je čez grad poglavár bil. izai. 3, 7 nikar mene ne postavite za poglavárja čez ludstvu. pok. 3, 6 ne bom iz ńegoviga rodu uzęl poglavárje čez zarod Abrahama. List. ceļ. 1, 82 v tajisti vuri je Jezus poglavarjam čez tempel reku. 101 poglavar čez deset kojnikov. 282 kapitan ali poglavar čęz stu mož. Krempl. dog. (1845) Otokar, Slovenec českі, je krez Štajer gospodar. — p o s t a v o d a j a v e c: Traun psl. 9, 21 postavi čez ńę eniga postavodajavca (*sin.* postavi zakonodavьca nadъ nimi). — p r e d n i k: Wolf dan. 6, 1 Dariju je dopadlu postaviti čez krajlęstvu stu inu dvajset prędnikov. — p r i g a ń a v e c: Jap. 2 mos. 1, 11 on je pergańávce čez ńę postavil. — r a z d e ļ a v e c r a z d e l i v e c: Trub. luk. 12 du je mene

postavil k animu rihtarju oli rezdileucu čez naju? Dalm. gdu je mene k rezdilavcu te erbsčine čez vaju postavil? Jap. kdó me je postavil za razdęjlivca čez naju? — rihtar. Kreļ 2, 48a božja beseda sama ima rihtar čez vse biti . . Kristus stavi svojo besedo rihtarja čez vse. Dalm. 2 mos. 2 gdu je tebe k rihtarju čez nas postavil? 1 sam. 3 hočem jest rihtar biti čez ńegovo hišo, 8 Samuel je svoje synuve postavil k rihtarjem čez Izraela. 2 sam. 7 sim rihtarje čez moj izraelski folk postavil. pslm. 7 gospud je rihtar čez ludy. sal. modr. 9 ti si mene izvolil h krajlu čez tvoj folk inu k rihtarju čez tvoje synuve inu hčere, Cruc. 4, 53 yh je bil postavil za firšte inu rihterje čez ta gmajn folk. — sodnik: Škriń. modr. 8, 7 ti si me za krajla čez tvoje ludstvu izvolil, inu za sodnika čez tvoje synove inu hčęre. Jap. 2 mos. 2, 14 kdo te je postavil za vikšiga inu sodnika čez naju? — stvarnik: Trub. kateh. 268 stvarnik čez vso kreaturo se pusti v našo naturo. — vahtar: Dalm. jer. 6 jest sim vahtarje čez vas postavil. ezek. 3 jest sim tebe k vahtarju postavil čez izraelsko hišo. — valpot: Dalm. 2 mos. 1 ony so postavili čez ńe valpote. 5 valputi katero so Faraonovi župani čez ńe bily postavili. — varuh: Dalm. sal. predg. še je en viši varih čez tiga visokiga. — vojvoda, vjuda, vjud, vojvod: Trub. psl. 105 ta vjuda čez ta folk ga je rekal izpustiti . . on ga je postavil k animu vjudu čez vse nega blagu. mat. 13 tetrarha se pravi en vjud kir je postavlen čez ta četrti dejl eniga kralevstva, jozve 5 jest sim en viuda čez tiga gospuda vojsko. 1 sam. 9 ta istiga imaš k viudi žalbati čez moj izraelski folk. 10 je gospud tebe k viudi žalbal čez svojo erbsčino. 25 boš en viuda čez Izraela. 2 sam. 5 imaš en viuda biti čez Izraela. 1 hron. 12 ti imaš viuda biti čez mȏj Izrael. 30 viudi čez krajleva opravila. 2 hron. 6 nésim obeniga moža izvolil de bi bil viuda čez moj izraelski folk. jezaija 3 ne postavlajte me k viudi čez ta folk. Jap. 2 mos. 32, 10 bom tebe za vajvoda čez en velik narod sturil, Schrey 1 sam. 25, 30 gospod je tebe za vojvoda čez Izrael postavil. 2 sam. 6, 21 inu je meni zapovędal de imam vójvod čez ludstvu gospódovu biti. 7, 8 jest sim tebe vzęl iz paše kadar si za čędo hodil, de bi bil vojvod čez moje ludštvo Izrael. 1 kraļ. 1, 35 nemu bóm zapovędal de bó vojvod čez Izrael inu čez Juda. 16, 2 sim tebe iz praha vzdignil inu za vojvoda čez moje ludstvu Izrael postavil. — zapovedovavec: Traun ps. 104, 21 on je ńega za zapóvedòvávca čez vse svoje premoženе postavil. — tako i: viši, vikši: Dalm. 1 mos. 39 mu je pustil gnado najti pred tem višim čez ječo. 2 mos. 16 vsi viši čez to množico so prišli. 4

mos. 3 ta viši čez vse više téh levitov ima biti Eleazar, Aarona tiga farja sin, čez te kir so postavleni de imajo vardevati inu varvati te svetine. 10 ti viši čez tavžent. 5 mos. 1 jest sim vaših rodov više vzel, modre inu vmetalne možé, inu sim je čez vas k višim postavil čez tavžent, čez stu, čez petdeset inu čez deset. jozve 10 je rekal h tim višim čez vojsko. riht. 11 ga je postavil h kapitanu inu višimu čez se. 1 kraļ. 16 ta viši čez polovico kul. 2 kraļ. 8 je pobil te više čez kula. 1 hron. 28 le ty vsi so bily viši čez blagu krajla Davida. nehem. 12 le ty so bily ti viši čez farje inu čez nyh brate v Jezuavim času. jonas 1 ta viši čez barko. luk 11 skuz Beelcebuba tiga višiga čez hudiče, 13 i 18 ta viši čez šulo. djań. ap. 16 ta viši čez keho. Schönl. 84 on hudiče vùn izgajna skuzi Beelcebula, tiga vihšiga čez hudiče. Stapl. luk. 11 on hudiče von zegajna skuzi Belcebuba, tiga vigšiga čez hudiče. Jap. 1 mos. 40, 2 edèn je bil ta vikši čez klučarje inu ta drugi ta vikši čez pęke, 5 mos. 17, 10 katęri so ti vikši čez ta kraj. Škriń. izaija 22, 15 stopi . . k Sobru višimu čez tempel. 36, 3 k ńemu vùn grę . . Joahe, Azafovi syn, viši čez krajleve pisma. 2 mahab. 3, 4 katęri je za višiga čez tempel postavlen bil. Schrey 1 sam. 17, 55 je Abnerju, višimu čez vojskno trúmo, rękal: . 2 sam. 8, 16 Jozafat je bil viši čez krajleve pisna. 19, 13 naj meni bòg tó inu to stury, če ne bóš viši čez vojšake pričo mene na męsti Joaba. 1 kraļ. 14, 27 je kraļ Roboam bronaste škite narędil in je ńę višim čez škitarje v roke dal. Wolf dan. 1, 7 viši čez životne várhe je ńim imęna dal. List. ceļ. 1, 58 skuzi Beelcebuba, vikšiga čez hudiča, on hudiče izgańa. 169 v tajistim časi je Jezus v hišo eniga vikšiga čez farje šou. 201 on ima oblast tukaj od vikših čez farje vse zvezati. Veriti 63 v moči vikšiga čez hudiče hudiče izgańa. — tako uz: močen, mogoč, mogočen: Cruc. 1a 226 ste bily skuzi s. fermo močni ratali čez skušńave tiga hudiga. 4, 271 skuzi sveto fermo močni ste ratali čez skušnave tiga hudiga. Kemp. 310 (III, 28, 1) ti se imaš poflisati de sam čez se močan bodeš taku de vse rečy bodo pod tabo. Vojska 69 ne imej v tim enu praznu dopadeńe de bi menil de si čez ta greh taku trdan inu močen de ta sovražnik ne more tebe premotiti. Skriń. pok. 1, 116 daj tudi zdaj de čez ludy močan postanem. 3, 88 Izrael, to je močan čez bogá. 3, 115 to veseļe človęka čez vse zalázùvańe močniga inu trdniga stury. Dalm. jer 25 valajte se v pepeli, vy mogoči čez čredo. jez. 41 gdu je ajde inu krajle pred nym dal, de je on čez ńe mogoč bil? Šerf pad 43 v kerem so spoznali dobrega, svetega no črez ńe mogočnega dyha.

b) *uz supstantive koji sami znače kaku vlast ili oblast.* gospodovaṅe: Skriń. prip. 19, 10 ne spodobi se na sužniga gospódùváńe čez poglavárje. — gospóstvo: Dalm. sal. modr. 10 je ńemu pernesla tiga krajlestva palico inu gospostvu čez te kateri so ńemu bily sylo sturili. Bas. 329 morejo vse stvari inu živali ńemo en dar pernesti k spoznańo ńega vikšiga gospostva čez vse rečy. Traun psl. 2 bog je ńemu gospostvu čez vse nevęrnike oblubil. psl. 124, 3 gospód tim hudobnim ne bó gospostva čez ęrbšino tih pravičnih pustil. Rey 1, 70 Jezus je u enim stanovitnim posestvi te nar vikši oblasti inu gospostva čez use na nebu inu na zemli. 137 k spoznańu ńegoviga nar vikšiga gospostva čez nas. Škrb. 2, 77 Jezus pokaže svojo oblást, moč inu nar veči gospódstvo čez nas skuz le tó. — gvolt (ńem. gewalt): Štaplet. luk. 22, 25 ti krali teh hajdov gospodujejo čez ńe inu to gvolt „zhesne“ imajo. — kraļestvo, kraļevaṅe: Trub. psl. 8 prerokuje od kralevstva čez vse stvari. Dalm. 1 sam. 14 kadar je Saul tu krajlestvu čez Izraela bil vzel, je on vojskoval zuper vse sovražnike. 1 kraļ. 6 v četrtim lejti Salamonoviga krajlestva čez Izraela. 1 hron. 30 inu je ńemu dal enu častitu krajlestvu kakover obeden pred nym čez Izraela nej imel. tob. 13 ńegovu krajlestvu vekoma čez ńe ostane. tob. 108 ńegovu kraluvańe čez to vselej ostani. Schrey 1 sam. 13, 13 aku bi ty tó ne bil sturil, bi tebi krajlùvańe čez Izrael vtrdil za vselej. 14, 47 kęr je Saul krajlòvańe čez Izraelce vtrdil, se je vojskùval čez vse ńih sovražnike. 15, 28 gospód je danàs krajlùváne čez Izrael tebi odtrgal. — kraļevi stol: Dalm. 1 hron. 23 jest hočem ńegov krajlev stol čez Izraela vekoma potrditi. — oblast: Trub. mat. 20 ty velaki nih oblast čez nee izkazujo, mat. 10 nim da oblast čez zludje, čez bolezni . . nim da oblast čez te nečiste duhe. luk. 9 pošle jogre pridigati s oblastjo čez hudiče inu beteže . . nim da muč inu oblast čez vse zludje. luk. 10 jest vam dam oblast . . čez vso muč tiga sovražnika. luk. 19 imej to oblast čez deset mejst. luk. 22 kateri oblast čez nee imajo, bodo dobrutlivi imenovani. kateh. III čez nega ima vrag oblast. Kreļ 1, 78b kateri oblast čez ńe imajo, ty se dobrotlivi imenujo. 1, 90²a le tu se vidi, de je Kristus tej ženi za vere volo oblast dal čez vse. Dalm. sir. 33 ne pusti synuvi, žení, bratu, prijatelu oblast čez se dokler si živ. gal. modr. 16 tí imaš oblast čez leben inu čez smrt. dan. 2 je tebi čez vse folke oblast dal. dan. 4 ta nar viši oblast ima čez človečka krajlestva. mat. 10 je nym oblast dal čez nečiste duhuve. luk. 9 je nym dal

oblast inu muč čez vse hudiče. 19 imaš oblast iméti čez deset mest. joan. 17 si ti ńemu oblast dal čez vse mesu. 19 ti bi ne imel obene oblasti čez mene, kadar bi ta ista tebi ne bila dana od zgoraj doli. 1 kor. 7 žena nema oblasti čez svoje lastnu telu, temuč mož, ravnu taku mož nema oblasti čez svoje lastnu telu, temuč žena. rim. 13 slejdni človik bodi podvržen tej gospoščini katera ima oblast čez ńega. hebr. 2 kateri je imel čez smrt oblast. Kast. 170 na visoku bóš povišan v pobulšańu, kadar boš jmel nar vekšo oblást sam čez sebe. Schönl. 135 ti bi ne imèl obene oblasti čez mene. Cruc. 1a 66 danas je ńemu dana oblást čez zemlo inu nebu. 120 bug noče („n' hoče) de bi angeli oblast imeli čez naše srce. 1b 169 ah kulikajn krat g. bug bi bil mogal pravičnu perpustiti oblast hudiču čez našo dušo. 2, 130 on sam ima oblast čez vse kar je stvarjeniga . . . ti sam imaš oblast čez vse riči . . . kaj z' eno oblast imajo ti drugi krajli čez le to nepametno živino? 140 ti imaš oblast nikar li čez naše krajlevstva, ampak tudi čez naše peršone . . . kaku veliku vekši oblast ima čez vas g. bug. 141 ima vekši oblast čez nas kakor my čez to nepametno živino. 142 katera čez vso hišo oblast je imela. 144 ti sam imaš oblast čez naše duše inu telesa. 163 ta hudi oblast čez nih vzame. 2, 297 ner poprej g. bug oblast uzame čez jezik tiga človeka v s. krstu. 341 hudiči so čez vaše otroke oblast udobili. 518 katero oblast hudiču perpusti čez ta iste kateri gredo k spuvidi inu to grejšno perložnost nočejo zapustiti. 566 vsa oblast čez vus volni svejt mu je dana. Bas. 34 kadar greh sturiš, bè rad otel de b' ne bilu čez tebe oblasti božje. 311 je oblast imel čez hudiča. 4, 65 to službo inu oblast čes duše imajo vsi papeži, Rog. 2, 73 čez hudu ureme inu grum ima oblast inu tudi čez ta hrum sveti prerok Elias. 175 dodelil je ńè to čast inu oblast čez nebu, pakál inu zemlo. 177 dàl jè bil le tè (Mariji) čez cel svejt to oblast inu krajluvájne. 178 dana je ńè (Mariji) ta oblast ene posèbne vséga mogóčnosti čez try druge krajlévstva, namreč čez tu nebéšku, čez tu posvejtnu inu čez tu podzemelsku. 179 čez use le tè kakòr čez use svetnyke u' nebésih, čez use ludy na zemli ẓadóbyla inu prejela je Marija to oblast de ńè usi imajo pokórni, podlóžni, podvrženi biti. 273 katéri dal je Jezus oblast čez to grozno inu navarno bolézan te kuge. 464 ah mvoj Pilatus, ti bi na imel nobéne oblasti čez mene . . , Tob. 92 čez le te hudič oblast ima. 112 de ne bo hudič potler čez vas oblast imou. Vojsk. 41 čez nyh srca oblast zadobè. Pohl. tschup. 50 koker hitru greh čez nas oblast doby. Jap. mat. 10, 1 mark.

6, 7 inu on je svoje dvanajst jógre k sebi poklical inu je ńim dal oblast čez nečiste duhove, mat. 20, 25 i mark. 10, 42 ti veliki imajo oblast čez nę, luk. 19, 17 imaj oblast čez deset męst, 22, 23 katęri oblast čez ńę imajo, bodo dobrótnìki imenovani, joan. 17, 2 si ti ńemu dal oblast čez vse mesú, 19, 11 ti bi obene oblasti čez mene ne imel, 1 kor. 7, 37 oblast čez svojo vólo imá. apok. 6, 8 ńemu je bila dana oblast čez štiri dęjle tiga svejtá. prid. 8, 8 človek nima oblásti čez dan tę smrti. modr. 16, 13 ti čez živleńe inu smrt oblast imáš. sir. 9, 2 ne daj ženi čęz se oblast. 10, 4 oblást čez dežélo je bogú v rokah. 17, 3 on je ńemu oblást dál čez tu kar je na zemli. 24, 9 čez vse ludstva inu čez vse naróde sim viši oblást imęla. pok. 3, 48 katęri imáš nar usiga mogóčniši oblást čez našo tudi puntarsko volo. List. ceļ. 1, 220 jest vam dam oblast čez vso moč sovražnika. 1, 270 imaj oblast čez deset mejst. 1, 374 katiri čez ńih oblast imajo, bodo dobrotni imenovani. Škrb. 1, 20 nam čes perhodno ni obene oblasti dal. Šerf pad 38 on bi tydi čres vas oblast imel. 40 on je tydi svojim vyčenikom dal oblast čres hydiče. 90 je pokončal ńegovo oblast krez nas. — moč: Cruc. 5, 339 krancel kateriga je na glavi imel, ima muč čez strup. Bas. 119 gdur tiga drugiga premaga, čez ńega uso svojo moč špoga. Rog. 2, 236 smrt tega pravičniga Abela šla je naprej, de bi ta smrt za naprèj čez te brumne inu pravične ludy nobene močy inu oblasti ne jmćla. Vojska 2 taiste za tu dopernašajo, de bi si kraft inu muč čez svojo hudobo inu timu grehu nagńeno naturo zadobili. 3 novo muč čez tiga sovražnika zadobiti. 53 skuzi katere tvoja vola se odahne inu si čez svoje nespodobnu poželeńe muč vzame. 169 skuzi ńo eno pravu gospostvu čez nas ter veliko muč inu oblast čez hudiča zadobimo. 220 od tebe muč dosežem čez moje sovražnike. Boln. 21 taku bodeš čez vse peklenske skušnave to moč zadobiu. 81 skuz tu svetu ime zadoby tudi to moč čez te skušnave. Skriń. pok. 1, 115 kólikùr bòl spokornik v vęri inu v vúpańi slaby, tóliku več močy hudič čez ńega dobiva. Škrb. 1, 274 per tej mizi dobimo moč čez naše sovražnike. 480 zadobí móč čez videóče inu nevideoče sovražnike. 2, 84 ko b' si vzél bóg čez nas celo svojo móč. 2, 122 nagneńe je žé moč čez me dobilo. Šerf pred. 1, 186 je on preladal večno smrt, da več nema črez nas moči. Šerf pad. 16 smrt je čres vsakega človeka svojo nepremaglivo moč dobila. 23 preladavec peklenskih vrat no vragovih moči črez človeka. 38 on nima več moči čres človeka, ino či on nema več moči črez lydi, te ste vi rešeni od hydega sovražnika.

40 Jezuš je tydi vzel no zapravil vso moč hydemi dyhi čres človeka. 49 on je hydiči vso moč čres človeka vzel. — premag, premagańe, prevlad, viktorija: Šerf pred. 1, 147 kelko premagov mi krez tote menše sovražnike dobimo. 2, 163 tote besede pomenijo ńegov premag krez greh smrt no pekel. 2, 228 bandere se nesejo s soboj na znamel Kristuševoga premaga krez greh no pekel. 2, 230 bandere pomenijo veseli premag no prelad Kristušov krez greh, čres hydega sovražnika ino čres sovražno židovsko šolo. 2, 424 premag krez Perze. 2, 450 premag krez greh. Trub. psl. 20 premagane čez te Turke pride od buga. Jap. kolos. 2, 15 je očitnu čez tę iste sam skuzi sebe premagańe obhajal. Rog. 2, 187 pokorni človik govory od victoriae katero odnese de devicto diabolo, de mundo, carne, se ipso čez tega hudyča, svejt, mesu inu čez samiga sebe (= ńem. den sieg über etwas davontragen). — *tako i* vojska: Vojska 243 de bi si lih tvoje dny mnoge inu velike vojske čez sovražnike tvoje duše bil zadobil, ostani stanovitnu v enim svetim strahu. — slično: pravica: Cruc. 5, 629 pravico prosim tebe čez mojo ženo katera meni takoršno kryvico dela. Jap. prid. 2, 36 on ne zguby obene svoje pravice, katęre ńemu natura, pamet inu vęra da čez svoje otroke. Škrb. 1, 20 pravica čez perhodni čas si je sam nebeški oča perhranil. 2, 90 ne boš odšel pravici ktiro jez čez smrt imam.

c) *uz ńeke glagole osobito one koji znače: imati kakvu vlast:* gospodariti: Jap. rim. 5, 14 smrt je od Adama nóter do Mójzesa tudi čez te iste gospodarila katęri . . 6, 14 grẹh ne bo čez vas gospodaril. 7, 1 postava čez človẹka gospodari dokler on živy. Skriń. modr. 9, 3 de bi on čez svẹjt gospodaril. pok. 1, 125 ne perpusti de bi hudobíja čęz me gospodarila. Redesk. 154 ne perpusti de bi to hudu moje poželeńe čez mene gospodarilu. List. cel. 1, 149 smrt ne bo dalej več čez ńega gospodarila. Škrb. 1, 11 obeno iz tega nagneńa ne smé čes te gospodariti. 1, 138 ktiro (hudo nagneńe) čez te gospodari. 2, 120 hudič v nečistimu gréhu gospódari čez človeka kaker tiran. — gospodovati: Trub. psl. 19 od tih prešernih obari tujga hlapca de čez me ne gospoduje. 22 on čez te ajde gospoduje. 106 so ty kir so nee sovražili čez nee gospodovali. mat. 20 ti deželski viudi gospodujo čez te ludi. mark. 10 kateri hote biti držani za velake, ty čez nee gospodujo. luk. 22 ti deželski krali gospodujo čez te ludi. Krel 1, 78b ty pozemalski kraly gospodujo čez te ludi. 2, 34b my tudi imamo gospodovati čez hudiča, smrt inu pakal. 39a ostro inu tvrdno ste

ste čez ńe gospodovali . . kateri ne če Kristuša k pastirju imeti, ta mora trpeti na zgol ‚vallcye' (= vlcjê) čez ńega gospodujo. 177b gospoduj tako na dalgo (= dlgo) inu široko kakor jest čez vse stvari. Dalm. 1 mos. 1 bug je sturil te dvej luči: eno vekšo luč de čez dan gospoduje, inu eno manšo luč de čez nuč gospoduje . . inu bug je ńe postavil na trdnost tiga neba de bi syale na zemlo inu de bi čez dan inu nuč gospoduvale . . gospodujte čez ribe v morji inu čez ptice pod nebom inu čez vso zvirino. 4 gospoduj čez ńega. 3 mos. 25 némaš trdu čez ńe gospodovati . . nema obedan čez druziga trdu gospodovati. 4 mos. 16 hočeš tudi čez nas gospodovati? 5 mos. 15 ti boš čez veliku folkov gospodoval inu čez tebe ne bo nihče gospodoval. jozve 3 ki gospoduje čez vus svejt. 12 je gospodoval čez goro Hermon, čez Salha inu čez vus Bazan. riht. 5 tedaj so gospodovali ty zapuščeni čez te mogoče ludy, gospud je gospodoval skuzi mene čez te močne. 14 Filisterji so ta isti čas čez Izraela gospodovali. 15 Filisterji čez nas gospodujo. 1 sam. 8 oznani pravdo tiga krajla, kateri bo čez ńe gospoduval. 9 le tu je ta mož od kateriga sim jest tebi povédal de ta isti bo čez moj folk gospodoval. 11 jeli bo Saul čez nas gospodoval? 12 en krajl ima čez nas gospodovati . . kateri čez vas gospoduje. 1 kraļ. 4 on je gospodoval čez vso deželo na le ti strani vodé od Fifsaha noter do Gase, čez vse krajle na le ti strani vodé. 5 kateri so čez ta folk gospodovali. 2 hron. 8 kateri so čez folk gospodovali. 20 gospoduješ čez vsa krajlestva teh ajdov. ezra 4 kateri so gospodovali čez vse tu. nehem. 9 ony gospodujo čez naš život inu živino po svoji voli. job 34 on pusty čez ńe gospoduvati eniga hinavca. pslm. 8 kir čez nas gospoduješ . . obaruj, gospud, tvojga hlapca pred ofrtniki de ne bodo čez mene gospodovali. 49 ty brumni bodo li skoraj čez ńe gospodovali? 89 ti gospoduješ čez nepokojnu morje. 97 kateri gospoduje čez vus svejt. 103 ńegovu krajlestvu gospoduje čez vse. 106 je ńe izdal v roke tih ajdov, de so čez ńe gospodovali. 119 ne pusti obene krivice čez mene gospodovati. 136 sonce čez dan gospoduje . . . luna inu zvezde čez nuč gospodujo, u predgovoru čez XII cap. Danielov: ysče de bi gospodoval čez nyh šace, čez zlatu, čez srebru inu čez druge riči, tu je: čez nyh blagu. sal. prip. 19 norcu se ne spodobi dobre dny imeti, veliku mańe enimu hlapcu čez viude gospodovati. 22 ta bogati gospoduje čez vboge. sal. predg. 8 en človik časi čez druziga gospoduje. jez. 3 otroci bodo čez ńe gospodovali . . žene čez ńé gospodujo. 13 bodo gospodovali čez te

kateri so ńé pregajnali. 14 je z divjańam gospodovala čez ajde. 19 en trd krajl ima čez ńe gospodovati. 26 drugi gospudi rejs čez vas gospodujo. 28 vy špotlivci gospodujete čez ta folk. 52 naprej ne bo več oben neobrezan ali nečist čez tebe gospodoval. 64 nesi ti čez nas gospodoval. jer. klag. 5 hlapci gospodujo čez nas. dan. 2 kateru bo čez vse dežele gespodovalu. 12 on bo skuzi svoje hojeńe gospodoval čez zlate inu srebrne šace inu čez vse kar je lepiga v Egypti. zahar. 6 kateri čez vus svejt gospoduje. sal. modr. 3 bo vekoma čez ńe gospodoval. 8 jest bom čez ludy gospodoval (9, 10, 12, 13). sirah 17 so imeli gospodovati čez vso zvirino inu čez ptice. 17 kir čez me gospoduje. 1 makab. 8 kateri je čez vse nyh dežele gospodoval. luk. 19 de bi jest čez ńe gospodoval. luk. 19, 14 my ne čemo de bi le ta čez nas gospodoval. djań. ap. 5 smrt je gospodovala od Adama noter do Mozesa tudi čez te kateri neso grešili. 7 postava gospoduje čez človeka. Dalm. mol. 181 kir čez nas gospoduješ. Schön. 40 iz tebe ima priti ta vivuda katérí bo gospodoval čez moje kardéllu Izrael (mat. 2) 212 smrt ne bo več čez ńega gospodovala. 323 ony bodo gospodúali čez folke. Kast. 249 en tak živy v myru inu čez vse gospoduje. Stapl. luk. 22, 25 ti krali teh hajdov gospodujejo čez ne. Cruc. 4, 161 ne pusti tvojo erbsčino h špotu biti, de bi ajdje čez ńe gospodovali (joel 2). Bas. 100 hudič čez tiste gospoduje, kateri svensku živļeńe pelejo. 119 srd inu jeza pravi: moj si, jest čez tebe gospodujem. 165 de bè gospodval čes zemlo inu nebó. 166 smrt ne bo več čez ńega gospodvala. Rog. 2, 187 ony čez te iz nebes za vol nyh nepokóršine pahnene angele, namreč čez te hudyče gospodújejo. 188 premagal je tiga hudyča inu gospoduje čez satana . . ta svejt drugiga nič na žély, kakòr le čez druge gospoduváti . . zamogel bi bil kakòr en rojen firšt čez druge gospoduvati. 412 lucifer je hotel čez use gospoduvati. Kemp. 374 (III, 54, 3) ona ne žely čez obeniga gospoduvati. Tob. 48 kir gospoduješ čez te žive inu mrtve. Vojska 41 čez nyh srca oblast zadobè inu čez ńe potler gospodujejo. 219 de bi on sam čez tvoje srce gospoduval. Jap. 1. mos. 45, 26 on gospoduje čez cęlo egyptovsko deželo. 4 mos. 16, 19 hočeš še tudi čez nas gospodovati? sodn. 8, 22 gospoduj čez nas ti inu tvoj syn. On je k ńim djal: jest ne bóm čez vas gospodùval, tudi mój syn ne bó čez vas gospódùval, ampak gospód bo čez vas gospodùval. 9, 2 kaj je bólši za vas, de čez vas sędemdesęt móž gospodujejo, ali de lę en sam môž gospodúje? mat. 20, 25 vikši tih nevernikov gospodujejo čez

REPUBLIKA SLOVENIJA KNJIŽNICA NOVA GORICA

ńę. mark. 10, 42 vy vęjste de ty . . čez ńę gospodujejo. luk. 22, 25 krajli tih nevęrnikov čez ńę gospodújejo. rim. 14, 9 Kristus je za volo tęga vmrl inu zupet gori vstal, de bi taku dobru čez tę mrtve kakòr čez tę žive gospoduval. 2 kor. 1, 23 ne kakor de bi my hotli čez vašo vęro gospoduvati. 1 petr. 5, 3 de bi hotli gospodvati čez duhóvšino. prid. 1, 95 de bi hotla čez vse sama gospoduvati. 1, 219 on je hotel čez folk gospoduvati. 2, 111 žeļa čez druge gospodovati. Škriń. prip. 16, 32 górši je ta katęri sam čez se gospodúje kakòr tá katęri męsta premaguje. 22, 7 bogatín gospodúje čez vbóge. modr. 6, 3 nastavite vušęsa vy katęri čez mnóžice gospodújete. 8, 14 čez ludstva bom gospodùval. 9, 12 bóm čez tvoje ludstvu pravičnu gospodùval. 10, 1 je ńemu móč dala čez vse gospódùvati. 17, 18 z velikim zanášańam čez nas gospodúješ. 17, 2 so krivični mejnili de znajo čez svętu ludstvu gospodùvati. sir. 17, 4 on je čez zverine inu ptice gospodùval. 28, 26 on ne bo čez brumne gospodùval. 37, 21 jézik vędnu čez tę rečy gospodúje. jezai. 3, 4 ty katęri so žęnske pameti, bodo čez ńę gospódùvali. 28, 14 katęri gospodújete čez moje ludstvu. 63, 19 dokler nisi čez nas gospodùval. jer. žal. 5, 8 služni čez nas gospodújejo. jer. 34, 9 Filip čez męstu gospodúje. Wolf dan. 4, 14 nar viši gospodúje čez človęšku krajlęstvu. ezeh. 22, 16 pred očmy naródov bòm čęz te gospódòval. 29, 15 zmańšal bóm ńę de več čez ludstvu ne gospodújejo. baruh 3, 16 katęri čez zvęri na zemli gospodújejo. Traun psl. 9, 5 on hoče čez vse svoje sovražnike gospodovati. 21, 29 on bó čez nevęrnike gospodòval. 58, 14 čez vse pokrajne tiga svèjtá gospodúje. 88, 10 ti gospodúješ čez divjáńe tiga morjá. 102, 19 ńegovu krajlęstvu gospodúje čez vse. 105, 41 katęri so jih sovražili, so čez ńę gospodòváli. Schrey 1 sam. 8, 11 tó bó pravica krajla, katęri ima čez vas gospodùvati 9, 17 tú bó gospodòval čez moje ludstvu. 12, 12 krajl bó čez nas gospodùval. 1 kraļ 9, 23 katęri so čez ludstvu gospodùvali. List. ceļ. 51 de bi neverniki čez ńega gospodovali. 228 oni bodo čez narode gospoduvali. 300 imenitniki tih ajdov čez ńih gospodujejo. 374 krajli tih ajdov gospodujejo čez ńih. Ravn. zgod. 1, 6 naredímo človeka. Gospodúje naj čez ribe v vodi, ptice pod nebam, čez živino na poļu, čez vso zemlo inu čez vse kar gíba na zemli. 1, 131 kaj vam je bol, de sedemdeset móž čez vas gospodujejo, ali pa de imate eniga gospoda? Šerf pred. 2, 432 mi ne čemo kaj bi toti krez nas gospodyval. 2, 441 jas ne čem da bi toti krez me gospodyval. 1, 369 on je nas k ńemi ker krez nebesa gospodyje, zdiha-

vati vyčil. pad 8 ne blo pa še do zdaj nikoga na zemli, kdo bi kres vse tote stvorjene bitja no stvari gospodyval. 15 razum oslableni ne mogel več črez ńo gospodyvati. — kraļevati: Trub. luk. 1 on bode kraloval čez to Jakopovo hyšo. Kreļ 1, 40a bo kraļoval čez to Jakopovo hišo vekomej. Dalm. 1 mos. 37 boš li ti čez nas krajloval inu čez nas gospodoval? 2 sam. 2 je začel krajlovati čez Izraela. 5 v Jeruzalemi je (David) krajloval try inu trydeseti lęjt čez vus Izrael inu Juda. 1 kraļ. 11 hočem jest tebe vzeti de krajluješ čez vse tu kar tvoje srce žely. 12 Rehabeam je krajloval le čez Izraelske otroke. 15 Nadab je čez Izraela krajloval dvej lejti. 2 kraļ. 9 Ahazija je čez Juda krajloval v enajstim lejti Jorama. 2 hron. 1 inu je čez Izraela krajloval. luk. 1 on bo krajloval čez Jakobovo hišo. Schönl. 323 gospúd bode čez ńé vekoma krajloval. Jap. 5 mos. 17, 20 ńegovi otróci dolgu časa čez Izrael krajlujejo. sodn. 9, 8 drevęsa so šle de bi eniga krajla čez ńę postavile inu so rekle k óļiki: kraļùj čez nas. luk. 19, 14 my nóčemo de bi le tá čez nas krajloval. rim. 15, 12 bó gori vstal čez nevęrnike krajlovati. apok. 12, 5 ona je eniga fantiča rodila, katęri je imel čez vse narode z eno želęzno šibo krajlovati. Skriń. modr. 3, 8 gospod bo na vękoma čez ńę krajlùval. pridg. 5, 8 krajl čez sebi podvržen svęjt krajlúje. jezai. 19, 4 mogóčen krajl bó čez ńę krajloval. Traun psl. 3, 9 ti bóš čez ńę krajloval z eno želęzno palico. 46, 9 bóg krajlúje čez nevęrnike. 46, 15 on sam bo čez nas vękoma krajlòval. Schrey 1 sam. 11, 25 bo li Saul čez nas krajlòval? 16, 1 ne bó čez Izrael krajlòval. 13, 1 Saul je dva lęjta čez Izrael krajlòval. 2 sam. 3, 21 bóš čez vse krajlòval. 1 kraļ. 4, 1 Salomon je čez vùs Izrael krajlòval. 12, 17 čez Izraela je krajloval Roboam. List. ceļ. 4 katiri bo v stanu čez nevernike krajlovati. 228 gospod bo na vekomaj čez ńe krajluvau. 270 nočemo de bi ta čez nas krajlovau. Škrb. 2, 89 nočmo de b' ta čez nas kralval. Šerf pred. 2, 148 on bode črez Jakopov hram kralyval na veke. — oblastovati: Kreļ 1, 73b mrmrańe vstane zuper tem ker oblastujo čez nyh. — regirati: Dalm. u predgovoru čez XII. cap. Danielov: papež čez žive inu mrtve regira. sal. prip. 28 en hudoben, kateri čez en vbog folk regira, je en rjoveč lev. sir. 39 ony ne mogo oblastniki biti, ni čez eno gmajno regirati. — vladati: Dalm. sir. 44 oni so čez svoja kralejstva dobru ladali. Kast. cil. 422 prosi boga de on tebe premore inu v tebi čez tebe oblada inu gospoduje. Šerf pad. 75 skozi krotkost, ponižnost no siročnost naj bole naj jakše ino naj slobodnej

krez naše neprijatele no sovražnike ladamo. pred. 2, 432 skoz molitvo čemo tydi mi črez greh ladati. — *ovako i:* premagati, premoči, zamoči: Vojska 33 de tedaj čez tvojo lastno lubezen bodeš premagal, ti povem de . . Jap. mat. 16, 18 vrata tiga pèklá ne bodo premogle čez ńo. prid. 2, 226 prosimo de ne bó ta čas sovražnik čez nas premogel. 2, 320 čez resnico obedèn nič ne premóre (može biti ovdje črez contra gegen). Skriń. jer. 20, 7 si čęz me premogel. 38, 22 tvoji prijátli so tebe zapelali inu čęz te premogli. pok. 3, 30 peklenske vrata ne bodo čez ńo premogle. Wolf dan. 3, 94 ogin čez ńih telęsa ny premogel. Rey 1, 91 vrata tiga pekla ne bodo premogle čes ńo. Vojska 208 veliku čez me zamore to hudohnu nagneńe. Škrb. 1, 108 čez eno tako dušo ne zamore nič cela peklenska moč. 1, 157 od tod pride de čez nas tolko zamórejo izglédi drugih. 411 kar je zamogla molitov čez sovražnike ludstva izraelskiga, al ne bo zamogla ravno to čez sovražnike duš? 413 ńegova moč nič ne zamore čez tega kir moli. — zapovedavati: Šerf pred. 2, 348 zdaj čete vi vodo piti, bote vi pak ožeńene no krez klet zapovedavale, dak ne te za vodo več marale. — *Tako još uz glagole:* biti, djati, posaditi, postaviti, povzdignoti: uz biti: Dalm. 1 mos. 30 bog je premenil z mano inu z mojo sestró inu jest bom čez nó. 1 mos. 41 ti imaš čez mojo hišo biti. 4 mos. 1 kir bo čez svojga očeta hišo. 4 mos. 10 čez nyh vojskó je bil Noheson inu čez Izašarovih otruk žlahte vojsko je bil Nebaneel. 2 sam. 8 Joab je bil čez vojsko. 2 kraļ. 10 kateri so čez hišo bily inu čez méstu . . kateri so bily čez gvantno hišo. 2 kraļ 15 ńegov syn je čez hišo bil. 1 hron. 10 ony so bily čez te kamre inu šace v božji hiši. 1 hron. 19 Joab je bil čez vojsko. 27 téh Jehieliterjev otroci so bily čez šace te gospodne hiše . . ńegovi bratje so bily čez vse šace tiga posvečeniga. 28 čez krajlov šac je bil Asmavet, inu čez šace po deželi je bil Jonatan, čez vinograde je bil Simei Ramatiter, čez vinske hrame inu šace tiga vina je bil Sabdi Sifimiter, čez olikove vrte inu murve na puli je bil Baalhanan Gaderiter, čez oliske hrame je bil Joas, čez goveda katera so se pasla v Saroni je bil Sitari Saroniter, čez ta goveda pak v dolinah je bil Safat Aalajov syn, čez kamele je bil Obil Izmaeliter, čez osle je bil Jehedija Meroniter, čez ovce je bil Jasiz. 2 hron. 6 Davida sim jest izvolil de je čez moj Izraelski folk. 2 hron. 31 Kore je bil čez dobrovolne daruve božje . . inu čez tu nar svetéše. 1 makab. 5 je nima poročil de bi iméla čez ta folk biti. 2 makab. 5 kateri je čez te druge vse bil. djań. ap.

16 kir je bil čez keho. Kast. cil. 73 ty kateri so čez gmajn folk, se morejo včasi srditi skazati inu biti. Rog. 2, 175 ti boš čez mojo hišo. Jap. 1 mos. 1, 16 bóg je sturil dvę velike luči: to vękši luč de bi čez dan bilá, inu tó majnši luč de bi čez nuč bilá. 18 bog je sturil zvęzde de bi bilę čez dan inu noč. 26 sturimo človęka . . inu bódi čez ribe tiga morjá inu ptice tih nebęs, inu čez zverine inu cęlo zemlo inu čez vso lazeóčo žival. 41, 40 ti bóš čez mojo hišo. 4 mos. 3, 32 ta vikši čez vojvode tih levitov Eleazar bó čez varihe tęh straž svętiga kraja. luk. 19, 19 ti bódi čez pęt męst. djań. ap. 12, 20 so pregovorili Blasta, katęri je bil čez krajlęvi hram. efez. 4, 6 le en bog je inu oče vsęh, katęri je čez vse inu skuzi vse. Skriń. 1 mahab. 6, 28 inu je tę katęri so bily čez kójnike vkup poklical. Schrey 2 sam. 8, 16 Joab je bil čez vojskno trúmo. 1 kraļ. 4, 5 Azaríja je bil čez tę iste katęri so krajlu stręgli. 12, 18 Aduram je čez dávke bil. List. cęļ. 270 tudi ti bodi čez pet mejst. Ravn. zgod. 1, 91 idi ti in ļudstvo ki si čez ń. 125 moža jim izvóļi vender, ktiri naj bo čez ńe. — djati: Ravn. zgod. 1, 58 ječár je djal Jožefa čez ńa. — posaditi: Dalm. efez. 1 je on ńega posadil na svojo desnico v nebesih čez vse viudstvu, oblast, muč, gospodstvu inu čez vse kar more imenuvanu biti. Jap. ibid. on ga je na svojo desnico posadil čez vse poglavarstvu inu oblast inu móč inu gospostvu. — postaviti: Trub. psl. 109 postavi čez nega tiga nevernika. mat. 24 on bode nega postavil čez vse suje blagu. luk. 12 šafar kateriga bode ta gospud postavil čez sujo družino . . on nega bode postavil čez vse suje blagu. Kreļ 1, 74a v majhanim si zvest bil, čez veliko blago te hoču postaviti. 1, 103b dvornik kateriga ńegov gospod postavi čez svojo družino. 104a on ga čez vse svoje blago postavi. Dalm. 1 mos. 39 ga je postavil čez svojo hišo . . od tiga časa kar je on ńega čez svojo hišo inu čez svoje blagu bil postavil, je gospud žegnal tiga Egipterja hišo. 40 ta dvornik je Jozefa čez ńu postavil. 41 dobodi moža de ga čez Egiptovsko deželo postavi . . jest sim tebe postavil čez vso Egyptovsko deželo. 47 aku vejš de so vmej nymi vmejtalni ļudje, taku je postavi čez mojo živino. 2 mos. 18 pogledaj po junačkih možeh . . te iste ti čez ńe postavi: nekatere čez tavžent. 4 mos. 7 so bily postavleni čez te štivene. 4 mos. 27 gospud . . postavi eniga moža čez to gmajno. riht. 9 je Sabula svojga hlapca le sem postavil čez te ludy. rut 2 Boac je djal k svojmu hlapčiču, kateri je bil čez te žence postavlen: čiga je ta dekla? 2 sam. 17 Absalom je bil Amaza na Joahovu mejstu

postavil čez vojsko. 1 kraļ. 2 krajl je postavil Benaja na ńegovu mejstu čez vojsko. 1 kraļ. 5 valputi so bily čez tu delu postavleni. 1 kraļ. 11 je on ńega postavil čez vse butore Jozefove hiše. 2 kraļ. 25 kateri je bil postavlen čez vojščake. 2 hron. 19 Jozafat je tudi postavil v Jeruzalemi iz levitov inu farjev inu viših očetov mej Izraelom čez gospodno sodbo inu čez dulgovańe. vis. pejs. moja duša nej vejdila de je on mene čez Aminadabova kula bil postavil. nehem. 13 pred le tim je Eliazib far bil postavlen čez kamro našiga boga hiše. ester 9 Ester je Mardoheja postavila čez Hamanovo hišo. jez. 60 kir so čez te postavleni, bodo myr vučili. Schönl. 45 če je gdu čez druge postavlen, taku on bodi skrbn (rim. 12). 275 hočem te čez veliku postavit (mat. 25). Cruc. 1b 105 krajl Faraon je bil Jozefa čez uso egyptarsko deželo postavil. 4, 91 pojdem de bom čez drivesa postavlena. Rog. 2, 178 Marija postávlena je čez trújino krajlevstvu . . ona je tudi čez samiga papeža postávlena. Resn. 224 on bode hlapca čez veliku reči postaviu. 4 ti si ńega čez dele tvojeh rok postaviu. 5 ti si človeško dušo kakor eno kralico čez vse pozemelske reči postaviu. Jap. 1 mos. 41, 41 jest sim tebe čez cęlo Egyptovsko deželo postavil. 41, 43 je bil on čez cęlo Egyptovsko deželo postavlen. 4 mos. 1, 50 postavi jih (levite) čez šotor tiga pričovańa inu čez vse ńegóve posóde inu čez vse kar koli k šegam sliši. 3, 10 Aarona pak inu ńegove synove imaš čez opravila tę duhovne službe postaviti. 5 mos. 9, 14 tebe čez en narod postavim. hebr. 2, 7 si ńega čez dęla tvojih rók postavil. jer. 41, 2 vbijejo tęga kateriga je babilonski krajl čez deželo postavil. mat. 24, 45 hlapèc kateriga je ńegov gospód postavil čez svojo družino. 24, 47 risničnu povęm de ga bó on čez vse svoje premožeńe postavil. *i* luk. 12, 44. Skriń. sir. 45, 30 za tó je bog ńega čez svęti kraj inu svoje ludstvú postávil. Traun psl. 8, 7 inu si ńega čez dęla tvojih rôk postavil. 55, 12 ti si (hudobne) ludy čez naše glavę postavil. 108, 6 postavi ti čez ńega eniga hudobniga. Schrey 2 sam. 17, 25 Absalom je Amoza na męsti Joaba čez vojšáke postavil. 1 kraļ. 4, 7 Salamon je imel dvanajst naprej postavlenih čez vùs Izrael. 4, 13 on je bil čez cęlo dèželo Argob postavlen čez šęstdesęt velikih inu obzydanih męst. 9, 23 Salamon je ńega čez dávke cęle hiše Jožefa postavil. 1 sam. 18, 5 Saul je ńega postavil čez vojšake. Wolf dan. 2, 49 na Danielovo prošńo je krajl ludi Sidraha, Mizaha inu Abdenaga čez opravila babilónske deželе postavil. List. cęļ. 227 katiriga je ńegovi gospod postaviu čez svojo družino . . povem de

ga bom čez vse svoje premožeńe postaviu. Ravn. zgod. 1, 62 postavim te čez ves Egipt. Šerf pred. 1, 212 bogajo svojega ravnitela no obskrbitela, ker je postavleni krez ńe. 1, 217 hlapec kerega ńegov gospod čres svojo dryžino postavi. 1, 327 on ga bode čres vse svoje dobrine postavil. 2, 21 jas te čem črez dosti postaviti. 2, 131 to je pravičen mož kerega gospod kres svoj hram postavi. 2, 261 si ga postavil črez dela tvojih rok. 2, 414 angeli so zdaj naši delavci no varihi krez nas od očeta postavleni. 2, 419 kera je postavlena čres vse nebeške dyhe. — povzdignoti: Dalm. ester 5 je on čez viude inu krajleve hlapce bil pouzdignen. Cruc. 1a 17 taku bug bo tebe kakor Jozefa nikar čez Egipt, temuč v nebešku krajlevstvu pouzdignel.

Dońekle, može se uzeti, dolazi tako črez *jošte uz:* čuti vigilare, vahtati, stražo delati, držati, stražiti: Dalm. Jer. 5 leopard bo čez nyh mesto čul. jer. 31 ravno kakor sim jest čez ńe čul, de bi izdrl, podrl, končal inu štrajfal, taku hočem jest čez ńe čuti, de cimpram inu zasadim. baruh. 2 gospod je čul čez nas k nesreči. Kemp. 111 (I, 25, 11) čuj sam čez se. Skriń. sir. 2, 38 čuj čez ńę (žnable), de ki ne padeš. sir. 26, 14 čuj čez vso nesramnost ńę oči. jer. 1, 12 jest bom čul čez mojo besędo, de jo ispolnim ἐγρήγορα ἐγὼ ἐπὶ τοὺς λόγους μου vigilabo ego super verbo meo. jer. 5, 6 leopard bó čez ńih męsta čul πάρδαλις ἐγρηγόρησεν ἐπὶ τὰς πόλεις αὐτῶν pardus vigilans super civitatem eorum. ozea 5, 1 ste postali zadrga tęm čez katęre čujti imate pok. 2, 13 jęńa čęz se taku skrbnu čuti kakor prej. 2, 63 ona čuje čez vse besędе de niso pohujšlive. Jap. prid. 2, 189 ti čuješ čez naša dela. Škrb. 1, 335 z enim očesam glej proti nebesam, z drugim čuj čez nevarnost v ktiri se znajdeš. 1, 336 čuj tedaj, o človk! čez toje počutke, de te v skušńavo in iz skušńave v greh ne zapelójo, čuj čez tvoje poželeńe inu nagneńe, de te ne premaga, čuj čez hudiča, de te ne zapelá. 2, 121 čujte čez čistost svojga srcá. — vahtati: Kreļ 1, 74a vbogim da k pravimu času kaj nym sliši: čez nyh vahta. 1, 58b kadar ony drugim služe, čez nyh vahtajo inu skrbe. — stražo delati: Trub. luk. 2 ty (pastiry) so čuli inu stražo delali po noči čez nih kardela. i Dalm.: ty so čuli inu stražo delali čez svojo čredo po noči. — stražo držati (= wache halten): Jap. luk. 2, 8 pastirji so stražo držali čez svojo čędo φυλάσσοντες φυλακὰς ἐπὶ τὴν ποίμνην custodientes vigilias noctis super gregem. — stražati: Šerf pred. 1, 50 pysti mi črez vysta no vsako besedo kera na vystnice pride stražati 2, 405 oni stražajo črez nas. — *tako i:*

paziti, pazko imeti ili čuvati, pazļivost: Šerf pred. 2, 144 pazil je črez svoje srce. 1, 289 sveti Pavel opomiña kres se, svojo telo, vyde no srce pasko meti. 1, 140 človek mora pred vsem čres svojo srce no kres svoje počytke pasko meti. 1, 396 on čuva pasko čres svojo srce. 2, 95 ravno tak kak mira mrtve tela pred gnilaznoj varje, tak varje pazlivost kres se čistost no nevmadenost našo živo telo, srce no dyšo pred gnilaznoj nečistosti. — *slično i:* skrb imeti, nositi, skrb mi je, skrben biti: Rog. 2, 140 tega uzel je za svojga očéta inu poprósil de bi čez ńega to očetno skrb nosyti hotel. 2, 255 angeli nosijo čez nas eno tako skrb, de nas ne zapuste od rojstva do smrte. 2, 264 velika je skrb čez nas tem angelom. Šerf pad. 66 ti srkb maš čres vse. Redesk. 116 o vy izvoleni božji, bodite skrbni čez moje velike potrebe.

u kajkavštini

tako samo uz oblast *i* postaviti: Gašp. 3, 476 Mariji ne samo vu nebeseh dana je osebujna mogučnost i oblast, nego tulikaj čez tri druga kralestva. 3, 220 Mardochaeus jest bil izvišen od velikoga onoga čez sto dvadeset i sedem orsagov postavlenoga kraļa Ažveruša. 3, 724 Jožef je ne samo oslobođen srečno iz temnice, nego je tulikaj postavļen čez vsu zemļu Egiptonsku.

Akuzativom uz črez *označuje se 7) vrijeme koje se shvaća kao mjesto.*

a) *za koje dok traje što biva, uz imena kojimi se vrijeme označuje.*

U kranjštini.

cajt = ńem. Zeit: Gol. 66 čez cęu zimski cajt, to je od męsęnca oktobra do aprila, za to kir ni od zunej paše inu zadost toplote, tud ni zaloge.

čas: Škrb. 1, 237 v postnih dnevih je dopušeno čez čas jedí tolko piti kolker je potreba za žejo vgasniti . . prvi kristjani v posti čez čas jedí niso pili.

leto (annus): Schönl. 373 evangeli na dan več s. martèrnikou čez leitu. Cruc. 2, 464 sledni človek pred spuvidjo je dolžan deleč okuli sebe gledat, kaj je čez lejtu sturil čez boga inu svojga bližniga. Bas. na naslovnom listu: pridige zložene na usako nedelo čez lejtu. 311 pridgarji več krat čez lejtu govorè od križov, od rèv inu nadlug. 393 ymajo use verne klicat de bè po gostu več krat čes lejtu s. rešno telo prejeli. 390 malukedej čez lejtu se

obhajat. Rog. 2, 24 Udalricus cimpral je te špitále, u' katéreh vèden čèz léjtu, u' postu pak usag dan umyval je tèm tè noge. Tob. 145 ńe (Marije) praznike čez lejtu (s) spodobno andohtjo praznuj. Škrb. 1, 267 velikonočni prázniki so med vsimi prázniki čez leto nar prvi, nar veči prázniki. 277 cirku se boji, ke b' virnim pogostno obhajilo čez leto pod greham naložíla, bi se more bit zgodilo de . . . List. ceļ. 1 evangeļi, listi inu brańe za nedele čez lejtu. 260 evangeļi sploh služjoči na godove čez lejtu.

teden: Kreļ 1, 17a ako vže lih predigujo, tako je nyh prediga od stariga Hilteproṇta, Markolfusa ali Ulenšpiegla: poprej čez cel tjedan evangelija ne pogledajo, koker sice v nedeļo kadar h timu altaru stopijo.

dan: Dalm. 2 mos. 40 ta gospodni oblak je čez dan bil na tém prebivalisči. kateh. 193 čez dan se kuge ne bojyš, čez nuč šlize ne ustrašiš. Kast. 353 le tú moreš dosti krát čez dán iz grunt tvojga srcá reči. Cruc. 1b 181 aku čez dan nemate časa, po noči čas vzemite si . . . za torej čez dan nej mogel molit. 5, 33 že čez dan vam se toži po cerkvah hodit. 539 kateri so sonce molili, čez dan so se greha varvali de bi sonce yh ne vidlu. Kemp. u poducčeńu 6: ene nu druge navuke v tvojm spominu obdrži inu ohrani, de bodeš na taiste čez dan tudi spominal. Tob. 121 čez dan med delam včasi reci: moj bog, vse k tvoji časti. 132 več krat čez dan z andohtjo reci („rečy") to angelsko pesem: svet svet svet bodi bug sabaot. Vojska 140: tudi se imamo čez dan skrbnu izprašuvati. Kuga 108 se jim more tudi več krat čez dan góbèc inu nosnice izprati. 129 če je potreba še en krat pomazati, takú je nar bólši če se čez ta drugi dan zgody. Jap. 2 mos. 13, 21 gospod je pred ńimi šàl de bi ńim pôt kazal čez dan kakòr en stèber z oblaka. prid. 1, 121 bo mogel čez dan v le tó ali uno hišo jiti. Skriń. iz. 4, 5 gospód bó stvaril po vsim prostori hriba Sion inu kjęr kóli se na ńega kliče čez dan megló inu po noči dìm inu svitlobo ogńęniga plamęna. 21, 8 inu je vpyl (kakor) lév: jest sim na zględališi gospodovim inu stojím vędnu čez dan inu sim na straži ter stojim cęle nočy. 58, 5 sim si mar taki post izvolil, de človek čez dan svoj život tare? pok. 1, 23 čez dan je moja žalost takú reči vjęta. 2, 26 koliku krat so mene čez dan skušńave obšlé. 2, 81 koliku lęjt vžę živim na svęjti inu kję je ura v katęri bi se ne bil kaj zadólžil! koliku tavžent misèl čez dan, koliku želá! 2, 91 sim si mar taki post izvolil de človek čez dan svoj život táre? 3, 22 jest tàmó jišem de ložej žalújem čez naš nesręčèn

stan, inu ker mene čez dan ludję v moji žalosti mótijo, noč komaj dočakam. Rey 1, 301 de se čez dan le en krat do sitiga naje. Leon. 66 tri dela bom posębno čez dan nar bol tanko, pridno inu pazlivo ali skrbno opravil. 79 de mlačnost ne zadrží od takiga dobriga djańa, bom več krat čez dan sturil eno notrajno obračańe proti bogu. 88 vse kar se čez dan zgodí perpisati naręd bi božje previdnosti. 93 pečat pa vsih mojih čez dan naprej vzętih dęl bo jih dopernesti. 110 objęti radovolno vse majhine zasramovańa kar jih čez dan pride. Škrb. 1, 211 en krajl je več krat čez dan sam v se šal. 212 prosi posebno za gnado vse skušńave čez dan premagati. 214 prosi ga za dar rasvetléńa za spoznati vse kar si čez dan pregrêšil . . . ofrej vse bogo kar si čez dan sturil. 235 en krat čez dan do sitiga se najesti. 349 uni popret ni mogel viditi kvarte, kégla, norčije inu luštov, zdaj zgubí v temu cele ure čez dan.

noč: Krel 2, 213b kaj so čez dan sazidali, to je čez noč doli padlo. Dalm. 1 mos. 19 pridita noter v hišo vašiga hlapca inu ostanita čez nuč . . . my dva hočeva na gasi čez nuč ostati. 24 so ondukaj čez nuč ostali. 31 kadar so bily odjédli, so čez nuč na tej gori ostali. 2 mos. 34 ofer tiga velikunočniga praznika nema čez nuč do jutra ostati. 40 ta gospodni oblak je čez dan bil na tém prebivališči, čez nuč pak je on bil ognen pred očima vse izraelske hiše. 4 mos. 22 ostanite tukaj čez nuč. 5 mos. 17 nema nič od tiga mesa kar je u večer tiga prviga dne zaklanu, čez nuč do jutra ostati. 21 kadar gdu en greh stury kir je smrti vrejden inu bo za tu vmorjen inu bo obešen na en lejs, taku ńegovu truplu nema čez nuč na tém léjsi ostati. jozve 3 so ondukaj ostali čez nuč. 4 ker nocoj čez nuč ostanete. riht. 18 inu so čez nuč ondukaj ostali. 19 mož nej hotil čez nuč ostati. Nikogar nej bilu kir bi je čez nuč erpergoval . . čez nuč ne ostani na gasi. rut 3 ostani čez nuč. 2 sam. 12 inu je čez nuč na tleh ležal. 17 ne ostani čez nuč na ravnim puli. nehem. 4 slejdni ostani s svojim hlapčičem čez nuč v Jeruzalemi. jez. 65 čez nuč v jamah ostaja. jer. 14 zakaj se taku držiš kakòr de bi bil ptuji v deželi inu kakòr en neznan kateri bi le čez nuč v ńej ostal. Schönl. 342 inu je čez nuč ostal v molitvi. Cruc. 2, 148 en ajdovski mož Miha imenovan en dan je bil ene popotne ludi čez nuč v svojo hišo gori vzel. 4, 250 pride Elizeus ter ostane čez noč v taisti kamrici. 5, 20 je bila v hiši eniga gvišniga gospuda čez nuč. Rog. 2, 256 Jakob je peršel na en samotni kraj ker čez nuč mogel jé pod

fraj nebam ‚praebivat'. Jap. sod. 18, 3 za tó so per ńemu čez nóč ostali. 20, 4 jest sim prišal v Jabar Benjamina z mojo ženo inu sim tam čez noč ostal. luk. 2, 8 pastirji so bily ravnu v tęj isti strani na paši čez nóč. 6, 12 pèrgodilu se je pak v tih istih dnęvih de je on na góro vùn šàl molit inu je čez nóč ostal v molitvi božji. 9, 12 gredó na vasy inu trge okuli inu tam čez noč óstanejo. Leon. 18 oba kraja sta dve laške mile daleč od Porto Maurizio, vender je čez noč domu hodil. List. cęl. 1, 240 je čez noč ostau v molitvi božji.

zima: Trub. djań. ap. 27 aku bi taku mogli priti do Fenicije, undukaj biti čez zymo. Dalm. ibid.: kadar je ta brud neležoč bil de bi čez zymo tamkaj ostali . . . aku bi mogli priti v ‚Phenicio' de bi ondi čez zymo ostali. 28 čez try dny pak smo se my vunkaj pelali v eni barki od Aleksandrije katera je v tim istim otoki čez zymo bila. Jap. ap. 27, 12 bród ny bil pèrpravèn de bi se bilú tam čez zimo ostalu. tit. 3, 12 tam sim si naprej vzęl čez zymo ostati. kor. 16, 6 per vas bóm blezi ostal morebiti cèlú čez zymo. Gol. 60 čębęlam pa hmalo jesęn še en podstauk poddęj inu pa netere poune sati, de bodo čez zimo zadost špendje imele. 78 one bodo močno lętale za tu kęr niso čez cęlo zimo lętale. — *tako i uz* živlęńe (leben): Kreł 1, 50b je imel pravi pridigar biti, ker je čez svoj sveti leban ali živlęńe v to maso svojo službo opravlal, da spodobno more vsim pridigarjem k enimu eksemplu naprej postavlen biti.

Tako bi se moglo tumačiti i ovo: Dalm. 4 mos. 10 (10) ob vaših novih mescih imate vy s timi trobentami trobentati čez vaše žgane ofre, to je: za časa vaših žganih ofrov, dokler žgete ofre: σαλπιεῖτε ταῖς σάλπιγξιν ἐπὶ ταῖς ὁλοκαυτώμασι). Jap. efez. 4, 26 jezíte se ali nikar ne grešíte: sonce nima čez vašo jęzo doli jiti = vaša jęza naj ne traje dotle da solnce zajde, ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν. *ali se to dade i drukčije tumačiti.*

U kajkavštini.

uz čas: Gašp. 4, 564 ni vu dne ni v noči ne imel počinka i ako gda čez kratek čas zadremal taki zbuđen teško mogel je dihati. Mit. mor. 38 da bi se vsigdar listor toliko listja kukcem davalo, kuliko čez mali čas potrošiti mogu.

uz vreme: Švag. 1b 1 za cil vzel sem čes ovo korizmeno vreme govorjejńa mojega . . skrovnost i smrti Jezuševe.

uz godišče, leto: čez godišče, čez leto: Kraj. mol. 199 oni kii se gusto krat čez godišče spovédaju, mogu se poleg ovoga kratkoga examena občíńati. 219 jesi li čez celo godišče spoved zamudil? Mil. 1 je sedem svetkov čez godišče vu kotereh s. mati cirkva obslužava spominek i žítek božje matere. 54 oficium blažene device Marije je na troje čez godišče vreme razdeļen. 533 čez vse godišče vsaku drugu nedeļu vu mesecu koji se pravedno spovedavši pričesti vu Zagrebu vu cirkve ježuvitanske, more oslobóditi jednu dušu iz purgatorijuma. Habd. ad. 276 kuliko goder sejmov čez leto se obslužava, tuliko krat one svoje gospodare na gańajo. Acta h. conf. mil. Croat. II. 375 (listina iz Karlovca 1684) ima gospodin komendant stanovito vrime dva krat ali tri krat naj mańe čez leto pravde držati. Šim. mar. 66 kaj drugo hotela nam je sveta mati cirkva po tom znamenuvati da nam tuliko svetkov čez godišče zapoveda na ńe diku svetiti nego da bi ńu iskali. Zagr. 1, 143 osebujnem načinom ove tri fašenske dneve bole nego čes celo nijedno drugo vreme obhađa se i teče okolu da bi nas mogel na greh napeļati. 366 je čes celo leto vsaki dan svetu mešu poslušala. 5a 19 ov pun mesec zlamenuje s. cirkvu katoličansku, koja se sveti s tulikemi svetki koje čez leto obslužava . . ako bi se moralo koji osebujni dan čez leto obslužavati svetek pres. tela Kristuševoga. 23 Rimļani su navadu imeli nekoji osebujni dan čez leto okolu po varašu s procešijum obnašati i sprevađati jednoga pisa (sic = pьsa) na štange obešenoga. 526 naj strašneši evangelijum zmed vseh, koji se čez leto čuju iz prodekalnice čteti, je današni. Fuč. 242 koteri goder dan čez leto to vučíni, onda obilno proščeńe dobi. Mul. jur. fer. 64 ki bi gda goder čez leto ovu pobožnost na deset pétkov ali nedéļ razdeliti i obdržavati želeli. Mul. jur. ap. 10 zarad toga jen krat čez leto mogu dobiti obilno proščeńe. 23 da se deca čez leto za to i doma skrbe. 509 broj blaženeh bude kruto velik: sameh mučenikov došlo bi na vsaki den čez vse leto več nego trideset jezer. 659 kada ov čin ļubavi moramo ponoviti? dobro je v jutro, večer i več krat čez leto. 811 dobro bi več krat čez leto ekšamen iliti občinańe včiniti. 851 da bi dosta bilo galge samo na tablici namalane jen krat čez leto pokazati. 951 več krat čez leto moramo postiti. 955 slobodno je več krat do sitosti postne jestvine jesti čez leto vu petek i sobotu. 963 zapovoda nam da se čez leto končemar jen krat spovemo i pričestimo. 1060 ki se čez leto samo jen krat spoveda. Mul. jur. škol. 5 takovi jen krat čez leto mogu dobiti proščeńe obilno. 56

kada je dužnost ove čine ponoviti? Kak brže človek dojde k dobromu razumu naj meńe jen krat čez leto. 293 oltarski šakrament je dužnost prijeti končema jen krat čez leto. Gašp. 3, 622 sveta mati cirkva tri krat čez leto čini svetek i spomenek od svetoga Ivana krstitela. 937 čez leto nikaj ni jel nego vu tjednu tri krat sam suhi kruh. 4, 738 vnogi jesu Tomaši, kojeh s. mati cirkva čez leto svetke obslužava. Švag. 1a 290 vnogi jesu i nahađaju čez leto z veselem zvani imenom Juraji. 2, 54 hodi, ô duh sveti darovnik preželni ter ti ono kaj je čez léto ovo vu nas po krhkoče človečanske po grehu vtepeno i zamazano lava: dostojaj očistiti i oprati. Horv. prod. 3, 68 nigdo vu našoj okolici čez célo leto dužnosti svojega stališa nije včinil. 74 oni završuju čez célo leto naj težeše posle. Vran. rob. 1, 26 riškaša, žito i jačmen . . se dva krat čez leto sejeju i spravļaju. Vračan 2, 39 hiže vaše vsigdar da zmečete i snažite ter više krat čez leto najmre v zimi obloke hiž vaših da odprete, da tak zločestoga zraka onoga kojega po dihańu vašem čez noč pokvarili jeste van pustite. Mit. mor. 17 zemļa ima se čez leto 3 krat prekopati. — čez tuliko let: Vračan 1, 140 čudo ozvati moramo da bog vre čez tuliko let veliku vnožinu ļudih i stvarih zdržava: više vre šest jezer let broji se da svet stvorjen stoji. — sa brojevi: Petr. u kalendariju: vu tolikom vremene sunce svojega kolobara čez jedno godišče obháđa. Zagr. 5a 128 ni moguče da bi se tuliko zraka moglo spraviti čez jedno leto vu jamah, da bi tulike zdence i potoke napuniti mogli. Mit. mor. 12 kada su vre cepci zniknuli, onda čez dva leta nikakvoga dvorjeńa ne potrebuju. 13 prisađene mladice ne potrebno čez dva cela leta nikaj obrezavati, listor naj se tri krat čez leto zemļa okaple. Gašp. 4, 548 puti svetoga Ksaverijuša, koje vučinil je čez deset let, čine več od sto jezer mil i tak razdelivši na vsako leto mile na vsako dojde več od deset jezer mil, à čez deset pak let četiri pute več nego vsa zemla na okolu čini. Šim. 457 Nero cesar čez četirinajst lét svojega ladańa pet sto petdeset tisučih je prez nijedne hasni ali zroka potrošil. Gašp. 3, 576 ovoga radi zroka tovaruštvo Ježušęvo čez stotinu prveh let vu sunčenoga izhoda Indijah trideset milijonov duš k bogu je dopeļalo. Zagr. 2, 192 križ čes dve sto let otpotlam je v zemle bil zakopan. Mil. u epist. dedic.: začemši od Tertuluša Anicijuša aventinske gore kneza . . tja do Magnuša Anicijuša Petru Leona daļe nego čez 400 let za voļu velike vernosti i pobožnosti proti apoštolskomu stola (razve samoga Jordanuša) vsi drugi Anicii vnoge pogibeli,

rasipe i pregone jesu pretrpeli. Mul. jur. ap. u registru biškupov: vu blažen spomenek preporučam preslavna imena biškupov zagrebečkeh ki su cirkvu od leta 1089 čez 654 leta tja do vezda ravnali.

uz mesec: Lalangue vrač. 222 zimlica četrtača više puti čez nekuliko mesecev, da pače i čez nekuliko let trpi.

uz tjedan: Kraj. 11 vsaki den budu molili litanije od muke Kristuševe dole na vsaki den čez tjeden odlučene. Mil. 46 nigdar se ne poveda na jutrńu vseh devet psalmov, nego listor tri onem redom kak su čez tjeden razloženi. Sid. 63 zvun čudnoga posta onoga čez cel veliki tijeden. Gašp. 3, 640 železnemi lanci sledńu noč do krvi bičuvati se ne zamudila čez tjeden ovo nakaneńe imajuči. Lalangue vrač 52 poleg toga betežnik more betežen biti čez vnoge dnevov, da pače i čez vnogo tjednov da čisto nikaj ne je. 155 vezikatorijum čez više tjednov na boleče stranke zadržan vnogo vre je zdrave včinil. Vran. rob. 2, 102 povedati kaj vse čez tjeden činiti mora. Mit. mor. 4 ista deca to obnašati čez malo tjednov ter dokončati mogu. 4 kožicu četiri krat sleku čez 5 ili šest tjednov.

uz den dan: čez den: Kraj. mol. 54 nigdo mi ne reci toga da bi svecki človek ne mogel gusto krat čez den boga moliti. 174 zveličitel nam zapovéda da bi mi gusto krát čez den molili. Mil. 34 službena molitvena čast na sedmero čez den vreme razdeļena. Šim 234 da bi koj mogel pešice teči gore čez dán sto míl, jošče pred četiri jezermi lét ne bi dotekel do neba zvézd. Sid. 36 listor jen krat čez dèn jesti navaden. Zagr. 1, 340 tuliko krat čes dan vaše telo hranite. 2, 203 bog ne prepušča oblast vragom da bi vu ńe vlezli kot vnogi sami sebe ne jen krat nego i sto krat čes dan želè i prose. 204 po noči trpìm kajkakve strašne i čudne fantažije strah i lecańe, čez den pak me bantuju vsakojačke skušńe i tentacije. 5a 15 kuliko je osmem peršonam čez dan za hranu bilo potrebno. 5b 62 naj se vsak sam sudi, kuliko krat čez dan smrtnem grehom zagreši. Fuč. 173 sina čez dan kontince vu naručaju nosi. 211 ne bi bil čez dan imal priliku brevijar moliti. 221 to more čez dan več sto puti vučiniti se. 260 več puti čez dan moliti. 390 ti se več puti čez dan pripeti vu jeden greh opasti. Mul. jur. fer. 72 tri krat čez dan zdehnuti: o s. Ksaveri, moli za nas. Mul. jur. ap. 478 potrebno je moliti več krat čez den. 479 da čez den nigdar vsu pamet ne pustimo vu svetske posle. 584 za to se tri krat čez den zvoni na pozdravleńe. 1060 oni to čine več krat

čez den. protimba suprot kuge: večkrat čez den gristi žalfiju . . dvakrat čez den naj vzeme terjaka. Mul. jur. škol. 492 od boga milošče prositi, da te čez ov dên od vsakoga zla občuva. Gašp. 2, 685 drevje kotero jen krat čez dan vode vnožinu iz sebe pušča. 3, 484 Rok vu sredu i petek ne hotel nego samo jen krat čez dan potrebni sesec prijemati. 555 ov sto krat čes dan i tuliko krat po noči boga svojega moli. 915 Noe vzel je vu onu arku tulikaj jednu ladičicu, na koju čez dan več krat milo jest pogledal. 4, 19 puščeniki nekoji po tri sto puti čez dan Mariju devicu pozdravļali jesu. 147 kada priliku ne imala kakvo dobro vučiniti bližńemu čez dan delo, anda po noći . . . 234 jen krat samo čez dan je potrebnu prijemal hranu. Švag. 1a, 103 pozoj ni čez dan, nego v noči iz jezerišča izhađa. 2, 101 imal je čez den i noč više puti navadu b. d. Mariju pozdravļati. Matak. 2, 9 čes dan više krat k bogu zdihavati. Lalangue vrač. 44 ako se više put čez den obluki i hižna vrata budu odpirala Vračan 1, 175 Jakob zaufańe ovoga Labana vrednoga sebe skazal je, gde on čez dan vručinu naj vekšega žara sunca, po noči pako jakost zime podnašal je. Vran. rob. 1, 64 seńalo mû se je od vseh koja se čez dán z ńim pripetila jesu. 2, 11 dva krat čez dan bil se je navaden kupati. 2, 273 Pétek išel je več kak dvajset krat čez dan na breg. Mit. mar. 29 končemar dva krat čez dan hrani je. 44 naj se obloki i vrata višekrat čez den za malo odpru. 2, 40 da vsaki dan s frižkum perete se vodum da tak pota i praha koj čez dan obraza i ruk prime se odeperete. Krist. blag. 1, 34 on gréši čez den po sedem krat. Nar. prip. 79 on je čez den zel dve jejce. čez celi den: Vran. rob. 2, 63 potlam kam bi obodva čez cel dèn vnogo truda podnesli bili, želeli su postaviti se vu počinek. — čez nekuliko, čez više dnevov: Šim. 242 hoču, lestor imaj potrpleńe čez nekuliko dan, doklam na seńem dojdem. — čez vse dneve: Nar. prip. (u ruk. u mene iz Koprivnice: Fašńak je mladi človek kaj ljudi na veseļe podbada čez se fašinske dneve. — La Langue vrač. 78 sprvince ozdravļena tri strane vode i jedna stran vina, potlam čez dva ali tri dneva dve strane vode u dve vina, zadnič čez nekuliko dnevov jedna stran vode a tri vina more se pridavati. 131 od kuda veliki katari navadni su se zjediniti z vručinum, zimum i zimlicum čez više dnevov trpečum. — sa brojevi: Zagr. 5b 63 sada gušče krat čez sam jeden dan vragu dušu zdaje neg ju celo leto g. bogu preporuča. Gašp. 1, 823 vu pričetku je od večera do večera jen krat samo jeduč postila, potlam

čez dva dni, za tim i tri dni samo jen krat je potrebnu hranu prijemala. Mit. mor. 33 tretji den narođeni čez dva dni pet krat hraniju se, prvorođeni čez tri dneve takaj pet krat hranu dobivaju. Zagr. 4, 187 od potlam čez tri ali četiri dni z malemi travicami ali smokvami odhajajuću iz gingavoga tela dušu je zdržaval. Vračan 1, 165 vre prvo kak na križ raspet bi bil zveličitel vučenikom svojem nazvestil je da ńega židovi na smrt obsudili budu i da on čes trejti dan (= tekom trećega dne, ne = nakon trećega dana) od mrtveh gore stal budę. Mit. mor. 32 ov način vu tom stoji da on čez tri dneve kukčece spodobno stare včini. 33 kukčeci dobiju vsaki den čez tri dneve listor jeden krat hranu. Šim. 388 Hanibal odišel je vu Kapuu varaš kade se je čez deset dan zadržaval i pak se je povrnul suprot Rimu. 112 ako ravno nijedne jestvine čez oneh četrdeset dan ne vu vusta prijel, vendar negda sol je kušal dan i noč.

uz noč: čez noč: Mil. 191 onak je kip .. stal čez petek noč i vu subotu do večerńe. Habd. ad. 134 legel je na postęlu oblok odprt ostavivši, koga je čez noč tak zima zamorila da, gda se je probudil, ni stupiti na noge ne mogel. Šim 171 ne ču ja nikoga k oslu prispodabļati, nego k karvanu slobodneje vrage prispodobim: karvan nočùje kade na drevu čez nóč sede tamó ves črn, pako čez noč opadne snég, to ti iz črnoga karvana postane beli labod. Zagr. 2, 166 vsaka zvezda čes jednu samu noč pretèče četrdeset i dve jezere mil. Fuč. 155 čez noč angel dete ńegovo je zagutil. 214 je čez noč naglum smrtjum vumrl. Mul. jur. ap. 858 Baltažar kraļ, imajući cirkveno posudje, kada je iz posudja svojem ženam i hotnicam napijal, je čudno na sne opomeńen i taki čez noč strašno skončan. 1148 posli svetski jesu tak milostivni da prepuste more biti i več krat čez den grešno telo počesati, osnažiti, nahraniti i čez noč počinuti. Gašp. 2, 760 kada bi s. Antun jednu noč pri nekojem plemenitom človeku čez noč stanuval. Švag. 1b 16 koji čes noč vaļate se po mehkeh posteļah â čes den šečete se po rožicah telovne naslade veseļa i radosti. Lalangue vrač. 48 po dežđenom vremenu čez noč je spal i počival na mrzlom mestu vu mokre oprave. 216 vsaki treti ali četrti dan beteżnik naj premeńa rubaču od zdravoga človeka čez dan ali čez noč ponošenu. Vran. rob. 1, 74 projde zezvédati, ne bi li kakovo duple našel, vu kojem bi on čez noč segurnéje kak na drevju počivati mogel. 141 to bi mogel, ali doklam bi on spàl i čez noč kakova nagla ploha došla, kak onda? 194 moglo bi se čez nóč komu kaj od toga séńati.

Nar. prip. 87 pak ga je noč zestigla pak je onda moral prenočiti pri jedni hiži, a čez onu noč se je narodilo jedno dete. 101 drugi dan vu jutro prestrašil se je ńegov otec gda je videl kakov grad je čez noč postal. 159 nigde ni našel gde bi mogel čez noč spati.

uz večer: Vran. rob. 1, 101 odlučil je čez večer sebi jednu senčenicu napraviti.

uz vura: Lalangue vrač. 78 čez tri ali četiri vure popoldan slobodno je jahati. 203 ova vručina čez više vur da pače negda čez celu noč navadna je trpeti. Mit. mor. 10 nekoji namakaju seme pred sejańem vu čistoj vodi čez 24 ili 28 vur. 41 naj se tak čez jednu vuru ili duže peku. 48 posteļu prekri ter tak vse skup čez 6—7 dnevov vu miru pusti. 50 zavi ńe vu topli pokrovec i tak čez dve ure ostavi.

uz minuta: Vran. rob. 2, 230 vu onom času kak štuk puknul je, opalo je več kak polovica divjeh na zemļu. Čez pol minute bili su prestrašeni divji i pak vre vsi na nogah.

uz leto (aestas): Zagr. 1, 288 tuča čez leto na zemļu opada. Belost. sub aestiva: vele se mesta, vu kojeh čèz leto i cèz zimu soldati prebivaju. Matij. 2b 149 pustiti nagovoriti se da trs koji čez leto prelèpe grozde je donesel, je trńe.

uz zima: Venc. ovc. 11 ovčar skrb vzeti bude moral da spazi kuliko hrane čez zimu ovcam potrebno bude. Vran. rob. 1, 119 onda zverjam ne bi tak dobro išlo kak îm ide i onda bi čez zimu od glada poginuti morale. 226 vu kojoj (pivnici) on meso svoje čez zimu čuvati bude mogel. 2, 229 nanosil si je drv tuliko kuliko sudil je da mu čez zimu dosta bude. Mit. mor. 9 zemļa za sejańe odlučena mora se poraļati i tak čez zimu pustiti.

uz put: Vran. rob. 1, 45 kapitan ládju svoju koja čez tak daleki pùt jedno malo strla se je bila, ovdje popraviti je moral.

uz žitek: Sid. 48 kotera reč taki jè je k srcu vudrila da nigdar potlam čez ves svoj žitek obraza muškoga ne gledala. Kov. kemp. 21 nekteri čez ves žitek svoj zlo imaju.

uz tečaj živļeńa, danov: Vračan 1, 104 ako prem čez tečaj živleńa svojega vse nevole podnesel bil bi, zagrešil vendar nigdar nije. 111 koj ńega čez tečaj četrdeset danov i nočih čudnovito prez hrane i napitka zdržavati dostojal je.

uz vek: Šim. 346 zamudil sem službu božju, koteri službu lestor jednoga očnoga megneńa obeče čez vse veke daruvati. Kov. kemp. 169 tebi samê hvála, pošteńe, zvršenost i dika čez nedokončane vêkov vêke.

uz vekivečnost: Krist. nač. 101 zvršena ova podložnost, kojoj se je Kristuš Jezuš tja do križne smrti podvrgel, otcu nebeskomu je vnogo prijetneša kak podložnost koju bi ńemu vsi ļudi pospolom čez celu vekivečnost izkazati bili mogli.

Tako i: Švag. 2, 185 proščeńe ove porcijunkule je obilno slobodno i to ni jen krat kakti ob drugom proščeńu, nego tuliko puti čes od včerašne večerne do denešńega sunčenoga zahoda vu cirkvu se dohađa i moli se šest otec našev i šest zdravi Marji i jedna vera božja. *Pa i* Acta hist. conf. croat. 286 (god. 1649), *gdje se vrijeme označuje riječju:* muštra: ni jednomu ne prepusti se čez muštru ni dete ni popovodni koń u broj, 287 kada na stražu ale na put suprot neprijatelu bude pojti, da 50 dužni onako oburožno i spravno tamo poiti kako su i čez muštru jahali. *za tim:* Gašp. 4, 564 *gdje se vrijeme označuje riječju* dihańe: ako je gda čez kratek čas zadremal taki zbuđen težko je mogel dihati i čez jedno alí drugo dihańe več trideset krat je moral kašļati.

b) *vrijeme nakon koga što biva.*

u kranštini.

cajt: Rog. 2, 75 de temu drvęsu u srede paradiža stoječemu dal je bil g. bug to muč, kadar Adam bi na bil zapoud božjo prelomil inu na bil jedel ta sad od tega drvesa, toku bi bil on inu vsi mi drugi uselej zravi pred vso boleznijo inu bi na bli nikoli umrli. Čez nekateri cajt, kadar bi se blu gospudi bogu našiga živlejna za dostu zdelu, bi on nas bil uzel z téga svejtá prez use bolezni inu smrti k sebi ke (= tja) góri ú nebesa. — čas: čez jeden čas: Dalm. djań. ap. 5 inu pergudilu se je čez en čas okuli try ure je ńegova žena notri prišla. Cruc. 1a 231 zupet v cerku se povrne. Čez en čas tu ropotajne inu šraj neha. 1b 203 nej bilu lepšiga mesta. Ali čez en čas ta prerok gre gledat tu žlahtnu mestu inu zamerka de timu prvimu nej bilu več podobnu. 2, 265 en krat s. Antonius fiorentinski škof je memu ene hiše šal ter je vidil na strehi eniga angela kateri močnu se je veselil . . čez en čas je zupet mimu šal ter na strehi nej več angela temuč hudiča vidil. 340 ena mati se je bila resrdila čez svojga syna ter v jezi mu je djala: quidquid habeo in te, do diabolo, qui te submergere possit. Čez en čas syn je šal čez en potok, hudič mu se perkaže ter ga zgrabi. 388 žolner vidi de ena žena je svojo

kravo pasla. Le ta po sili kravo vzame. Čez en čas le ta soldat je bil vbit. 415 kadar je imel vumrjeti, zapovej de ńega denarje imajo ž nim pokopati. Čez en čas grob so bili odprli te noter so bili našli hudiče de ta iste denarje so šteli. 4, 250 mož pusty eno kamrico sturiti. Čez en čas pride Elizeus. 5, 211 videoč de ne morijo neč opravit, jo pusti. Čez en čas začne Katarina na vus glas vpyti. 256 kadar snejh na taiste (orle) pade, beli ratajo, čez en čas peretnice stresejo inu zupet črni postanejo. 519 Kristus je djal de nikar zdaj, ampak še li čez en čas bodo naši sovražniki nas obdali. 599 David se skrije s svojmi prijateli. Čez en čas grè mimu Saul. Bas. 279 za kaj pak vender ny šal, boš čez en čas zastopil. 315 Jobo je ena (nesreča) za drugo oznańena bila: zdej de so ńega čede odgnane bile, zdej de so ńega cimpri pogoreli, čez en čas de so ńegovi synovi inu hčere pomorjeni. Res. 38 koliku poprej brumneh ludi je čez en čas vu velike griehe padlu. Jap. luk. 22, 59 inu čez en čas okuli ene ure je en drugi pertrdil. djań. ap. 5, 7 pergodilu se je pak čez en čas okulu treh ur de je ńegova žena nótèr prišlá. prid. 2, 179 ny mogoče de bi jest zdaj na tebe mislil, čez en čas si bom vžę na tebe spómnil. Škrb. 1, 469 ke b' en kralevi princ komaj lejta star bil v gojzd nesen inu od vsih zapušen, čez en čas pa bi ga revni pastirji našli, domu v slamnato kajžo nesli, kmetiško zredili, des' lih je otrok kraleve krivi, bi vender vse kmetiško zadržańe na se vzel. — čez nekaj časa: Leon. 37 se je zaklenil v pušavo dell' Incontro, de bi tam od boga dobil novo luč inu moč v apostolstvi. Čez nekaj časa pride iz pušave. — čez (jeden) majhen čas: Trub. mat. 26 inu on je spet tayl inu je h timu persegal: jest tiga človejka ne znam. Inu čez en majhin čas perstopijo ty kir so undukaj stali. Krel 1, 120²b Petra je ena dečla ravno pogledala inu je rekla: ti si tudi z le tim Jezusom Nazarenom iz Galilee. Petrus pak je zatajil pred vsemi inu je rekal: žena, jast nesam, jast ga ne znam inu ne vejm kaj praviš. Čez en majhin čas okuli ene ure je en drugi potrdil. Dalm. hebr. 10 čez en majhin čas bo prišal ta kateri ima priti. Schönl. 122 inu čez en majhin čas je ńega uglédal en drugi. Cruc. 5, 553 mašnik ga obhaja inu čez en majhen čas iz tiga svejtà je šal. Bas. 295 uživajo posvetni ludje lušte, pak čez en majhin čas začnejo počutit na životu teške bolezni. Gol. 73 z velikem hrupam iz pajnu ven inu okol ńega lętajo pa prazne nazaj pridejo inu svoj hrup čez en majhen čas zupet končajo. — čez kratek čas: Cruc. 1b 209 generala Jefte so bily z mesta stepli. Po tem čez

en kratik čas Amonytery so bily eno veliko vojsko vukupaj spravili. 2, 536 kadar edn eno veliko inu nevarno bolezan imà od katere ozdravi, inu aku čez en kratik čas zupet v taisto bolezan pade, precej sklenemo de le ta človek bo težku več ozdravil. 574 kakor synu zagleda se taku močnu rezveseli de omedli inu čez en kratik čas umrje. 5, 479 folk tem besedom se je smejal inu za fablo držal. Kaj se zgodi? čez en kratek čas krajl Sapor se čez taistu mestu resrdi. Bas. 194 velik trošt ima ena duša katera s pravim zaupańam lohku reče: čez en kratik čas bo moje veselje z usemi svetniki u nebeškim krajlestvi na večne čase. — čez malo časa: Kast. 89 merkaj, ti si zemla katero rejs ti zdaj teptáš inu tlačiš, ali čez malu časa bo ona tebe stiskala inu tlačila hujše kakòr oben tvoj sovražnik. Cruc. 4, 417 mati je imela try hčere. Ena le tih je bila umrla . . čez malu časa tudi te druge dvej g. bug vzame. Rog. 2, 134 ker ta dekelca bila je na tu mestu póložéna, zaspála je sladkú, čez malu časa stópi zdráva inu frišna na núge. Jap. sod. 15, 1 čez enu malu časa potle kadar je vzę strnęna žętu blizu bilá, je Samson prišal. prid. 1, 226 palca bo čez ńegovu živleńe prelomlena inu čez enu malu časa bo naš Jęzus mrtu. Škrb. 1, 13 od konca se zavzame, čes malo časa se podá v nevárnost. 206 pozabi de le večnost je ńegov dóm, kamer bo čez malo časa poklican. 380 za kaj se boš navezvál na posvetné dobróte ktire bodo čez malo časa spred tvojih ocí zgínile. 463 od tod pride de človek le za časne reči skrbí, kar bo vender čez malo časa mogel zapustiti. 2, 208 o človek, zbudi se inu spomni se de tekla bo more bit čez malo čása ojstra rajtenga. — čez nekoliko časa: Dalm. 1 mos. 4 pergudilu se je pak čez nekuliko časa de je Kain pernesel dar gospudu. Dalm. riht. 11 čez nekuliku časa potle so Amonovi otroci vojskovali z Irraelom. Bas. 462 kadar je cesar le tu zvejdel je zapovedal Petra oslepyti. Čez nikulku časa je Fridericus ukupej poklical svoje modreši, mej katerimi je tudi otel aku lih slepiga Petra imeti. Rog. 2, 106 žalostniga pustil je od sebe. Čez nekolku časa planili so čez ńega eni navideči možjè. 144 purgar je uzel na posadylu 200 kron od eniga katériga je on za brumniga, pošténiga inu resnyčniga držal. Kir príšal je bršt (= ńem. frist) h plačuvajnu, plačal je ta doug pošténu, ali pisma ni prósil kir je u' možà zavúpal. Čez nekolku časa umrl je ta katéri je bil ta doug taku poštenu plačal. 242 na ta 29. dan mesca augusta znajdena ja bila glava s. Joaneza inu čez nekolku časa pernesćna u ta Konstantinopel. 280 temu prave

ta majer: gospud, túkaj enu malu me počajte, čez nekulko časa pridem. — čez dolg čas: Trub. mat. 25 čez en dolg čas pride ta gospud le tih hlapcev. Dalm. 2 mos. 2 čez dolg čas potle je egyptovski krajl vmrl. 1 kraļ. 18 inu čez en dolg čas je gospodńa beseda k Eliji prišla. jez. 24 bodo zaprti v kéhi iuu bodo čez dolg čas spet obyskani. ezek. 38 čez dolg čas imaš ti obyskan biti. mat. 25 čez en dolg čas je le teh hlapcov gospud prišal. Skriń. iz 24, 22 inu bodo vkup zvęzani, kakor se butara zvęže de bódo v jęzeru vrženi inu bódo tam v jęčo zaprti inu čez dolgi čas objiskani. — čez dolgo časa: Dalm. jer. 13 sim ga skril poleg Frata. Čez dolgu časa pak je gospud rekàl k meni. Cruc. 5, 326 spomin je velik boži dar človeku dan, v tem kir človek kar vidi, šliši ali bere čez dolgu časa na taistu spumni. Jap. 1 mos. 39, 7 Jozef je bil lęjpiga obraza inu fletin za viditi. Čez dolgu časa je ńegova gospodińa svoje oči na Jozeta vrgla. 2 mos. 2, 23 čez dolgu časa pak je egyptovski krajl vmrl. — čez dosti časa: Dalm. jozve 23 inu čez dosti časa po tehmal ker je gospud Izraela h pokoju bil perpravil . . je on vus Izrael poklical. — čez veliko časa: Schönl. 274 je skril denarje svojga gospúda. Čez veliku časa pak je pèršàl gospud (mat. 25). Jap. mat. 25. 19 čez veliku časa pak pride gospod tih istih hlapcov. Skriń. pridg. 11, 1 vrzi tvoj kruh v męmu tekóčo vodo: ti ga boš čez veliku čása zupet nàšàl. List. ceļ. 1, 193 je denarje svojiga gospoda skriu. Čez veliku časa pak pride gospod. — čez toliko časa: Bas. 237 Hiero je Simonida uprašal kaj je bog. Simonides je odgovoril: to je sicer kratku pak vendar visoku uprašańe na kateru je teški odgovor. En celi dan bom čez to premišluval inu po tim bom tebi povedal kaj je bog. Komej je ta dan pretekel inu Hiero je zdajci otel odgovor šlišat. Simonides je djal: še dva dni morem premišluvati prejden odgovorim kaj je bog. Tè dva dneva sta tudi pretekla inu še nyvejdel koku bè odgovoril, zatorej si je izprosel še druge štiri dni h premišļeńo tiga naprej postavleniga uprašańa. Hiero se je nad tim začudil inu je djal: od kod pride de čez tulku časa ne znaš inu ne mareš odgovorit kaj je bog?

leto: čez nekoliko let: Dalm. dan. 11 ta krajl pruti pul dnevi bo mogoč postal, ali pruti ńemu bo tudi eden mogoč postal inu gospodoval . . čez nekuliku lejt pak bota si mej sabo prijatela postala. u predgovoru čez XII cap. Danielov: kadar je vže čez nekuliko lejt potle v Peamih od téh odpustkov grozovitu inu nespodobnu bilu predigovanu, se je Joanez Hus zupar postavil. Rog.

2, 240 znešla sta to s. glavó (Janeza Krstnika) celó inu frišno. To sta uzdignila iz častjò inu nesla h prvemu u' tu mestu Edesa in Phoenicia. Čez nekulku lejt od tod prenesel je le tò ta brumni caesar Theodosius ú tu mestu Konstantinopel. Wolf dan. 11, 6 poldnevni krajl bó mogočen postal inu eden ńegovih poglavárjov bô močnejši kakor on. Čez enukóliku lẹjt bóta zavẹzo med sabo sturila. — čez nekatero leto: Cruc. 5, 550 vmrje eden teh dvejh čez neketeru lejtu. — čez nekatera leta: Cruc. 1b 105 krajl Faraon je bil Jozefa čez uso egyptarsko deželo postavil. Čez nekatere lejta taka lakota je bila v tej deželi Kanaan de vsi so imeli od lakoti vmejeti. 275 človik s svojo lastno kryvio se podpyše, hudič pismu vzeme ter gresta narazin. Čez nekitera lejta hudič pride k temu človeku. Bas. 224 prejden so Judje v Perzijo bili proč pelani, so ta ogin od altarja v eno globoko suho jamo skrili de tiga nihče ny zvejdel. Kadar so čez nikatera lejta zupet nezaj domov prišli, so šli gledat kir so ta ogin skrili. Jap. 2, 176 čez nekatẹre lẹjta kadar bom mojo hčẹr omóžil, ta krat hóčem še lẹ na moje izveličańe misliti. — čez malo let: Kast. 315 le tu govorjeńe tebi nyč druziga naprej ne stavi niti opomina koker de le tú telú, le tú mesú, le ty vudy, le ty počutki čez malu lejt, čez malu časa bodo jmeli ali véčni dan ali pak véčno nuč. Jap. prid. 1, 65 aku boš živel, taku bo čez malu lẹjt ta peklẹnski Heródež tvojo dušo yskal de bi jo vmoril. — čez dosti let: Kast. 92 praviš: jest ne yšem zdaj puste hvale, po smrti me bodo ty perhodni ludè (čitaj: ludjê) čez dosti lejt hvalili. — čez veliko let: Cruc. 1a 176 menem de tudi so vže šlišali od uniga leva, kateremu Andronicus je bil en trn zdrl z noge. Čez veliku lejt ta lev je bil vlovlen inu v Rim pelan. — čez več let: Jap. djań. ap. 24, 17 čez več lẹjt pak sim jest prišàl de bi med moj narod almožne, ófre inu oblube opravil. — čez toliko let: Man. več. 45 tudi čez tulku nepreštivečih (! mjesto nepreštivenih ili nepreštetih) lejt se nima trostat obeden konc, obena polovica, obeden začetik te večnosti. — sa brojevi: Bas. 399 ah neumni, tvoja pred enim tednam pometena inu usnažena hiša ny uredna de bè notèr zdaj prišal Kristus, čez pul lejta kadar bo koker ena štala, bo bel uredna? . . zdej je hiša moje vesty smetna z nikaterimi majnšimi grehi, ne smem noter pẹlat gospod boga, kader se bo čez pul lejta bel usmradila, tisti krat ga bom noter vzel. Leon. 12 spokorni oče Bernardin di Calenzana, inu čez pol lẹta duha polni oče Kristin da Oneglia sta bila ńegova mojstra v novicijati. Dalm. 2 kraḷ. 4 ob le tim času

čez enu lejtu boš ti eniga synu objemala. Cruc. 2, 504 Bazilisk mu cesarstvo vzame. Zeno se čez svoje grehe zgreva. Bug mu odpusty. Čez enu lejtu zupet cesarstvu nazaj vdobi. 4, 260 oblubem tebi inu Sari de čez enu letu bota eniga synu imela. Schrey 2 sam. 11, 1 zgodilu se je pak čez enu lętu ob tim časi kadar krajli navado imajo na vojsko jiti, de je David poslal Joaba. Dalm. 1 mos. 41 inu čez dvej lejti se je Faraonu sajnalu. 2 sam. 13 čez dvej lejti pak se je pergudilu de so Absalomu ovce strigli. Jap. 1 mos. 41, 1 čez dvęj lęjti je Farao ene sajne imel. Schrey 2 sam. 13, 23 zgody se pak čez dva lęjta de Absalomove ovce strižejo. Šerf. 2, 106 Marko je Ananiji cirkveno skrb predal no odišel v Pentapol. Krez dve lete je prišel nazaj v Aleksandrijo. Dalm. 1 kraļ. 2 pergudilu se je pak čez try lejta de sta Simeju dva hlapca vtekla. 2 kraļ. 18 Salmanaser je gori šàl zupêr Samarijo inu je ńo oblegàl inu je ńo dobil čez try lejta. Schrey 1 kraļ. 2, 39 zgodilu se je pak čez try lęjta de so Semejovi hlapci k Ahiju zbejžali. 2 kraļ. 18, 10 četrtu lętju Ezekija krajla je Salmanasar v Samarijo gori šal, ńó oblęgel inu vzęl. Za kaj čez try lęjta, šęstu lętju Ezekija je Samarija vzęta bila. Cruc. 2, 413 en drugi stury nasaditi en vinograd s troštam de čez šteri lejta mu bo vinu rodil. Kuga 9 tę so bilę besęde tę svętle Marije Terezije. Čez štiri léjta mi je Jožef ta drugi le tó dęlu naložil. Cruc. 2, 348 gresta 'z pakla ter eden gre na desno ta drugi na levo inu si besedo dadò(!) de čez šęst lejt hočeta na taistu mejstu v kupaj priti. Rog. 2, 370 ta kir prišàl je u' tu lejtu ńegove starosti, bil je ńemu umrl ta oča, čez šest lejt pa ta mate. Cruc. 2, 347 Lucifer je bil poslal na zemlo dva hudiča služit te ym(*a*) bil zapovedal čez sedem lejt v paku priti. Jap. 5 mos. 31, 10 inu je ńemu zapovędal rekòč: čez vsake sędèm lęjt imaš besęde letę postave pred vsim Izraelom doli brati. Kor. 1, 83 čez sédem lét prídem nazáj. Jap. prid. 2, 174 v lę tim lęjti bom le tó sturil, v drugim lęjti tó drugu, čez deseęt lejt bóm v stáni le tó ali unu spelati. Rog. 2, 156 stvaril je po Franciskavim rojstvi u' 12. lejte rodyti to današno s. divico Klaro, katéro je čez *18* léjt po ńe rojstve h Francisku perpelal. Ravn. zgod. 1, 49 storjèna krivica čez dvajset lét lohka človeku še grenke dní dela, grozo, strah in trepèt. Dalm. 2 sam. 15 čez štirideset lejt je Absalom djal h krajlu. djań. ap. 7 inu čez štirideset lejt se je ńemu perkazal angęl gospodni. Schrey 2 sam. 15, 7 čez štirideseęt lęjt pak je Absalom krajlu Davidu rekal: pojdem de mojo oblubo do-

polnim v Hebron. Wolf ezek. 29, 13 čez štirideset lejt bom Egyptovce vkup zbral. Poslovica je: čez pedeset let ne bo črevlev ne dret. Dalm. jez. 7 čez pet inu šestdeset lét bó Efraim končan. 23 ali čez sedemdeset lejt se bo od Tyra ena kurbarska pejsen péjla. Skriń. iz 23, 15 pozablen bóš, o Tyr, sedemdeset lejt kakòr dólgu za more en krajl živeti; čez sedemdeset let pak bo Tyr kakòr kurba pejl. Dalm. u predgovoru čez XII. cap. Danielov: čez stu lejt imate vy bogu inu meni za tu odgovor dati . . on je sežgan v tem 1416 lejti, inu ta zdajni kreg za odpustkov volo se je začel v tem 1517 lejti, ravnu čez stu lejt. Cruc. 4, 413 vekši tal žolnerjov bó pobitih inu čez stu lejt ne bo obeniga živiga. Škrb. 1, 458 pred sto lejti(h!) smo bli, čez sto lejt bomo spet prazen nič. Cruc. 5, 229 tu ibis ad patres tuos in pace sepultus in senectute bona. tvoj rod pak čez 400 lejt bo le to deželo posedil, za kaj zdaj jest ne morem inu nočem to deželo Kananejarjom vzeti inu tebi dati . . jest jih bom še 400 lejt čakal de bi se spokorili. Schönl. 232 le tá testamént ne móre to postavo, katera je čez štiri stu inu trydeset lejt potle prišla, gori vzdigniti. Šerf. 2, 488 na ńihovem grobi no teli je bog potle vnogotrere čydeše kazal inu krez dosti, časi krez več stotin let je potle katolška cirkva ńe za zveličane spoznala. Dalm. 1 mos. 35 je rojen v Betlehemi, ker je tudi Kristus čez 1745 lejt potle rojen. Šerf pad. 10 bog obeča svojega lastnega sina poslati na odrešitbo sveta, ker je tydi krez štiri jezero let prišel. Kast. 298 kakú deleč pak se jma iztegniti tá véčnust? čez tavžent lejt inu čez stu tavžent lejt inu čez tavžent milijonov lejt inu čez milijon milijonov lejt še ne bode obeniga konca, obene polovice, obeniga začetka te večnusti. Bas. 16 tok tedej nigdar ne bodo rešeni? ne čes stu, ne čes taužent, ne čes milijon taužent lejt? nigdar. Man. več. 45 ty boš štrafengo nosu inu martran tavžent lejt inu kadar te lejta preteko, boš zupet stu tavžent lejt se pęku: čez nikulko milijon tavžent lejt boš koker bi li še ne biu začeu na novo goreti. Kast. 335 o nesrèčni grèšnik! ti boš martran ja tavžent lejt, kadar le tá lejta potekó, ti boš zupet tavžent inu tavžent lejt se pèkel; čez nikuliku milijonov tavžent lejt bòš kakòr de bi še ne byl začèl martran biti.

mesec: čez nekatere mesece: Cruc. 1a 182 ajdje gredò v klošter, prosijo za kosilo. Ta s. mož Saba precej zapovej de jim imajo dati tu kar so premogli. Čez nekatere mesice so zupet nazaj ty ajdje rajžali. — čez nekaj mesecev: Leon. 15 skaže

de je bog skuz kardinala Koloredo govoril. Čez nękej męscov je bil Leonard za mašnika žęgnan. — sa brojevi: Dalm. riht. 11 ona je šla s svojimi družicami inu je objokala svoje dečelstvu na teh gorah. Čez dva mesca je ona spet prišla k svojmu očetu. u predg. čez pror. Hagaja: h katerimu je čez dva mesca potle h tovarišu dan. Trub. djań. ap. 28 od te Malte se on čez try mejsce proč pela. Dalm. djań. ap. 28 čez try mesce pak smo se mi vunkaj pelali v eni barki. Cruc. 4, 329 Tamar gre proč. Čez try mesice začne Tamar šroka perhajat. Jap. 1 mos. 38, 23 ali pole, čez try męsce so Judazu povędali: tvoja nevęsta je loternijo dopernesla. djań. ap. 28, 11 čez try męsce smo se mi v eni barki od Aleksandrije proč pelali. Cruc. 1a 34 je prišal en potrebin žitu na pusodo prosit, sim ńemo posodel, pak čez šteri misice dopelt je meni povrnel. Šerf 2, 97 kres šest mesecov je na mešni poti premišlaval krez apoštole no kres prve kršenike v Jeruzalemi, da so vse zapystili no od občinskega blaga živeli. Dalm. ezeh. 39 čez sedem mescov bodo ony vprašali. Wolf. ezek. 39, 14 tudi bodo možę izvoliti katęri imajo vędnu deželo prejiskòvati de pokopújejo inu jišejo tę iste katęri so na vrhi zemle ostali de ńo očistijo. Čez sędem męscov pak se bó preiskòvańe začęlu. Schrey 2 sam. 24, 8 inu kadar vso deželo obhódijo v Jeruzalem čez devęt męscov inu dvajset dny nazaj pridejo. Wolf dan. 4, 26 vse to je krajla Nabohodónozorja zadęlu. Čez dvanajst męscov se je krajl v babilonskim krajlęvim dvori prehajal.

teden, nedęla: Cruc. 5, 179 aku nej hotel taku hitru odprejti, vsaj bi bil odprl čez en teden, čez dva ali try. Jap. 1 mos. 29, 28 Jakob je privolil v to kar sta se zastopila, inu čez en tędèn je Rahel za ženo vzęl. Gol. 18 kadar žę ta isti skuz špižo od dneva do dneva gor uzamejo, bodo cęlce čez sędem dny zaprędene ali iz kapcami zadęlane, zadnič zupet čez nektere dny, tu je čez try tedne se spreobrne taisti črvič v en truplu kakor matul. Bas. 399 kedaj boš bel perpravlen inu bel vreden: čez štiri tedne, kir boš mej tim več grehov dopernesel, al pak čez osem dni, kir boš mèńe greha sturil?. Trub. kateh. 92 obrejzan si na osmi dan, čez šest nedel si ofrovan. Dalm. dan. 9 čez ta dva inu sedemdeset tjedna bo Kristus vun iztrejblen.

dan: čez nekaj dni: Leon. 133 vse je od straha jęlo po ńe vręti. Čez nękaj dni grędе skuzi en gojzd. — čez nekatere dni: Cruc. 1b 20 neusmileno jo zapovej vubiti. Čez nekatere dny grè na lov, pole, v eniga prešiča se preobrne. 2, 504 živiga so

bily pokopali. Čez nekatere dny so bily žarh gori odprli ter so vidili de od lakoti svoje čevle je bil snedil. 4, 165 Herodež je bil sklenil čez nikatere dny Petra umorit. 5, 629 kaj se zgody? čez neketere dny na naglim mrtva okuli pade. Kuga 58 skuzi ta napuh živina čez nekatére dny konc vzame. Škrb. 1, 197 na ktir dan se je podal cesar k s. očeto Piusu inu je držal z ńim dve uri doug pogóvor. Čez nektere dni se podá sam s. oča k cesarjo. — čez jedne dni: Jap. mark. 2, 1 inu čez ene dny je on spęt nótèr šal v Kafarnaum. — čez nekoliko dni: Trub. mark. 2 inu čez nekuliku dni gre on spet v tu Kapernaum. Dalm. riht. 14 inu čez nekuliku dny je on zupet prišal. 15 pergudilu se je pak čez nekuliku dny ob pšenični žetvi de je Simson svojo ženo obiskal. 1 kraļ. 17 pergudilu se je pak čez nekuliku dny de je ta potok posehnil. mark. 2 jnu čez nekuliku dny je on zupet šàl v Kapernaum. — čez malo, malehno dni: Dalm. dan. 11 ali čez malu dny bo on zlomlen. Res. 108 en človek je imeu dva sina inu te mlajši med ńima je reku očetu: oča, daj meni ta diel blaga kateri na me pride. Inu on je ńima razdeliu blagu. Inu čez majhenu dni je ta mlajši sin vse vkup pobrau. Gol. 60 spomlat čez malo dny kir bodo čębęle začęle ven lętat, tok usęm tęm močnim pajnovam podstavke dęj. Jap. luk. 15, 13 inu čez malu dny je ta mlajši syn vse vkup spravil. Schrey 1 sam. 18, 27 kadar so Savlovi služabniki Davidu povędali kar je Saul govoril, je Davidu dopadlu de bi krajlovi zet bil. Inu čez malu dny David vstane inu grę z možmy inu pobije od Filistejcov do dvęstu môž. Leon. 34 kakor hitru je povęle prejęl je šel in je komej do Rima pergazil. Čez malo dni je začęl misijone v Albano. — čez veliko dni: Jap. 1 mos. 4, 3 pergodilu se je pak čez veliku dny de je Kain od sadú tę zemle daróve gospódu ofruval. Wolf ezek. 38, 8 previdi sebe inu vso tvojo mnóžico. Čez veliku dny bóš objiskán. dan. 8, 26 ti perkazen zapečati, kęr bó čez veliku dny dopolńena. List. ceļ. 1, 304 on je ńima to premoženе reztajliu. Inu čez ne veliku dni je ta mlajši sin vse vkup pobrau. — sa brojevi: Trub. djań. ap. 28 (13) od unod pridemo v to Regijo inu čez en dan kadar je ta jug pihal na drugi dan pridemo v to Puteolo. Dalm. ibid. inu čez en dan kadar je jug bil vstal smo my na drugi dan prišli v Puteolon. Jap. ibid.: smo v Rhegium prišli, inu čez en dan, kęr je jug vlękel smo na drugi dan v Puteoli prišli. Trub. mat. 26 vi vejste de čez dva dni velika nuč bode. mark. 14 potle čez dva dni je imejla biti ta velika nuč. joan. 4 čez dva dni

pak Jezus vlejče od vnod. Dalm. mark. 14 inu čez dva dny je bila velika nuč. Cruc. 2, 219 Lazarus je bil močnu zbolel, Marta inu Magdalena precej pišejo(!) Kristusu ter ga prosijo de bi prišal ozdravit ga. Prebere list Kristus inu še li čez dva dni k jogram pravi: eamus in Judaeam. Jap. mos. 19, 7 kar koli na trętji dan ostane, imate z ogńam sežgati. Aku bó kdó čez dva dny od tęga jędèl ta bo ognusen. mat. 26, 2 vy vejste de bo čez dva dny velika nóč. mark. 14, 1 čez dva pak dny je bilá velika noč. Skriń. ozea 6, 3 vdaril je nas inu bo zacęlil. Oživil nas bóde čez dva dny, na trętji dan nas bóde obudil. List. ceļ. 1, 71 vi vejste de bo čez dva dni velikonoč. 316 je bila čez dva dni velika noč. Kuga 191 če je potręba še en krat pomagati, takú je nar bòlši če se čez ta drugi dan zgody. Trub. mat. 27 jest hočo čez try dni gori vstati. djań. ap. 25 kadar je Festus v to deželo bil prišal, vleče on potle čez try dni iz te Cesareje gori v Jeruzalem. 28 potle čez try dni pokliče Paulus vkup te više tih Judov. Kreļ 2, 41a čez try dni spet od mrtviḥ vstanem. Dalm. 1 mos. 40 čez try dny bo Farao tvojo glavo povišal. jozve 3. Čez try dny pak so šli kapitani skuzi kamp. 9 čez try dny pak so po teh mal kir so bily ž nymi zavezo sturili, je nym na vejst prišlu. djań. ap. 28 pergudilu se je pak čez try dny de je Paul vkup poklical te imenitniše Jude. mat. 27 jest hočem čez try dny gori vstati. luk. 2 pergudilu se je pak čez try dny de so ga našli v templi. Schönl. 44 pergudilu se je pa čez try dny de so ga našli. Cruc. 4, 328 Jozef potrošta tiga jetnika ter ga zagviša de spet bo čez try dny v gnado kralevo prišal. 5, 552 cesar je bil zapovedal eniga colnerja obejsit. Čez try dny je jezdil mimu teh gauh en žolnier. Rog. 2, 507 nej li on tudi čèz tri dny vstàl častitlivu od smrti? Jap. jozve 1, 11 pèrpravite si živež, za kaj čez try dny pójdete čez Jordan. 9, 16 Jozve je z ńimi mir narędil. Čez try dny po sturjeni zavęzi so zvejdili de le ty blizu prebivajo. mat. 27, 63 čez try dny bom jest gori vstal. mark. 8, 31 syn tiga človęka móre . . vmorjen biti inu čez try dny zopet gori vstati. luk. 2, 46 so ga čez try dny v templi nešli. djań. ap. 25, 1 kadar je tèdaj Festus službo čęz vzęl, je on čez try dny od Cesaree v Jeruzalem gori šal. 28, 17 čez try dny pak je on tę imenitniši Jude vkup poklical. Ravn. zgod. 1, 59 tri mladíke so trije dnévi. Čez tri dní te bo kraļ povzdignil. Šerf 2, 371 ti boš skoro prišel za menoj. črez tri dni boš me nasledyval. 374 kres tri dni boš ti skoz bolečo smrt za menoj prišel. Met. 290

gad je bil žẹjin inь grẹ kь studéncu pit. Beloúška mu pa vodó prepové. Dolgo se prepírata inь besẹ́dьta, obá se vnámeta inь sь čez tri dni boj napovẹsta. Cruc. 2, 538 Kristus v duhu je vidil inu poznal de čez šteri dni se bodo preminili inu ga ne bodo več častili. Dalm. judit 8 Judit kadar je slišala de je Jozias bil oblubil tu mestu čez pet dny Asyrerjem izdati, je ona h tem starišem poslala. Trub. mat. 17 (1) inu potle čez šest dni poime Jezus sebo Petra. Dalm. ibid. inu čez šest dny potlej je Jezus k sebi vzel Petra. Jap. ibid. inu čez šẹst dny vzame Jẹzus k sebi Petra. Kuga 97 te iste (bolne živali) katẹre čez šest ali osem dny celú k obeni jẹdy lušta ne dobódo, stopijo doli. Dalm. 1 mos. 7 čez sedem dny hočem jest pustiti dežíti na zemlo štirideset dny inu štirideset nočy. Gol. 18 kadar žẹ taisti skuz špižo od dneva do dneva gor uzamejo tok bodo cẹlce čez sedem dny zaprẹdene. Trub. joan. 20 inu čez osem dni so bily zupet ty nega jogri notri. Dalm. ibid. inu čez osem dny so zupet notri bily ńegovi jogri. Kast. 124 pojdi čez osem dny po smrti tvoje lube notar k ńej v tá grob katera užè vsá s črvmy gane, lezi k ńej, objemavaj jo. Schön. 281 inu čez osem dny so zupet tam znotraj bily. Bas. 333 k drugimu bom skazal kaj za en velik greh je se zarotiti inu po krivim perseči. Čez osem dni pak bomo ogledali bolezin tistiga jezika kateri je strupen od opravlana. Jap. joan. 20 26 i List. cẹl. 1, 116 i 197 inu čez osem dny so ńegovi jógri zupet nótèr bily. Šerf 2, 41 kda je Jezus po svojem staneńi se prvo krat svojim vyčenikom prikazal, je Tomaša ne blo polek, inu potle dare je prišel so ńemi ovi vyčeniki pravili de so gospoda vidili, on pa tega ne htel vervati. Krez osem dni je pa Jezuš prišel skoz zaprte dveri. Kor. 2, 12 prišel je čez ósem dní. Dalm. 1 sam. 25 čez deset dny je gospud ńega vdaril de je vmrl. Tob. 157 Kristus kader je šou v nebu, je žegnou svoje jogre inu čez 10 dny s. duha poslou. Wolf dan. 1, 15 od kar je to govorjeńe slišal, ńẹ desẹt dny skuša. Čez desẹt dny pak so se ńih obrazi očitniši inu polniši kazali kakor vsih drugih mladẹnčov katẹri so krajlovo jẹd imẹli. Kreẹ 1, 30 ena takova žena komaj v petih ali šestih nedelah spet k svojej naturalej močnosti pride. Se dobro najdejo nikatere, kir čez 12 ali 14 dni vstanejo inu gredo kamor hote. Bas. 322 angel je odšal inu ga dougu nezaj ny bilu. Čez eden inu dvajseti dny se je perkazal. Dalm. 1 mos. 8 čez štirideset dny je Noah oknu te barke odprl. 4 mos. 13 inu ony so se nazaj vrnili kadar so bily to deželo ogledali čez štiri-

deset dny. Rog. 2, 507 nej li on čèz štirideset dny šàl častitlivu v' nebu? Jap. 4 mos. 13, 26 ogledovavci tę dèžele so se čez štirideseṣt dny nazaj vrnili. Ravn. zgod. 1, 116 jih pošle deželo ogledat. Nazaj so prišli čez štirdeset dni. Dalm. tob. 1 krajl je rekal ńega vmoriti. Tobias pak je béžal. Čez pet inu štirideset dny pak je bil krajl od svojih lastnih synov vbijen. Tob. 78 Tobias se je prikrival per svojih dobrih prijatelih. Čez pet inu štirideset dny pak je bil kral od svojih lastnih synov ubit. Dalm. 1 mos. 8 vodé so začele manše perhajati čez stu inu petdeset dny. Jap. 1 mos. 8, 3 vodę so začęle doli jemati čez stu inu pętdeseṣt dny. — *s dodanom relativnom rečenicom:* Wolf dan. 1, 18 kadar tedaj dnęvi, čez katere so imęli mladęnči na povelje krajla k ńemu perpelani biti, pretekó, viši životnih várhov ńę pred Nabuhodórozorja perpęle.

ura: čez nektere ure: Cruc. 5, 491 meni je žal ym oznanit de nyh lubi syn čez niketere ure bo umrl. Škrb. 1, 138 premisli de, ako še zdaj čas imáš se spokóriti, morbit ga čes nektére ure več ne boš imel. — sa brojevi: Kreł 2, 52a štimate inu se vam zdy da dobro vero imate, ali pogledajte, čez eno uro vam le te besede vse odpadejo. 2, 41a čez try ali štiri ure budem spred vaših očiju odpelan.

minuta: čez nekatere minute: Jap. prid. 2, 103 ne videš, o nesręčni, de boš čez nekatęre minute v peklęnskim ogńi gorel?

pridavnik u sredńem rodu: čez malo: Trub. djań. ap. 27 doli spuste to morsko mero inu najdejo dvajseti šežnev globoku, inu čez enu malu od unod se pelajo. Leon. 43 je mogel en malo doli sęsti de se je počíl inu oddahnil; al čez malo vstane, oče dalej pridigovati. 34 timu žugańu se posmehuje en preklinavski fantín inu čez eno malo pade iz sedla, se vbije. Jap. mat. 26 čez enu malu pak so pèrstopili ti ondu stojęče. Skriń. iz. 29, 17 kaj ne čez malu inu v kratkim časi bó Liban prevrńen v rodovitnu poļe. List. ceļ. 1, 377 inu čez enu malu je ńega en drugi zagledau. — čez malo ali dolgo = ńem. über kurz oder lang mjesto: prej ali slej: Jap. prid. 2, 156 katęri niso dobriga ali usmileniga srcá, čez malu ali dolgu en slab konec vzamejo. Škrb. 1, 292 grešnik več krat spozná nevárnost v ktiri se znajde inu k' bo čez malo al čez dolgo ostrašen, bo segel k resnični pokóri. 348 kdor s hudóbnim perjáznost inu tovarštvu drži, ta bo tudi čez malo ali čez dolgo sam hudóben rátal. — čez (jedno) malehno: Trub. joan.

16 čez enu majhinu vi mene ne bote vidili, inu zupet čez enu majhinu vi mene bote vidili. Kreļ 2, 40a čez majhano vy mene ne bote videli inu spet čez majhano vy budete mene videli. Dalm. job. 32 aku bi me moj stvarnik čez enu majhinu proč vzel. sal. modr. 15 čez enu majhinu spet tjakaj pojde. joan. 16 čez enu majhinu ne bote vy mene vidili inu zupet čez enu majhinu bote vy mene vidili. Schönl. 169 čez enu majhinu ne bote vi mene vidili. Cruc. 1, 26 kaj je tu kir on k nam pravi: čez enu majhinu ne bote vi mene vidili? 5, 294 visoku je bil polzdignen na stol teh cesarju Vitellius, ali čez enu majhinu ga nej blu zgledat. Bas. 107 kadar je te preklinavske besede zgovoril, je tihu obstal gledejoč pruti nebesam inu na odgovor čakal. Čez enu majhinu je vidil po času doli padati en list. 189 čez eno majhino me bote vidili. Po izlagańo s. Augustina je otel reči: skorej bom jest trpel inu vi me ne bote vidili, pak čez eno majhino, čez tri dni me bote zupet vidili. 397 kaj pak je tistu boš čez enu majhinu šlišal. Rog. 2, 280 temu prave ta majer: gospud, tukaj enu malu me počajte, čez nekuliku časa pridem. Čez enu majhinu perdirja na enim kojnu. Tob. 60 skuz Noeta inu ńegove syne je zupet bil ta svejt pogmeran, ali čez enu majhenu so se zupet ti ludje h ti pregrehi naglili. Jap. mark. 14, 70 on je pak spęt tayl Inu čez enu majhinu so ti zraven stojęči zupet h Petru rekli. Škrb. 1, 370 čez mejhno me ne bote vidili. — čez nekoliko: Bas. 63 kadar so per ńega pokopališu duhovni cerkvene pejsmi pèjli, se je to mrtvo truplo gori vzdignilu inu te besede izreklu: po pravični božji sodbi sem zatožen. Čez nikuliku se zopet gori uzigne inu pravi: po pravični sodbi božji sem obsojen. Ravn. pov. 113 spet na glas je potrkalo. Čez nekoļko trka v trétjič. — čez dolgo: Bas. 314 Kristus je ńo (Marjeto de Cortona) uselej imenval sirotica. Čez dougu si je ona en krat srcè uzela ter djala: kedaj boš nehal mene imenvati eno sirotico? 491 mladenič ga je brez nehańa izprašval kaj to pomèni. Čez dovgu mo je rezodel kar je ta golufni angel ńemo na znańe dal. Pohl. tschup. 124 tok nam začne tu istu dapasti pred katirem smo se poprej zauzęli, inu ne čez dolgu nas iz silo kje za sabo ulęče. 127 preč od strany tega ali unega gospuda iz enem inu tęm drugem bogatajivcam, tok bo ne čez dolgu iz ńega en cel brumne kristijan ratal. 192 on be mel premisleti de us ta kup svojega blaga inu bogatstva se bo skuz smrt, bodì si že čez dolgu ali v kratkemu, iz ńegoveh rok zgubil.

u kajkavštini.

uz čas: čez čas (brevi): Lalangue vrač. 148 prvi den betežnika zgrabi jaka bol, čez čas vrućina oglasi se. 189 štimaju da je betežnik zdraveši, ali čez čas taki začne bledeti. 267 kada vodu pije, veliku težinu trpi (stočni pes), čez čas odurjava vsaki napitek. — čez nekoji čas: Vran. rob. 2, 241 odstupil je jedno malo na stran. Kad bi pak čez nekoji čas nazad bil došel, opital je: . . — čez mal čas: Šim. 99 kraļev koń jahani vu derku je vse koňe pretekel i postavleni dar donesel. Čez mal čas kraļeva vojska vudrila se je z neprijateļom i vsega potrla. 225 toti čez mal čas začne pak Lot kakti mesec rasti s svojum miseljum. 281 Celsus od dveh glavarov Pomponiuša i Posienuša z oružjem na cesarstvo podigńen, čez mal čas vuprav od ńih vumorjen. 422 Ižaak patriarka hotevši blagosloviti sine svoje Jakopa je blagoslovil. Čez mal čas došel je Ežau. Zagr. 1, 56 izkažuju sveto prijatelstvo, ali čes mal čas počnu iz oneh gubicev hitati čemer i vmarjati. 193 malo potlam dojde on isti ubogi k mene i dal sem mu drugu škudu. Čes mal čas došel je na proti i tretič on isti vbogi. 308 morete čes mal čas iz ovoga sveta preminuti. 475 spovedal se je ze vsega žitka i čes mal čas dušu sretno stvoritelu svojemu povrnul. 503 kušaj po gustom smrt na pameti imeti i čes mal čas budeš kričal: munde immunde, vale! 2, 118 mladenec iz cirkve je izišel, za kojem on gospon čes mal čas tulikaj je pošel. 226 kaj se razumeti mora po ovakoveh dugeh haļah i po ovakveh puteh, čes mal čas ne ču zabiti povedati, morajuči prvo one s. duha reči na prvo donesti koje od vsakoga pravičnoga človeka govori. 5a 19 koji jašprišt čez mal čas vučińen je bil biškup. 221 odišel je poleg zapovedi sluga, ali čez mal čas povrnul se je nazad ves bled. 5b 175 delavci zgrabiše ga i naglavce vu peč goruču hitiše ga. Čes mal čas dojde on prvi koga je kral bil poslal. 181 nameriše se na mrcinu i mimo ńe iduči on s. puščenik zakril si je z jednum rukom oči a z drugum zatisnul je nös i vusta doklam je mimo prešel, angel pako nikaj takvoga ni včinil. Čes mal čas došel je naproti ńim jeden kruto lep snažen mladenec, kojega brže li je zagledal angel, zatiskal si je vusta, nös i oči pred ńim. Gašp. 1, 816 kaj ne vidite b. Andraša apoštola i s. Gregura z nemilostivnemi vudarci mene bičuvati? Čez mal čas zavijajuč reče: pak mene pretépļu. 2, 461 težak raspuk tela dobivši oltaru s. Florijana pokloni se i onde malo počine. Poglej čuda! čez mal čas zdrav gore vstane. 572 odide ona

i čez mal čas sobum dva redovnika dopeļa. 3, 109 plamen taki potihne i čez mál čas ves ogeń pogasne. 4, 584 za tem postavi mešnik na rečeni jezik presveti oltarski šakramentum tela Kristuševoga, za kojem čez mal čas srečna ona duša rečenoga pijanca vu vekivečno veseļe odide. Mat. 1, 258 nisu vaše nečiste šálnice, nisu šále čes mál čas prehajajuče. 2, 153 nesrečni ja, čes mal čas i hip ne budem više vu živļeńu ovom. 159 znaj dobro, da čes mál čas znovič mene videl budeš. Vran. rob. 1, 63 odide z mesta i čez mal čas naméri se na jeden lepi i bistri zvirànek. 2, 24 podbrusi pète, ali čez mal čas i pak na jen krat cèpom stane. 45 ov posluhnul je i išel taki, ali čez mal čas stal je. Mit. mor. 29 zgora nekuliko frišKeh listov posipli. Čez mal čas opazil budeš listje. Nar. prip. 235 onda si on leže pak čez mali čas dojde k ńemu jeden star človek. — čez malo časa: Gašp. 3, 720 samo malo mene ovde počakajte, ja k mestu nazad dojdem. Čez malo časa dojaše špan. Lalangue vrač. 337 probuvańe čez malo časa vsakoga vputi i navuči kak se bo mogel ravnati.

vreme: čez kratko vreme: Fuč. 347 ovak ga jesu vtopili i čez kratko vreme mrtvoga iz vode vzeli. Vračan 1, 182 čez kratko vreme vi mene videli ne budete ter i pak čez jedno kratko vreme vi mene i videli budete. 156 za naj pokorneše sudil bi ńe človek sluge božje, ali čez kratko vreme ohladi se ves ńih ogeń goruče boga ļubavi. 186 žalost ova vaša ne bude dugovečna, nego čez kratko vreme na veliku radost i veseļe bude se obrnula. 187 pak čez kratko vreme mi ńega nazád imali budemo. 156 ovo ravno ļuctvo koje raduvalo se je denes nad došestkom zveličitela, ovo, reku, isto ļuctvo čez kratko nekuliko danov vreme silnom lutosti rukom ńega vleklo i trgalo je na mesto pogubleńa. 2, 120 znadu da čez kratko svojega živleńa vreme vudarca smrti podnesti imaju. — čez malo vreme: Fuč. 11 dojde posel od jedne siromaške vdovice na smrtnom vremenu buduće, koja takaj k sebi potrebuvala je plebanuša, ali on, vekši imajuči rešpekt na bogatuša, tomu poslu nikaj ne odgovoril. Čez malo vreme kapelan plebanuša na stran začne govoriti. 18 čuju strašen štropot i ružeńe. Čez malo vreme dojdu neki. 70 peļa ga s. Ferenc nuter. Čez malo vreme veli mu: . . 159 srdit bogatuš zgrabi jeden kruh i vu petļara hiti. Poklam bogatuš čez malo vreme jako je obetežal i vumrl. 198 tak je sam vu one gore ostal. Čez malo vreme čuje dva psa lajuč. 253 sam je ostal na korušu moleč, i nut čez malo vreme zapazil je jednoga neznanoga fratra. 285 za tem zanemel je. Čez malo vreme

k sebi je došel. Venc. duh. 28 listje se ne smé trgati ako je zmočeno, kajti bi se listje ali vužgálo i čez malo vreme počelo gniti, ali stanovito osmudilo. Vračan 1, 186 po nazveščenom čez malo vreme smrti svete svoje događaju nije hotel vučenike svoje prez vsake radosti ostaviti. Matij. 2c 75 videli su vse okolu stojèče moliti govorèče: ah bože, vmira. Ali čez malo vreme odpira pak oči svoje. Mit. mor. 36 mlado tenko listje odmah ima se davati, kajti čez malo vreme vsehne. — čez malo vremena: Šim. 224 mati vzeme drugi put tulikaj od ove glave koja je narasla mrtuka, i pák čez malo vremena ide mati na put seńmski. Zagr. 5a 309 jeli moguče da jeden tat pojde krast pred sudčevemi očima, koji ga čez malo vremena za onu istu tatbinu sudil bude na galge? 5b 158 ali ga je ufańe vkanilo, ar čes malo vremena povrnul je g. bog zlo koje je vučinil. 249 dojka nemajuča sebi potrebne hrane čez malo vremena pogubila je i mleko v prsah. Fuč. 27 ovu pogibel z velikum težkočum obladavši povrne se domov. Poklam čez malo vremena vu velik opadne beteg. 237 kada bil bi spal, pajdaš ńegov onde sedeč vu knige pobožno boga je molil, i nut čez malo vremena opazi z daļeka velik šereg prelepih divojak. Gašp. 1, 147 obešena žena, koja jošče ni bila vumrla, dole je opala. Čez malo vremena k sebi dojduča greh svoj je spoznala. 151 Pafnutius ńemu odvetek kojega je želel z molitvami svojemi je izprosil. Ar čez malo vrémena potlam žena hercežica ńegova je zanosila i vu vremenu porodila kčer. 450 pokorni sin poleg zapovedi božánske Ivan izpuni voļu matere. Ali čez malo vrémena ovomu svétu pokojnu dostojno k materi zemļi vučini sprevoditi. 468 nekomu porobļenomu zapové dati s. biškup petnajst libric zláta. Ništar mańe čuvari kinča preveč veliko almuštvo ovo sudeč samo pet podadú. Čez malo vrémena prime s. patriarka od plemenite gospe lista. 482 s tulikum zvršenostjum istinsko nazoči bitje Kristuševo vu svétom oltarskom šakramentu je izkazal da tri zmed poslušitelov čez malo vrémena žitek svoj pobolšali jesu. 497 ńim obznani da zadobiti hote sina odičenoga. Čez malo vremena zanosi Theodora. 531 pred vsemi čudo ovo pové, potlam čez malo vremena obetéža. *i tako u* Gašp. *još često n. pr.* 1, 534, 745, 772, 812, 814; 2, 30, 91, 145, 183, 245, 336, 391, 501, 547, 587, 626, 632, 653, 689; 3, 23, 178, 378, 409, 421, 515, 581, 585, 648a, 661, 696, 822, 847, 958; 4, 278, 281, 363, 464, 654. Matak. 1, 148 dragi kamen prodal je za rańčki jeden, ov kupec čez malo vremena ńega drugomu kramaru prodal za pet jezer rańčkov. Švag.

1a 47 vidim izhađati naj svetleše sunce matere cirkve krščanske katoličanske, koje čez malo vremena ves široki svét razsvéti. 2, 179 vu kapelice ove reda svojega fundamentum je postavil, koje marijanske kapelice čez malo vremena sedmemi biškupi onde budučemi vučinil je posvetilišče. 193 (iza druge 192. strane) na koje nebesko pozavańe čez malo vremena s. Dominikuš odišel je vu domovinu nebesku. Mikl. diog. 68 čez malo vrémena nakanil sem odhađati. Vračan. 1, 186 žalost ova čes malo vremena na radost i vesełe obrne se. 2, 107 dogodilo se je pak da čez malo vremena kak ovo pripetilo bi se bilo, jeden židovski aldovnik onud bil bi prehađal. Krist. nač. 32 kaj vsaki dan vidimo, čez malo vrémena biva nestrančno, zastarne. — čez nekuliko vreme: Matij. 2c 187 vse ovo kak čez nekuliko vrème zvršeno je se spunilo, vu drugoj priliki vam raztolnačiti hoču. — čez nekuliko vremena: Šim. 69 nekoja divojka beše veru dala jednomu vrlomu mladencu, ali drugač ne jako bogatomu. Mladenec je zahvalil, ali reče: ja znam da ti ne obstojiš pri tvoje reči. Ona na to reče: ako ja drugoga nego tebe vzemem, naj mene vrag vzeme. Kaj se je pripetilo? čez nekuliko vremena dojde jeden lepi i bogati mladenec prosit ńu za se. 286 ja se stanovito povrnem čez nekuliko vremena. Zagr. 1, 31 kojeh nepokornost videči g. bog čes nekuliko vremena došel je vu zemełski paradižuš ter počne Adama nazavati: Adam, kade si? 372 drugi jesu oni koji se kesno rasrde i kesno se vtiše i vkrotè, ali vendar čes nekuliko vremena prejde im srce. 443 po prepuščeńu božjem čes nekuliko vremena po svoje smrti pokazal se je bil jednomu svojemu prijatelu. 2, 147 k zadńemu odlučili su bili pravu svoju decu na mesto živine pozoju na hranu polagati. Čes nekuliko vremena opala je kocka i na jedinu kraļevu kčer. 5a 103 vu vremenu velikoga glada i on imajući veliku skrb na siromahe vboge da je je hranil, čineči vsaki dan kruh peči za ńihovu hranu, i čez nekuliko vremena opomenul je peka kloštra svoga da menše hlepce peče. 110 zabil se je Suso iz brata svojega i obečańa ńemu vučińenoga. Čez nekuliko vremena po božjem prepuščeńu došla je k ńemu duša onoga brata. *tako još* 225, 280, 5b 23, 174, 253. Fuč. 38 peneze odnesel je vu lozu i pod jedno drevo zakopal. Čez nekuliko vremena jeden siromah dojde ravno pod ono drevo. 65 moral je pojti vu goruču peč. Čez nekuliko vremena angel ga vzeme iz peči. 67 legel je na most. Čez nekuliku vremena videlo mu se je da i ńemu kreļuti počele su rasti. 117 čez nekuliko vremena mati ńegva je vumrla. 371

Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana

nekoji velikoga roda mladenec poklam kak je na se vzel habituš reda s. Ferenca, čez nekuliko vremena vrag peklenski tuliku reda težkoču je mu vu glavu zabil da sam vu sebi je sudil da mu ne moguče obstati vu redu. Mul. jur. ap. 264 i tak je čez nekuliko vremena včińeno. Gašp. 1, 171 odbrojila je 500 dukat, kotere s. Makar bogcom je razdelil. Čez nekuliko vremena dojde divojka . . 340 cesar znovič vu temnicu dá zapeļati svétu devicu, koteru čez nekuliko vremena na čigu rastegńenu železnemi grebeni strašno vučini drapati. 443 čez nekuliko vremena cesarom postane Marko Aurelius, *tako još:* 458, 546, 582, 769; 2, 11, 43, 110, 752, 763; 3, 279, 486, 560, 794, 798, 821, 882; 4, 281, 342, 542, 663, 797. Matak. 2, 117 drugi brat svoj dél vžival je, ne misléč na krivice otca i dužnost povraćańa. Čes nekuliko vremena on takaj vumrl. Vran. rob. 1, 16 opade v omíļavicu . . čez nekuliko vremena dojde jeden mornár, zdrma Robinzona. 68 voda vu potoku Elbe več krat tak velika dojde da se daļe na suho preléje, i pak čez nekuliko vremena nazad odplahne. Vračan 1, 133 čes nekuliko vremena nazad vu istu greha navadu povrne se. — čez dugo vremena: Fuč. 325 stari puščenik kada gode zagledal je mladoga, vsigdar žuhko plakal se je. Jednoč pita ńega mlajši: zakaj se vsigdar tak jako plačeš, kada mene zagledaš? Čez dugo vremena povedal mu je zrok svoga plača. Matak. 1, 383 odredil je da se dvor i delo zvrší, koje, poklamkam čes dugo vremena bi bilo zvršeno, zapovedal da se ńemu računi z vsem potroškom pokážu. — čez mnogo vreme: Šim. kontinoma je meštruvala s kakovem modušem bi se mogla fantiti. Čez vnogo prešestno vreme pozvala beše Fenela k svoje hiže na gosti. — čez mnogo vremena: Fuč. 26 ńim je odgovarjal: prvo ja pobolšam žitek moj, nego smrt moja dojde. Čez vnogo vremena pripetilo se je da iduč vu jedno selo čez nekoju lozu nameril se je na tolvaje. 263 ovo vse ona je vučinila i ze vsema jako bogata postala. Čez vnogo vremena kada bi bila na smrt obetežala, od sina svoga na spoved je nagovarjana. Gašp. 1, 195 vsa vračtva zapstuń ńoj bila jesu. Čez vnogo vrémena dopeļana je s. Šimeonu. 388 potlam ne čez vnogo vrémena Constantia vu strašen opade beteg. 829 ne čez vnogo vrémena potlam bog obznani abatiši prehod iz ovoga sveta. 3, 144 od Pilatuša, onoga krivičnoga sudca, koji sina božjega na smrt špotļivu križa odsudil, povedaju da je ne čez vnogo vremena od Tiberiuša cesara na sud vu Rim pozvan. 188 vu stanovitu pečinu nastani se. Ne čez vnogo vremena glas božji začuje. 4, 104

k letam razuma dojduči na tuliko se navuka prime da z mudrostjum svojum ne čez vnogo vremena prvi sudec med poglavniki varaškemi postane, *još i:* 2, 248, 294, 319, 377, 400, 448, 681, 779, 854. — čez mnoga vremena: Švag. 2, 64 ovo je on sam zmed prorokov naj vekši, koji gospona našega Jezuša Kristuša, kojega drugi proroki vu snu kakti čez vnoga i duga vremena budučega i dojdučega mesijaša jesu prevideli, očivesto lastovitemi očima svojemi videti bil je vreden. — čez dve vure vremena: Fuč. 285 čez dve vure vremena znovič pregovoril je. leto (annus): čez nekoliko let: Mil. u kalendariju: po četireh leteh pridaje se februaru jeden den, ar drugače čez nekuliko let sunčeni hod bi vnogo zaostal za mesečnim. 199 to čuvši razbojnik obeča bogu, da i on hoče to napotlam učiniti. Kak obeča tak i učini do smrti. Čez nekuliko let vloviše ga i poleg pravde glavu mu odsekoše. 328 bila bi morala vu purgatorijumu muke trpeti do sudńega dneva, da bi je ńe brat redovnik vnogimi mešami i velikum pokorum čez nekuliko let ne bil oslobodil. Zagr. 5a 280 dojduči vu Rim čez nekuliko let zakriknul je na ves glas. Fuč. 262 bojal se je oditi. Čez nekuliko let teda negda srca si je dodal i odišel je. Mul. jur. ap. 433 veruvati moramo da čez nekuliko let bude ovomu istomu telu gore stati. Gašp. 3, 634 ime premenili i Rožu ozvali jesu. Čez nekuliko let zrok premeńenoga imena bi zezvedela. 657 nazvesti smrt svoju približanu duhovni bratji kak tulikaj porobleńe kloštra čez nekuliko let od neprijatelske ruke. 4, 726 od lastovite matere vu lozi ostavļen i od vučice najden ńu je cecal i od ńe odhrańen. Nut čez nekuliko let vu lozi oni najden po četverici je hodil. Matak. 2, 370 bil je pretiran iz varaša i vsega držańa benetačkoga jeden poglavit človek; ali čez nekuliko let bil je ov isti poglavit človek od stanovitoga kraļa poslan za posla svoga v isti varaš benetački. — čez mnogo let: Kov. kemp. 17 da bi vsako leto jedno zlo nagneńe skorenili, hitro bi zvršeni ļudi postali. Ali sada protivno gusto krat čutimo, da boļe i čisteše na početku obračańa k redovničtvu nas nahajamo, nego čez vnogo lét zaveza k ńemu. Gašp. 3, 49 ne čez vnogo let povrnu se Vugri. Matak. 1, 106 kesno i čez vnogo let ov dar i plaču bili bi zadobivali. — sa brojevi: Mikl. diog. 79 ako îm kaj človek délati dà, komaj čez frtal leta od ńih dobi. Gašp. 1, 973 taki za tem čez jedno leto nesrečna kuga vu nemški orsag je stupila. Švag. 2, 153 po Kristuševe smrti čes jedno leto bil je vlovļen. Zagr. 5b 248 koja dva živela su kod dva golubka vu

miru, ļubavi i složnosti. Čez dve lete dojduči od hercega grofu zapoved vu tabor ili na vojsku, na odhodu preporučil je prefektušu svoju dragu groficu. Gašp. 4, 342 dojde čez dve leta potlam Julijan cesar vu francusku zemļu. Matak. 2, 347 ni bog ńegve nit suze nit molitve nit zagovore hotel posluhnuti, nego stoprav čes dva cela leta. Mikl. diog. 41 gda bi čez jedno dvé léte vu drugi stališ bil stupil, nekuliko sêm poleg vóļe moje gospe činiti moral. Šim. mar. 67 čez dve ali tri leta po tom harcu začuje glas. Gašp. 2, 148 čez tri leta s. Bruno k s. biškupu dojde. 3, 704 veliko bilo je veseļe po vsi široki zemļi, kada čez tri leta i šest mesecov po molitvi Eliaša proroka teda negda izišla je meglica iliti oblačec, koteri vugodno po tuliki suši izpustil je godinicu. Mikl. diog. 40 on je vu Ameriku bil odišel, kadé čez jedno tri leta ńegov gospon je vumrl. Gašp. 3, 716 čez četiri leta na ovo mesto dopeļati meni tvoju ženu obečaj. Šim. 101 takov žuhkek napitek bil je vu peharu jeružalemskom, i za to pridaje prorok: eris in derisum. I včińeno je čez šest let od Kaldeancev. Vram. 43b Gregor drugi ovoga imena posta papu, čez sedem let ostavi papinstvo. Kron. 81 Grubiša na kraļestvo zvišen i koruńen bil je v Zadru. Potlam čez sedem let vubijen je od strica Juraja. Gašp. 4, 231 čez dvadeset i dve leta ov vremeniti žitek z vekivečnem premeniš. Fuč. 266 jeden sin za svoga otca mrtvoga trideseti i dve lete vsaki dan je molil, več puti postil i almuštva delil. Čez trideseti i dve lete skazal mu se je otec. Matij. 2c 247 ovo kaj Jezuš i prorok Daniel nazvestil je čez trideset i sedem let po smrti zveličitela istinsko je se spunilo. Šim. 103 ne li su morali neverni Židovi sudeti i držati, kada potlam čes četrdeset let došli su Titus i Vespasianus ter su jeružalemski varaš pogubili. Zagr. 1, 276 čes vsaku stotinu let doletì jedna ptičica. Gašp. 3, 598 srdce Jožefa van vzeli jesu, razrezali i krv vu čisto platno pobrali ter vu kufrenu posudu zapečatili. Čez sto potlam let tak srdce kak jezik cel našli jesu. 4, 651 a gde su jošče ostala čuda onde ne naštampana? gde druga potlam čez sto i više let prigođena pri oni pravi pravdeni hiži marijanski? 4, 744 kaj čez pet sto let potlam izpuńeno štejemo. Vračan 2, 203 (občinski potop) čez nekuliko stotin let po stvarjańu sveta dogodil se je. Zagr. 1, 276 da bi ves svet bil pun vode ter bi g. bog zapovedal jedne muhe ali mravincu, da bi čes jezero let jednu samo kaplicu popil, bi li bil kada ove vode konec? . . ńega bude dohađala čes vsako jezero let jedna ptica jen krat kļunuti. Fuč. 284 da bi samo čez jezero

let ptica koja doletela. Šim. 13 Ižaijaš profetuje, kak čez jezero četiri sto i pet let hoče idumeanski orsag od boga po neprijateleh na pusto vržen biti. Gašp. 3, 72 šiba ako prem suha vendar čez tri okolu jezera let je precvela. Fuč. 53 vse morje da bi nasipano bilo samem makovem zrńem ter bi jedna ptica vsako leto samo jen krat dohađala i listor jedno zrno vsaki put odnesla .. bi vse ono makovo zrńe po jednom odnašajuč čez vnožino milijonov let od onud znosila.

mesec: Vračan 2, 129 pripetiti se more da čez jeden mesec vre živeli ne budete. Gašp. 2, 176 ovdi ostani doklam brodar dojde, čez dva meseca dojti hoče. 177 dojde mornar čez dva meseca po ńe iz ovoga sveta prehodu. 3, 810 od dveh bratov na hitrom jeden iz ovoga sveta premine. Čez dva meseca izkaže se duša pokojnoga živomu bratu. Gašp. 4, 141 čez tri mesece po smrti matere pobožni otec poda kčer vu klošter.

tjeden: čez nekoliko tjednov: Vran. rob. 1, 186 ovu kad bi čez nekuliko tjednov, marlivo poslujuč, zgotovil bil, razmetal je stenògraju stàru. — uz brojeve: Vran. rob. 1, 9 hodi z nami, čez tri tjedne i pak smo ovde. Kotor. (1731) rečeni borbirov i šajkaški cehmešter Ugrač Mihaḷ čez dva ali tri tjedne imaju račune varašu dati.

dan, den: čez leto dân ili dni: Mil. 315 kada bi nekojega mladenca na pobolšańe žitka bog bil pohodil težkim i dugim betegom, čez leto den dogrustelo mu se je ležati i beteg trpeti. Fuč. 195 čez leto dan srečno je vumrl. Gašp. 2, 257 Zosimus vu klošter svoj povrne se. Čez leto dan odide vu puščinu. 3, 304 čez leto dan dojde v Benetke pajdaše čakat. 847 trojvrstni zaves redovnički vučini i čes leto dan svete prime rede. Vran. rob. 2, 73 kaj Róbinzon potlam čez letto dnì stopram je zeznal. — čez mesec dan: Fuč. 146 čez mesec dni znovič na smrt je obetežal. Gašp. 2, 569 bob jošče čez mesec dan ne bude zoriti začel. Vran. rob. 2, 199 kaj si budu Francek i Imbrica, koteri čez mesec dnî k nam dojdu, od nas mislili? Kron. 214 podsela je cesarska vojska Budin, koga z velikem trudem i vnogum človečanskum krvjum čez dva meseca dni silnum rukum vzela. — čez nekoliko dni, danov, dan: Šim. 224 mati méri svoga deteta meseca glavu, kak debela i velika je. Čez nekuliko daan putuje mati na seńem. Zagr. 1, 56 čes nekuliko dàn došel ga je pohoditi s. Bernard. 2, 85 zapeḷal ga je vu varaš, kade su ga čes nekuliko dan ńegovi tovaruši našli. 5b 25 do malo kruto vremena ono ńegovo

gospoduvańe je trpelo, ar čez nekuliko dàn, zbetežavši Gunitus došel je k ńemu vrag pekleni s tužnemi novinami. 162 drugi dan postavil se je vu ńe imajniče kojega je do malo vremena vuživali ar čez nekuliko dan, budući vu ńem z nekojemi prijatelmi dobre voļe, pade noseči neka žena maļahno detece vu naručaju ni pol leta staro počelo je glasno i čisto zgovarjati ove reči: dan jesi vu ruke neprijatela. *tako još* 200, 263 itd. Fuč. 189 na naglom je vumrl. Čez nekuliko dan svojoj materi pokazal se je ves goruč. 192 piše pater Boverius, da jednoga patra kapucina duša čez nekuliko den po smrti skazala se je jednomu drugomu toga reda patru. Gašp. 3, 265 čez nekuliko dni začne mrtvo telo smrdeti. 302 čez nekuliko dnevov vu špańolsku zemļu iz Benetkih odide. 308 čez nekuliko dnevov zeznaju smrt svetoga otca. 771 premine iz ovoga sveta Otilija. Čez nekuliko dnevov duša pokojne vsaku noč je na kopańu krnakov dohajala. *tako još:* 2, 164, 523, 691; 4, 57, 59, 235, 398, 417, 550. Matak. 1, 434 ovo zadni beteg je, koji čes nekuliko dan mene v grob zanese. Vran. rob. 1, 49 čez nekuliko pak dnevov za tim videli su jedno drugo skazališče. Vračan 2, 129 pripetiti se more da . . ovak vezda lepo telo vaše čez nekuliko danov hrana črvov vu črnoj mrzline zemļe bude. Mikl. diog. 70 čez nekuliko dàn odhađali budemo. — čez malo dnevov: Gašp. 4, 579 čez malo dnevov sveti habituš odhiti i otajno iz kloštra skoči. — čez mnogo dan: Matak. 1, 241 videči da ni pomoči glavu v zide tukla, lasi skubla, z nohtmi drapala, z zubmi škripala, zadnič čes vnogo dan vumreti morala. — sa brojevi: Kron. 221 vu Avgšpurgu 24. dan januarijuša (1690) Jožef vugrski kraļ bil je tulikajše od odbornikov nemški kraļ izebran i čez dva dni od moguntinskoga izbornika posvečen. Gašp. 3, 402 čez dva dni pozove Peter Zaphiru. Fuč. 98 ovak antikrst bude ńe vumoril i ńihova tela na vulicah vu Jeružalemu budu ležala tri dni i pol, ar je nigdo ne bu smel pokopati. Čez tri dni i pol gore stanu od smrti. Gašp. 2, 327 cesar hotel je da vsaki na pismo postavi čez tri dni, kak se progonstvo ovo pričeti mora. 3, 363 čez tri dni ribiči kńige (v vodu opale) na vudici izvadili jesu. 434 odvrne popu da ga čez tri dni nasleduval bude. 4, 319 čez tri dni Turčin z dve sto jezermi i više navali na tabor naš. Švag. 2, 204 budi siguren da post triduum me sequeris čes tri dni budeš me nasleduval. Fuč. 338 čez treti dan dojdeš. Nar. prip. 244 ludi 'si iz onoga sela su odišli i gda je pet tjedni minulo, onda su nazaj vu selo došli, a kuga čez tretji dan vu selo,

Vran. rob. 1, 20 brȍd, koj ńega i te druge nà sê prijel je, jadril je vu Londin varaš. Čez četiri dni bil je vre na vodostàje od Temze. Gašp. 4, 100 glas iz neba prime, kak čez pet dni putuvańe sveta ovoga dokončati hoče. Zagr. 5a 326 evangelium koji se danas čez osem dan bude čtel. Gašp. 2, 558 Feliks od provincijala ļubļeno prijet čez osem dan redovničku obleče opravu. 3, 758 nagovori ga ļubļeno na spoved i domom odpravi ga. Čez osem dan dojde k istomu spovedniku mati dečaka. Vračan 1, 170 i nut čes osem danov bili su i pak vučeniki vu istoj hiži zaprti i Tomaš med ńimi. Lalangue vrač. 175 čez deveti ali jedenajsti den ova vsa prestaneju. Sidić 67 tak su reči tvoje čez dvanajst dni po listu od dve sto i više myl zemle donešenom posvedočene. Fuč. 211 čez trideseti dan bil bi oslobođen. Gašp. 4, 281 čez trideset dan z naglum premine smrtjum.

vura: čez nekoliko vur: Fuč. 159 poklam bogatuš čez malo vreme jako je obetežal i vumrl. Čez nekuliko vur kada bi ga bili hoteli pokopati, gore stal se je. Matak. 1, 26 na ov glas na tuliko Licinius razžalostil se je, da čes nekuliko vur bil bi vumrl. 2, 51 čes tri dni kruto teško oblégel kak da bi videl bil smrt blizu i čes nekuliko vur smrtni čas sebi nastajati. Lalangue vrač. 91 onda velika je pogibel, da pače čez nekuliko vur vnogi vumreti mora. 150 ako vudri vu čreva ali vu vrat, onda vsa ova vužge i človeka čez nekuliko vur vumori. Vran. rob. 1, 164 čez nekuliko vur bilo je vuže i prúglo gotovo. 2, 135 čez nekuliko vur potlam raskopal je jamu znovič. — sa brojevi: Fuč. 274 čez jeden frtal vure dojde drugo strašilo. Gašp. 1, 273 vu bedniček iliti parilnicu punu vode je opal, od kuda četvrtu stran vure iliti čez frtaļ stoprav od matere najden van čisto mrtev je žalostno vuzet. 4, 712 dva pobožna redovnika med sobum vučine pogodbu kakti naj boļi prijateli da kada jeden premine drugi taki kaj brže to brže bude moral s. mešu za ńega služiti. Premine onda jeden i čez pol vure izkaže se živomu ter nemarnost ńegovu začne karati da vre čez dvadeset let pusti ńega vu purgatoriumu. 578 h telu svetice dopeļan čez pol vure milosrdno je oslobođen od stanovnika (= vraga). Vran. rob. 71 nu tak hóte. Čez pol vure potlam dohàjal je vezda jeden vezda drugi. Kov. kemp. 42 sada nakaniš habati se, a čez vuru baračeš kak da nikaj ne bi bil nakanil. Gašp. 2, 74 koteri po zimi da bi se bil s pajdaši na ledu sańkal pod led nesrečno vu glubinu vode požrt je. Ovoga je čez jednu vuru mati živoga zapazila. 687 iz końa na zemļu hičen zamrtev

opade. Čez jednu vuru k sebi nazad povrnen začne govoriti. Krist. nač. 163 znaš li kakove čudi i kakove misli čez jednu vuru budeš imal? Lalangue vrač. 91 ako čez četiri vure ni bole, onda . . . Matak. 1, 135 znala (je) da čes četrdeset vur sin ńenim od smrti gori vstane.

minuta: Vran. rob. 2, 202 počel je plavatí proti kraju i čez nekuliko minut doplaval je srečno.

pridavnik u sredńem rodu: čez malo: Kron. 63b 12 dan klasna (1756) iz Zagreba vu armadu odišli su oberstar grof Krištof Oršič i oberstliedenant Miklouš Grlečič, kapitani Miklouš Matlekovič, Rožička, Tolnay i drugi oficeri s šeregom 2200 vojnikov, koji pri Lobošiču 1. dan lukovčaka i boj počeli su. Čez malo za ovemi odišel je i oberstar końanički Gabor Škrlec svojemi 500 końaniki . . . za ńimi čez malo oberstar końanički baron Mitrovski s svojem šeregom. Iz generalije varaždinske oberstar Mihaļevič izpeļal je soldatov 2200, za kojemi čez malo oberstar Brentano s tulikemi je odišel. Gašp. 1, 107 ovo zgovorivši čez malo proti otcu nebeskomu reče: otec, vu ruke tvoje preporučam dušu moju. 388 zagleda mučenicu ovako ńoj govoreču: Constantia, veruj vu sina božjega Ježuša Kristuša i ozdraveti hočeš. Čez malo potlam Constantia skupa sebe od sna probuđenu i od betega zvračenu zagleda. 484 za žitek dečaka moliti začne i čez malo živoga sina žalostni povrne materi. 769 prstom ńu Katarina k sebi bliže zove i čez malo glas čuje: pristupi. 785 ona pobožno sebe preporúčajuč svetoj Frančiški bol iz prsih pogubi, čez malo i vse télo prez težine počúti. 3, 51 zamuknu na pitańe ovo vsi i čes malo odvrne gospodar: . . 247 zebere nekuliko ļuctva, postavi se vu tabor, ali taki čez malo španolski vitezi obrnu hrbet od vnožine neprijatelske i bežati začnu. 344 od ove vode oprosi, koju kak je okušal leže si počuti i čez malo ze vsema zdrav gore vstane. 569 gde vnožinu poganinov oblada i vnoge zadobi plene, ali čez malo zlo nastane vreme. 578 osupne se na reči sina otec i čez malo vesel postane. 602 da bi vu veliku želuca bol bil opal, skoro vumirajuči oprosi krst, ali čez malo bole si počuti. 608 Valerius namazati vučini Augustina za biškupa, i čez malo potlam Valerius iz ovoga sveta premine. 617 vsa ona procešija vu hižu betežnikov odide, gde čez malo Huge dušica vu nebo jest zapeļana. 727 Mikula s. rede meš nika prime, kojega čez malo kanonikom vučine. *pa još i:* 779, 904; 2, 174, 308, 361, 451, 555, 567, 580, 584; 4, 7, 40, 81, 98, 179, 321, 324, 365, 370, 540, 601, 609, 676, 678. Matak. 1, 54

čes malo ńega proda. 2, 233 koja (je žena) čes malo vmrla. Mul. iv. 1, 190 ako maloga greha se ne budete habali i od ńega stegavali, čez malo vu tak odurne i velike grehe dojdete da ne budete vredni videti lice moje.

c) *vrijeme koje se prekoračuje (prema onomu sprijeda pod 5).*

U kranštini.

uz čas: Dalm. 3 mos. 15 kadar pak ena žena svojo bolezen dolg čas ima inu nikar le po navadi, tudi čez ńe navadni čas, toku bo ona nečista. 2 sam. 20 on se je mudil čez čas kateri je ńemu bil postavil.

uz leto: Cruc. 2, 401 folš priče so bile uržoh de Feliks je bil v prepuvid s. Pavla postavil inu taku čez dvej leti s. Paulus je bil v prepuvidi zvezan. 4, 438 Elias je bil od boga sprosil ta potrebni dež potem kir čez try lejta velika suša je bila. 1a 200 čez 20 lejt je veliko pokuro delal. Rog. 2, 630 ta s. mož imèl je čez osemdeset léjt te starosti. Cruc. 2, 149 vže čez tavžent lejt v paklu gorim. Kreļ 1, 111b le ta evangelium je vže čez petnajst stu lejt pridigovan. Man. več. 22 bogati mož se je ceu dan svojga živleńa s tem svejtam gostil, zdej že pak v peklenski žerjavici čez tavžent sedem sto lejt zdihuje. Škrb. 1, 487 zadnič vam pokažem nepreceńeno, neizrečeno, nigdar zapopadeno lubezen, ktira že čez tavžent osem sto lejt z neizmerno vročino gorí v s. zakramentu. Man. več. 50 jest, pravi Iškariot, že tukaj gorím tavžent inu sedem stu celih lejt, Kain moj tovarš je martran v peklenskem ognu čez pet tavžent let.

uz dan: Bas. 395 tri dni post je tudi Sara držala, čez osem dni pak zunej božjiga čudesa ne more obeden človek živeti.

uz noč: Cruc. 5, 20 v farovži čez pol noči pijančvajo.

uz ura: Cruc. 2, 187 Pakomius kateri nuč inu dan moli, prez konca se martra, inu kadar sila ga peržene ne en trd kamen glavo nasloni inu čez poli ure ne počiva.

U kajkavštini.

uz leto: Gašp. 4, 712 dva pobožna redovnika med sobum vučine pogodbu kakti naj boļi prijateli da kada jeden premine drugi taki kaj brže to brže bude moral mešu za ńega služiti. Premine onda jeden i čez pol ure izkaže se živomu ter nemarnost ńegovu začne karati da vre čez dvadeset let pusti ńega vu purgatoriumu.

č) *vrijeme za koje je što određeno mjesto* na *ili* za, *ali veoma rijetko.*

Wolf. ezeh. 12, 27 videńe katęru tá imá bó čez dólgu inu on na dalne čase prerokuje (visio in dies multos, ἡ ὅρασις εἰς ἡμέρας πολλὰς καὶ εἰς καιροὺς μακροὺς οὗτος προφητεύει, Esz: gehet auf lange zeit hin aus). Gašp. 3, 932 ov angel prijel je pozoja, staru kaču, koji jest vrag i šatan, ter ga je okoval i privezal čez let jezero (καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη et ligavit eum per annos mille. *Daničić:* i sveza je n a hiļadu godina. Jap. in ga je vklenil n a tavžent lęjt. Küzm. i zvézao ga je na jezero lejt. Esz: band ihn auf ein Jahrtausend).

Akuzativ uz črez *znači 8) ono što u nama pobuđuje kako duševn razpoloženje, u opće ono što je uzrok s kojega što radimo ili s kojega što biva. Ta je poraba do malene iznimke stegnuta na kranštinu, te je po sve na ńemačku prema* über, *što će u tom slučaju opet biti udešeno na latinski* super *u rečenicama kao* matth. 7, 28 admirabantur turbae super doctrina eius. marc 1, 22 stupebant super doctrina eius. luc. 23, 28 nolite flere super me, sed super vos ipsas flete et super filios vestros. matth. 18, 13 gaudet super eam magis quam super nonaginta novem. luc. 15, 7 gaudium erit in caelo super uno peccatore poenitentiam agente quam super nonaginta novem iustis. *Narod obično ne govori tako. Tako dolazi* črez uz čuditi, čudovati, začuditi se; ostrméti; zavzeti se (mirari, stupere): Trub. mat. 7 so se ty ludje strahom začudili čez nega vuk. Stapl. luk. 2 h teistimu času sta se Jozef no divica Marija, mati Jezusova, začudila čez to kar se je govorilo od nega. Cruc. 2, 177 močnu se je čudil čez te druge ludy kateri ne morijo ene žal besede prenesti. Resn. 189 se ne morem dosti začuditi čez tvojo dobruto inu milost. Jap. mark. 6, 6 on se je čudil čez ńih nevęro. luk. 2, 18 vsi katęri so to slišali, so se čudili čez tó kar so jim pastirji pravili. 2, 33 ńegov oče inu mati sta se čudila čez to kar je bilu od ńega govorjenu. 9, 44 so se vsi čudili čez vse kar je on delal. 20, 26 so se čudili čez ńegóv odgóvor. 24, 12 se je sam per sebi čudil čez tó kar se je bilú zgodilu. joan. 5, 28 ne čudíte se čez le tó. djań. ap. 7, 31

Mójzes se je začudil čez tó perkázèn. 13, 12 deželski namęstnik se je začudil čez vuk tiga gospóda. apokal. 3, 12 kaj se čez le tó čudite? 13, 3 cęl svęjt se je čez to zverino čudil. prid. 1, 52 Jozef inu Marija sta se čudila čez to, 307 vy se začúdite čez tó. Skriń. sir. 11, 13 ńih veliku se čez ńega čudi. 27, 26 čez tvoje besęde se bo čudil 24, 3 v zbiralìši svetníkov se bo vse čez ńó čudilu. 57, 18 vse dežele so se čudile čez tvoje pęsmi. modr. 11, 14 so se čudili čez konec tęh rečy. Traun psl. 118 David se čudi čez nę lęjpoto, pravico inu svetóst. Red. 182 tvoje movčanje vpije v našeh srceh, de se čez le tu tvoje movčanje inu ponižnost začudite. Škrb. 1, 82 čes kar se ne smete čuditi. 1, 102 čes to se nimaš čuditi, o človk! ampak čudi se veliko več čes to kar . . . 162 čes to se mi čudimo. 173 čez to se ni čudit. 317 čez to se ne čudim. 2, 120 čez trdovratnost nečistiga gréšnika se ni čudit. Šerf pad. 38 vso nazočo lystvo se je črez toti Jezušov čin začydilo. predg. 1, 202 vse moči nebes se začudijo črez boga človeka. 2, 11 toti se je začudil črez ńeno ozdravleńe. 399 kral se je čudil čres človeka. 1, 380 dare se je nešto čres to čydival da nesnažne skyle no tvore trebi no snaži, je rekel: . . 2, 279 te so se vsi čydivali čres to. ostrmeti: Pohl. tschup. 48 mi moremo ostrmęti čez grozo eniga kristijana. Jap. 3 mos. 26, 32 jest bom vašo deželo pokončal inu vaši sovražniki bodo čez ńo ostrmęli. luk. 9, 44 vsi pak so čez velikost božjo ostrmęli. prid. 1, 202 ostrmíte čez tó, vy nebęsa! 369 ogjìn je celu kamńé poceral, čez katęru so vsi okuli stojęči ostrmęli. zavzeti se: Rog. 2, 68 čèz tu zavzámejo se včenyki. 656 se je zavzèl ta cesar Augustus čez tega iz takimi dougmy obloženimu gospudu (sic!) spajne . . . gdu se na bò zauzèl inu začúdil čez spajne, smèh, petjè, ples, uriskajne inu drugu le táku teh grejšnikov? Pohl. tschup. 15 slehrni so težave, inu take težave narajmali, čez katire se je cęla natura zauzęla inu sprestrašila Jap. mat. 7, 28 kadar je Jęzus le tę besęde dokončal, so se tę mnóžice zavzęle čez ńegov vuk. mark. 1, 22 ony so se zavzęli čez ńegóv vúk. prid. 1, 220 vy se zavzamete čez le to krivico. 353 tolikajn čuda polnih stvary nam je pred očy postavil, de se ne moremo zadosti čez ńę zavzęti. Škrb. 1, 300 oni se zavzemó čez trpléńe Jezusovo več kakor čez gmejn potop, več kakòr čez ogńeni déš, ktir je štir nečiste mesta požgal, več kakor čez vse štráfenge, s ktirimi je bil tepen Farao. 308 mi se zavzámemo čez hudobijo Judov. 361 čez kar se je pa nar bel zavzeti, je to: . . 2, 161 res bi ne najdil konca ńe hvale, čez

ktiro bi se mogli zavzeti. 229 to je bla zanikrnóst, čez ktiro se celo nebo zavzame. *Obično se govori:* čuditi se čemu, ili: nad čim; ostrmeti, zavzeti se nad čim. — gnusiti se: Dalm. 5 mos. 25 (16) kateri tu stury, čez tiga se gospudu tvojimu bogu gnusi kakor čez vse kir hudu delajo (βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου πᾶς ποιῶν ταῦτα, πᾶς ποιῶν ἄδικον. *narod govori:* gnusi mi se kaj). — grimati se: Škrb. 1, 47 človek se čez to grima, srdi, toži. — groziti se, groza: Škrb. 1, 274 več krat se nam zdí de cel peku se čez nas grozí. groza: Jap. luk. 5, 9 groza je bila ńega obšlá čez ta lov tih rib. prid. 2, 103 spovedník poln groze čez le ta odgovor gleda okuli sebe. List. ceļ. 147 groza je bila ńega obšla čez vlak rib kateriga so oni sturili. — huditi, hudovati se, hud biti, huda, zoprna voļa; nevoļa, nevoļen; bine imeti: Škrb. 2, 196 prav de se čez režaleńe inu sturjeno krivico hudíš. Jap. joan. 7, 23 za kaj se čez mene hùdujete, de sim jest eniga celiga človeka ob saboti ozdravil? hud: Cruc. 4, 352 škof hud čez fajmoštra. Šerf pred. 1, 408 on je hydi čez drygoga; hude voļe: Trub. mark. 10 on pag hude vole postane čez to besedo. Dalm. mark. 10 so hude vole postali čez Jakoba inu Joanesa. zoprna voļa: Škrb. 1, 194 od tod je peršla zóprna voļa čez navk Jezusov. nevoļa. Bas. kadar jest le to premišlujem, tok se znajdem užgan z eno pravično nevolo čez tebe nevoļen: Trub. mat. 20 so bily nevulni čez ta dva brata. mark. 10 Kristus je nevolan čez jogre ker so branili otrokom k nemu. Kreļ 2, 31b je pri tem sam čez svoje živļene ali stan nevoļan. Dalm. sal. prip. 28 kateri postavo zapusté, ty hvalijo te pregrešne, kateri jo pak hranijo, so nevoļni čez ńe. sir. 14 nevolen postane čez tu istu. mat. 20 so ony nevolni postali čez ta dva brata. Bas. 173 jest sim čez hudobne nevolen bil. 387 čovnarji so bili nevolni čez Jona. Kemp. 18 (I, 6, 1) postane tudi cilu lohka navolen čez tajstiga kateri se ńemu zuper stavi. Tob. 114 niso čez božjo volo inu perpušeńe navolni se izkazali. Jap. mat. 20, 24 kadar so ty deset slišali, so nevolni postali čez ta dva brata (ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν, indignati sunt de duobus fratribus. stsl. mar.: negodovašę o oboju bratru, Luther: wurden sie unwillig über die zween brüder.) mark. 10, 41 so začęli nevolni postati čez Jakoba inu čez Joaneza. bine imeti: Šerf 1, 409 on je hydi črez drugoga no ma bine krez ńega. — jeziti se, jeza, jezen; srditi se, srd, srdit; togotiti se, zlobiti se, zlobnost, zloben; razčemeriti: Cruc. 1a 73 nehajte se tulikajn jeziti čez tiga hu-

*

dobniga Kaina. 5, 284 katiri čez ńega so se bily razjezili. Skriń. sir. 28, 8 ne jęzi se čez bližniga. prip. 28, 4 katęri postavo zapustę hvalijo hudobniga, katęri pak ńo držę, se čez ńega jezę. modr. 12, 27 so se čez rečy katęre so jih nadlężvale jezíli. izai. 54, 9 takú sim persęgèl de se ne bóm čez tebe jezíl. Traun psl. 36, 1 ne jęzi se čez hudobne. 7 ne jęzi se čez tęga katęrimu na ńegovi poti vse po sręči grę, čez človęka katęri krivico dęla. Jap. 1 mos. 44, 18 ne jęzi se čez tvojga hlapca. 2 mos. 4, 14 gospód se je čez Mojzesa ràzjęzil. 16, 13 Mójzes se je čez ńę ràzjęzil. 4 mos. 24, 20 Balak se je čez Balaama razjęzil. 5 mos. 1, 37 le ta srd čez ludstvu nima čuden naprej priti, kęr se je gospod za volo vas tudi čez mene razjęzil. prid. 2, 44 taku se je sam bug čez gręšnika ràzjęzil. 46 ta prva stopińa tę jęze je kadar se edèn čez orožje bližniga zjezy. Schrey 1 sam. 29, 4 filistejski vojvodi se čez ńega jezę. 25 sam. 19, 42 za kaj se čez to jezyš? 1 sam. 17, 28 kadar to ńegovi stariši brat sliši de on z drugimi govory, se ràzjezy čez Davida. 2 sam. 12, 5 tedaj se David čez tiga možá grozno razjezy. Škrb. 1, 228 nič druziga ni kakòr pománkańe lubezni prot bogó, ako se čez stvari jeziš. 379 ne jezimo se čez tega neprevidniga gospodarja, jezimo se čez se. 2, 51 o oča vsmileni, jezi se čez me. 246 hočeš resnični pokórnik biti, jézi se sam čez se. jeza: Bas. 132 pomisli tih Judov šum, hrup, kričańe, srd inu jezo čez Jezusa. Traun psl. 73, 1 za kaj se je tvoja jęza čez ovcę tvoje paše vnęla? Škriń. sir. 28, 3 človèk držy jęzo čez človęka. pok. 3, 29 za tó se je tvoja jęza čez nas vnęla Škrb. 1, 176 za volo usake majhne krivíce nosil je čez sojga zóprnika jézo inu sovraštvo. 2, 52 vso jeza čez grešni folk bo doli položil. jezen: Jap. 1 mos. 30, 2 Jakob je čez to jęzen bil. Škriń. habak. 3, 8 si li čez ręke jęzen, o gospód? Škrb. 2, 193 kolko čez bližniga jeznih src se znajde! — srditi, razsrditi se: Trub. psl. 37 čez te nevernike se ne srditi . . . ne srdi se čez tiga katęrimu nega huduba naprej po sreči gre. 80 koku dolgu se hočeš srdyti čez to molytov tujih ludy (ἕως πότε ὀργίζῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου; Luther: wie lange willst du zürnen über dem gebet deines volks? stsl. psl. sin.: dokolê gnêvaeši sję na molitvą rabъ tvoihъ;) 85 hočeš li se tedaj čez nas srditi do končańa? psl. 80 kaku dolgu se hočeš srditi čez tvojga folka molitov? 85 hočeš li se vekoma čez nas srditi? jez. 54 se ne čem čez tebe srditi. 66 inu se boš čez svoje sovražnike srdil. jer. 15 ti se silnu čez nas srdiš. Kast. 60 jest se čez srd srdym. 62 ne samu se srdy eden

čez druziga, ampak mu žuga. 63 se srdijo čez tu kateru ne čuti tvojga srda ni ga nej vrednu · se srdyš čez nespametno živino, čez koña, vola, psa, mačko, čez miši, krta, ja čez mravlinca, muho, komarja . . ti se srdyš čez nespametno živino. 70 kaj se srdyš čez eniga, kateri je tebi krivico sturil? Cruc. 5, 29 vy se srdite čez kuharco. Bas. 458 kateri se sam čez se srdy. Rog. 2, 492 kadar nebeškiga očéta čez nas se srdíti občútimo. Vojska 68 inu se čez ńega na srdi. Schrey 2 kraļ. 24, 20 gospód se je čez Jeruzalem inu čez Juda srdíl. Škrb. 1, 111 se čes to nisim srdil. 259 pravica božja, ktira se čez te srdi, bo prijazno iz nebés na te poglédala. 260 bog je potolážen, se več ne srdi čez grešnika. 2, 265 on se čez nas srdí. Trub. psl. 37 ne resrdi se čez te hudobne. Kreļ 2, 87b za to se je bog razsrdil čez nyh. Dalm. 1 mos. 30 Jakob se je silnu resrdil čez Rahelo. 41 se je Farao bil resrdil čez svoje hlapce 1 sam. 17 Eliab se je zlobnu resrdil čez Davida. 2 kraļ. 23 se je bil čez Juda resrdil. psl. 37 ne resrdi se čez te hudobne. sal prip. 24 ne resrdi se čez te hude. jud. 11 naš bog se je resrdil čez naše grehe. 1 makab. 11 čez tu se je krajl silno resrdil. Cruc. 1a 4 bug se je bil pravičnu resrdil čez Sodomo. 1a 170 gospud se je bil silnu čez taistiga (hlapca) resrdil. 1a 172 na ohcet prez lepiga ženitniga gvanta je bil prišàl, čez kateriga močnu krajl se je bil resrdil. 1b 17 pišejo poeti de Achaeon je hodu špegat za to bogiño Diano, za volo tega močnu čez ńega se je bila resrdila inu ńega v eniga jelena preobrnila. 174 močnu se je bil čez taiste resrdil. 229 Jupiter močnu se je bil resrdil čez ludi za volo nyh grehov. 263 gvišnu bi se resrdil čez ńega. 276 le ta nesrečni človek se je bil čez eniga pasterja resrdil. 4, 201 krajl Asverus močnu se je resrdil čez judovski folk. 343 Mars se je bil čez ńega močnu resrdil 5, 23 pravica božja se čez nyh grehe močnu je resrdila. 429 Kristus se je bil resrdil čez le tu figavu drivu. Bas. 145 ti bè se čez ńega resrdil. Rog 2, 345 po usi spodobnosti resrdil se je bil bog čez te grešne malikovávce . . spusti me de se resrdy moj srd čez taiste (dimitte me ut irascatur furor meus *contra* eos). Vojska 166 resrdi se sam čez sebe. Jap. 1 mos. 40, 2 Farao se je bil čez niju ràzsrdil. 4 mos. 12, 9 on se je čez niju ràzsrdil. 31, 4 Mójzes se je ràzsrdil čez poglavarje tę vojske, čez vikši tih rodóv inu stujne poglavarje. 5 mos. 4, 21 gospod se je čez mene ràzsrdil. sodn. 10, 7 tedaj se je gospód čez ńę ràzsrdil. Skriń. pridg. 5, 5 de ki bóg čez tvoje besęde razrden ne bo vse dęla tvojih rók razdjál. jer. žal. 5, 22 silnu si se čez nas ràzsrdil. nạ-

hum 1, 2 gospód se ràzsrdy čez svoje zupernike. Traun psl. 6 tá svęti móž se je bál de bi se bóg ne bil čez ńega ràzsrdil. Škrb. 1, 344 bog se je čez to sila močno resrdil. 364 bog čez cágove ogledvávce resrden jih štráfa z naglo smrtjo. 2, 48 tak si se takó móčno čez nas rasrdil, de si cel svoje oči od nas odvrnil? 52 mu je rékel oznanit de h kaznu se čez ńih nič več ne bo rasrdil. Šerf. predg. 2, 11 Dioškor se je črez besede čeri tak razsrdil, kaj je ńo Marcjani na martro prek dal. srd: Dalm. 1 mos. 27 dokler ńegov srd čez tebe miny. sir. 16 srd se je vužgal čez te kir ne verujo. 57 ńega srd čez neverne prestanka nema. ester. 5 je on poln srda postal čez Mardohaja. job. 10 ti množiš tvoj srd čez me. jez. 10 taku bo moja nemilost inu moj srd čez nyh pregrišeńe konec imel. jer. 15 ogin se je v mojim srdi čez vas razvnel . . ne mudi tvojga srda čez ńe. 44 za tu se je tudi vnél moj srd inu zlobnost inu se je režgal čez judovska mesta inu čez gase v Jeruzalemi. Kast. 60 moj srd je pravičen čez to grozovito divjáčno tega vstekliga srda inu jeze. Rog. 2, 636 en velik srd imam čez tebe inu čez tvoje dva prijatela. Jap. 2 mos. 32 zakaj se je tvoj srd vnęl čez tvoje ludstvu? 5 mos. 31, 17 moj srd se bo ta čas čez tó istu vnęl. rim. 1, 18 božji srd se razodęva iz nebęs čez vso hudobijo inu krivico tih ludy. Skriń. ozea 8, 5 moj srd se je čez ńę vnęl. pok. 2, 4 vupa de bo srd božji čez to ludstvu en krat jęńal. Schrey 2 kraļ. 22, 17 moj srd se bo čez tó męstu vnęl. srdit: Trub. psl. 74 zakaj si taku zlobnu srdit čez te ovce tuje paše (ἵνα τί ὠργίσθη ὁ θυμός σου ἐπὶ πρόβατα νομῆς σου; Luther: warum bist so grimmig zornig über die schafe deiner weide? stsl. psl. sin.: prognêva sję êrostь tvoê na ovьcję pažiti tvoejǫ; Trplan: za ka se tako grozno srdiš na ovcé paše tvoje?) Kreļ 1, 89b kako dolgo se ne oč smilovati čez Jeruzalem inu čez mesta Judova, čez katere si srdit bil tih sedemdeset lejt? Dalm. 1 mos. 40 Farao je bil srdit čez oba dva kramarja: čez višiga teh klučarjev inu čez višiga teh fištrov. 2 mos. 4 gospud je bil bridku srdit čez Mozesa. 16 Mozes bil je srdit čez ńe. 3 mos. 10 on je bil srdit čez Eleazara inu Hamara. 4 mos. 31 Mozes je bil srdit čez kapitane. 5 mos. 1 gospud je tudi čez me srdit bil za vašo volo. 32 on je srdit bil čez svoje synove inu hčere. 2 kraļ. 13 tedaj je ta mož božji srdit postal čez ńega. 1 sam. 29 ty filisterski viudi pak so srditi čez ńega postali. 2 sam. 3 na tu je bil Abner silnu srdit čez le te Ibozetove besede. job. 32 Elihu je bil čez Joba srdit . . on je tudi bil srdit čez ńegove try prijatele. 81 čez le te besede

je ńegova žena bila srdita postala. psl. 74 zakaj si taku zlobnu srdit čez ovce tvoje paše? 78 je srdit postal čez svojo erbščino. jez. 12 jest tebe, gospud, zahvalim de si bil srdit čez mene. 34 gospud je srdit čez vse ajde. 47 sim jest srdit bil čez moj folk. jer. 37 ty vjudi so srditi postali čez Jeremija, zahar. 1 jest sim silnu srdit čez te ofrtne ajde. Cruc. 4, 60 bi imeli srditi biti čez ńega. Rog. 2, 349 hočete vy tega čez nas srditiga bogà utolažít? molite. Skriń. iz. 34, 2 gospod je srdit čez vse naróde. zahar. 1, 12 kaku dólgu se ne bodeš ti vsmilil čez Jeruzalem inu judovske męsta, čez katęre si bil srdít? 1, 15 čez bogate naróde sim jest silnu srdít. Škrb. 1, 34 iz srcam ktiro je blo čes ńega srdito. 300 je nebeški oča srdit čez ńega. togotiti se: Veriti 126 pa se togotė čez besedo božjo. zlobiti se: Dalm. 1 mos. 31 kaj sim jest krivega sturil de si se taku čez me rezlobil? 44 tvoj srd se ne rezlobi čez tvojiga hlapca. 2 mos. 31 za kaj bi se tvoj srd rezlobil čez tvoj folk. 4 mos. 12 gospud se je rezlobil čez ńu. 24 na tu se je Balak v srdi rezlobil bil čez Bileama . . za tu se je gospodni srd rezlobil čez Izraela. 5 mos. 6 de se gospuda tvojga boga srd čez tebe ne rezloby. 11 de se za tu čez nas gospodni srd ne rezloby. 31 ob tu se bo moj srd razlobil čez ńe. 1 hron. 14 tedaj se je gospodni srd razlobil čez vas. *tako i* 2 kraļ. 13, 2 sam. 24, riht. 2, 3, 10. judit 6 potle se je Olofernes tudi rezlobil čez Ahiora. Pohl. tschup. 27 moj ajfer, katir mene čez grešnike inu čez nazdušne se zlobiti stury, je li natirleh grenkoba moje môte? zlobnost: Dalm. 2 kraļ. 22 za tu se bo moja zlobnost čez le ta mejsta vnela inu ne bo ogašena. ezek. 5 taku ima moja zlobnost čez te nehati. baruh 2 ah gospud, pusti od tvoje zlobnosti čez nas. zloben: Dalm. jez. 24 gospud je srdit čez vse ajde inu zloban čez vse nyh vojske. sir. 40 drugim folkam sim jest iz srca sovraž, čez ta tretji pak sim jest taku zloban kakòr sicer čez obeden. rasčemeriti se: Šerf 2, 11 čres toti govor rasčemeren je dal Marcjan ńeno telo z železnimi kavlami rasčesati. 2, 62 so ga črez toti govor razčemerjeni popadnili. — gori se držati = ńem. sich über etwas aufhalten: Jap. mark 7, 2 kadar so vidili de so nekteri od ńegovih jógrov z nečistimi rokami kruh jędli, so se čez to gori držali. *Narod govori:* jezim se, jezen sem, srdit sem, zloben sem, srdim se, zlobim se na koga. — jokati (se), jokańe; plakati se; solze liti, točiti: Dalm. jer. 28 jest se moram čez tebe Jaeser jokati. Stapl. luk. 19 kadar se je Jezus približavol k Jeruzalemu, videl je to mestu no se začne jokat čez ne. Cruc.

1a 7 bo persilen v tej nar vekši potrebi čez svojo revo se jokat. 1b 11 sam tvojo vejst inu srce premisli, taku boš zadosti hudiga vidil inu zamerkal inu uržoha nešil se tožit inu jokat čez tvoje grehe. 12 nar poprej jokajte se sami čez sebe, potle čez vaše otroke inu vže po tem jokajte se čez vašiga bližniga. 13 tu so moji grehi katere ne gledam, ne premišlujem inu se čez taiste ne jokam. 161 čez moje grehe se jokala. 2, 50 se čez naše grehe jokaš .. solze mene persilijo čez moje grehe se jokati. 141 čez katero nepokoršino milu se je jokal s. Efrem. 448 so se jokali čez nyh pregreho. 470 nikar več se ne jokaj, moj Silvijan, čez ta svejt. 518 bi se imel jokat čez svoje velike grehe. 553 čez pogoblejne tiga grešniga mejsta Jeruzalema milu se je jokal 2, 553 čez pogublejne tiga grešniga mesta Jerusalem milu je jokal. 4, 417 nimate se čez mene jokat, ampak čez vas. Bas. 97 jokajte se čez ńega koker čez mrtviga. 114 uves Kristus je enu okù postal, kir se je tok rekoč na usih vudèh čez me jokal. 270 jokajte se čez reve katere bodo čez vas peršle. Rog. 2, 71 jókaj se en slejdni čez pregrèjho k Jezusu. Resn. 112 jokajte se čez ńega kaker čez enega mrtvega. Jap. luk. 19, 41 kadar se je on perbližoval je on to męstu poględal inu se je čez le tó zjokal. 23, 28 nikar se ne jokajte čez mene, ampak jokajte se samę čez sebe inu čez vaše otroke. apokal. 18, 9 bodo čez ńo jokali inu klagovali. prid. 2, 99 jokaj se z mano čez tó kar se v naših templih vsaki dan gody. Skriń. sir. 22, 10 čez mrtviga se jókaj, za kaj ńegova svitloba je prešlá, inu čez norca se jókaj, za kaj ńemu je pameti zmańkalu. Čez mrtviga se malu jókaj, za kaj on je v počitèk prišal. iz. 16, 9 za to bóm jókal čez vinógrad Sabama kakor sim jokal čez Jaser. jer. 48, 32 kakor so čez Jacera jokali, bom tebe objokuval. Leon. 17 začne pridiguvati evangeli, de so se povsod omečili inu jokali čez svojo hudobijo. Škrb. 1, 88 čez ktiro (neobčutlivost) je milo jokal s. Cyprijan. 326 jest sim čez moje grehe jokal 413 bi ne imel uržah jókati čez tolko žalostnih padcov. 491 kadar grešnik na zemli čez greh joka inu žaluje, ta krat v nebesih angeli praznik vsiga veseļa imajo. 375 Jezus se je zjokal čez mesto Jeruzalem. Šerf. predg. 1, 347 dare je mesto pogledal, se je jokal črez ńe. 350 za to pa se je jokal Jezus crez ńihovo pogybleńe. jokańe: Rog. 2, 227 jokajne čez to pregrejho teh Sodomitarjov inu čez to režálo božjo sturilu (pogrj. sturila) je Abrahama vrédniga de je ńega g. bog taku počastil. Jap. djań. ap. 8, 2 so enu veliku jokańe čez ńega držali. plakati: Kreļ 1, 127b vy hčere jeruzalemske, ne plačite

se čez me, temuč čez vas inu vaše otroke. 2, 131b kadar je prišal Jezus blizu Jeruzalema, je videl to mesto inu se je plakal čez ńe. 132a za kaj se plače Kristus čez mesto Jeruzalem? 142 s krvavimi salzami (čitaj: slzami) plakati čez takove zapelivske hude strupovite jezike. Dalm. 3 mos. 10 naj se vaši bratje, vse izraelske hiše plačejo čez le tu sežgańe. luk. 19 kadar je on bil blizu tjakaj prišàl, je gledal tu méstu inu se je čez ńe plakal. luk. 23 nikar se ne plačite čez mene, temuč se plačite same čez sebe inu čez vaše otroke. Schön. 221 se je čez tu istu (mestu) plakal. Cruc. 2, 144 se spovej ta bolni, milu čez svoje grehe se plaka. 5, 239 kadar je bil ugledal tu mestu, se je čez taistu plakal. Rog. 2, 209 plakal se je on milu čez svoje grehe. Šerf. 1, 401 tak se mati cirkva žalosti no plaka črez dyhovno smrt no pogybleńe svojih otrok. solze liti, točiti: Cruc. 2, 491 ne boš ene solzè čez tvoje grehe prelila. Jap. prid. 1, 269 taku te zarotym zadnič skuzi le tę moje solzę, katęre morem čez nevarnost tvojga večniga pogubleńa točiti. 2, 291 ti čez tolikajn grẹhov nisi ene same solze stočil. *Narod govori:* jokam, plačem se, solze lijem, točim nad kim, ali pa za kim. — kesati se, kesańe, greva me, zgrevati se, grevanost, grevańe, grevinga: Skriń. jer. 26, 13 gospód se bó kàsal čez húdu s katęrim je vam žúgal. kesańe: Skriń. pok. 1, 119 znamińa resničniga kàsańa čez grẹh so de . . grevati, zgrevati se: Cruc. 2, 477 za kateriga volo človek se greva čez svoje grehe. 479 jest sim bil se greval čez moje velike grehe. 1b 27 zgrevajte se čez vaše grehe. 41 kadar my vidimo te štrajfinge nam perpravlene, se prestrašimo inu čez naše grehe zgrevamo. 212 de bi se zgreval čez svoje grehe. 2, 6 gdu bo taku nehvaležen, de se ne bo čez svoje grehe zgreval? 435 so se bily čez nyh pregreho zgrevali. 4, 160 zgrevajmo se čez naše grehe 202 smo se čez naše grehe zgrevali. 5, 5 koku britku bo tebi, če zdaj se ne boš spokorila inu zgrevala čez tvoje grehe. 396 de bi se bila zgrevala čez le to nespodobno čast. Bas. 320 si zgrevat ne more čez svoje grehe. 331 zgrevej se čez tvoje grehe. Tob. 192 se iz srca čez taiste (grehe) zgrevajo. Vojska 106 čez to božje režaleńe se zgrivej. Traun psl. 4, 5 kar v vaših srcih mislite, čez to se v vaših hramih zgrẹvajte. grevanost: Šerf predg. 2, 289 so pravo grevanost čres svoje grehe naredili. grevańe: Leon. 115 grevańe čez grẹhe inu pregrẹšeńa obuditi. grevinga: Kast. 209 pokura je eno popravleńe katéru vléče na grévingo čez te gréhe z resnično volo bogu zadosti sturiti. Cruc. 1a 202 grevingo čez grehe imeti. 2, 4 čez svoje grehe

prave grevinge ne bo imela. 461 povedaj nam v kakušni viži si ti vudobil le to s. grevingo inu sovražtvu čez tvoje grehe? 461 hoče čez svoje grehe grevingo imèti. 481 kateri so pravo grevingo čez svoje grehe imeli. 5, 135 obene grevinge čez le tu nimaš. Bas. 40 grešnik na bo mogel obuditi grevinge čez svoje grehe. Rog. 2, 68 začela je ‚praelyvat' te solzè iz grévenge čèz svoje grehe. 341 de nam sprosi eno pravo persrčno grevengo čez vse naše grehe 350 Marija sprosi svojm hlapcam eno pravo grevengo čez grehe. Tob. 15 čez katere tudi more ta grevinga se obuditi. 148 grevingo čez tvoje grehe obudi. 176 popolnoma grevingo čez svoje grehe obuditi. Boln. 7 koku bodeš ti v enimu takimu stanu eno pravo znotrejšno žalost inu grevengo čez tvoje grehe obuditi mogu? Jap. prid. 1, 368 molitu s pravo grevingo čez svoje grẹhe. Škrb. 1, 127 ima čez soje gréhe pravo grévengo. 128 imam čez greh grévingo. 143 grévengo čez toje režaléńe imamo. 408 ni božje lubezni ne grevenge čez greh. *Narod govori:* kesâm se čega, kesam se da (sem grešil); *riječi:* grevati, grevinga od *stvisńem.* hriuva *zasijala je među narod ńemačkujuća cirkva.* — meščevati se, meščevańe, meščevavec; znositi se, tantiti se: Dalm. 2 tes. 1 inu se bo z gorečim plamenom masčoval nad témi kir boga ne znajo inu čez te kir niso pokorni timu evangeliju. Cruc. 1a 1 s taistim se ‚mazčvali' čez svoje neprijatelne. 5 kadar bi zapovedal vetrovam, de bi se imeli mazčovati čez človeka, vse hribe inu gore v eni minuti bi okuli vrgli . . 9 bug en krat je bil zapovedal nebesom de se imajo mazčovati čez tiga hudobniga cesarja Anastazija, precej zagrmy, zabliska inu v ńega treši. 2, 44 čez ńega se hočejo mazčovati. 2, 177 za toraj se nej čez svoje savražnike mažčoval. 2, 176 kadar Jakob je bil vmrl, ńegovi bratje so se baly de bi Jozef se ne masčaval čez nyh kir so ga bily predali. 2, 560 kaj delate vy angelci nebeski de se ne masčovate čez te hudobne ludy? . . tudi tedaj se ne masčujete čez le te hudobne. 4, 86 boguvy čez katere gospud se je masčoval, so bily hudiči. 5, 629 bug se masčuje čez te žive. Bas. 341 de bi se mogel čez svojga očeta masčuvati. Skriń. sir. 12, 7 nar viši se bo čez hudobne možtùval. 48, 8 katẹri si krajle z ójlam mázal de bi se čez pregrẹhe možtùvali. Jap. jozve 20, 9 katẹri se žely čez to prelyto kry mašùváti. 2 tes. 1, 8 katẹri se mašuje čez tẹ katẹri bogá ne poznajo. Škrb. 1, 141 mašval si se čez nas k' smo zaslužili, mašuj se tudi čez grešnika. 2, 47 le to je ena nar večih šib s ktiro se bog čez grẹšnika možtuje. 1, 48 se bo začel čez greh mažtvati. 1, 150 čez sovražnika se mašvati.

meščavec, meščevavec: Dalm. 1 tes. 4 gospud je masčavec čez le tu vse. Jap. 1 tes. 4, 6 gospód je en mašvavèc čez vse le tó. prid. 1, 17 ravnu le tę rane, ravnu le ta kry kličejo na mašvańe čez ńega. Skriń. nah. 1, 2 gospód je možtùvávèc čez svoje sovražnike. sir. 7 ogin inu črvje so masčovańe čez te neverne. jer. 11 naj vidim tvoje masčovańe čez ńe. Skriń. modr. 5, 18 ńegóvi srd bo stvary z orožjam obdál k možtùvańu čez sovražnike. Škrb. 1, 121 mašvańe čes druge. 309 kri Jezusova vpije za mašvańe čez tega ktir si jo k nucu ne strí bel glasno kakor je vpila čez Kajna kri nedolžniga Abelna. znositi se: Jap. 4 mos. 16, 22 ti si nar močnejši bog čez vse kar diha inu živy, al se bo tvoj srd zavolo greha eniga samiga čez vse znosil. — izpokoriti se, pokora: Cruc. 2, 6 si dolžan čez svoje grehe se spokorit inu zgrevat. 4, 202 my smo se spokorili čez naše grehe. pokora: Cruc. 16, 97 veliko pokuro čez svoje grehe dela. 215 pokuro bom čez moje doprnesene grehe delala. 2, 103 Magdalena veliko pokuro je čez svoje grehe delala. Bas. 13 čez dopernesene grehe pokuro delej. 61 nesi otla čez tiste pokuro delat. 79 pak so čez svoje grehe pokuro sturili. 449 čes grehe pokuro delat. 445 je trideset lejt čez le te (grehe) pokoro delala. Rog. 2, 511 de bomo mogli pokuro sturiti čez naše pregréhe pred našo smrtjo. 584 malo nyh stury inu déla čez pregréjko eno pravo pokúro. Resn. 88 po dopernešenu prave pokore čez vse moje griehe. Tob. 65 niso pokuro čez svoje grehe sturili. Vojska 54 čez katere ti nisi zadosti pokure sturil. Boln. čez svoje grehe pravo pokuro delala. 105. jest sim perpravlen čez moje grehe pokuro sturiti. Jap. apokal. 16, 11 niso pokore sturili čez svoje dęla (οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν). Skriń. jer. 8, 6 nikógar ny de bi čez svoj grẹh pokoro dęlal. (οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὁ μετανοῶν ἀπὸ τῆς κακίας αὐτοῦ). pok. 1, 94 nisim čez svoje grẹhe pokóro dęlal. 3, 85 aku krivičen čez svoje grẹhe pokoro stury, bò gotovo živèl. Wolf. ezeh. 18, 21 čez vse svoje sturjene grẹhe pokoro stury. Rey 1, 80 čez naše grehe pokoro delati. Škrb 1, 57 strite pokoro čes greh. 249 strmó čez dopernesene grehe pokóro. 433 boš delal čez gréh pokóro. 2, 206 nobeniga. ni de b' délal čez gréh vrédno pokoro. Šerf pad 7 svoje grehe premišlavati, se jih spobolšati no kres ńe pokoro delati. predg. 1, 474 on je ty na toti zemli kres svoje grehe pokoro včinil. 2, 324 Maria Magdalena nas vyči črez naše grehe pokoro delati. 533 lystvo de včinilo pokoro kres svoje prehyde grehe. *Narod govori:* pokorim se, pokoro delam za kaj. —

*

posmiliti, smiliti, smilovati, vsmiliti se; posmiļeńe, vsmiļeńe: Šerf pred. 1, 448 bi se ne bi tydi ti kres tvojega ravenhlapca posmiliti mogel kak sem se ja krez te smilil? 2, 49 dobrotlivost božja se posmilila črez zapelani človečji par no črez ves človečji narod. 499 posmilte se črez me. Trub. psl. 72 on se bo smilil čez boziga inu potrebniga. mat. 9 syn Davidov, smili se čez naju. mat. 17 gospud, smili se čez mujga synu. Kreļ 1, 76²b sin Davidov, smili se čez me. 79²a so tudi imeli lepe obļube božje ako se budo čez te vboge smilili. Cruc. 2, 141 ah bogu stu taužent krat smili se čez trdovratnost inu nepokoršino teh grešnih ludy! Bas. 102 syn Davidov, smili se čez me. 107 bog, smili se čez me. Leon. 92 smili se čez mene. Šerf predg. 1, 88 smili se črez me. 1, 448 gospod se je smilil črez hlapca. 2, 262 nebeški oča se je smilil čres človeka. 364 bog se naj smili črez dyše. Kreļ 1, 89b gospod Sabaot, kako dolgo se ne oč smilovati čez Jeruzalem inu čez mesta Judova? 2, 149a se je smiloval čez ńega. Trub. psl. 103 koker en oča se vsmyli čez otroke taku se ta gospud vsmyli čez te kir se ga boje. Dalm. 2 mos. 33 čez koga se usmilim čez tiga se vsmilim. 5 mos. 7 némaš ž nymi zaveze delati ni se čez ńe vsmiliti. 5 mos. 32 čez svojga hlapca se bo on vsmilil. 2 kraļ. 13 gospud se je čez ńe vsmilil. tob. 8 gospud vsmili se čez naju. psl. 72 on se bo vsmilil čez tiga vboziga. psl. 79 vsmili se skoraj čez nas. psl. 103 kakor se en oča čez otroke smili, taku se gospud vsmili čez te kateri se ńega boje. psl. 109 nihče se ne vsmili čez ńegove svrote. prip. 14 dobru je timu kateri se čez revne vsmili... kateri se čez vboziga vsmili ta boga časty. miha 7 on se bo zupet čez nas vsmilil. Schön. 381 vsmili se čéz vse vérne krsčenike. Cruc. 1a 11 nej bilu obeniga de bi se čez ńega vsmilil. 17 vsmili se čez popotnike, bug tude se bode usmilil čez tebe kakor čez Lota. 59 jest se gluh delam inu se čez vas ne usmilim. 68 men'jo de bi le ta ne prosila svojga krajla de bi se čez ńe ubogo inu potrebno žlahto vsmilil? 147 to bogo dušo pustimo trpeti lakoto inu žejo inu čez ńo se ne usmilimo. 150 ah bug vsmili se čez našo nepamet! 159 grozovitni levy so taisti kateri se ne usmilijo čez tiga nadlužniga inu revniga. 160 nepametna živina ena se vsmili čez to drugo kadar v potrebi vidi svojo gliho. 163 slišiš prošńo tiga revniga inu se čez ńega ne usmiliš. 1b 36 boš se čez nas vsmilila. 86 Kristus se čez ńo usmili. 139 bug nam pomagaj inu se čez nas vsmili! 173 so gvišnu menili de se bo čez to grešnico vsmilil. 2, 462 Jezus syn Davidov, vsmili se čez me. 4, 358 za

kaj se ne vsmilite čez vašiga krajla? 362 so psi se čez ńega vsmilili. 479 ah bug se vsmili čez tebe. Bas. 42 o bog, usmili se čez me. 194. more lè mati pozabit na dete de bè se čez ńega ne usmilila? 254 se je čez celu mejstu, ja čez celo deželo usmilil. Rog. 2, 52 bug se usmyli čez nas. 173 usmili se čez me. Kemp. 41 (I, 13, 7) boga na pomoč klicati de se on čez nas usmili. 94 (I, 24, 2) kateri se rajši čez druge usmili koker srdy Tob. 30 vsmili se čez nas. 47 vsmili se čez tvojga služabnika. 55 de se ti čez tvoje lubu kršanstvu milostvu vsmiliš. 62 se je vsmilil nebeski oča čez svejt. Resn. 26 de se ti čez me očeš vsmiliti. Boln. 58 vsmilite se tudi čez vaše bolane sosede. 91 o kdu bode eniga taku nevsmileniga srca, de bi se čez te nar revniši duše na vsmilu? Jap. mat. 9, 27 vsmili se čez naju. rim. 9, 15 jest se bom vsmilil čez kateriga se vsmilim, inu tęmu bom milost skazal čez katęriga se bóm vsmilil. 18 on se tedaj vsmili čez katęriga se on hoče. Filip 2, 27 on je do smrti bolán bil, ali bóg se je čez ńega vsmilil, inu ne lę samú čez ńega, ampak tudi čez mene. prid. I, 33 vsmili se, o gospod, čez ńegovu zdihvańe. 2, 23 jest nimam čez tó veliku męstu Ninive se vsmiliti. Skriń. prip. 21, 10 ona se ne bó čez svojiga bližniga vsmilila. sir. 5, 6 on se bo vsmilil čez obilnust svojih grẹhov. pok. 1, 13 usmili se čez me, gospód. pok. 3, 20 usmilil se bom čez tiga, čes katęriga se usmilim, inu usmileńe bom sturil timu čez katęriga se bom usmilil. 3, 36ti bóš ustal inu se bóš čez Sion usmilil, za kaj čas je de se čez ńega usmiliš. Wolf baruh 6, 37 čez vìdóvo se ne bódo vsmilili. Škrb. 1, 139 bog se je čez ńega vsmilil. List. cel. 181 se nisi li tudi ti mogu vsmiliti čez tvojga zraven hlapca, kakor sim se tudi jest čez tebe vsmiliu? posmiļeńe, smiļeńe, usmiļeńe: Šerf. predg. 2, 150 ona je puna posmiļeńa črez nas. 2, 419 ona je puna smileńa črez nas. Rog. 2, 642 imej usmilẹjne čez tvoj pregrešni folk. Jap. prid. 1, 318 če ste uni dan čez težo našiga stanú vsmileńe čutili. Skriń. pok. 3, 41 tvoje usmileńe, gospód, čez cẹrku ne bo brez sadú. *Sve je to prema ńemačkomu* sich über jemand erbarmen, *dobro slovenski je:* smilovati, smiliti se komu, *kako i zbiļa u ugarskoj slovenštini dolazi:* Küzm. rim. 9, 15 smilüjem se komi se smilüjem. — smejati, posmehovati se *(to je po ńem.* lachen über etwas; *dobro slov. je:* smejati se komu, čemu): Trub. psl. 52 se bodo čez ńega smijali. Kast. cil. 208 en ajdovski philosophus se je smejal čez te hudobne ljudy. Skriń. jer. 19, 8 katęri mẹmo tiga istiga pojde bo ostrmel inu se smejal čez vse ńegovu rezdjáńe. Škrb 1, 501 se sam čez

se smejaš. 1, 445 se čez to posmehuješ. Rey 1, 302 čez ta post se posmehujejo. *Nu kako u Slovenaca* črez *tako dolazi u Ceha i Poļaka* nad: češ. smiluj se nade mnou. poļ.: smiluj się nad nami. — sramovati se: Škrb. 1, 251 de soje grehe spozná, se čez taiste sramuje, poniža inu žaluje. *Narod govori:* sramujem se čega *ili* za voļo čega. — strašiti, prestrašiti se, strah: Šerf predg. 1, 339 mož se je strašil črez toti govor. 2, 148 kda je to ona slišala, se je strašila čres toti govor. Jap. 1 mos. 42, 35 vsi so se čez tó prestrašili. 2 mos. 14, 10 čez to so se silnu prestrašili. 5 mos. 1, 21 ne bój se inu se čez nič ne prestraši. prid 1, 319 jes sim čez tó vùs prestraèen. Škrb. 1, 187 ona se čez to prestráši. strah: Dalm. mat. 7 kadar je Jezus le te besede bil dokońal, je ta folk en strah obšàl čez ńegov uk. luk. 5 en strah je bil ńega obšàl čez ta lov teh ryb. *Narod govori:* strašim se čega. Schön. 208 strah je bil ńega obšal čez ta lou teh rib. — veseliti, obveseliti se, veseļe, vesel, radovati se: Trub. psl. 25 ne pusti se mujim sovražnikom čez me se veselyti. 30 nesi dopustil tim mujim sovražnikom čez me se veselyti. 35 ne pusti tim kir so meni po krivici sovraž čez me se veselyti.. sodi ti meni po tuj pravici de se čez me nekar ne vesele. mat. 18 on se čez no obeseli več koker čez te devet inu devetdeset. Kreļ 1, 34b čez le to se Kristus veseli. 91b gdo se veseli čez grešnike inu grešnice ker se pokore kakor ty angeli? Dalm. 5 mos. 28 kakor se je poprej gospud čez vas veselil de je vam dobru sturil inu vas gmeral, taku se bo čez vas veselil de vas pomory. 30 gospud se bo vrnil de se čez te vesely h dobrimu kakor se je čez svoje očete veselil. psl. 35 ne pusti se tem čez me veseliti.. sodi mene po tvoji pravici, de se ony čez me ne bodo veselili. 38 de bi se le ony čez mene veselili. ezek. 24 ker si z rokami luskal inu z nogami topatal inu čez izraelsko deželo iz celiga srca taku špotlivu se veselil, za tu jest hočem mojo roko čez tebe vun stegniti. zefan. 3 on se bo čez tebe veselil. baruh 4 nihče se čez mene veseli. mat. 18 on se čez no (ovco) več obesely kakor čez te devet inu devetdeset katere neso zašle. Jap. mat. 18, 13 se čez ńo več vesely kakor čez devet inu devętdesęt katęre niso zašlé. rim. 16, 19 jest se veselym čez vas. 1 kor. 13, 16 ona se čez krivico ne vesely, ampak se vesely čez rèsnico. 2 kor. 7, 13 v našim trósti pak smo se še obilniši veselili čez Titovu veseļe. apokal. 18, 20 veseli se čez tó istu nebú. prid. 1, 50 nebęsa se čez naše prebrneńe veselę več kakòr čez devęt inu devętdesęt pravičnih. 2, 21 čez katęro se cęle nebęsa

inu zemla veselę. 23 čez le to bučo inu sęnco se je Jonaz silnu veselil. 231 čez ńegovo sręčo se veseliti kakòr čez tvojo lastno. Skriń. sir. 8, 8 ne veseli se čez smrt tvojiga sovrážnika. 12 ti se ne boš veselíl čez otroke Juda. mih. 7, 8 ne veseli se čęz me. Traun psl. 34, 15 ony so se čez mene veselili. 34, 26 katęri se čez mojo nesręčo veselę. Red. 242 jest se čez vse le tu iz celiga srca razveselim. Škrb. 1, 163 ta krat se nebó čez te veselí, kadar tvoje gŕche razodévaš. 494 so se vesélili čez to domači. 2, 115 čez eno novo znańe, čez grešno perjaznost ktiro je sturil se veseli kakor čez nar večí srečo. Šerf predg. 1, 39 se močno veselimo čres to. 152 ona (lybezen) se ne veseli čres krivičnost, temoč čres resnico. 176 nedužen človek se veseli čres svojo si správleno gleštvo.. čres stvorjene reči no črez dobrote božje.. črez gor idočo sunce. 177 on se veseli čres srečo svojega bližnega. 323 jas se ne veselim črez nikaj kak črez dopadeńe božje. 2, 244 jas sem si na boga zmislil ino se črez to razveselil. 301 Marija vsa razveseļena čres toti glas gre časi svoje tetice obiskavat. veseļe: Trub. mat. 13 on gre od veseļa kìr je on čez taisti (šac) imel inu proda vse. Dalm. luk. 15 taku bo veseļé čez eniga grešnika kateri pokuro stury. Schön. 205 taku bo tudi veseljé v nebesih nad enim gréšnikom, katéri pokuro sturi več kakor čez devét inu devetdeset pravičnih i taku bo vesélje pred božjim angeli čez eniga gréšnika kateri je pokuro sturil. Stapl. taku bo tudi veseļe (‚veselei') v nebi nad enim grešnikom kateri pokuro stori več koker čez devejt no devedeset pravičnih. Rog. 2, 219 enu veséļe inu sicer vehši je u nebesah čez pokúro eniga grèjšnika kakòr pa čez pravyca 99 pravičnih (gaudium est in coelo super uno peccatore..) Jap. mat 13, 44 nebęšku krajlęstvu je enako enimu v nyvi skritimu šacu katęriga je en človek našal inu škril, inu od veseļa čez tó grę inu predá vse kar imá inu kupi to isto nyvo. luk. 15, 10 takú vam povęm bó veseļe pred božjimi angeli čez eniga grębnika katęri se spokory. Šerf pad 70 vekšo veseļe bo v nebesah čres ednega grešnika ker pokoro dela kak črez devet no devetdeset pravičnih (luk. 15, 7.) predg. 1, 294 ravno tak bode pri ańgelih božjih čres grešnika ker pokoro dela veseļe naštalo.. Jezuš jim je rekel da je v nebesah črez grešnika ker pokoro dela vekšo veseļe kak krez devet no devetdeset pravičnih keri pokore ne potrebyjejo več. 301 tak spobolšani grešnik boga ino je ńegovo lybeznivo dete, kres kero je v nebesah prì ańgelih veliko veseļe. 2, 306 od veseļa čres to. razveseļeńe: Šerf predg. 1, 461 bog ńemi vtače razveseleńe črez ńe-

govo potrplivost. vesel: Dalm. 5 mos. 12 imate veseli biti čez vse tu.. imaš vesel biti pred gospudom tvojim bugom čez vse le tu kar perneseš. Leon. 9 vesęl čez to zasramovańe pride nazaj. Škrb. 1, 325 bodimo čez ńih spreobrńene veseli. Šerf 2, 15 črez to je vsa vesela postala. radovali se: Šerf predg. 1, 409 on se radyje črez sirmaka. 2, 420 po pravici se veseli no raduje na dnešni den svet no splohna cirkva črez rojstvo matere svojega ženiha. — vzdihati, vzdihovati, vzdihnoti, vzdihovańe: Dalm. jer. 48 za tu moram jest čez te ludy v Kirherezi vzdihati. 2 mos. 2 izraelski otroci so čez svoje delu vzdihovali. Bas. 168 ona je zdihvala čez to grozovitno inu špotlivo smrt tiga križa. 181. čez to more biti zdihuješ. 452. čez to drugo vejm de bo zdihval. 455, čez en sami greh bè ymel lejtu inu dan zdihvati. Rog 2, 220 začel je byl čez tu takú ostudnu žjuléjne zdihat. 341 de bi on mogel pred svojo smrtjo s pohlevnim srcam zdihnit čez svoje grèjhe. Jap. prid. 2, 137 opomińa tę bogate de imajo.. jokati inu zdihovati čez tę nevarnosti s katęrimi so obdani. Skriń. pok. 2, 15 nič več čez svoje spačeńe ne zdihúje. 22 imá čez svoj nesręčen stan zdihùvati. Škrb. 1, 409 za kaj zdihuješ tolko čez toje težave? 2, 119 zdihuje se čez kažne. 130 zdihuj poln žalosti čez to kar te peče na vésti. 155 čez to je móčno nekdaj zdihval s. Ant. de Pad. vzdihovańe: Jap. 2 mos. 6, 5 jest sim slišal zdihvańe izraelskih otrók čez to silo s katero so jih Egypcarji doli trli. — žaliti, žalostiti, žalovati, žalost, žalovańe, žalosten: Rog. 2, 372 začel se je bil čez tu žalit inu milu jokat. žalostiti: Šerf pad. 15 sveti Auguštin se žalosti čres toto zgybo. predg. 1, 285 za to se je žalostil David tak močno čres svoj greh da je molil no prosil: smili se kres me. 241 mi se moremo žalostiti črez nesrečo no nevolo našega bližnega . . Pavel se je tydi žalostil črez nesrečo Korintanov. 2, 46 to nas močno opomińa na naše grehe no hydobnosti tydi včasi zmisliti, se črez ńe žalostiti. žalovati: Dalm. sir. 22 čez eniga norca se ima žalovati de pameti nema . . čez eniga mrtviga se nema preveč žalovati. jer. 8 obeniga nej kir bi čez svoj gréh žaloval. nahum 3 Ninive je rezdjanu, gdu hoče čez ńo žalovati? 2 kor. 12 bom moral čez nyh dosti žalovati? Bas. 157 čez nič druziga ni tolku žalval kulikor čez to nagost. 208 čez to iz srca žalujem. 315 de bè s tèm bel čez svoje grehe žalvala. Tob. 128 žaluje čez sojo pregreho. Jap. 3 mos. 10, 6 vaši bratje inu vsa izraelska hiša naj žalujejo čez to požigańe kateru je gospod poslal. 2 kor. 12, 21 ne bom čez ńih veliku žaluval. prid. 1, 226 žalujte čez to strašno

sodbo, vy nebesa. Traun. psl. 6 čez svoje grẹhe žalòvati. 31 David čez to isto (hudobijo) žalúje. 37 David noč inu dan čez svoje grẹhe žaluje. Skriń. sir. 22, 13 čez mrtviga se sẹdem dny žalúje, čez norca inu hudobnika pa vse ńih žive dny. 41, 14 čez ludy se žalúje per ńih truplu. 38, 17 de se ne bó čez tebe hudú govorilu, žalúj en dan britkú čez ńega (mrliča). pok. 1, 79 če màjn čez svoj nesrẹčni stan žalújejo, več so objokańa vrẹdni. 100 kẹr moj nesrẹčen stan spoznám, čez tiga istiga žalújem. 101 žalújem čez svoje grẹhe inu čez svojo nehvaležnost pruti tebi. 104 ti si meni móč dal čez svoj stan žalovati. 2, 100 daj de bómo čez naše grẹhe inu prestópike resničnu žaluvali. 3, 13 aku bi s cẹrkujo čez ńẹne mrtve otroke ne žalùval, bi med štèvilam tih istih bil čez ktẹre ona kakùr mrtve jóka. 18 kdó bi čez taki nesrẹčèn stan sedajniga kristjanstva ne žaluval? 44 za volo tiga so ony polni ponižnosti čez svoje inu svojih bratov grẹhe žaluvali. 77 čez to žalújem. Škrb. 1, 83 bogá zgubiti inu čes to ne žalváti to bi b'lo kej čes kar bi se mogel zavzéti cel svet. 84 Marija inu Jozef sta čes zgubo Jezusovo srčno žalvála. 88 več krat ravno ta isti ktir čes smrt sojga perjátla žaluje, se smeja čes smrt soje lastne duše. 2, 252 hočte čez greh žalváti. žalost: Trub. psl. 35 kir čez sujo mater žalost nosi. Bas. 315 obudy čez tiste (grehe) eno veči žalost. Boln. 9 imaš ti eno pravo popounima znotrejšno grevingo inu žalost čez tvoje grehe. 94 žalost čez moje grehe imam. Jap. prid. 1, 226 ti zemla, ràzpóči se od žalosti čez to nedolžno kry. Skriń. pok. 2, 94 daj moji duši žalost čez moje grehe. 3, 21 jest zdihujem inu to zdihòvańe ima biti pričòvańe moje notrajne žalosti čez grẹhe. Škrb. 1, 287 de b' čez to žalost obudila. 506 hočeš od mene žalost čez greh. 2, 124 nobene žalosti nima čez svoje pregrehe. 230 je bla žalost čez greh resnična. 245 ako čez greh srčno žalost nimaš . . Ktiri so imeli resnično žálost čez gréh . . za volo pomankáńa prave žalosti čez sturjene pregréhe. 246 kterim se maje srcé od kesańa inu žalosti čez to kar so grẹšili. 254 zadobi meni inu mojim poslušavcam žálosti polno srcé čez naše pregréhe. Šerf. pad. 45 on ma velko žalost no bolečino znotrah kres vse svoje grehote. predg. 1, 400 tako žalost je imel prerok Jeremiaš črez jeruzalemsko mesto. 2, 8 jas se bojim či ne bi komi med nami dnešno veselje se kalilo no z žalostjoj čres v starim leti doprinešene grehe motilo. 2, 227 obrnite se k meni skoz žalost črez vaše grehe. žalovańe: Dalm 5 mos. 34 so dokončani bily ty dnevi tiga plakańa inu žalovańa čez Mozesa. Skriń. pok 3, 116 moj duh v meni od žalovańa čez

moje grẹhe omagúje. Pohl. tschup. 27 moj ajfr katir mene čez grešnike inu čez nazdušne se zlobiti stury, je li natirleh grenkoba moje môte, ali je žalost inu žaluvaňe čez zašpotovaňe tega nar vikšega postavneka? žalosten: Dalm. mark. 10 on je žalosten postal čez le to besedo. Jap. mark. 10, 22 on pak je čez tẹ besẹde žalostèn postal. Skriń. sir. 26, 25 čez dvoje sim v srci žalosten. pok. 3, 6 on čez svoje inu drugih grẹhe žalosten prosi bogá za preobrńeňe hudobnih kristjanov. Škrb. 1, 146 vzame konc en psiček, se najdejo ludje ktiri so čes to do sovz žalostni bli. Šerf predg. 1, 162 Magdalena je vsa ponižana no žalostna kres svoje grehe k Jezuši stopila. 398 cirkva je čres dyhovno smrt no zgybo svojih otrok močno žalostna. 466 zdaj je oča, ves žalosten čez zgybo svojega lyblenoga deteta, k Jezuši svoj pribeg vzel. — zadvojiti, dvoj, cagovati (desperare): Šerf pad. 85 zdvojiti bi mogel jas čres vnogost no velkost mojih grehov ino čres moje neštetlive zamydenosti, predg. 2, 101 od dvojov čres svojo zebrano živleńsko vižo (= ńem. von zweifeln über seine erwählte lebensweise) 2, 263 zadvojiti bi jas mogel črez vnožino no velkost mojih grehov ino črez moje neštetlive zamydenosti. Jap. prid. 2, 287 kadar si ti od žalosti premagan začẹl čez rẹvšino cagovati inu sam sebi smrt prositi. — *Amo se mogu smjestiti ovi primjeri, prem da se prema* grč. ἐπί *mogu i drukčije tumačiti:* glavo ili z glavo majati, stresati: Skriń. sir. 13, 8 on bo čez tebe z glavo majál. Traun psl. 43, 15 ludstva majéjo čez nas z glavami. Trub. psl. 44 ti sturiš de smo koker ene basne vmej ajdi, de vsi žlaht ludy glavo čez nas stresajo. sir. 13 glavo stresa čez te. jer. klag. 2 stresajo z glavo čez jeruzalemsko hčer. Skriń. jer. žal. 2, 15 s svojo glavó stresajo čez hčẹr Jeruzalem. — z rokami ploskati: Dalm. zefan. 2 kateri mimu gre, ta čez ńe žvižga inu čez ńe z rokami vkup ploska. Skriń. jer. žal. 2, 15 z rokámi čez tẹ plóskajo po póti mẹmu gredóči ἐκρότησαν ἐπί σε χαῖρας plauserunt super te). — ukati: Trub. psl. 41 ti imaš meni enu dopadene de ta muj sovražnik ne bo čez me vukal. psl. 108 čez to filistejsko deželo jest hočo vukati. Dalm. psl. 41 moj sovražnik ne bo čez me vukal. 108 jest hočem čez Filisterje vukati. sir. 31 vukajte čez glavo teh ajdov. jer. 50 vukajte čez ńo (Babel). 51 bodo vukali čez Babel. baruh 4 so ony čez tvoj padec vukali. Skriń. jer. 51, 48 vukalu bó čez Bábilon nebú inu zemla inu vse kar je na ńih. — žvižgati: Dalm. 2 hron je ńe dal v reskropleńe inu opuščeńe de čez ńe žvižgajo. jer. 50 bodo žviž-

gali čez vse nyh štrajfinge. jer. klag. 2 kateri mimo gredó, luskajo z rokami, žvižgajo čez tebe. miha 6 bodo čez ńe žvižgali. zefan. 2 kateri mimu gre, ta čez ńe žvižga. Skriń. jer. 50, 13 vsa bó v pušavo prebrńena, slędńi skuzi Bábilon pójde bó ostrmel inu bo čez vse ńegove rane žvižgal (sibilabit super universis plagis eius). *Tako i:* pohujšati se čez kaj. Jap. prid. 1, 179 kaj za eni plęsi se vidijo, čez katęre se nedolžne duše pohujšajo. 2, 18 katęri so se čez le to neskončno dobroto pohujšali. — oslepéti: Kreļ 2, 76 s. evangelium gori gre inu sviti, ter da bi se rimske sove inu nedopirji imeli čez ńe oslepiti (= ńem. und sollten darüber die r. e. u. f. erblinden). *Ńeki navedenih primjera mogu se i drukčije tumačiti.*

u kajkavštini:

fantiti se: Gašp. 3, 59 Abigail je potišala srditega Davida da se ni fantil čez ńe tovaruša Nabala. — srdit: Zagr. 1, 225 dojde te ves tih i krotek i milostiven sùdit, à nè srdit kot čes druge grešnike.

Akuzativ uz črez znači 9) ono na što se djelatnost proteže. Dolazi mjesto o *drugih slovenskih jezika posve prema ńemačkomu* über *(lat.* de *ali crkveno i* super *grč.* περί). *Čita se najčešće uz glagole declarandi i sentiendi i uz supstantive većinom sličnoga ovim glagolom značeńa. Da se i ovdje koješta može i drukčije tumačiti, umijeva se samo sobom.* a) *uz glagole:* djati: Rog. 2, 572 le tà, kir spreudárjal je te Mojzesave beséde, čez te djàl je: . . dozdevati, zdeti se: Rog. 2, 11 čèz tu kaj se vam dozdéva? 192 čèz tu sèdaj kaj se vam zdy? — glas gre: Dalm. 1 mos. 37 hlapčič je ńyh očetu pravil, kadar je kaj en hud glas čez ńe (ńegove brate) šal. — govoriti, pogovoriti, pogovarjati: Kreļ 1, 110²a mi tukaje ne vprašamo inu ne govorimo pri večerij Kristusovi od pozemelskih telesnih stvari, tamuč od nebeskih čez naturo Kristusovih rečy. 2, 39b sveti Gregor v ńegovi pridigi čez Kristusove besede govori: . . Cruc. 1b 44 čez katere besede s. Augustinus taku govory. Bas. 358 čez le to jest s teboj toku govorim. Rog. 2, 17 kateri čez tu, kar sturil je bil ta štimani inu vučeni Lukarini, govory: . . 158 kakor čez to hvalo govory Cornelius. 256 kaker čez ta perkazen Augustinus govory. 498a stupim h temu kar čez tu govorè ty modri. itd. Bolu. 56 strašne so tiste besede kadire Jezus Kristus čez takšne nevsmilene

kristjane govory. Traun psl. 68, 13 katęri v sodiši sedę čez mene govorę inu per vini čez mene pęsmi pojéjo. Jap. prid. 2, 106 napuh ali ofert, čez katęro bom danàs govóril, je ta nar stariši pregreha na svejti. Škriń. mih. 3, 5 tó govory gospod čez preroke. pok. 3, 125 kakor govory s Gregor čez take. Škrb. 1, 108 čes ktero pergodbo vučeni Philo takó govori: . . 201 dve velike škode ktere iz reztreseńa pridejo, ktire odvrniti si človk ne da nigdar zadosti muje. Čez to bom dones govoril. 259 čez te beséde takó govorí s. Aug. 492 čez to govóriti razdelím pridigo tako: . . Bas. 328 čez le tu se jest s tabo pogovorim. 206 čez katere se toku sam *(s)* seboj pogovarjej. Škrb. 1, 202 kir se je s sojim očétam v molitvi čez naše odrešeńe pogovarjal. — izpraševati, izprašati, prašati, vprašati: Bas. 4 skušej se nikolku čez to izprašovati. 153 začni sam sebe izprašvati čez tvojo potrpežlivost. 251 čez ta nauk se začni sprašvati. Leon. 13 ih je napelal de je vsak posebej eno čędnost skuz tęden dopolnoval, se čez ńo sprašuval. 95 vsaki tęden bom izbral eno čędnost de jo bom dopernašal, se o poldne čez ńo izprašoval, inu nar bel navadno se bom sprašoval čez mir tiga srca. 129 čez kar se bom vsaki dan sprašoval. Skriń. sir. 23, 34 le tá bo v zbirališe perpelána inu se bo čez ńę otroke izprašùvalu. modr. 6, 42 katęri bo čez vaše dęla izprašùval. Tob. 13 svojo vejst dobro izprašati čez deset zapovdi božje. Jap. prid. 2, 273 vy mórete čez to vašo vejst dobru sprašati. Bas. 259 je čez to vprašal angele inu preroke. 319 čez to jest tebe uprašam. Rog. 2, 233 temu (Solonu Krez) začel je bil iz ene puste hvale svoje šace, blagú inu bogástvu kázat tar čez tu uprašat, ali je bil en šréčneši znájti na zemle. 58 čez le tu uprašajo eni iz teologov. 609 čez tu kadàr bi jest uprašan bil, za odgovor dal bi: . . Pohl. tschup. 35 mi čez en tok šegetaven punkt te vesty na prašamo. Škrb. 1, 156 kar ne moreš odvrníti pusti kakor je, čes tò ne boš uprašan ne sojen. — izpustiti se vun = ńem. sich auslassen: Jap. prid. 2, 137 na zadne se on na eno strašno vižo čez bogastvu vùn spusty. — iztegnoti se = ńem. sich ausbreiten über etwas: Rog. 2, 178 čez le tu dalej stegne se Richardus. — meniti: Rog. 2, 149 čez kateru mejnil bi eden: iz tako žaubo mazali so se ty mašniki. — misliti, pomisliti, premišļevati: Dalm. sir. modr. 4 ne zastopijo kaj gospud čez ńega misli. Skriń. iz. 19, 12 naj pokážejo kaj je gospód vojskinih trum čez Egypt mislil. Škrb. 1, 166 čez to resnico bomo dones na tanko mislili. Bas. 22 čez te perglihe pomisli. Kast. 292 le taku premisli čez vse tvoje živeńe

inu boš spoznal inu zastopil kakú si deleč od prave popolnomasti. 308 se premišļuje čez čudne riči inu čez nenucne. Bas. 237 en celi dan bom čez to premišloval. premišļavati: Šerf 2, 81 za to je pa Job nevolival, kda je čres svoje dneve premišlaval: ja mam prazne mesece. 2, 233 krez Jezušov vnebohod čemo mi dnes več premišlavati. — modrovati: Jap prid. 1, 110 imaš eno posebno srbečico od vsega govoriti, čez vse se modruvati. Škrb. 2, 81 ne smemo čez to nič modrovati. — odgovoriti se, odgovarjati se = ńem. sich verantworten über etwas: Jap. djań. ap. 25, 16 ne prejme odloga se čez tožbo odgovoriti. 26, 2 jest se srečniga držím, de se bóm jest danès pred tako čez vse le tó kar me Judje tóžijo, odgovoriti mogel. Traun psl. 42 David se pred obénim človeškim sodníkam čez krivíčniga Savla ny odgovárjati mogel. — opomniti (opomeniti): Leon. 53 čez to pergodbo bi znali mi dosti opomniti. — pisati, spisati: Krel 1, 38 za to je s. Bernard čez le te besede pisal: . . Cruc. 1b 147 čez katere besede s. Hieronymus taku piše: Rog. 2, 264 pisal je čez besede tega Davida: angelis suis ete. Škrb. 1, 53 poglejte kaj piše čes to s. Paul. Kuga 8 kadàr sem ji moje bukvice, čez vbijáńe te živine spisane, podelil (ne li čez = proti?). — posvetovati se: Skriń. sir. 37, 14 s temi se čez vse te reči ne posvètúj. — povedati, izpovedovati se: Dalm. djań. ap. 21 (21) nym je povedanu čez tebe de ti vučíš . . Bas. 490 se nema čez svoje skrupelne (‚scruplne') spovedvati. — poslušati: Bas. 194 čez to poslušej kar pravi s. Paul *(to bi se moglo umijeti i ovako:* poslušaj kar čez to pravi s. Pavel). — praviti: Rog. 2, 10 susebnu pak dopade meni tu kar čez današni s. evangelium Petrus Cellensis, Guilielmus parvus i mvoj s. Antonius Paduanus pravjo. 33 kaj pravite čez tu? 266 Hugo čez Davidovo tožbo pravi: mundus est mare. 296 poslušajmo tu kar pravi čez tu ta Joannes de la Haye. 494 čez tu sedáj kaj pravite, kristjani? Škrb. 2, 146 čez ktire beséde pravi s. Chrysostomus: . . — pregledati, razgledati (se): Bas. 327 pregledejmo se čez to u s. pismu. 484 prejden čez le tu tvojo vejst rezgledaš. 126 rezgledej se čez ta uk. — prepirati se: Škrb. 2, 81 se podstopijo čez nar visokejše virne resnice se prepirat. — prerokovati: Dalm. 2 hron. 18 le ta ništer dobriga čez me ne prerokuje, temuč le hudu. jer. 25 kar je Jeremias prerokoval čez vse folke. Skriń. jer. 25, 13 ínu bòm izpolnil vse kar kóli je Jeremíja prerokùval čez vse te ludstva. mih. 2, 6 čez te se ne bó prerokùvalu. — reči:

Rog. 2, 132 čez tu sedaj spodobnu smem inu zamórem z Davidam reči: et nunc . . . — sklenoti: Cruc. 1a 170 kadar on le tu misli, šliši en strašan glas z nebes inu de je tam vse čes ńega sklenenu. Bas. 269 čez tu sam per sebi taku skleni. — soditi: Dalm. djań. ap. 25 (9) hočeš li gori v Jeruzalem pojti inu tamkaj se čez le tu pred mano pustiti soditi? 1 kor. 6 ne vejste li de bomo čez angele sodili, kuliku več čez potelesnu blagu? Kast. 166 ne vidiš de ti sam čez sebe sodiš? Bas. 334 de be sam svetli cesar čez le to pravdo sodil. 360 gledej de sam čez se ne sodiš. Jap. sod. 19, 30 sodíte čez tó inu skleníte vkupaj kaj je sturiti. djań. ap. 25, 9 hočeš ti v Jeruzalem gori jiti inu tam čez le tę rečy pred mano sojen biti? 25, 20 hoče tam čez le to sojen biti. apokal. 19, 2 katęri je sódil čez to veliko kurbo. Škrb. 1, 251 tok' se tudi čez tega ne more nič soditi, ktir ne rezodéne soje vestí. 252 čez to obeden ne more soditi kar ne ve. 265 Farizeji so grešno sodíli inu opravlali čez Jezusovo zadržańe. — vreči naprej = ńem. vorwerfen: Bas. 449 boš šlišal odgovor na tistu kar bè ti tegnil meni čez ta današni rezgovor naprej vrèči. — *tako može biti i:* besedo videti: Dalm. amos 1 le tu so te besede katere je Amos vidil (= govoril) čez Izraela. miha 1 le tu je gospodńa beseda, katero je on vidil čez Samarijo inu čez Jeruzalem. — *tako vaļda i:* losati, los ili baje ili nagod metati, vreči, prema ńem. losen, das los werfen über *(ili* um = za) etwas: Trub. mat. 27 čez mujo sukno so ta los vrgli (Lut. über mein gemand haben sie das loos geworfen). Dalm. 3 mos. 16 ima loz vrejči čez ta dva kozla. 1 sam. 14 vrzite loz čez me inu čez mojga synu Jonatana. obad. ptuji so čez Jeruzalem los metali. mat. 27 inu so čez mojo sukno loz vrgli, a joan. 19 losali. djań. ap. 1 ony so los vrgli čez ńu. Jap. djań. ap. 1, 26 ony so losali čez ńe. Skriń. joel. 3, 3 čez moje ludstvu so losali *(a Dalm.* za moj folk losali). nahum 3, 10 čez ńę imenitne ludy se je lósalu (a Dalm. za tiga istiga žlahtnike so loz metali). List. ceļ. 207 oni so losali čez ńih. 357 oni so za oblačilu losali inu čez mojo sukno so oni baje metali, a 391 za mojo sukńo so baje metali. (ev. mar. o matizmъ moi metašę žrêbiję ἐπὶτὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον). Šerf. 2, 162 razdelili so si moje oblačila no črez mojo sykńo nagod vrgli.

b) *uz supstantive kao:* butora = prorokovańe: Dalm. nahum; Le tu je butora čez Ninive. zahar. 9. Le tu je butora čez to deželo Hadrah inu čez Damašk, htimu tudi čez Hemat, čez Tyr

inu Cidon tudi — izkušńava: Škrb. 1, 512 meni se zdi de se ravno le te skušńave čez viro taisti nevarni hudiči. — izlaga: Trub. kat. bug, pravi sveti Cyprian v ti izlagi čez očanaš, nej je en poslušavec te štyme. — izloženje (auslegung): Kreł 2, 32a ony tudi imajo božjo besedo, ali jo falšajo inu s farbo zamazujo, pravi razum obračajo v laży ino drugačje izloženje čez ńo delajo. — izpoved: Bas. 314 sturiti eno pravo generalspovid čez use toje grehe. — izpraševańe: Leon. 109 o poldanskim sprašovańi čez notrajni mir v srci bom poględal, al se mi je kaj pretrgala ta svęta čędnost. — manenga (= meinung): Jap. prid. 1, 111 Imaš eno posębno srbečico, tvojo slabo manengo čez vsako ręč vse križim povędati. — misel, premisłevańe: Dalm. jer. 29 jest dobru vejm kaj jest za misli čez vas imam. 49 poslušajte ńegove misli katere on ima čez te kir v Temani prebivajo, suzana: polna hudih misli čez Suzano. Rog. 2, 181 čez tu sedaj kaj za ene misli vas na obhajajo? Vojska 241 misli katere imamo ali sturmo čez naše grehe. Jap. prid. 1, 65 nam pride dosti krat čez tę besędę le tá misel v glavo:.. Škrb. 117 če smem moja misel čez to povédati. Jap. prid. 1, 54 čez le to hočem jest danas enu premišluvańe z vami držati. 2, 18 čez le to vam hočem jest trojnu premišluvańe držati. Škrb. 1, 286 al striš kdej čez to kakšno premišluvane? — modrovańe: Kreł 2, 64b tu nej disputirańa inu modrovańa čez božjo besedo. — nauk: Rog. 2, 628 čez katéru ta spomneni s. oča da nam en lep naúk. Tob. 147 navuk čez andohti tiga tedna. 195 kratki navuk čez te dvanajst regelce, Jap. prid. 2, 37 zez le tó vam mórem en potrębni navk dati. 121 morem ta navuk čez ta današni evangęlium za en drugi čas perhraniti. — obsojeńe, pravda, sentencija, urtel: Jap. djań. ap. 25, 11 so za obsojene čez naš tišali. prid. 1, 306 vy vejste to obsojeńe al urtel, katęru je bóg čez naše prve stariše izrękal. 2, 149 zadnu obsojeńe, katęru bó on na ta strašni sodni dan čez tę ferdamane izrękal, bo samu na pomankańi te almožne gruntanu. Dalm. 2 kraļ. 25 ony so pak krajla popadli inu so ga gori pelali h babelskimu krajlu v Riblat, inu ony so eno pravdo čez ńega rekli. Kreł 1, 51b takove mnogatere sentencije inu štimańa so tudi zdaj čez božjo besedo. 2, 184b čez katere je strašna sentencija rečena. 186a tadaj hoče bog grozovito sentencijo ali obsojeńe reč čez vse zanikrne inu neverne ļudy... kakovo sentencijo je rekal ta kral čez le tiga človeka? 2, 127a kakov glas ima ta urtel čez Kristusa? 133b vže je bil urtel čez ńega rečen.

Bas. 61 premisli te sodbe abšèt al urtel, kateri ima pasti čez eno h pogubļeńo obsojeno dušo. — pesem, petje: Wolf ezeh. 28, 11 začni žalostno pęjsem čez tyrskiga krajla. 32, 2 pój žalostno pęjsèm čez Faraona. Skriń. mih. 2, 4 inu bo (žalostno) pęjtje lepú pęjlu čez vas. — pravda: Trub. psl. 119 (85) kadaj hočeš pravdo držati čez te kir mene preganejo? — predgovor: Trub. psalt.: predgovor čez ta psalter. Dalm. u gmajn predgovoru: gmajn predgovor čez vso sveto biblijo. 1, 265 predguvor čez Jobove bukve 279 predguvor čez psalter. 316. predguvor čez Salamonove bukve, itd. — premišļavańe: Šerf. pad 7 človek more tydi v totem svetem postnem časi črez dryge svete reči pobožne premišlavańa delati. 92 s tem sklenemo dnes naše postne premišlavańa čres pad no zdig človeka. predg. 2, 130 mi si dnes čemo premišlavańe črez ńegovo pobožno no krepostno živleńe narediti. — prepirańe: Jap. rim 14, 1. tiga slabiga v vęri pak gori vzàmíte brez prepirańa čez misli. — prerokovańe: Dalm. ezeh. 7 tu prerokovańe čez vse nyh spravišče ne pujde nazaj — rajtinga: Bas. 362 gospodar dela rajtingo čez to kar ńemo enu lejtu uvèn inu noter gre. Škrb. 1, 186 pokaže mu dnarje, ktire ima noter jemati inu čes taiste tanko rajtingo pelati. — register: Dalm. register čez vso biblijo. — sklep: Leon. 133 čez ta čudež je zadńi sklep od rimskiga zbiralša sturjen bil 2 dan vęlki srpana 1795. Skriń. iz. 19, 17 inu zemla Juda bo v Egyptu za trepet: slędni katęri se bó na ńó spomnil, se bó bál zavolo sklepa gospóda vojsknih trûm, katęriga je on čez ńó sturil. jer. 18, 7 naglu sklep sturym čez ludstvu inu čez krajlęstvu, de bi to istu izruval, ràzdjal inu končal. 49, 20 poslušajte sklep gospóda, katęriga je čez Edom sturil. Škrb. 1, 481 sama čez se sklene sklep preklestva. 2, 209 sklep ktirga bo sodnik čez te sturil bo vselej ostal. — sodba: Dalm. psl. 119 kadaj hočeš sodbo držati čez moje pregańavce? salm. pred. 8 kadar se hitru ena sodba ne stury čez huda dela, skuzi tu človečka srca polna postanejo hudu sturiti. jer. 39 i 52 ta je eno sodbo čez ńega rekal. ozea 2 recite sodbo čez vašo mater. Cruc. 1b 13 en krat je bilu veliku minihov vukupaj prišlu de bi sodbo sturili čez eniga miniha. Res. 83 ńegove sodbe so resnične, katire je on zreku čez to veliko kurbo. Vojska 164 kriva sodba, katero čez našiga bližniga strmo. 165 nagiba čez en tak faler eno sodbo storiti. Cruc. 2, 556 zreče to ojstro sodbo čez Kristusa. Kemp. 227 (III, 14, 3) ta globočina tvojh sodba čez me je uso prazno čast inu pohvaleńe k nič strila.

Jap. 2 petr. 2, 11 angeli ne dęlajo sodbo tę klętve edèn čez drugiga. prid. 1, 4 sodba katęro je Nabuhodonozor držal čez Sedecija. 17 perhranim za danes tjedèn to sodbo katęra bo čez gręšnika stekla. Traun psl. 119, 84 kàdaj bóš čez moje pregańávce sodbo držal? Skrń. sir. 8, 17 nikár sodbe čez sodníka ne dęlaj. modr. 6, 6 čez tę katęri podlóžne imajo bó nar ojstréjši sodba. 12, 10 si po malim čez ńę božjo sodbo izpelùval. jer 39, 5 ta čez ńega sodbo pęle. ozea 6, 5 sodba čez tebe se bo kakòr luč svetila. 5, 15 ter boš v jęznim svarjeńi čez tebe sodbo izpelal. 25, 11 čez Moaba bom sodbo sturil. dan. 4, 21 je to razlagańe sodbe nar višiga katęra je čez krajla mojiga gospoda sklęnena. Rey 76 ojstra bo ta sodba katiro bo ta božji sodnik čez te hudobne inu grešnike izreku. Škrb. 1, 299 je sodbo smrti čez ńega izrekel. 2, 89 sodba čez ńega je žé sklénena — spomin: Kemp. 197 (III, 6, 4) ta stari sovražnik se na uso vižo pomuje tvoje poželeńe nazaj držati . . od nucniga spomina čez grehe. — svẽt, posvetovańe, posvetovališče: Dalm. jer. 49 poslušajte gospodni svit kateri on čez Edom ima (quod iniit de Edom). djań. ap. 15, 7 je bilú čez tó enu veliku posvetùvańe držanu. Rog. 2, 545 poklican je bil Niklauš ù tu mestu Nicaea h temu posvejtuvališu čez tega poredniga Arija. — vera: Resn. 189 na tu obudijo eno trdno živo vero čez te ali huni artikel, čez to ali drugo skrivnost te vere. — — voļa: Dalm. ezr. 5 pošli k nam tiga krajla volo čez le tu. — vprašańe: Bas. 493 čez le tu je enu uprašańe. Rog. 2, 29 kir spreudarjal je Joanes da Sylveira, taku čez tu obúdil je enu uprášájne. 315 čez tu sturil je enu uprašájne. 610 čez le tu ustáne enu uprašájne. 646 sturè čez tu enu uprašájne.

U kajkavštini.

samo uz: šentencija: Zagr. 1, 207 prez vsake milosti dà čes ńega smrtnu šentenciju. 233 kojega sudec postavil je vu temnicu i šentenciju smrti čez ńega dal. 424 poslušaj čes ńih moju šentenciju. 5b 9 bude čez vas šentenciju daval. 11 kada ga budeš videla i čula strašnu šenteńciju vekovečne smrti i muk peklenskeh čez te davati. 52 ne bi li šentenciju oštre smrti čez ńega dal?

Rijetko znači akuzativ uz čez ono, glede čega ili ozirom na što se što kaže; opet prema ńem. über i lat. super. n. pr. Dalm. mat. 25 (21) ti si bil čez malu zvejst. Jap. čez malu si bil zvęst (ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, super pauca fuisti fidelis; a stsl. cod. mar. *o* malê

bê vêrьnъ, ńem. Esz: du warst über weniges treu. *Moglo bi se možda još što kazati ali ovo što je rečeno glavno je.*

B. s genetivom.

U staroj slovenštini dolazi uz črêsъ, črêzъ *i genetiv* (Miklošič synt. 577). *Isto biva i u ugarskoj slovenštini između Mure i Rabe ali u obliku maǵarštini prilagođenu* čeres, čerez *značeći vrijeme za koje dok traje što biva:* Trpl. psl. 22, 3 o moj boug! kričím čeres dneva i ne odgovoríš, i čeres noući, ali nega mi vtišańa. 78, 14 i vodo je vu dne z oblákom i čerez noči s svetlim ogńom. Nagfl. 81 krumpiše čeres zime držíjo v pivnicaj. 196 na sprotolejtje čeres zíme spajouče stvaré se prebüdíjo . . čeres leta se od topline siļe i lejtešńi sád dozorí. 149 čeres leta je listje zeléno. 197 mejsec čeres noući je mesto sunca. Gön. 107 čeres noući vsaki človek spí. 23 zíma je nenásladen tál leta i vse zaprávi ka se čeres leta (sommer) priprávi. 49 Juliške mati je jáko rada mejla cvejtje i dosta ga je pouvala vu svojem püngradi. Cejlo leto se je mantrála ž ńim: že ráno sprotolejtje so se ji čŕstvo vršenili jácintje, tulipánje; čeres leta (während des sommers) so ji pa lepou cveli klinci, zorjanke, sunčevnice i drügo nídno cvejtje.

II. čres kao prislov.

znači 1) *od jedne na drugu stranu pa tako dolazi:* vse čez, čez in čez *kao ńem.* über und über *te znači:* na svoj površini, sasma, preko i preko: Cruc. 4, 72 de bi vse čez gorelu, vas ne bo zapustil. 5, 163 mestu Troja je čez inu čez gorelu. Bas. 424 domišlej si u sredi zemle eno globoko jamo napovńeno z gosto tèmo, obdano čez inu čez s črnim plemenam tiga ogńa. Rog. 2, 151 zagledal je bil en grm katéri od vsih platy čez inu čez je goril. Kug 16 ta mlada živina, katera od takih starišov pride, ny podóbna, kadar se vse čęz premisli, ne očętam ne materam. Škrb. 1, 395 zvižanu je čez inu čez zadosti, de sama kat. vira je prava. Red. 24 katera (dežela Kanaan) je obilnost vseh dobreh rečy čez inu čez imela. 136 moje čez inu čez velike nevednoste. List ceļ. 317 pogledajte na poļe, za kaj vse je že čez inu čez belu k žetvi (joan. 4, 35). 327 čez inu čez si ti v grehih rojen. 348 je čez inu čez čist.

2) *znači prijelaz na drugu stranu, dolazi uz glagole kretńe, ali sve na ńemačku,* n. pr. uz iti (grem, šel) *prema ńem.* über

gehen, hin-, herüber gehen a) = teči preko čega = überfliessen *u pravom i prenesenom smislu*, abundare, redundare: Dalm. jer. 5 jest morju pesik h bregu postavlam de mora vselej notri ostati inu ne more čez pojti inu aku lih ńega valuvi divjajo, taku vsaj ne mogo čez pojti. prip. sal. 3 taku bodo tvoji skedni napolneni inu tvoje preše od mošta čez šle. joel 3 preša je polna inu preša čez gre. sir. 24 Tigris ob pomladi čez gre. Cruc. 5, 37 neste uni vrčy iz Kaná Galileá, kateri so bily taku polni de je čez vinu šlu. b) = preći hin — herüber gehen, kommen transire: Trub. luk. 16 čez le tu vse je mej nami inu vami en velik vtrjen mlamol, de ty kir hote od tod k vom čez pojti ne mogo inu tudi od unod semkaj perstopiti. Dalm. 1 mos. 32 je ńe vpreg prepelal čez vodo, de je čez prišlu kar je on imel. jozve 4 ta folk je hitil inu je šàl čez. Kadar je pak vže vus folk bil čez prišèl, je ta skriňa gospodńa tudi čez šla: . . gospud vaš bug je pustil posehniti tiga Jordana vodó pred vami dokler ste čez prišli. job. 19 on je moj pot zagradil de ne morem čez pojti. jez. 51 perpogni se de čez gremo. Skriń. iz. 51, 23 vlęzi se de čęz gremo. Inu si se na tla vlęgèl inu si čęz gredóčim kakòr za pôt bil. Traun psl. 143, 14 kamnata ograja ny podrta, obédèn čęz ne grę. Škrb. 1, 28 prérok se prvi krat h bajarju bliža inu vidi de je lohkó čes priti . . . je šal čes. 363 hribe ima (obļubļena dežela) táke de ni mogóče čez priti. *s dodanim:* semo: Dalm. 1 sam. 26 le tu je ta krajlevi špejs, naj gre en mladenič sem čez po ńega. Jap. luk. 16, 26 katęri hočejo od tod k vam jiti, ne mórejo, inu tudi ne od ondód le sèm k nam priti. *s dodanim:* tja, tje, tjakaj: Dalm. 4 mos. 32 de bi tje čez ne šli. 5 mos. 27 kadar tje čez prideš. 4 mos. 34 ti némaš tje čez pojti. jozve 4 pojdite tja čez pred skriño. 1 sam. 14 pojdi naj greva tje čez h kampisču le tih Filisterjev koteru je le tam čez. Kadar tjakaj čez prideva. 1 sam. 26 David je šal tja čez na úno stran. 2 sam. 19 ti imaš z mano tja čez pojti . . 2 kraļ. 2 kadar sta tja čez prišla. riht. 3 neso nikomer tja čez pustili pojti. 19 hočemo tjakaj čez v Gibeo pojti. Rog. 2, 571 hočem póit kè čez. 572 praveš de pojdeš kè čez. Ravn. pov. 121 en krat je Anžik zvéčer k sosédu tje čez šel ging er zum nachbar hinüber. *tako:* čęz gredóč darüber hingehend: Jap. luk. 11, 44 gorję vam kir ste kakor pokopališa katęre se ne vidijo inu za katęre ti čęz gredóči ludję ne vejdó. — teči: čez tekóč überfliessend superfluens: Jap. luk. 6, 38 dajte inu se vam bo dalu: eno dobro natlačeno inu potręseno čęz tekóčo męro vam

*

bodo v vaše krilu dali. List. ceļ. 138 čez tekočo mero vam bodo v vaše naročje dali. Kuga 129 čez tekoči bajerji. — tekati: Dalm. jez. 52 položi tvoj hrbat na tla inu kakor eno gaso de se bo čez tekalu. — stopiti: Rog. 2, 572 treba je stopit od tega inu sicer kè (= tje) čez na to drugo plat . . treba je stopit kè čez od posvejtniga h nebeškimu. — gnati: Dalm. 1 makab. 5 je farje k vodi postavil inu je nym zapovedal da bi iméli ves folk tja čez gnati. — pre- prinesti: Dalm. jozve 4 vzdignite gori iz Jordana dvanajst kamenov od tiga mejsta . . inu teiste (s) sabo čez pernesite . . so je (s) sabo tja čez prenesli. — peļati, prepeļati: Trub. mat. 9 tukaj on stopi v ta čoln inu se spet sem čez prepela. 14 so se pred nim ke čez pelali. 16 kadar se nega jogri čez prepelajo. Dalm. mat. 8 je rekal tja čez na uno stran se pelati. 2 sam. 19 so krajlevo družino čez prepelali . . folk je bil krajla čez prepelal. mat. 9 na tu je v en čoln stopil inu se je zupet sem čez prepelal. mark. 4 prepelajmo se tja čez. Stapl. joan. 6 h teistemu času se je pelol Jezus čez to galilejsku morje. Jap. mat. 9, 1 on je stopil v en čólnič, se je čęz prepelal. 14, 22 zdajci je Jęzus pèrmóral svoje jógre v čolnič stopiti inu pred ńim se kje čęz prepelati. 14, 34 kadar so se čęz prepelali, so prišli v deželo Genezar. Wolf ezeh. 47, 13 móž me čęz pęle po vodi do čèlęnov. List. ceļ. 173 Jezus je v en čounič stopiu, se je čez prepelau. — pihati: Dalm. sir. 43 ker je voda, tu on čez piha. — *tako uz* moléti i víseti: moleti: Gol. 37 čębęlnak more zavol dežja al snęga pokrit biti z eno strmo strẹho, katira bode od sprędęj eno malo pa ne preveč čęz molęla. — viseti: Dalm. 2 mos. 26 tiga istiga imaš pustiti čez doli visiti. — *glagol kretńe može i neizrečen biti, kad ga je lasno dodati,* uz moči, pomagati: moči: Leon. 60 je bilo treba napraviti dva mosta čez vodo Serchio, de so lože čęz mogli (hoditi). — pomagati: Dalm. sir. 13 kadar en bogat nej prou sturil, taku je nyh veliku, kir mu čez pomagajo.

Pusti germanizmi jesu: čez dati = über geben, čez pustiti = über lassen, čez ostati = übrig bleiben *i* čez biti = übrig sein; čez jemati überhand nehmen. čez dati = über geben, hin-, los-, preis-geben, *značeći: dati što komu ili čemu u oblast i na voļu.* a) *objekat je bog ili čeļade* α) *komu se što daje, ne kazuje se:* Trub. mat. 13 kadar vas čez dade, toku poprej ne skrbite. mt. 15 ti viši fary so bily nega iz nyda čez dali. Jap. rim. 8, 32 lastnimu synu ny zanęsel, ampak je ńega za nas vse čęz dal. Wolf dan. 3, 34 ne daj nas za vselej čęz. β) *onaj ili ono komu ili čemu se*

što pridaje, kazuje se dativom, a to je xx) bog, hudič, čeḷade: *bog ili što se mjesto ńega uzima:* Kemp. 450 (IV, 8, 2) na znajo sami sebe popolnoma zatajiti inu se bogu čez dati. 483 (IV, 15, 3) koker hitru se boš s celiga srca bogu čez dal. 451 (IV, 9, 1) gospud, v perprošini mojga srca jest sam sebe dones tebi izročim inu čez dam za enga večniga hlapca. Rog. 2, 72 ù tèm dàl se je čèz g. bogú popólnama. 150 jest sim se mojmu bogu uže zdavnaj k enimu ofru dobriga duhá dal čez inu ofral. Bas. 376 se je čez dal Kristusu Vojska 64 jest se vsiga čez dam timu kateri je za me na tebi umrl. Tob. 167 čez dej sam sebe ńemu. Jap. 2 kor. 8, 5 ony so se samy sebe prvič gospódu, potle nam čęz dali. Traun psl. 9, 14 tebi se ta vbogi čęz da. Škrb. 1, 10 kdor se bógo popolnama čez ne da, ta se mu neč ne da. 1, 18 nar veči potréba za človéka je bogú se čes dati. 1, 23 nič več nočem odlašati, se tebi (bogu) čes dati. — hudič: Cruc. 1a 200 vzemiva mydva kar nam*(a)* sliši, inu pustimo hudičam kar bug im je čez dal. 2, 544 g. bug vas bo hudičom čez dal. 5, 233 bug bo naše duše zapustil inu hudičom yh čez dal. — *čeḷade kako god izrečeno:* Trub. mat. 5 de tebe ta zoprnik timu rihtarju čez ne da inu ta rihtar tebe potle čes da timu hlapcu. mat. 11 vse riči so meni čez dane od mojga očeta. mrk. 10 ga bodo čez dali tim ajdom. Cruc' 2, 466 ne bo tebe rihtarju čez dala. 487 ti bi se prez vsiga konca jokal, kadar bi tebe tvoja gospojska rabelnu čez dala. 5, 449 rihtnim hlapcom yh čez dadò. Jap. mat. 5, 25 de sodnik tebe čęz ne da služabniku 18, 34 ńegov gospod ga je trinogam čęz dal. 27, 26 tedaj je on ńim Baraba izpustil, Jezusa pak je gajžlaniga čęz dal *(naime* ńim = Judom) de bi bil križan. mark. 15, 11 so Jęzusa rihtarju čęz dali. joan. 18, 30 aku bi le ta (Jezus) ne bil en hudodęlnik, taku bi ga my ne bily tebí čęz dali. 18, 35 vikši tih farjov so tebe meni čęz dali. djań. ap. 25, 11 taku me (Pavla) ne more obedèn ńim (= Judom) čęz dati. 27, 1 (Pavel) ima stujnimu poglavarju cesarske trume čęz dan biti. prip. 1, 214 Jęzus je svojim sovražnikam čęz dan. Traun psl. 38, 9 ti si mene timu nevumnimu k zasramovańu čęz dal, 118, 121 ne daj me tęm čęz kateri mene lažnívu oprávlajo. List. ceḷ. 89 aku bi ne biu hudodelnik bi ga mi ne bili tebi čez dali. 90 tvoj narod inu vikši farji so tebe meni čez dali. 223 ga je čez dau štirim četirstvam soldatov. Škrb. 1, 395 on (Eleazarus) bo bričam čez dan. Rey 1, 219 ubijajna krivi so katiri resbojnike inu tatje na ulovijo inu gosposki

čes ne dajo. — ββ) *stvar obično umna:* jeza: Jap prid. 2, 50 kateri ny v stani se taku segręti de bi se svoji jęzi čęz dal. — jezik: Skriń. sir. 28, 27 kateri bogá zapustę, bodo ńemu (tacemu jeziku) čęz dani. — ļubezen: Vojska 215 še nisim se tvoj lubezni popolnoma čez dal. Rey 1, 160 do smrti moreš se ti sam sebe ves lubezni božji čez dati. Škrb. 1, 368 se lastni lubezni popólnama čez dadó. — martra: Resn. 179 Kristus je zavolo naših griehov tej martri čez dan bil. Jap. prid. 1, 208 kęr ga posvejtna nemogoče svoje modrόst tęm nar grozovitnišim martram čęz da. Škrb. 2, 101 ji je ļubļeno dęte tolko martram inu trpleńu čez dati. — nesramnost: Jap. efez. 4, 19 kakor otrpneni so se samy nesramnosti čęz dali. — nestanovitnost Skriń. sir. 23, 1 ne daj me ńih nestanovitnosti čęz. — nezmasnost: Škrb. 1, 244 kdor se ne da čez požrešni nezmasnosti, ta bo žegnan. — odločeńe: Bol. 40 dej se v tvoji bolezni celiga čez temu odločejnu inu voli božje. — skrb: Škrb. 1, 398 so se popolnoma ńih skrbí čez dali. — služba: Vojska 223 de bi my potler mogli se popolnoma ńemu inú ńegovi službi čez dati. — voļa: Trub. luk. 23 Jezusa je čez dal nih voli. Bas. 161 dopadlu mo bode, če se boš popolnèma čez dal ńega sveti voli. Kemp. 223 (III, 13, 1) za tu se ti bojiš enga drugiga voli se popolnoma čez dati. Boln. 31 se ńegovi božji voli coliga čez dej Jap. luk. 23, 25 Jęzusa je pak ńih vóli čęz dal. Traun psl. 40, 4 nega ne bó vóļi ńegovih sovražnikov čez dal. Skriń. sir. 23, 4 ne daj me ńih vóli čęz. List.-ceļ. 380 Jezusa pak je on ńih voli čez dau. — *mjesto dativa dolazi akusativ s prijedlogom:* Trub. mat. 10 oni vas bodo čez dajali na te rotavže. Cruc. 4, 476 sam se v roke svojih sovražnikov čez da. Kemp. 453 (IV, 9, 3) jest se čez dam v tvoje roke. Vojska 242 me usiga v tvoje s. roke čez dam. Boln. 34 ako bodeš ti per vsemu se v negovo božjo volo inu odločejne čez dau, taku zažihram jest tebe de bode bog tebe ž negovo božjo gnado potrdu. 69 opomeni tudi nega, de se on ima celiga v to volo božjo čez dati. 72 rajši se čez dej v to volo božjo. — b) *objekat je stvar tjelesna ili umna, ostalo može sve tako biti kako je kazano pod* a) blago: Trub. mat. 25 je poklical suje hlapce inu je nym čez dal suje blagu. Cruc. 4, 350 kateri vse blagu je bil čez synu dal. — cent: Trub. mat. 25 ti si meni pet centov čez dal. — dežela: Jap. jozve 2, 9 jest vęjm de je gospód dèželo vam čęz dal. — duša: Cruc 1a, 191 ne čudim se de s. Dominicus je bil svojo dušo čez dal ta krat kadar le te besede je molil. 203 Hugo kardinal se čudi de Kristus poprej

glavu dole perpogne inu potle duš› čęz da dokler per teh drugeh bolnikoh drugači vidimo, de poprej dušo čez dadò. Tob. 177 naše duše so ńe perporočene, ńe čez dane. — gospodarstvo: Rey 33 katerimu je on gospodarstvu ciele zemle čez dau. — oblast: Dalm. luk. 4 ona (oblast) je meni čez dana. Jap. apok. 17, 13 ńih oblast bodo zverini čęz dali. — pisańe, pismo: Bas 3 eniga oče, de bè mo vednu v hiši gori stregel, temo drugimo čèz da to pisańe. Jap. djań. ap. 15, 30 kadar so bily mnóžico vkup poklicali, so pismu čęz dali — služba: Jap. 2 kor. 5, 18 je nam to službo tę sprave čęz dal. — sr e: Bas. 216 zdaj jest tebi moje srce čez dam. Kemp. 478 (IV, 13, 3) jest bogu moje srce do konca čez dam. — telo: Škrb. 2, 6 si sklenila devica ostati, tak' si se z Jezusom zaróčila, ti su mu dala čez telo inu dušo. — zelišče: Traun psl. 77, 46 on je ńih zęliša gosęncam inu ńih dęlu kobilcam čez dal. — čez dati *je i ńem.* übergeben = erbrechen: Skriń prip. 25, 16 aku si męd našàl, jęj ga kolikùr je tebi trębа, de kì ne boš presit tiga istiga čęz dal.

Čez pustiti = ńem. überlassen. *komu ili čemu se tko ili što prepušta može biti svašta.* čęlade n. pr. izpovednik: Škrb, 1, 482 ti se morejo spovdnikam čez pustiti. — *čęlade izrečeno pronominom:* meni: Cruc. 5, 597 pusti meni čez tvoje mašovajne. Kemp. 230 (III, 15, 2) se ima meni use čez pustiti. — vam: Jap. prid, 1, 20 le tó vam bom k vašimu premišluvańu čęz pustil. — samemu sebi: Traun psl. 1, 2 ga samimu sebi čęz pusty. — druzemu: Jap. prid. 1, 308 de bi mogli kàdaj le tó opravilu enimu drugimu popolnama čęz pustiti. — duh hudi: Rey 31 bo tebe čez pustiu temu hudimu duhu. — *stvar tjelesna i umna:* hudoba: Jap. prid. 2, 30 nesrečni človek se vsej hudobi svojga srcá čęz pusty. — morje: Jap. djań. ap. 27, 40 kadar so bily mačke gori vzdignili, so se morju čęz pustili — nagneńe: Jap. prid. 2, 97 kir je zdaj tvoje telu živinskimu nagneńu čez pustil. — pozeleńe: Škrb. 2, 47 ti si nas našimu poželeńu čez pustil 1, 446 na zadne jih bog popolnama čez pusti ńih grešnimu poželeńu. — priložnost: Rey 1, 201 katiri svoje otroke nevarnim perložnostam čes pustijo. — skrb: Leon 4 oče je mladęnča skrbi svojga stariga očęta čez pustil. — slast: Škrb. 2, 17 jez se bom nečistim slastam čez pustil. — toča, ogeń: Traun psl. 77, 48 on je ńih živino toči inu ńih lastíno ogńu čęz puste. — tvrdovratnost: Škrb. 1, 450 bog jih trdovratnosti ńih srcá čez pusti. — veter: Jap. djań. ap. 27, 15 kadar barka ny mogla zupèr vętru jiti, smo jo my vetróvam čez pustili.

Čez biti = ńem. übrig sein: Dalm. 1 hron. 24 Rehabievih otruk je bilu veliku čez. 2 makab. 7 je vzel tiga mlajšiga synu pred se, kateri je še čez bil, inu ga je opominal.

Čez ostati, ostajati = ńem. über bleiben (übrig bleiben). Trub. mat. 14 so vzdignili kar je čez ostalu od kosov. Dalm. 1 mos. 14 sodomski inu gomorski krajl sta bila pobijena, ty pak kateri so čez ostali, so na gore béžali. 2 mos. 10. kobilice bodo snedle kar je vam čez ostalu. 2 mos. 14 kar hočete kuhati, tu kuhajte, kar pak čez ostane, tu pustite de bo shranenu do jutra.. taku je gospud Egypterje v sredo morja zvrnil de so te vode zupet skup prišle inu so pokrile kula inu jezdice inu vso Faraonovo vojsko katera je za nymi v murje šla, de nej od nyh eden nikar čez ostal. 2 mos. 16 slejdni je byl tulikajn pobral kulikor je mogel jésti. Inu Mozes je djal k nym: nihče ne pusti od tiga kaj čez ostati do jutra. 9 mos. 10 Mozes je govuril z Aaronom inu z Eleacarom inu z Itamarom, kateri so bily čez ostali. 3 mos. 14 kar pak čez ostane oļa v ńegovi roki, tu ima na tiga očiščeniga glavo djati. 3 mos. 26 tém kir od vas čez ostanejo hočem jest enu cagavu srce sturiti.. kateri pak od vas čez ostanejo, ty imajo v svojim pregrišeńu sahniti. 5 mos. 3 le sam Og, krajl v Bazani, je bil čez ostal od rizov. jozve 10 kadar so boj nad nymi dokońali inu ńe cilu pobili, kar je od nyh čez ostalu, tu je v trdna mesta prišlu. 25 am. 9 jeli je gdu še čez ostal od Savlove hiše? 25 am. 14. hočejo vgasiti mojo iskro katera je še ostala, de bi mojmu možu obenu ime inu ništer drugu čez ne ostalu na zemli. 1 kraļ. 15 tedaj je Asa vzel vse srebru inu zlatu, kateru je bilu čez ostalu v šaci hiše tiga gospuda. 2 kraļ. 4 on je pred ńe polužil de so jédli inu je še čez ostalu. 2 kraļ. 10 Jehu je vse te druge pobil, kateri so še bily čez ostali od Ahabove hiše v Jezreeli. Cruc. 2, 263 kaj bi vy sturili inu rekli vašimu hlapcu kadar bi ńemu denarje dali inu zapovedali de ima za vašo mizo špiže kupit, on pak bi šal na plac ter bi začel za taiste denarje kvartat, inu kar bi ńemu denarju čez ostalu, bi šal inu svoj' ļubi semejn kupil inu s taisto vasoval? 5, 417 ne vtrpimo tim vbozim dati, nej dadò ty bogati, premožni, katerim čez ostaja, nikar my katirem več krat permanka. Bas. 456 če je timo toku de po spovidi inu po opravļeni naloženi pokori še ena štrafinga čez ostane, za kaj tedej spovedniki majhene inu lohke pokore nakladajo? Kemp. 169 (II, 12, 12) trpleńe tedaj tebi čez ostane, aku želiš Jezusa lubiti.. Gol. 83 kar ńemu čez potrębo čęz ostane. Jap. 1

kor. 7, 29 čas je kratik, kar čęz ostane je, de tudi ty kateri ženę imajo ravnú takú bódo kakòr de bi jih ne imęli. prid. 2, 145 obilnost tiga stanu je, kadar enimu čez tò kar nuca tudi še kaj čez ostaja. 2, 147 ti bogati so dolžny kar jim od živeža po ńih stanu čęz ostaja, tim vbogim dati. Skriń. modr. 13, 13 kar lesá čęz ostáne, zvestú izrezúje. Wolf. ezeh. 48, 21 kar pak čęz ostane, bo poglavarjovu. Škrb. 1, 81 nam nič druziga čez ne ostane kakor de.. 1. 379 kar nam še od živleńa čez ostane, bo tudi kmalo prešlo. 1, 452 človek, če po zadoblenimu spoznańu resnice tako grešiš, ti za svoje grehe noben dar čez ne ostane. 2, 70 cajt nima od posvetnih opravkov tako popolnama požrt biti, de b' cel nič bogú čez ne ostálo. List. ceļ. 320 poberite te kosce katiri so čez ostali (joan. 6, 12).

Čez jemati: Trub. mat 24 kir ta krivina bode čez jemala (Dalm. silnu rasla), bode ta lubezan v nih dosti omrzovala.

Kašto dolazi črez *mjesto* nad: Rey 1, 287 on vzame ta kroh, pouzdiguje svoje oči pruti nebese, črez žegen dela. Dalm 2 mos. 25 kerubima imata svoje peruti sprostirati ozgoraj čez. 4 mos. 4 imajo čez razprostréti eno karmezinovo odejo.

Kao ńem. gegenüber vis a vis: Dalm. 5 mos. 11 kir na ravnim puli prebivajo pruti Gilgali čez. 5 mos. 24 proti Jerihu čez.

Složeno s drugim riječima dolazi črez većinom *samo ponačińeno prema ńemačkomu:*

čezdajańe = übergabe, übergeben = erbrechen: Jap. prid. 1, 283 one obudę per bogu prvič enu nagneńe k čęzdajańu, zadnič pak jih on popolnama iz sebe vrže *(ta je riječ inače iz urada ušla u narod te znači predaju posjeda drugomu (sinu si), odatle i čezdajánsko pismo* übergabsvertrag).

čeznaturalski = übernatürlich · Bas. 511 gnada ga resvitly z eno čeznaturalsko lučjo.

čeznaturen = übernatürlich: Resn. 205 zadobi čeznaturne dare. Skriń. pok. 2, 24 veliku dobrih inn lępih, natúrnih inu čeznatúrnih, telęsnih inu duhovnih daróv, sim nad sebój vidil. Rey 1, 13 gnada božja je en znotrejni čeznaturni dar 2, 91 koliku sort je ta česnaturna grevinga? ta česnaturna grevinga je dvojna. 2, 97 prou opravlena grevinga uselej grešnika opraviča, kir to česnaturno lubezn božjo u' sebi zadrži. Škrb. 2, 4 čeznatúrna popolnomast. 2, 234 kolko jih je ktirim posebne, móčne, čeznatúrne gnade bog odpové? Rey 1, 13 gnada božija je en znotrejni čeznaturni dar. Veriti 11 hudo poželeńe brani po le tih naukih živeti,

če obilna gnada božja v' ńih srca ne ulije čeznaturniga veseļa do svetih naukov Jezusovih. 15 veseļe imeti do čeznaturnih dobrot.

čezstojni: Schön 148 inu je čezstujniga poglavnika ali kapitana poklical.

Izvori primjerima.

a) *slovenski:*

Bas. Conciones digestae per P B Bassar. 1734
Bol. Dobru opomineine na bounike 1787.
Cruc. Sacrum promptuarium ab Joanne Bapt. a Santa Cruce 5 sv. 1691—1707.
Cvet. Cvetje slov. naroda. Janežić 1852.
Dalm. Biblia Dalmatinova. 1584. Dalm. mol. ‚karszanske' lepe molitve slovenski tolmačene skuzi J. Dalmatina 1584.
Gol. Antona Janšaja podvučeńe za vse čebelarje. prest od J. ‚Golitschnika' 1792.
Jap. Biblia sacra translata per. G. Japel 4 sv. 1784—1796. — Jap. prid Pridige za vse nedele skuzi lejtu, spisal J. Japel, 2 sv. 1794.
Kast. Nebeški cyl.. skuzi „Mattia Castelza" 1684
Kemp. Tomaža Kempenzarja bukve. 1745.
Kreļ. Postila 1578.
Kuga: Bukve od kug.. od Wolstajna (poslovenio J. I. Fanton de Brunn) 1792.
Leon. Kratko popisańe živleńa zveličaniga očeta Leonarda od Porto Mauritio 1798.
List. ceļ. Listi inu evangelji. Ceļe 1822
Man. Ta srečna inu nesrečna večnost od P. J. Mana. 1796. (2. izd.)
Pohl. opr. M. Schönberga oppravek tega človeka, prestavel Novus (= M. Pohlin) 1781. Pohl. tschup J. N. Tschupicka pridege. 2 sv. 1785.
Rav. zgod. Zgodbe sv. pisma prest. Ravnikar 2 sv. 1815—16; — Rav. ber. Berilo za male šole 1834. Rav. pov. Male povésti 1816.
Redesk. Kratka viža k bogu se povzdigniti od M. Redeskina 1789.
Res. Chrlstianske resnice (Gutsmann) 1770.
Rey. Kršanskiga navuka izlagaine prest. od A. Reya 2 sv. 1801
Rog. Palmarium empyreum, conciones a. p Rogerio. 2 sv. 1743
Schön. Evangelia inu listuvi. izd. Schönleben 1672.
Schrey. biblia sacra, pomoćnik Japelu.
Stapl. Stapleton isto što Miklošić tako cituje (sada izdano u programu realke ļubļanske 1887).
Šerf. pad. Pad no zdig človeka napravil A. Šerf. 1832. Šer predg. Predge zložil A. Šerf 2 sv. 1835.

Škrb. Nedélske pridige k'jih je dal natisnit p. Paškal „Skerbinz“ (čitaj Škrbinec) 1814 2 sv.
Škriń. Biblia sacra. libri sapientiales per. Jos. ‚Schkriner‘ 1795. (Japelu pom.) Škriń. pok. Molitu grešnika per vsakimu iz sedem psalmov od pokore. 1804.
Tob. Zvesti tovarš, Tobiove bukve- pobulšane 1767.
Traun. svetu pismu: bukve tih psalmov per Antonium Traun (Traven) 1798.
Trub. Ta celi novi testament druguč drukan skuzi Primoža Truberia 1582. Trub. kat. Ta celi katehismus.. ani psalmi inu .. pejsni od Truberia S. Krellia itd. 1584.
Ver. Razlagańe Jezusovih naukov na gori. Fr Veriti 1827.
Vojska. Sveta vojska po p. L. Scupuli iz laškiga (Paglovec) 1804.
Wolf. biblia sacra. pomoćnik Japelu.

b) *kajkavski:*

Fuč. historie. Štefan Fuček 1735
Gašp. Cvet sveteh. Gašparoti 4 sv. 1752—1761.
Habd. ad. prvi otca našega Adama greh, po J. Habdeliču 1674. Habd. mar. zrcalo mariansko 1662.
Hižna knižica 1797.
Horv. Kratka prodečtva po J. H(orvatu). 1 -4 1796 1803.
Kotor. Protocolum Kotoribiense, od g. 1724 daļe. ruk. ak. bibl.,
Kov. Kemp Tomaša Kempiša.. knige četiri znovič štampati vučińene 1760 (Kovačić).
Kraj mal. Molitvene knyisicze vszem Christusevem vérnem szlovenzkoga jezika pristoyne i hassnovite z-dopuscsenyem gornyeh drugócs obilnéh piszane i stampane vu Posone na MDDXV leto. — Kraj. ista kńiga malko ispravļena i s drugim sadržajem u prvom dijelu. 1657.
Krist. nač. Način.. zadovolnomu biti.. po Ignaciu Kristian. 1826. Krist. blag. Blagoréčja. 2 sv. 1830.
Kron. Kronika vsega sveta vekov do 1762.
Lalangue. Joannis b. Lalangue .. vračtva ladańska. Varaždin 1776.
Lovr. Rodbinstvo, igrokaz, Lovrenčić, 1822.
Matak. Sermones morales Campadelli.. per B. ‚Mattakovich‘ 2 sv. 1770.
Matij. Raztolnačeńe evangeliumov.. po J. E ‚Matthievits‘ 4 sv. 1796 -1799.
Mikl diog Diogeneš. 1822 izdao Mikloušić.
Mil. Dvoj dušni kinč.. po patru ‚Bolthisaru Millovczu‘ 1661.
Mit mor. Navuk od morvev.. hraneńa. Mitterpacher 1823.
Mul. iv. Prodečtva. Mulih Ivan 1782.
Mul. jur. ap. Posel apoštolski trudom p Juraja Mulich 1742. Mul jur. škol. škola Kristuševa 1744 Mul. jur, fer. pobožnost k s Ferencu Ksaveriju 1739.
Nar. prip. Moje prip. iz Var. okolice 1860.

Petr. Sveti evangeliomi.. Petra Petretića 1651.
Reš. Pet kamenov preče Davidove po Juṛaju ‚Reessu' (Rešu) 1764.
Šim. Feniks pokore. Šimunić 1697. Šim. mar. Služba marialska 1697.
Švag. Opus selectum concionum.. authore F Fortunato ‚Svagel' 1761. 2 sv.
Venc. od. duh. Venceslava Ivana Paul nauk od . . ovac i . . duhana. 1771.
Vračan. Razlagaṅe sv. evangeliumov . po J. Vračan 1823. 2 sv.
Vram. Kronika. Ant. Vramec 1578 (Ḷubḷana)
Vran. rob. Mlajši Robinzon . po A. Vraniču 1796 2 sv.
Zagr. Pabulum spirituale . . a Stephano Zagrabiensi. 5 sv. 1715 do 1734.

c) *ugarsko slovenski:*

Gön. Nôve ABC . . spravlene po Gönczy Pál. Budim 1871.
Nagfl. Návod za flísaṅa vu govorejṅi . . spravlen po „Nagy Lászlóni". Budim 1870.
Trpl. Knige žoltárske slovenčene po Terplán Šándori. Köszeg 1848.

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
GS
I 782 406
202109364
COBISS ©